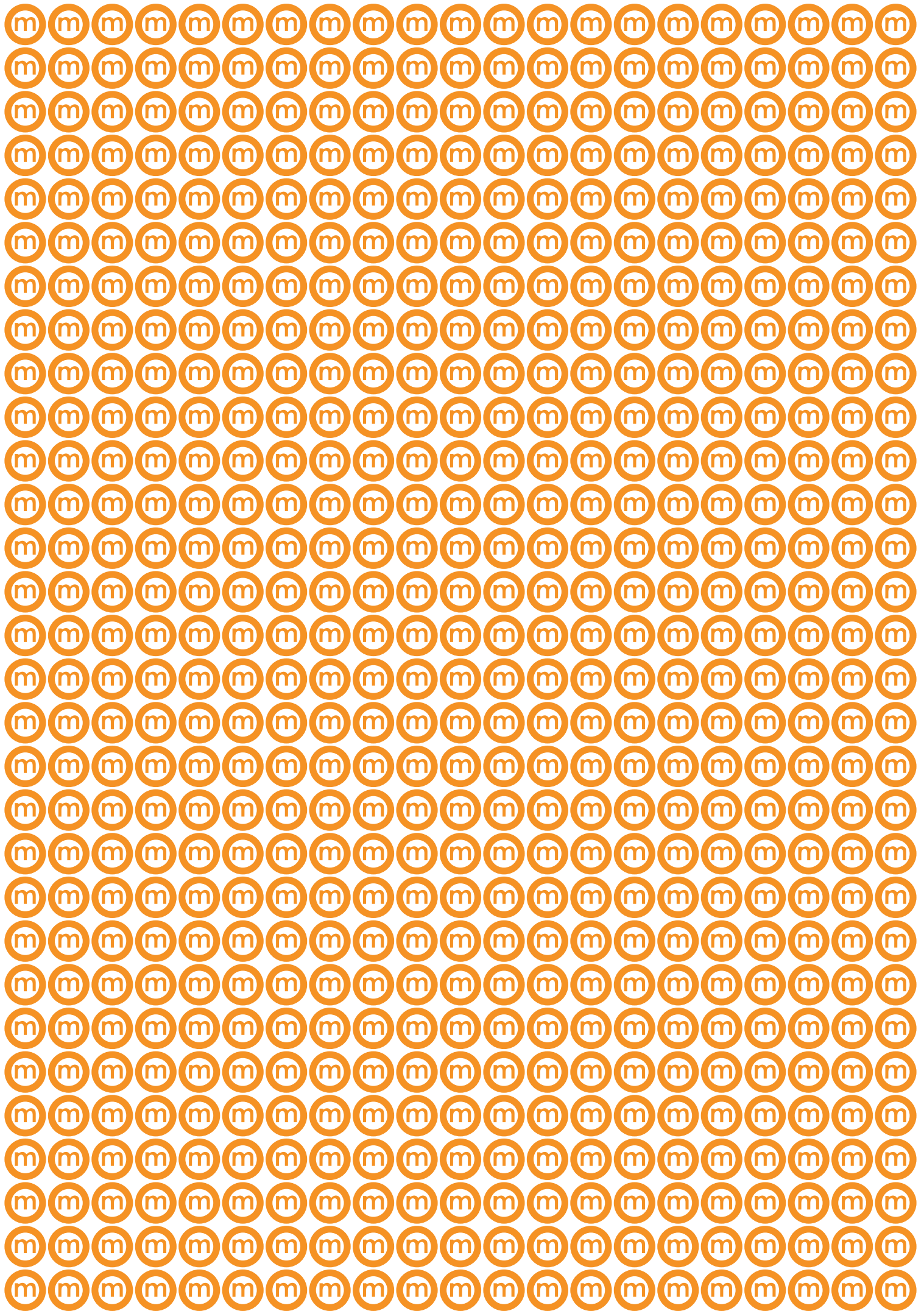

Jaarstukken 2017

Jaarstukken 2017

Voorwoord

Duidelijk meer dynamiek in Meppel: 2017 jaar van sterke kwalitatieve groei

2017 was een positief jaar. De economie van Meppel groeit. De verkoop van grond voor woningbouw en bedrijfsvestiging laat dat duidelijk zien. De vraag naar bedrijfsgrond toont de noodzaak aan van het onderzoek naar uitbreiding van bedrijventerreinen. De rekening 2017 sluit af met een positief resultaat van € 3.135.000 en een stijging van de reserves.

Een betere financiële positie blijft van belang om investeren in de ontwikkeling van de gemeente mogelijk te maken. Daarnaast moeten we nog beter bestand zijn tegen een onzekere ontwikkeling van inkomsten en tegen risico's die de reserves kunnen aantasten.

Dynamische gemeente

De drie bestuurlijke ambities in de huidige raadsperiode bleven daarom: sluitend meerjarenperspectief, reserves op niveau en beperken van de schuldenlast. 2014-2018 werden gekenmerkt door het sterk bewaken van uitgaven. Deze periode begon zelfs met noodzakelijke bezuinigingen.

De daarop volgende jaren bleef het de kunst om te zoeken naar een evenwicht tussen ruimte voor een ontwikkelingsagenda om de gemeente aantrekkelijk te houden en de schaarse middelen. De kwaliteit van de binnenstad, de bedrijventerreinen en de haven is immers van groot belang voor de economische en sociale dynamiek van de gemeente.

Groter speelveld gemeente

Gedwongen zuinigheid kan - het streven naar een voor iedereen - inwoners, bedrijven en instellingen - aantrekkelijke omgeving gemakkelijk onder druk zetten. Meppel relevant houden is gelukkig het gezamenlijke doel van ieder die zich bij de stad en de gemeente betrokken voelt.

Bijblijven in de ontwikkeling van de samenleving en in een grotere wereld met meer concurrentie en met meer partijen in de competitie stelt hoge eisen aan de kwaliteit, op economisch, maar zeker niet minder op sociaal en cultureel gebied. De resultaten de afgelopen jaren laten zien dat Meppel de weg omhoog gevonden heeft.

Leefbaarheid, gedeelde verantwoordelijkheid

Met de komst van de verantwoordelijkheid voor het sociaal domein is de gemeente een heel andere bedrijf geworden. Zelfs met nu drie jaar ervaring blijft voorzichtigheid geboden, want verschillen tussen de begroting en de rekening kunnen groot zijn.

Het is daarom belangrijk kennis en ervaring op te slaan en te borgen. In de eigen organisatie en gedeeld met partnerorganisaties en andere gemeenten. Decentralisatie is geen tovermiddel, maar blijkt wel de meest begaanbare weg om met oog voor specifieke lokale omstandigheden het bestaan van onze inwoners leefbaar te houden.

Lasten blijven overzienbaar

De belangrijkste verklaringen van het overschot op de rekening 2017 van € 3.135.000 hebben betrekking op de grondexploitaties en op het sociaal domein. De grondexploitaties hebben een positief resultaat van €5.060.000. Het sociaal domein komt € 2.452.000 tekort ten opzichte van de begroting.

De totale reserves zijn in 2017 gestegen met € 2.185.000 tot € 9.423.000. De lokale lasten in de gemeente zijn € 122 per huishouden lager dan het landelijk gemiddelde.

Burgemeester en wethouders,
Mei 2018

Inhoudsopgave

Jaarverslag

1.	Inleiding	5
1.1	Inleiding	7
2.	Beleidsjaar in vogelvlucht.....	9
2.1	Het beleidsjaar 2017 in vogelvlucht	10
2.2	Het financiële jaar in vogelvlucht.....	11
3.	Programmaverantwoording	15
3.1	Programma 1: Bestuur	17
3.2	Programma 2: Openbare orde en veiligheid	21
3.3	Programma 3: Sociale zekerheid en werkgelegenheid.....	24
3.4	Programma 4: Onderwijs	39
3.5	Programma 5: Maatschappelijke ondersteuning	42
3.6	Programma 6: Kunst, cultuur, recreatie en toerisme	49
3.7	Programma 7: Sport en bewegen	52
3.8	Programma 8: Ontwikkeling openbare ruimte.....	54
3.9	Programma 9: Beheer bestaande openbare ruimte.....	61
3.10	Programma 10: Economische zaken en grondzaken	66
3.11	Programma 11: Duurzaamheid	70
3.12	Programma 12: Burgerzaken	75
4.	Algemeen dekkingsmiddel en onvoorzien	79
4.1	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	80
5.	Paragrafen	85
5.1	Paragraaf lokale heffingen	87
5.2	Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	95
5.3	Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	103
5.4	Paragraaf financiering	112
5.5	Paragraaf bedrijfsvoering	117
5.6	Paragraaf verbonden partijen	124
5.7	Paragraaf grond.....	138
5.8	Paragraaf subsidies	143
5.9	Paragraaf Schouwborg Ogterop.....	144
6.	Balans	149
6.1	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	152
6.2	Toelichting op de balans	156
7.	Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting.	169
7.1	Het overzicht van baten en lasten per programma	170
7.2	Verschillen rekening en begroting op hoofdlijnen	172
7.3	Bezuinigingsopgave 2017.....	175
7.4	Onvoorzien uitgaven.....	175
7.5	Incidentele baten en lasten	176
7.6	Wet Normering Topinkomens.....	177
8.	Sisa bijlage verantwoordingsinformatie.....	179
9.	Controleverklaring.....	185
10.	Bijlagen.....	191

1. Inleiding

1.1 Inleiding

In deze Jaarstukken kijken we terug op het jaar 2017. Met de Jaarstukken 2017 wordt verantwoording afgelegd over de behaalde resultaten in 2017, zowel beleidsmatig (het jaarverslag) als financieel (de jaarrekening). In dit document wordt verslag gedaan over de realisatie van de gestelde beleidsdoelen en uitgangspunten zoals geformuleerd in de programmabegroting 2017.

Leeswijzer

Zoals gebruikelijk bestaat het boekwerk uit twee delen: het beleidsverslag (het jaarverslag) en het financiële verslag (de jaarrekening).

Het beleidsverslag, gaat over de inhoud en bestaat uit de Beleidsprogramma's (hoofdstuk 3), de Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien (hoofdstuk 4) en de Paragrafen (hoofdstuk 5). Per beleidsprogramma geven we aan:

- Wat valt onder dit programma?
- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Het tweede deel, de jaarrekening, bevat de financiële verantwoording. Dit deel omvat de balans (hoofdstuk 6) en de programmarekening (hoofdstuk 7) waaronder het overzicht van baten en lasten en de verschillen op hoofdlijnen en een overzicht van de bezuinigingsopgave 2017. Een overzicht van de specifieke uitkeringen die vallen onder het SiSa-regime (Single information, Single audit) is in hoofdstuk 8 opgenomen. In hoofdstuk 9 is de controleverklaring van de accountant terug te vinden.

De gebruikelijke bijlagen reserves en voorzieningen, begrotingsrechtmatigheid en investeringen zijn opgenomen. Nieuw is de bijlage "overzicht Taakvelden" in verband met toepassing van de vernieuwde regels van het BBV. In de rekening zijn de verplichte indicatoren opgenomen. Een vergelijking tussen 2016 en 2017 is terug te vinden in de bijlagen.

2. Beleidsjaar in vogelvlucht

2.1 Het beleidsjaar 2017 in vogelvlucht

De noodzakelijke kwaliteitsimpuls voor Meppel is in 2017 op twee fronten nader opgepakt: via het binnenstadplan en door prioriteiten te bepalen in het herijkte uitvoeringsplan van de Structuurvisie. De focus ligt de komende jaren op de binnenstad, het transformatiegebied Noordpoort, het Stationsgebied, de wijk Oosterboer, het ziekenhuis, circulariteit, water en bedrijventerreinen. In het sociaal domein is verder invulling gegeven aan de integrale toegang en de samenhangende aanpak van complexe casussituaties in het sociaal team. Op economisch gebied valt op dat de crisis duidelijk achter de rug is. De economische dynamiek is sterk toegenomen. Hieronder wordt op deze onderwerpen in vogelvlucht nader ingegaan. Tot besluit wordt de financiële situatie belicht.

In 2017 hebben we veel aandacht besteed aan de ontwikkeling van de binnenstad, het Transformatiegebied, aan wonen en werken. Het doel is Meppel behouden als een aantrekkelijke woon- en werkgemeente, met een bruisende binnenstad en een belangrijke regionale positie, als 'leefbare, groene, duurzame woon- en werkstad –kleinschalig en met stadse allure'. Meppel profileert zich met de term Diep Geluk.

Een prominente opgave vanuit het collegeprogramma is de *bruisende Binnenstad*. De detailhandel begint daarbij ook voorzichtig uit het dal te krabbelen. Door een intensief proces met actieve betrokkenheid van onze ondernemers, inwoners en andere organisaties zijn de opgaven in 2017 uitgevoerd, is *het binnenstadsplan* opgesteld en is gewerkt aan de relatie met ondernemers. Samen met het bedrijfsleven en de provincie wordt een impuls gegeven. Op initiatief van de Meppeler Handelsvereniging is in 2017 geparticipeerd in het proces *De Nieuwe Winkelstraat*. Een ander mooi initiatief waar we blij mee zijn is het Noordelijk Innovatielab Circulaire Economie (N.I.C.E.) dat in Meppel van start is gegaan. Een toekomstgerichte samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven gericht op circulair denken.

Er zijn diverse fysieke projecten waar we een impuls aan hebben kunnen geven en waar *kwaliteitsvraagstukken* mee opgelost worden. Ruim aandacht is besteed aan participatie en marketing door de Noordpoort manifestatie en het digitale platform CitizenLab Noordpoort. In het proces zijn we continu in gesprek met diverse ondernemers in het gebied om initiatieven te stimuleren. Versterking van de *kwaliteit van de leefomgeving* komt naar voren in het zich steeds verder ontwikkelende wijk- en dorpsgericht werken, zowel in capaciteit als activiteit. Mooie voorbeelden daarvan zijn dat de wijkplatforms en de dorpsvereniging Nijeveen plannen hebben ontwikkeld, waarin zowel sociaal, fysiek als leefbaarheid aan de orde komen. We zien steeds meer initiatieven ontstaan waarbij bewoners zich ontfemen over hun directe leefomgeving.

De transformatie in het sociaal domein staat niet meer op zichzelf en is in samenhang met die in het fysieke domein aangepakt, waardoor het gezamenlijke effect groter wordt. Deze transformaties staan niet tegenover elkaar maar beiden zijn belangrijk voor de ontwikkeling van onze gemeente.

Het jaar 2017 heeft vanuit het sociaal domein in het teken gestaan van voortzetting én verbetering van de uitvoering van de juiste zorg en passende ondersteuning. Daarnaast is de *transformatie* op gang gebracht en zijn voorliggende voorzieningen versterkt. De samenhang in de toegang wordt steeds verder ontwikkeld en we hebben de (werk)relatie met de huisartsen verbeterd. Aan het Sociaal Team Meppel zijn ruim twintig uitvoeringsregisseurs verbonden van allerlei ondersteuningsdiensten en zo organiseren we de coördinatie van complexere zorgcasussen. In december 2017 is deze koers ook bevestigd in de Notitie Sociaal Domein, van transitie door in transformatie, waarmee ook nadere speerpunten zijn bepaald. De Raad stelde in samenhang hiermee raadsaders vast, die passen bij de fase van transformatie.

Deze koers, een intensieve inzet op de transformatie, is nodig om de toekomstige zorgvraag te kunnen blijven beantwoorden met een kwalitatief niveau zoals we dat gewend zijn in Meppel. Dat de zorgvraag gaat toenemen is een feit. We trachten de toenemende vraag te dempen door aandacht te besteden aan preventie en een krachtig voorliggend veld met diverse voorzieningen te creëren. Voorbeelden zijn Meppel Actief, de schuldhulpcoach, de Buurtkamer Nijeveen, de ontmoetingsruimte 'Koeberg', de inzet op wijk- en dorpsgericht werken en de prestatieafspraken met Welzijn MensenWerk. Ook is in 2017 de resultaatgerichte inkoop van jeugdzorg ingevoerd. De vraag die uiteindelijk komt beantwoorden we door een brede intake over alle domeinen en algemene voorzieningen als passende ondersteuning. Als individuele ondersteuning nodig is leveren we die. Veel aandacht is besteed aan armoede. Het Armoedepact is gestart en rond kindarmoede is samenhangende ondersteuning georganiseerd. Schuldhulp is dichterbij de mensen gebracht.

Sport kan stevig bijdragen aan maatschappelijke opgaven op het gebied van gezondheid, participatie en leefbaarheid. In 2017 is de sportnota verbonden met de nota volksgezondheid. Klimpark Hesselingen is gerealiseerd.

De economische dynamiek is in 2017 sterk toegenomen. Ondernemers willen weer investeren in hun bestaande en nieuwe bedrijfslocaties. Vooral de industriële sector heeft zich goed ontwikkeld, het aantal banen in deze sector is flink toegenomen. Ook is de belangstelling voor kavels op onze bedrijventerreinen fors toegenomen. Er is zeven hectare bedrijfsterrein verkocht, de grootste verkoop in 20 jaar. De actualisatie stedenbouwkundig plan Nieuwveense Landen en het bestemmingplan voor de Kromme Elleboog zorgen voor kwaliteitsverbetering. Er zijn grondexploitaties afgesloten en er is een winst gerealiseerd op onder meer het bedrijventerrein Noord II, waardoor de grexen bijdragen aan een financieel positieve jaarrekening.

Meppel is van belang voor de regio en heeft ook belang bij samenwerking in de regio. De detailhandel in onze binnenstad draait voor een groot gedeelte op bestedingen van buiten onze gemeente. Daarnaast zijn er velen vanuit de regiogemeenten die in de Meppeler bedrijven werken en andersom. Meppel maakt deel uit van de economische regio Zwolle en neemt daaraan actief deel. Deze regio presteert goed en behoort tot de economische topregio's in Nederland. Uit het onderzoek 'De Kracht van Oost' blijkt dat de regio zich economisch sterk ontwikkelt en veel potentie heeft. In 2017 is besloten tot een minder intensieve ambtelijke samenwerking met Westerveld.

De werkgeversdienstverlening organiseren we in de subregio rond Meppel; 457 vacatures zijn ingevuld door het gezamenlijke accountteam. Inclusief re-integratiebeleid is vastgesteld en wordt uitgevoerd.

Over de volle breedte van onze dienstverlening zijn er veel klantcontacten. Bij de gemeente Meppel zijn er bijna 60.000 klantvragen binnengekomen en afgehandeld.

2.2 Het financiële jaar in vogelvlucht

Deze jaarrekening sluit af met een positief financieel resultaat, een verbetering in de schuldenlast en een stijging van de reserves. Deze ontwikkelingen en de betekenis voor de gemeentelijke financiën worden in dit hoofdstuk toegelicht. Een gezonde financiële positie is van belang om te kunnen blijven investeren in de ontwikkeling van de gemeente Meppel. Tevens zullen we beter bestand moeten worden tegen onzekere ontwikkeling van de inkomsten, en risico's die de reservepositie kunnen aantasten. De ambitie de gemeentelijke financiële gezondheid te verbeteren is geconcretiseerd in de drie doelstellingen uit het college uitvoeringsprogramma: sluitend meerjarenperspectief, reserves op niveau en beperken van de schuldenlast.

Een sluitend meerjarenperspectief

De jaarrekening laat ten opzichte van de begroting een positief saldo zien. In de volgende tabel is de opbouw van dit resultaat uit de aanpassingen bij de bestuursrapportage en de realisatie bij de jaarrekening 2017.

(Prognose) resultaat 'min=voordeel, plus=nadeel	bedrag (x€1000)	V/N
Realisatie		
Bestuursrapportage 2017	-272	V
Jaarrekening 2017	-3.135	V

Het positieve jaarrekeningresultaat van € 3.135.000 is opgebouwd uit verschillende voor- en nadelen. De belangrijkste verklaringen hebben betrekking op de grondexploitaties en het sociaal domein.

Het resultaat op de grondexploitaties wordt bepaald door het verhogen van de verliesvoorzieningen, het afsluiten van twee exploitaties, de herijking Nieuwveense Landen en de daarmee samenhangende afboeking en tussentijdse winstnemingen. Per saldo is sprake van een voordelig resultaat van afgerond € 5,0 mln.

Het resultaat voor het sociaal domein is € 2,4 miljoen nadelig ten opzichte van de begroting. De grootste afwijkingen worden veroorzaakt door hogere uitgaven voor jeugdhulp (€ 1,3 miljoen) en huishoudelijke verzorging en vervoersvoorzieningen (€ 0,8 miljoen) en dagbesteding (€ 0,5 mln.). In de loop van 2017 hebben ons geen signalen bereikt dat eventuele tekorten deze vorm aan zouden nemen. In de Bestuursrapportage zijn wel afwijkingen gesignaleerd en gemeld. Naar de verklaringen voor deze stijging van uitgaven wordt een nadere analyse verricht. We kijken daarbij naar de toename van zorgzwaarte en -volume en de toegekende zorg in relatie tot administratie en zorg. Afhankelijk daarvan worden ingrepen gedaan om de kosten te beperken; onder meer zal een steviger inzet op preventie en transformatie worden gepleegd. Daarnaast zijn opbrengsten uit eigen bijdragen en pgb's lager dan geraamd en kosten van periodieke en bijzondere bijstand juist hoger dan geraamd. Deze verschillen bestonden ook in

voorgaande jaren. Het resultaat in 2016 en 2015 werd mede veroorzaakt door incidentele bijdragen vanuit het Rijk en door herstelbesluiten (in totaal €1,5 mln.).

Alle significante afwijkingen worden bij de programma's toegelicht.

Reserves

Het peil van de reserves is verbeterd ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit sluit aan bij onze ambitie om de reserves op peil te brengen. Dit houdt in dat de algemene reserves voldoende zijn om de risico's op te vangen, zoals berekend in de paragraaf weerstandsvermogen. De bufferreserve bedraagt inmiddels € 5,7 mln. terwijl de berekende risico's een bufferreserve van tenminste € 3,6 mln. noodzakelijk maken. Het verloop van de reserves is weergegeven in de volgende tabel. De bestemmingsreserve achterstallig onderhoud wegen is gedaald, de reserve sociaal domein is gestegen. De totale reserves zijn gestegen naar € 9,4 mln. door het bestemmen van het positieve resultaat bij de bestuursrapportage 2017 en de jaarrekening 2016.

Stand reserves bedragen x € 1 mln.	Jaarrekening 2016 31-12-2016	Jaarrekening 2017 31-12-2017
Algemene reserve		
Bufferreserve	4,3	5,7
Vrij besteedbaar	0,0	1,3
Bestemmingsreserves		
Wegenonderhoud	0,8	0,0
Sociaal domein	1,7	2,1
Overige	0,4	0,3
Totaal reserves	7,2	9,4

Beperken schuldenlast

De schuldenlast is in 2017 licht gedaald. Er is afgelost op langlopende schulden, daar staat tegenover dat leningen met een korte looptijd (kasgeld) eind 2017 een hoger niveau kende. De totale schuld is daardoor met € 1 mln. gedaald.

Stand schulden bedragen x € 1 mln.	2015	2016	2017
Lang lopende schuld	127	117	108
Kort lopende schulden	8	10	18
Totaal	135	127	126

Financiële kengetallen

De ontwikkeling van de reserves, schuldenlast en het jaarrekeningresultaat is terug te zien in de financiële kengetallen. In de onderstaande tabel is de ontwikkeling te zien ten opzichte van de jaarrekening 2016 en de begroting 2017.

Financiële kengetallen	JR 2016	B 2017	JR 2017
1. netto schuldquote	123%	126%	115%
1a. netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	110%	111%	103%
1b. netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen en voorraden grond	77%	88%	73%
2. solvabiliteitsratio	6%	4%	8%
3. grondexploitatie	32%	23%	30%
4. structurele exploitatieruimte	2%	0,0%	3%
5. belastingcapaciteit	83%	83%	82%

De **schuldquote** is de verhouding van de lening portefeuille en het begrotingstotaal. De verbetering is een gevolg van een hoger begrotingstotaal en een lagere schuld ten opzichte van de begroting.

De **solvabiliteitsratio** is de verhouding tussen de reserves (eigen vermogen) en het totaal vermogen. Het niveau is gestegen tot 8% door het positieve jaarrekeningresultaat.

De **voorraden gronden** zijn gedaald ten opzichte van vorig jaar door verkoop van kavels, de **structurele exploitatieruimte** zijn redelijk stabiel. De **belastingcapaciteit** is relatief hoog en licht verbeterd. De lokale lasten in de gemeente zijn lager dan het landelijk gemiddelde (verschil is 122 euro).

3. Programmaverantwoording

3.1 Programma 1: Bestuur

3.1.1 Wat valt onder dit programma?

		Prod.	Portefeuille
Onderdelen	<ul style="list-style-type: none">◆ Bestuursorganen◆ Bestuursondersteuning (griffie)	◆51	Korteland

Onder het programma Bestuur vallen de bestuursorganen gemeenteraad, college en burgemeester. De griffie neemt in dit programma een bijzondere plaats in, als organisatie-eenheid die de bedrijfsvoering van de raad behartigt. Ook regionale samenwerking, de rekenkamer, bezwaren en klachten (de commissie bezwaar en beroep en de gemeentelijke klachtenregeling), het aanjaagbudget maatschappelijke initiatieven en de organisatieontwikkeling zijn beleidsmatig aan dit programma verbonden.

Beleidskader

- Coalitieakkoord met de samenleving 2014-2018
- Programmaplan Dienstverlening 2012
- Griffieplan 2016-2017

Relatie met andere beleidsterreinen

Het programma Bestuur heeft raakpunten met alle andere programma's (integraal werken). Dit geldt voor regionale samenwerking en ook voor dienstverlening. Regionale samenwerking heeft banden met alle inhoudelijke programma's, omdat steeds meer thema's en dossiers in samenwerking gerealiseerd worden.

3.1.2 Wat hebben we bereikt?

Bestuur

De gemeenteraad en griffie van Meppel hebben in 2017 gewerkt aan het versterken van de drie rollen die de gemeenteraad heeft; de volksvertegenwoordigende, de kaderstellende en de controlerende rol. De gemeenteraad heeft daarmee zijn positie krachtig ingevuld en aansluiting gezocht bij ontwikkelingen zoals het veranderende samenspel tussen overheid en samenleving.

Dienstverlening

Dienstverlening heeft tot doel om de contacten tussen burger en gemeentelijke organisatie zodanig vorm geven dat de gemeentelijke dienstverlening optimaal aansluit bij de vraag of de behoefte van de burger, de instantie of het bedrijf.

- Meer klantbetrokkenheid
- Effectiever en efficiënter
- Meer op maat
- Transparanter

Samenwerking

Regionale samenwerking

Verdere versterking van de samenwerking blijft het streven. Niet om het samenwerken op zich, maar om vraagstukken aan te pakken, die we op lokaal niveau alleen moeilijk kunnen oplossen. Inhoudelijke opgaven staan dus centraal. De ambtelijke samenwerking tussen Meppel en Westerveld wordt op een minder intensieve manier voortgezet. Op het niveau van taken wordt gekeken waar de een meerwaarde kan leveren voor de ander. Bij het constateren van meerwaarde worden afspraken gemaakt over het uitvoeren van die taak voor de ander.

Soms overstijgen vraagstukken ook dat niveau. Dan zoeken we oplossingen in bijvoorbeeld de subregio met onze buurgemeenten in de kop van Overijssel. Dit geldt met name voor onderwerpen rond de participatiewet en de arbeidsmarkt. De inkoop jeugdzorg vindt plaats in Zuid-Drenthe. De samenwerking in de Regio Zwolle neemt geleidelijk in belang toe, doordat meer vraagstukken zich op grotere schaal bewegen: van oudsher de economie, waarbij voor Meppel de uitbouw van de samenwerking rond logistiek en het gemeenschappelijke havenbedrijf centraal staat. Maar daarnaast ook vraagstukken als human capital en inclusiviteit van de arbeidsmarkt, bereikbaarheid, energie en klimaat en vrije tijd en toerisme.

Mondiale samenwerking

De samenwerking met El Hoceima en de stedenband met Most is voortgezet.

3.1.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.1.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Bestuur</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het opstellen van een visie op de rol van de gemeenteraad bij ontwikkelingen zoals het veranderende samenspel tussen overheid en samenleving. - Uitvoering griffieplan - Uitwerken van de opdrachten die voortkomen uit de studiedag van de gemeenteraad - Verbeteren geluidsinstallatie en publiektribune raadszaal 	<ul style="list-style-type: none"> - De visie van de raad over het veranderende samenspel tussen overheid en samenleving heeft een plek gevonden in de griffieplannen. Hierbij is gebruik gemaakt van de input die is opgehaald bij de studiedag. Dit is geconcretiseerd door als raad nadrukkelijk betrokken te zijn bij de input van de samenleving bij het tot stand komen van het Binnenstadplan. - Er is uitvoering gegeven aan de actiepunten uit het griffieplan. Hierbij gaat het o.a. om; <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen van de basisscholen en het voortgezet onderwijs hebben kennis kunnen maken met het werk van de gemeenteraad; • Er is een introductie cursus georganiseerd voor nieuwe duo-raadsleden; • Vanuit de raad is de Verkennergroep Omgevingswet actief geweest; • De agenda's voor de raads- en commissievergaderingen zijn aangepast n.a.v. de aanbevelingen uit de notitie "Anders en of beter"; • Voor de gemeenteraden in Zuid West Drenthe zijn twee bijeenkomsten georganiseerd over grip op Gemeenschappelijke regelingen; • Er is een themabijeenkomst georganiseerd over Toerisme; • De voorzitters van de gemeenteraad hebben een opfriscursus voorzitterschap gevolgd; • De gemeenteraad is aangesloten bij het project "Open Raadsinformatie"; • Er zijn verkenningen gedaan om te komen tot een communicatieplan voor de gemeenteraad; • Samen met de afdeling DIV zijn er verbeteringen aangebracht in de archivering van raadsdocumenten. - De adviezen uit de studiedag zijn opgepakt door het fractievoorzittersoverleg en de agendacommissie; - Bij het in kaart brengen van de verbeteringen van de geluidsinstallatie en de publiektribune raadszaal is een prioritering aangebracht waarbij gelet op de noodzaak er eerst verbeteringen worden aangebracht in de geluidsinstallatie. De investeringen zullen plaatsvinden in 2018.

<p>Dienstverlening</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monitoren en verbeteren dienstverlening 	<ul style="list-style-type: none"> - In 2017 is geen algemeen klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Het klanttevredenheidsonderzoek vindt eens per 2 jaar plaats, dus ook weer in 2018. - Daarnaast is middels landelijke richtlijn de verplichting om ieder jaar een percentage WMO cliënten te bevragen op ervaringen op het gebied van dienstverlening binnen het sociaal domein, in 2017 is een onderzoek uitgevoerd onder 820 cliënten, 351 daarvan hebben de vragenlijst ingevuld. De respons is daarmee 43 %, landelijk bedroeg dit 37 %. Het resultaat van het onderzoek was dat de cliënttevredenheid in Meppel hoger ligt dan landelijk. - Intern vindt er op allerlei wijze monitoring plaats om de kwaliteit van dienstverlening te vergroten. De hoeveelheid contacten, de inhoudelijke afwikkeling klachten en meldingen en de doorlooptijden van klantvragen zijn in beeld gebracht. Door interne kwaliteitsmetingen wordt steekproefsgewijs getoetst of de beantwoording voldoet aan de vraagstelling. Er wordt dan ook door de organisatie gestuurd vanuit deze monitoring.
<p>Samenwerking</p> <ul style="list-style-type: none"> - De gemeentelijke samenwerking willen wij laten aansluiten bij natuurlijke oriëntaties van mensen, en meerwaarde bereiken door verhogen van kwaliteit en verminderen van kwetsbaarheid van de organisatie. Vormgeven aan ambtelijke samenwerking Meppel-Westerveld, waaronder de samenvoeging van de afdelingen Bedrijfsvoering. - Nader onderzoek samenwerking op sociaal domein met Westerveld, Steenwijkerland, Staphorst en Zwartewaterland: Wmo, jeugdzorg, participatiewet - Voortzetten samenwerking El Hoceima en stedenband Most 	<ul style="list-style-type: none"> - We willen opgaven meer centraal stellen en op grond daarvan de aanpak organiseren. De schaal waarop deze aanpak plaatsvindt is ondergeschikt; m.a.w. een aanpak kan op verschillende schaalniveaus plaatsvinden. Dit vraagt om flexibel omgaan met schaalniveaus en met samenwerkingspartners. - De samenwerking met Westerveld is geëvalueerd. Daarbij is de conclusie getrokken dat het bereiken van méér meerwaarde dan de huidige resultaten forse investeringen vergt. Het gaat dan om investeringen in ICT en huisvesting. De voordelen van samenwerking wegen niet op tegen deze noodzakelijk investeringen, zo is geconstateerd. Daarom is gekozen voor een minder intensieve vorm van samenwerking, namelijk het bij elkaar inkopen van taken. - Het thema voor samenwerking in de subregio is werkgeversdienstverlening. Inkoop in jeugdzorg en in Wmo vindt deels in andere regio's plaats: meer in Zuid-Drenthe. - Meppel investeert aanzienlijk in de samenwerking in de Regio Zwolle. Dat betreft ten eerste de verdere ontwikkeling van het havenbedrijf Port of Zwolle. Ten tweede draagt Meppel bij aan de versterking van de slagvaardigheid en verhoging van het ambitieniveau van de regio. Ten derde participeert Meppel in het regionaal werkbedrijf. - De samenwerking met El Hoceima en de stedenband met Most zijn voortgezet. In 2017 heeft het college een werkbezoek afgelegd aan Most.
<p>Aanjaagbudget maatschappelijke initiatieven</p> <ul style="list-style-type: none"> - Met het aanjaagbudget wil het college iedereen (inwoners, ondernemers, en/of instellingen) stimuleren om met initiatieven te komen die op de één of andere manier een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de gemeente Meppel. - Er is gedurende deze bestuursperiode een aanjaagbudget beschikbaar gesteld (€ 200.000,- in 2017 en 2018). - Een onafhankelijke aanjaagcommissie brengt 	<ul style="list-style-type: none"> - In 2017 zijn een kleine 50 aanvragen door de onafhankelijke commissie beoordeeld en van een advies voorzien. De commissie heeft haar advies aan het College voorgelegd en het College heeft dit advies overgenomen. In 2017 hebben 16 initiatieven een totaalbedrag van 169.850 euro ontvangen.

jaarlijks een advies uit aan het College over de verdeling van het budget.

3.1.5 Beoogde effecten.

n.v.t.

3.1.6 Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000	Product	Realisatie 2016		Raming 2017 vóór wijziging		Raming 2017 ná wijziging		Realisatie 2017		Begr. - Rek. 2017
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Bestuur	51	1917	1	1792	8	1757	8	1629	6	126
Saldo excl. bestemming		1.917	1	1.792	8	1.757	8	1.629	6	126

Mutaties reserves		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo incl. bestemming		1.917	1	1.792	8	1.757	8	1.629	6	126

3.1.7 Analyse financiële afwijkingen.

Bedragen x € 1.000			
Analyse Product	Afwijking	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
51 Bestuur			
Fractiebudget	16	V	I
Op de fractiebudgetten resteert een budget van 16 duizend.			
Commissie bezwaar en beroep	26	V	I/S
Er zijn minder (advies)kosten gemaakt voor de commissie bezwaar en beroep, mede door de informele en proactieve werkwijze bij bezwaren en klachten.			
Burg. en weth. incl. onderst en representatiekosten	58	V	I
Er zijn lagere kosten gemaakt voor representatie en lobby, tevens zijn er voordelen op salaris en nadelen op pensioenpremies te melden.			
Aanjaagbudget maatschappelijke initiatieven	12	V	I
Het budget voor maatschappelijke initiatieven is niet volledig benut, de gekozen initiatieven hebben niet volledig beslag op het budget gelegd.			

3.2 Programma 2: Openbare orde en veiligheid

3.2.1 Wat valt onder dit programma?

		Prod.	Portefeuille
Onderdelen	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Integrale openbare orde en veiligheid ◆ Brandweer en rampenbestrijding ◆ Bijzondere wetgeving 	<ul style="list-style-type: none"> ◆33 ◆34 ◆35 	<ul style="list-style-type: none"> Korteland Korteland Korteland

Onder het programma Openbare orde en veiligheid vallen de veiligheidsregio Drenthe (VRD) met bestaande gemeentelijke en bovengemeentelijke hulpdiensten (brandweer, ambulance, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR)), crisisbeheersing en rampenbestrijding, de algemene plaatselijke verordening (APV) en een aantal andere bijzondere wetten.

Beleidskader

- Wet veiligheidsregio's
- Verordening Brandveiligheid en Hulpverlening gemeente Meppel
- Integraal veiligheidsplan 2015 en activiteitenprogramma
- Regionaal Crisisplan Drenthe 2015
- Algemeen Plaatselijke Verordening
- Bestuurlijke strafbeschikking
- Drank- & Horecawet
- Wet Bibob en lokaal Bibob beleid 2015
- Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche
- Lokaal coffeeshopbeleid 2016
- Beleidsregel verblijfsontzeggingen 2013
- Beleidsregel sluiting drugspannen 2013

Relatie met andere beleidsterreinen

Voor het terugdringen van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren en het ontwikkelen van volksgezondheidsbeleid bestaat een duidelijke relatie met het programma Maatschappelijke ondersteuning en programma Sport en bewegen.

3.2.2 Wat gingen we daarvoor doen?	3.2.3 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Het veiligheidsgevoel bij de burger tenminste handhaven op het huidige niveau. De bewustwording bij de burger, dat zij zelf een bijdrage kunnen leveren aan hun (gevoel van) veiligheid, vergroten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het activiteitenprogramma van het IVP uitvoeren; - De beleidsregel Bibob uitvoeren; 	
<ul style="list-style-type: none"> - Burgers meer betrekken bij de aanpak van situaties die zij als onveilig of hinderlijk ervaren; - Het handhavingsplan drank- & horecawet inclusief de handhaving van de para commerciële verordening uitvoeren; 	<p>Voor zover hieronder niet anders vermeld zijn de genoemde activiteiten uitgevoerd binnen de reguliere werkzaamheden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De evaluatie van het activiteitenprogramma is in concept nagenoeg gereed en wordt naar verwachting eerste kwartaal 2018 afgerond;
<ul style="list-style-type: none"> - Zaken waarvan het vermoeden is dat er sprake is van georganiseerde criminaliteit, samen met het RIEC NOORD (regionaal informatie- en expertisecentrum voor georganiseerde criminaliteit) oppakken; 	<ul style="list-style-type: none"> - In samenwerking met de politie is dit jaar tijdens de DMD's actief controle uitgevoerd op drankbezit bij jongeren onder de 18. De jongeren die in overtreding waren hebben een waarschuwing gekregen en de ouders hebben een brief gekregen van de burgemeester. - In samenwerking met het RIEC is in 2017 gestart met 2 casussen om ondermijnende criminaliteit aan te pakken.
<ul style="list-style-type: none"> - Samen met de ketenregisseur Mensenhandel de bekendheid met signalen van mensenhandel bij gemeentelijke medewerkers vergroten en indien nodig casussen oppakken; 	<ul style="list-style-type: none"> - Mensenhandel: In 2017 zijn 4 trainingen signaalherkenning mensenhandel verzorgd voor gemeentelijke medewerkers. In 2017 is de zorgcoördinator met 2 signalen mensenhandel uit Meppel bezig geweest;

- Het geactualiseerde coffeeshopbeleid uitvoeren;	- Aanpak drugspanden: Conform beleid en bestuurlijke rapportages van politie zijn in 2017 4 bedrijfspanden tijdelijk gesloten na aantreffen van een hennepkwekerij. Tevens is 1 horeca-inrichting tijdelijk gesloten na aantreffen van harddrugs door politie;
- Het uitvoeren van de integrale veiligheidsmonitor.	- De integrale veiligheidsmonitor is uitgevoerd. De uitkomsten worden meegenomen in nieuw op te stellen Integraal VeiligheidsPlan;
- Het prostitutiebeleid in APV aanpassen.	- Prostitutiebeleid: In 2017 is een werkgroep samengesteld om vorm te geven aan een Drenthe-breed prostitutiehandhavingsbeleid. De raad zal t.z.t. hiertoe een voorstel aangeboden worden.
Rampenbestrijding vindt goed voorbereid en adequaat plaats.	
Oefenen van het Regionaal Crisisplan Drenthe.	Het regionaal Crisisplan Drenthe is geoefend.
Adequate en duurzame brandweezorg.	
Regie voeren op de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Drenthe Vanaf 2017 hanteert de VRD een nieuwe verdeelsleutel voor de kosten van de brandweezorg in Drenthe. Deze nieuwe verdeelsleutel heeft voor Meppel een stevig herverdeeldeffect dat tot en met 2021 gefaseerd wordt doorgevoerd. De nieuwe verdeelsleutel heeft geen gevolgen voor het takenpakket van de VRD.	In 2017 is door het Bestuur van de Veiligheidsregio Drenthe een besluit genomen over praktische samenwerking met het Veiligheidshuis Drenthe. Dit leidt tot de wijziging van de gemeenschappelijke regeling in 2018. Samen met de Veiligheidsregio Groningen gaat samengewerkt worden met de reddingsbrigades, waaronder de Dukers in Nijeveen.

3.2.4 Wat hebben we bereikt?

In 2017 zijn de voorbereidingen afgerond om tot een Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVU) te komen, een uitgebreid horeca-convenant. In januari 2018 is het convenant ondertekend. Een nieuwe methode om geluidsoverlast vanuit horeca-inrichtingen te constateren en hierop handhavend op te treden, is in samenwerking met de RUD ontwikkeld en in het najaar 2017 vastgesteld. De afwikkeling van de brand waarbij asbest is vrij gekomen heeft veel inzet gevraagd van gemeentelijke medewerkers. De financiële afwikkeling van de saneringskosten is nog niet gereed. De vordering is ingediend bij de curator. We hebben in 2017 ingezet op de aanpak van ondermijnende criminaliteit; zo zijn er 4 hennepkwekerijen ontmanteld door politie waarna de bedrijfspanden waar ze in gevestigd waren, tijdelijk gesloten zijn en is een horeca-inrichting gesloten als gevolg van het aantreffen van harddrugs. Daarnaast wordt met het RIEC samengewerkt in de uitvoering van het Bibobbeleid en bij de aanpak van vermoedens van ondermijnende criminaliteit. Na ontvangst van een bestuurlijke rapportage van politie begin 2017, is gestart met een integrale aanpak van criminele jongvolwassenen.

3.2.5 Beoogde effecten

Indicator	Eenheid	Periode	Cijfer
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2016	1,7
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2016	4
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2016	1,7
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2016	6,1
Verwijzingen Halt	per 10.000 inw. 12-17 jr	2016	109
Hardekern jongeren	per 10.000 inw.	2014	0,8
Jongeren met delict voor rechter	%	2015	1,4

Korte toelichting op de ontwikkeling:

Nagenoeg alle indicatoren laten een verbetering zien ten opzichte van de vorige periode. Ten opzichte van het gemiddelde in Nederland, scoort Meppel ook goed en blijft Meppel op veel punten onder de gemiddelde score.

3.2.6 Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000	Product	Realisatie 2016		Raming 2017 vóór wijziging		Raming 2017 ná wijziging		Realisatie 2017		Begr. - Rek. 2017
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Integrale openbare orde en veiligheid	33	231	-	521	-	651	30	649	0	127-
Brandweezorg	34	1533	3	1541	-	1541	-	1542	30	29
Overige Bijzondere Wetten	35	644	66	64	66	64	66	64	50	17-
Saldo excl. bestemming		2.407	69	2.126	66	2.256	196	2.254	80	115-

3.2.7 Analyse financiële afwijkingen

Bedragen x € 1.000			
Analyse Product	Afwijking	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
33 Integrale openbare orde en veiligheid			
De VRD had over 2016 een financieel overschot, dit is in 2017 aan ons terugbetaald.	25	V	I
Door de gemeente betaalde asbestsaneringskosten van de brand aan de Steenwijkerstraatweg zouden verhaald worden op de eigenaar van het pand. De vordering is inmiddels ingediend bij de curator. Dit is een boedelschuld, waardoor deze voorrang heeft boven alle andere schulden, maar na separatisten (pand en hypotheek). Aangezien de verhaalsmogelijkheid beperkt is, is deze vordering toch opgenomen in de voorziening dubieuze debiteuren.	130	N	I

3.3 Programma 3: Sociale zekerheid en werkgelegenheid

3.3.1 Wat valt onder dit programma?

		Prod.	Portefeuille
Onderdelen	◆ Minimabeleid	◆ 36	Koning
	◆ Periodieke bijstand	◆ 37	Koning
	◆ Participatie	◆ 39	Koning
	◆ Jeugdzorg	◆ 80	De Vos
	◆ Wet Maatschappelijke Ondersteuning (transitie AWBZ)	◆ 81	Stam
	◆ Wmo en Jeugd (gemeenschappelijk)	◆ 82	Stam / De Vos

Het programma Sociale zekerheid en werkgelegenheid richt zich primair op de (arbeids)participatie van inwoners. Met de ontwikkelingen van het sociaal domein zijn de nieuwe taken rond de jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning hier eveneens in onder gebracht.

Naar mate de taken in het sociaal domein voor langere tijd integraal onderdeel uitmaken van de gemeente, worden alle taken in één programma ondergebracht. Streven is de Programmabegroting 2018.

Beleidskader

- Participatiewet (2015)
- Jeugdwet (2015)
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (2015)
- Wet sociale werkvoorziening (1997)
- Gemeentelijke verordeningen minimabeleid (2015)
- Uitvoeringsregels Participatiewet (2015)
- Wet Kinderopvang (2004)
- Visienota participatie werkt! (2012)
- Re-integratiebeleid Meppel(2017)
- Beleidsregels re-integratie gemeente Meppel (2013)
- Visie en kaderstelling sociaal domein (2014)
- Doelen sociaal domein (2014)
- De toegang tot één domein (2014)
- Bouwstenennotitie (2013)
- Beleidsnotitie Van Wijken weten (2016)
- Notitie Sociaal Domein; van transitie door in transformatie (2017)

Relaties met andere beleidsterreinen

Dit programma heeft raakvlakken met tal van beleidsterreinen, zoals maatschappelijke ondersteuning, onderwijs, welzijn, gezondheidsbeleid en economie. Er is op uitvoeringsniveau een sterke relatie met programma 5; het welzijnswerk in het voorliggend veld en de oude Wmo-voorzieningen. Door de participatie (meedoen) van inwoners en de wijkgerichte aanpak is er een groeiende relatie met de openbare ruimte en het fysieke domein.

Ontwikkelingen

In 2017 is de focus gelegd op het regulier maken van de taken in het sociaal domein. De werkzaamheden maken onderdeel uit van de lijn en samen is stevig ingezet op de transformatie; het anders werken. Een intensieve blik op de integrale uitvoering heeft er toe geleid dat er een samenhangend re-integratiebeleid kan worden vastgesteld. Tevens is de herijkte visie op het sociaal domein en de opgaven in de transformatie vastgelegd in de Beleidsnotitie 'Van transitie door in transformatie', waarbij ook de raadsaders zijn meegenomen. Uiteindelijk is ook het voorstel afgerond om te komen tot één verordening voor het sociaal domein. Eenzelfde verandering hebben we gezien bij de Adviesraad Sociaal Domein Meppel die nu als één adviesraad het college adviseert over sociaal-maatschappelijke vraagstukken.

Dit is het papier. We constateren dat de samenwerking tussen de domeinen (intern) en met de betrokken organisaties en aanbieders steeds beter verloopt Dit komt ten goede van de juiste en passende zorg en ondersteuning voor onze inwoners. En hoewel het (gelukkig) geen dagelijkse praktijk is, zijn er al diverse casussen waarbij de integraliteit van de aanpak zorgt voor successen.

De mate waarin dit onderdeel uitmaakt van 'de gemeente Meppel' mag blijken uit het aantal klantcontacten over het sociaal domein. In 2017 zijn er ruim 18.500 telefonische contacten geweest over de Wmo, de jeugdzorg en werken & inkomen. Dat zijn gemiddeld ca. 75 per dag.

We merken dat het klanten- of cliëntenbestand toeneemt. Niet alleen door de demografische ontwikkelingen. Nu we ruim 2 jaren werken in het sociaal domein krijgen we expliciet zicht op de duur en de zwaarte van de ondersteuningsvraag. Allerhande invloeden spelen mee waardoor we ten opzichte van de verwachtingen uit de pas lopen.

In de Programmabegroting 2017 hebben we dit als volgt beschreven:

Er meldt zich een bredere en grotere doelgroep bij de gemeente voor ondersteuning, begeleiding en arbeidstoeleiding. Ervaringen in de uitvoering leren dat er veel tijd, energie en aandacht nodig is om de mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden. Dit vraagt in voorkomende gevallen een langdurige ondersteuning. Eenzelfde ontwikkeling zien we bij de maatschappelijke ondersteuning en begeleiding waarbij de inwoners voor een complexere en langdurige begeleiding zijn aangewezen op gemeentelijke zorg.

De toename in de uitgaven voor zorg en ondersteuning verklaren we met de term 'sneeuwschuivereffect'. Inwoners die bij de gemeente komen en zorg en ondersteuning krijgen toegekend blijven langer bij de gemeente. Na verloop van tijd zien we de zorgzwaarte toenemen (omdat ze volledig afhankelijk zijn van het sociaal domein). Ondertussen komen er weer nieuwe cliënten bij. Zeker als je gaat voor de goede, kwalitatieve zorg en niemand wilt uitsluiten, zien we het aantal cliënten toenemen en de uitgaven stijgen.

Een dusdanige (explosieve) impact op de uitgaven hadden we niet verwacht en dit leidt tot overschrijdingen van enkele zorgbudgetten (dagbesteding/ begeleiding, jeugdzorg en huishoudelijke ondersteuning en hulpmiddelen-vervoer).

Waar we in de voorbereidingen op de begroting 2018 de analyse van de financiën over de afgelopen jaren hebben gebruikt om meer realistisch te ramen, zijn we ten aanzien van deze budgetten te voorzichtig geweest. Naast het monitoren van de financiën leren we dat de productie continu moet worden gevolgd.

Bovendien bevestigt dit de lijn om door te gaan met de versterking van het voorliggend veld met een breed aanbod van algemene voorzieningen en stevig in te zetten op de transformatie. Deze verandering kost echter wel tijd. De zorgvraag bestaat en die veranderen we niet van vandaag op morgen. Daarom leveren we de benodigde zorg en ondersteuning. Toch moeten we ervoor zorgen dat we dit tij weten te keren en de toenemende zorg(vraag) anders aan te pakken. Dit is beschreven in de Notitie Sociaal Domein, maar moet weldra ook praktisch worden. De gesignaleerde overschrijdingen vormen een stok achter de deur en we zullen bekijken welke impact de laatste inzichten hebben op de lopende begroting 2018.

Regionale samenwerking

In 2017 is de bestuursopdracht rond de werkgeversdienstverlening afgerond. Samen met de colleges van Steenwijkerland, Westerveld en Staphorst is besloten een verdere doorontwikkeling van de samenwerking. Met dit proces vormen we een voortrekkersrol in de Regio Zwolle. De portefeuillehouder van Meppel is in die hoedanigheid bestuurlijk trekker van de samenwerking rond de werkgeversdienstverlening binnen het Regionaal Werkbedrijf Zwolle.

De samenwerking binnen Zuidwest Drenthe en de Kop van Overijssel heeft geleid tot diverse gezamenlijke inkooptrajecten, waarbij we zien dat Meppel zorgt voor goede verbindingen tussen Drenthe en Overijssel.

3.3.2 Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstelling:

Burgers zijn zelfredzaam en kunnen meedoen in de samenleving. De leidende principes hierbij zijn: versterken van de eigen kracht, een beroep doen op wederkerigheid, dicht bij de inwoner, gericht op preventie, maatwerkoplossingen en integraal werken volgens "1 gezin, 1 plan, 1 regisseur". Er is een samenhangende aanpak op het gebied van zorg, welzijn, wonen, werk en inkomen.

3.3.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.3.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>A. Versterken van de sociale samenhang. Transformatie van het voorliggend veld. Met het oog op de kanteling naar preventie en eigen kracht is het van belang dat er een vitale samenleving ontstaat.</p>	<p>Door het jaar zijn verschillende (verbindings) bijeenkomsten georganiseerd om de samenwerking te versterken tussen de professionals in het voorliggend veld en de consultants van de gemeente. In de praktijk werken ze vaak samen in de ondersteuning van gezinnen. Door de transformatie is het belangrijk elkaar als collega's te zien en de grenzen van de beide organisaties te laten</p>

3.3.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.3.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
	<p>vervagen. Natuurlijk hebben de medewerkers van de beide organisaties verschillende verantwoordelijkheden en taken. De uitdaging is om dit bij elkaar te brengen en dat de samenwerking goed verloopt. Samen brengen ze de inwoner een stap verder.</p>
<p>- Bevorderen eigen kracht en het netwerk door ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligers;</p>	<p>In 2017 heeft Meppelvoorelkaar (MvE) een jaar gedraaid. Door Meppelvoorelkaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zijn vrijwilligers die al ervaring hadden met vrijwilligerswerk, 43% meer vrijwilligerswerk gaan doen - 52% van de vrijwilligers is gestart met vrijwilligerswerk - zijn er 316 vragen geplaatst, waarvan 33% gaat over burenhulp en is hiermee een belangrijke voorziening in het voorliggend veld geworden - ontstonden 723 unieke verbindingen en gemiddeld wordt 1 op de 4 unieke verbindingen een match. Dit betekent dat in 2017 180 online matches zijn gemaakt.
<p>- Bevorderen algemene voorzieningen. Voorzieningen die zonder indicatie beschikbaar zijn en ondersteuning bieden aan individuele inwoners maar worden door meerdere personen tegelijk gebruikt;</p>	<p>Inwoners zijn actief met het invullen van algemene voorzieningen. Bijvoorbeeld de ontmoeting in 'Koeberg' is een intensieve samenwerking waar diverse inwoners en professionals bij betrokken zijn. De inloop wordt vanuit verschillende partijen gestimuleerd zodat het bereik steeds groter wordt. Hier zien we een belangrijke rol voor de welzijnsorganisatie om de ontmoeting mogelijk te maken. De 'Koeberg' is zo'n voorbeeld van een locatie waar iedereen ongeacht zijn achtergrond of huidige situatie als vanzelfsprekend mee kan doen. Zo doorstaat dit concept ook de toets van het VN-verdrag. Door locaties als Koeberg en samenwerking met de MensA zijn maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo niet of minder frequent nodig.</p> <p>Daarnaast zijn er praktische invullingen van algemene voorzieningen die zorgen dat mensen met een handicap makkelijker kunnen participeren. Om de toegankelijkheid te vergroten is de gemeente Meppel op verzoek van inwoners en professionals gestart met het plaatsen van rolstoelen op welzijnslocaties en in woongemeenschappen in Meppel. Er worden één of twee rolstoelen gestald, zodat inwoners deze kunnen gebruiken als ze de stad in willen of het winkelcentrum willen bezoeken. Bij twee woongemeenschappen hebben we, op verzoek, een driewiel fiets en een rolstoelfiets geplaatst, waar nu meerdere bewoners gebruik van maken. Dit vermindert de aanvragen voor Wmo maatwerkvoorzieningen die niet dagelijks worden gebruikt.</p>
<p>- Borgen van een sluitende keten van vroeg signalering naar actie en toeleiding;</p>	<p>Ook in 2017 regisseren we de opdrachten aan de uitvoerende partners van het voorliggend veld. Zij hebben uitvoering gegeven aan de volgende resultaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een sluitende ketenaanpak op alle leefdomeinen van vroegsignalering, actie en hulpverlening voor ouders en jeugdigen gerealiseerd met en/of tussen alle vindplaatsen: <ul style="list-style-type: none"> • de wijken • kinderopvangorganisaties • verloskundigen en kraamzorgorganisaties • de scholen • vrijwilligersorganisaties

3.3.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.3.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
	<p>In 2016 is hiermee voor het eerst gestart. We merken dat deze wijze van werken veel tijdsinvestering en vertrouwen in elkaar vraagt van alle partijen. In 2017 is er specifiek aandacht besteed aan de samenwerking tussen het schoolmaatschappelijk werk en team jeugd van de gemeente (zie voorgaande).</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Bevorderen leefbaarheid door o.a. doorontwikkeling wijk- en dorpsgericht werken en bewonersinitiatieven; 	<p>Er is een jaarrapportage Wijk- en dorpsgericht werken 2017 opgesteld met daarin tal van activiteiten die zowel door bewoners als door wijkteams zijn opgepakt. In veel gevallen is het wijkteam betrokken door bewoners te ondersteunen. Daarnaast heeft er een herijking van de visie en de uitgangspunten plaatsgevonden binnen het wijk- en dorpsgericht werken met partners (Woonconcept, Politie, Welzijn Mensenwerk en Gemeente).</p>
<ul style="list-style-type: none"> - In de opdracht aan Welzijn Mensenwerk wordt ingezet op de A-opgave. 	<p>Verschillende onderdelen in de A-opgave zijn weggelegd als opdrachten bij WMW. Voor het eerst in de vorm van resultaten in 2016.</p> <p>In 2017 is de relatie met WMW als opdrachtgever en opdrachtnemer een nieuwe fase ingegaan. Na anderhalf jaar BCF was de tijd om de gemaakte afspraken te herijken voor het werkplan 2018 en om te kijken hoe de uitvoering loopt in deze vorm van opdrachtenverstrekking. Na anderhalf jaar kan er beter worden aangegeven hoe de wijze van opdrachtformulering en monitoring uitwerkt in de samenwerking en uitvoering. Dit hebben we gedaan via dialoogsessies en carrousels met medewerkers, managers en bestuurders van beide organisaties. Interessante sessie waarin je meer begrip voor en inzicht krijgt in elkaars werk vanuit de verschillende verantwoordelijkheden met als uiteindelijke doel betere resultaten op de opdrachten. Dit ook ter voorbereiding op aanpassing van de opdrachten en werkplan 2018.</p>
<p>B. Het juiste antwoord op de vraag achter de vraag. Transformatie van de toegang tot ondersteuning in het sociaal domein. Een deel van de inwoners heeft (tijdelijk) ondersteuning nodig. Het gaat hier om de opgave dat er op gelijke en eenduidige wijze wordt gewerkt aan één integrale toegang tot de niet vrij toegankelijke, zwaardere en meer specialistische zorg.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Het organiseren van één toegang; 	<p>We vinden het belangrijk dat klanten worden geholpen volgens het 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur principe. Als middel wilden we 1 toegang creëren. Hoewel dit praktisch niet mogelijk blijkt te zijn door de meerdere toegangen voor de Jeugdwet blijft ons doel hetzelfde. We streven er daarom naar om een integrale toegang te realiseren waarbij klanten met zorgvragen op meerdere levensdomeinen, zo klantvriendelijk mogelijk geholpen worden.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Doorontwikkelen van maatwerkvoorzieningen (passende ondersteuning); 	<p>Ook in 2017 zijn we aan de slag gegaan met het doorontwikkelen van onze maatwerkvoorzieningen. Hier worden we steeds beter in, maar we zijn ons er ook bewust van dat dit een blijvende opgave is. Waar mogelijk proberen we binnen de bestaande voorzieningen maatwerk toe te passen. In totaal is</p>

3.3.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.3.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
	er het afgelopen jaar 85 keer gebruik gemaakt van het maatwerkbudget, omdat de benodigde oplossing niet binnen ons voorzieningenaanbod paste. We blijven inspelen op de casuïstiek die bij ons binnenkomt en zoeken naar passende oplossingen. De wetgeving was transitiebestendig, maar in de transitie lopen we soms tegen beperkende wetgeving aan.
- Doorontwikkelen van de werkwijze en vraagverheldering binnen de toegang en betrokken medewerkers krijgen allemaal een cursusaanbod voor de vroegsignalering;	Alle medewerkers van de afdeling klantcontacten hebben in 2017 de training meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling gevolgd. Het volgen van deze training is verplicht voor alle nieuwe medewerkers van klantcontacten.
- Bredere verkenning van de éénduidige werkwijze binnen het sociaal domein (ook buiten de gemeentelijke toegang, zoals bij huisartsen of de wijkverpleegkundige en het welzijnswerk)	Het afgelopen jaar is er veel geïnvesteerd in de relatie met de samenwerkingspartners rondom de toegang tot gemeentelijke voorzieningen. Zo is er een gezamenlijk werkproces ingericht die maakt dat de intake die al door een voorliggende voorziening is gedaan kan dienen als aanvraag Jeugdhulp. In samenwerking met de gemeente leidt dit tot een beschikking. Burgers hoeven hierdoor niet iedere keer hun verhaal te doen. Ook heeft de pilot POH Jeugd bijgedragen aan een nauwere samenwerking m.b.t. de toegang naar Jeugdhulp. Andere voorzieningen vallende onder Participatiewet en WMO gaan via de gemeente. Ook hierin hebben we onze samenwerking met voorliggend veld en huisartsen gebruikt om tot goede afspraken te komen t.b.v. een snelle en kwalitatieve afhandeling van de aanvraag. Daarbij is 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur het uitgangspunt.
- Samen met partners de onafhankelijke clientondersteuning in 2017 uitvoeren, met inpassing van het informele aanbod aan cliëntondersteuning in Meppel;	Met MEE Drenthe en Welzijn MensenWerk zijn veelvuldige contacten om deze onafhankelijke cliëntondersteuning goed te kunnen uitvoeren passend bij de vragen van de burgers van de gemeente Meppel.
- Het ontschotten van de financiering van verschillende vervoersvormen;	Met de besluitvorming rondom de continuering en financiering van Stadsbus Meppel is hieraan invulling gegeven.
- Faciliteren van ondersteuningsaanbod.	Na de transitie was de inkoop van het ondersteuningsaanbod Jeugdhulp qua transitie geborgd. Afgelopen jaar is de inkoop getransformeerd en zo georganiseerd dat nieuwe lokale partijen erbij zijn gekomen en dat geen sprake meer is van een budgetplafond. De burgers van de gemeente Meppel hebben meer keuze qua Jeugdhulp en ook over de grens zorg krijgen is goed georganiseerd. Het ondersteuningsaanbod WMO was al dusdanig georganiseerd en wordt elk jaar weer voorzien van nieuwe aanbieders passend bij de zorgvragen van onze burgers. Persoonsgebonden budget Met betrekking tot de PGB's zagen we over de afgelopen jaren een fors voordeel. Met de toename van de zorgvraag zien we ook het gebruik van de PGB's (Jeugd en Wmo) licht stijgen. Bovendien betekent de bijdrage in het solidariteitsprincipe van de jeugdzorg een verlaging van het voordeel.
C. Multiproblematiek – Coördinatie van zorg. Transformatie in de aanpak van de Multi problematiek. Door de decentralisatie komt veel zorg en ondersteuning, ook complexere	

3.3.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.3.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>vraagstukken, bij gemeenten te liggen. Ook voor inwoners die de regie kwijt zijn, is de doelstelling om mee te kunnen doen en (weer) regie op het eigen leven te krijgen. Soms is ondersteuning structureel nodig en bieden we dat.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Regie voeren op de uitvoering voor multi problem casuïstiek (uitvoeringsregisseurs); - Doorontwikkeling van casemanagement; - Doorontwikkeling van het sociaal team Meppel en monitoring van (financiële) resultaten; - De werkwijze "1 gezin 1 plan 1 regisseur" verder uitwerken met alle betrokken (keten)partners. 	<p>In 2017 is de functie uitvoeringsregisseur aanbesteed, met als resultaat dat er vanuit 14 organisaties 40 uitvoeringsregisseurs beschikbaar zijn voor de inzet bij complexe multiproblematiek en bemoeizorg-casuïstiek.</p> <p>Er is brede expertise: verslavingszorg, huiselijk geweld, ouderenzorg/ouderen-mishandeling, overlastsituaties.</p> <p>Uit een evaluatie met de convenantpartners van het sociaal team kwam naar voren dat de functie uitvoeringsregisseur meer autoriteit inbrengt en mogelijkheid biedt tot korte lijnen, handelen en mandaat.</p> <p>In 2017 waren er 144 aanmeldingen voor het sociaal team, inclusief de zorgmeldingen (63) vanuit de politie/Veilig Thuis Drenthe. 42 Huishoudens kregen een uitvoeringsregisseur toegewezen.</p> <p>In 2017 is 8 keer overlegd met schilpartners. Dat zijn partners die niet wekelijks aanschuiven bij het sociaal team, maar waarvan het belangrijk is dat hier verbinding mee gehouden wordt. Verschillende thema's zijn besproken. Een uitkomst is dat de politie meer aanschuift bij de casuïstiek-besprekingen. De werkwijze '1 gezin- 1 plan- 1 regisseur' wordt ondersteund door intervisie voor de uitvoeringsregisseurs.</p>
<p>Z. Efficiëntie en samenhang Transformatie van de efficiëntie en samenhang binnen het sociaal domein. Deze opgave richt zich op innovatie, integraliteit en samenhang sociaal domein breed.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkelen van slimme combinaties en het bevorderen van innovatie; - Monitoring van doelen en resultaten voor onder meer grip op de financiën/ bezuinigingen, actueel risicomanagement en lering/ evaluatie van werkwijze; - Regie op het resultaat door o.a. uitvoeren van inkoop(systematiek) en beleggen accounthouderschap; - Voorstel voor bestemming en inzet Reserve sociaal domein. 	<p>In 2017 is ingezet op de ombuiging van transitie door naar transformatie. Bij verschillende dossiers is de samenhang tussen de domeinen meer en meer gezocht. De raad heeft eind 2017 de Notitie Sociaal Domein vastgesteld en daarbij ook de kaders herijkt. In voorgaande verantwoording valt ook te lezen welke activiteiten zijn uitgevoerd.</p> <p>De monitoring is opgestart en na een verkenning met de raad wordt dit verder uitgewerkt.</p>
<p>Inkomensondersteuning Inwoners hebben een inkomen, minimaal ter hoogte van de voor hen geldende bijstandsnorm, zodat zij kunnen voorzien in de kosten van het bestaan. Ingeval er sprake is van het sociaal minimum ondersteunen we mensen die (langdurig) zijn aangewezen op een laag inkomen zodat zij kunnen deelnemen aan de maatschappij.</p>	
<p>We voeren het minimabeleid en de uitgangspunten rond de inkomensondersteuning uit. Er wordt aandacht besteed aan de communicatie met de doelgroep. Onder andere door het actief benaderen van de inwoners die kwijtschelding hebben gehad</p>	<p>In de uitvoering van de minimaregelingen zien we een lichte overschrijding van de budgetten in verband met een toename van het gebruik.</p> <p>De overschrijding met betrekking tot de bijzondere</p>

3.3.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.3.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>van de gemeentelijke belastingen te attenderen op bestaande, beschikbare voorzieningen en in het kader van de inkomensondersteuning. Deze werkwijze wordt in 2017 voortgezet. We blijven alle aanvragen beoordelen op rechtmatigheid.</p> <p>In 2017 gaan we, in samenwerking met het UWV, de mensen met een WW uitkering 3 maanden voor einde WW-uitkering voorlichten over de Participatiewet. Doel is om informatie te verstrekken, maar ook te ondersteunen in het begeleiden naar werk.</p>	<p>bijstand was ten tijde van de Berap niet in deze omvang voorzien door het beperkt aantal boekingen. De verwachte stijging is meegenomen in de Begroting 2018. Het daadwerkelijke tekort wordt veroorzaakt door een forse stijging van bewindvoeringskosten, kinderopvang en aanvullende bijstand.</p> <p>Waar we in de Berap nog melding maakten van een mogelijk forse overschrijding, zien we dat het aantal uitkeringen, na de piek halverwege het jaar weer is gedaald. Het aantal uitkeringen is over het hele jaar met 10 toegenomen van 762 naar 772. Het gemiddeld aantal uitkeringen is echter hoger dan begroot, want in de periode mei tot augustus was sprake van een forse stijging, met een piek in week 25 met 795 uitkeringen. Gemiddeld komen we in 2017 op 782 uitkeringen ten opzichte van 744 in 2016. Dit leidt tot een overschrijding van 165k op een budget van ruim 10 miljoen.</p> <p>In 2017 hebben we eens per 2 weken een voorlichting georganiseerd voor iedereen die een uitkering heeft aangevraagd. Ook de personen waarvan de WW-uitkering op korte termijn stopt zijn uitgenodigd voor de voorlichting. Tijdens deze voorlichting worden de rechten en plichten van de Participatiewet besproken en wordt gekeken wie direct bemiddelbaar is naar arbeid. Wanneer dat het geval is, wordt deze cliënt direct in beeld gebracht bij de recruiter.</p>
<p>Armoedebeleid We erkennen dat armoede méér is dan het leven op of onder de 120% bijstandsnorm. Zeker wanneer armoede gepaard gaat met beperkte perspectieven kan dit leiden tot uitsluiting en ontwrichting van onze samenleving. De gevolgen hiervan bestrijken vele levensdomeinen en zelfs generaties. Voorbeelden zijn: grotere afhankelijkheid van regelingen, minder kansen, slechtere gezondheid en arbeidsprestaties, polarisatie, radicalisering, eenzaamheid en overlast.</p>	
<p>Willen we armoede voorkomen en verminderen vraagt dit, gezien de veelomvattendheid en uitgestrektheid van het thema om een integrale aanpak. In 2016 starten we een verkennend onderzoek naar de specifieke situatie van armoede (bestaan en oorzaken) in Meppel. Het Armoede Pact betrekken we in dit proces.</p>	<p>In 2017 is gestart met het Armoedepact Meppel. We hebben diverse betrokken partijen en maatschappelijke initiatieven bij elkaar gebracht om gezamenlijk te werken aan de aanpak van armoede. Onder meer het kenbaar maken van de vele regelingen en ondersteuningsmogelijkheden is onderwerp.</p> <p>Specifiek is in 2017 gewerkt aan kindarmoede. De kwartiermaker heeft in het laatste halfjaar partners van de Big Five bij elkaar gebracht en hier ook de lokale initiatieven aan verbonden. Het aanbod van ondersteuning voor kinderen is uitgebreid door de samenwerking met Jeugdportfonds en Jeugdcultuurfonds Drenthe. Ook de roep naar zwemlessen is met het programma Bartje leert zwemmen opgevangen. Het onderzoek naar de armoede (bij gezinnen) in Meppel loopt en wordt volgens planning in het eerste kwartaal 2018 opgeleverd.</p> <p>We participeren in het project Sterk uit Armoede,</p>

3.3.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.3.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
	<p>waarbij ervaringsdeskundigen (in een bijstandssituatie) een opleiding wordt geboden om voorlichting te kunnen geven en educatief op scholen te worden ingezet over budgetbewustzijn.</p> <p>De verkenning van de behoefte op de scholen in Meppel zijn we gestart samen met de GKB in het project Moneyschool.</p> <p>Tenslotte zijn voorbereidingen getroffen voor een pilotproject om de weerbaarheid van kinderen te vergroten. Samen met Weerbaar Meppel en Scala starten we de uitvoering begin 2018.</p> <p>We zijn tevreden over de ingezette koers om armoede over de volle breedte aan te pakken. Na de inzet van de kwartiermaker (verbinden, verkennen en vertrouwen) komen we met een voorstel om met de beschikbare middelen het beste resultaat te bereiken.</p>
<p>Re-integratie Inwoners van Meppel die periodieke bijstand ontvangen kunnen zo spoedig mogelijk in hun bestaanskosten voorzien door het verrichten van betaalde arbeid. Indien de reguliere arbeidsmarkt (nog) niet mogelijk is, is meedoen en maatschappelijke participeren een (tijdelijke) oplossing. Werk of participeren betekent niet alleen inkomen, maar ook ontplooiing, ontwikkeling en betrokkenheid bij de samenleving.</p>	
<p>Door inzet van de re-integratieconsulenten, de accountmanagers, de recruiter en het LeerWerkCentrum (LWC) wordt over de hele keten van re-integratie ondersteuning geleverd aan werkzoekenden. Het re-integratiebeleid 2017 en verder gaat in op de arbeidsinschakeling en –toeleiding.</p> <p>Voor 'beschut werken nieuwe stijl' gaat een wettelijke verplichting gelden en hoewel we in Meppel deze voorziening al bieden ontbreekt het aan de indicering. De vastgestelde uitgangspunten blijven gehandhaafd.</p> <p>De werkgeversdienstverlening samen met de gemeenten Staphorst, Westerveld en Steenwijkerland is bepaald als een positieve samenwerking. Gezien dit resultaat kijken we naar een verdere uitwerking van de samenwerking, waarbij verminderde kwetsbaarheid en verbeterde kwaliteit centraal staan. Let wel dat voor het slagen van de Participatiewet de medewerking van ondernemers van groot belang is; zonder werkplekken geen kansen.</p>	<p>Afgelopen jaar hebt u een inclusief re-integratiebeleid vastgesteld (mei 2017), waarin we hebben aangegeven met een integrale blik naar de klant kijken. De groep inwoners met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt, maken regulier onderdeel uit van het klantenbestand. We gaan de uitdaging aan om met alle klanten te onderzoeken wat ze nodig hebben om te kunnen participeren. We werken inmiddels met een brede intake, die hierbij ondersteunt.</p> <p>In het re-integratiebeleid hebt u tevens de doelstellingen vastgesteld. Hierbij hebben we aangegeven een nulmeting uit te voeren om in te kunnen schatten of de doelstellingen goed geformuleerd en de percentages realistisch zijn. De uitkomsten hiervan kunt u terugvinden in de zesde rapportage sociaal domein.</p> <p>We hebben al gemeld dat de uitkeringen toenemen. Echter is het goed om in beeld te brengen welke dynamiek er in het uitkeringenbestand plaatsvindt. Er zijn 279 mensen afhankelijk geworden van een bijstandsuitkering en 269 zijn uitgestroomd. Bijna de helft (125) van de uitkeringen is komen te vervallen omdat de cliënt werk heeft gevonden of weer is gestart met een opleiding.</p> <p>Het LeerWerkCentrum heeft in 2017 342 trajecten ondersteund en zijn er 108 certificaten uitgereikt voor VCA en Hef- en reachtruck. De aansluiting van het aanbod van het LeerWerkCentrum op de klantvraag vraagt aandacht.</p> <p>De gezamenlijke werkgeversdienstverlening heeft mooie resultaten neergezet en in totaal zijn er 457</p>

3.3.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.3.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
	vacatures ingevuld door het accountteam van gemeenten, sociale werkvoorziening en UWV. Daarnaast is de bestuursopdracht uitgevoerd en hebben de colleges van Steenwijkerland, Staphorst, Westerveld en Meppel ingestemd met een verdere doorontwikkeling op subregionaal niveau.
<p>Wsw-oud / Reestmond Zoveel mogelijk mensen met een oude Wsw-status werken op een voor hen geschikte werkplek. Wie met ondersteuning aan de slag kan, werkt bij een werkgever. Voor wie dat (nog) niet kan, is er een geschikte werkplek binnen het werkvoorzieningsschap. Uitvoering geven aan de strategische koers Reestmond 'Bouwen op een goed fundament'.</p>	
<p>Het sw-bedrijf geeft uitvoering aan de opdracht van de gemeente op basis van de uitvoerings-overeenkomst. De opdracht luidt concreet dat moet worden ingezet op het bereiken van zoveel mogelijk plaatsingen van binnen naar buiten en het realiseren van opdrachten en detacheringen voor het sw-bedrijf.</p> <p>Eind 2016 zijn de onderzoeken rond de strategische koers Bouwen op een goed fundament afgerond en vastgesteld. Op dit moment kunnen we de inhoudelijk richting niet betrekken, maar in 2017 zal dit in uitvoerende zin aandacht, tijd en inzet vragen.</p>	<p>Na de aankondiging van de uittreding uit de GR Reestmond per 1 januari 2018 door gemeente De Wolden, heeft het Algemeen Bestuur de Uittredingsregeling GR Reestmond in april 2017 vastgesteld. Op basis van de Uittredingsregeling GR Reestmond is het voorlopige Uittredingsplan Gemeente De Wolden, inclusief de voorlopige uittreedsom opgesteld. Zowel de Uittredingsregeling als het Uittredingsplan zijn ter consultatie voorgelegd aan de raad(scommissie).</p> <p>De uittreding van gemeente De Wolden is aanleiding voor de aanpassing van de tekst van de GR Reestmond per 1 januari 2018. Tevens is de tekst aangepast aan de bestuurlijke besluiten die zijn genomen in het kader van de afronding van de Ontwikkelagenda en de tijdelijke dienstverbanden. Via de memo 'Afronding Ontwikkelagenda Reestmond' bent u tijdens de raadsvergadering van 21 december 2017 uitgebreid geïnformeerd over de resultaten van de verkenningen inzake de Ontwikkelagenda.</p> <p>In december 2017 is met Reestmond een overeenkomst aangegaan voor de inkoop van het formeel werkgeverschap voor de medewerkers met een tijdelijke Wsw-dienstverband. Hiermee heeft het college uitvoering gegeven aan de raadsmotie 'Definitieve oplossing Wsw-dienstverbanden Reestmond' van 18 mei 2017.</p> <p>Financieel is er slechts sprake van een klein nadeel op de begrote kosten van Reestmond (80k). Door een begrotingstechnische omissie lijkt er een fors nadeel binnen dit programma te bestaan, maar hiervoor is dekking via de Algemene Dekkingsmiddelen.</p>
<p>Schuldhelpverlening Schuldhelpverlening is beschikbaar voor de meest kwetsbare inwoners waardoor ze kunnen blijven participeren in de samenleving.</p>	
<p>De inzichten met betrekking tot de gewenste positie van schuldhelpverlening binnen het sociale domein zijn aan verandering onderhevig.</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2016 wordt verder onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor het inbedden van schuldhelpverlening binnen de gemeentelijke toegang waarbij de GKB, schuldregeling, budgetbeheer, beschermingsbewind en verzoekschrift en verklaringen Wet Schuldsanering 	<p>In 2017 zijn de voorbereidingen getroffen om de intake tot schuldhelpverlening door de GKB via de gemeentelijke toegang te laten verlopen. Dit is vormgegeven door de schuldhelpcoach deze intake te laten verrichten waarbij bepaald wordt of er moet worden doorverwezen naar de GKB of dat er een oplossing kan worden geboden door het inzetten van één van de andere ketenpartners.</p>

3.3.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.3.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Natuurlijke Personen (WSNP) voor de gemeente uit blijft voeren. (materiele schuldhulpverlening);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eind 2016 wordt een besluit genomen over het ontwikkelscenario van de GKB Drenthe. Hoewel de inhoudelijke koers nog niet bekend is, zal de uitvoering hiervan in 2017 tijd en inzet vragen; - De financiële situatie in huishoudens is van groot belang voor het kunnen meedoen. Schulden zijn in veel voorkomende gevallen onderdeel van de gezinssituatie. Dit vraagt een proactieve aanpak waarbij de schuldenproblematiek als onderdeel van het geheel moet worden gezien. Het (tijdelijk) oplossen van de schuld, voorkomt grotere, complexere problematiek. Hiertoe wordt een aanpak voorbereid en in 2017 (de eerste fase) tot uitvoer gebracht. 	<p>Eind 2017 is de strategische koers 2018-2021 vastgesteld door de colleges van de gemeenten Meppel, Assen en Hogeveen (de GR-deelnemers). Deze koers houdt in dat de contracten met de niet GR-deelnemers worden afgebouwd. Verandering gaat in dit geval gepaard met frictie en hiervoor is een voorziening bij de GKB ingesteld. Een temporisering leidt mogelijk tot een beperkte inzet van de voorziening. Op dit moment draagt de gemeente Meppel bij aan de voorziening waardoor een overschrijding ontstaat.</p> <p>In 2017 is de schuldhulpcoach gestart en ondergebracht in het integrale toegangsteam van de gemeente Meppel. De schuldhulpcoach heeft naast het overleg met cliënten frequent overleg met de ketenpartners om tot een maximale en optimale afstemming te komen.</p>
<p>Jeugdzorg Jongeren met opgroei problemen kunnen volwaardig deelnemen aan de samenleving, waar nodig met (specialistische) ondersteuning die toegankelijk en beschikbaar is. Jongeren kunnen opgroeien in een veilige omgeving.</p> <ul style="list-style-type: none"> - We organiseren grip op de toegang naar niet vrij toegankelijke zorg. De inzet van de POH-jeugd monitoren we om de beoogde resultaten te bereiken. Tevens maken we afspraken met ketenpartners en verwijzers; - Het voorliggend veld versterken door duidelijkheid en inzicht te creëren in de verwijzingsmogelijkheden en professionals in de toegang te scholen, zodat ze in staat zijn om te beoordelen of andere hulp noodzakelijk is; - We bieden gerichte ondersteuning in situaties waarin de veiligheid van jongeren in het geding is; - We gaan de samenwerkingsafspraken met ketenpartners en zorgleveranciers uit de transitie omzetten in afspraken die horen bij de transformatiefase. 	<p>De inzet van de POH-er heeft het gewenste effect bereikt. In de periode november 2016 tot eind 2017 zijn 147 kinderen door de POH-er gezien waarvan slechts 36 alsnog zijn doorverwezen naar een jeugdhulpaanbieder. De huisartsen geven aan tevreden te zijn. De pilot is geëvalueerd en de resultaten zijn voor de gemeente aanleiding geweest om de werkwijze met de POH-Jeugd uit te breiden en te continueren.</p> <p>Sinds de nieuwe inkoopafspraken van jeugdhulp in 2017 is er een website verwijzingswijzer.nl waarin het totale aanbod van jeugdhulp per gemeente terug te vinden is. De verwijzingswijzer is te gebruiken voor o.a. de professionals uit het voorliggend veld om na te gaan welke aanbieders in onze gemeente hulp leveren. Tevens kan er gekeken worden welke vorm van hulp er geboden wordt.</p> <p>In 2017 is in Drenthe het resultaatgerichte inkoopmodel geïntroduceerd. Dit model is in nauw overleg met de zorgleveranciers tot stand gekomen en gaat uit van vaste prijzen per product zonder afnamegarantie.</p> <p>In deze ombuiging van prijs naar kwaliteit zien we dat alleen sturen op prijs, jeugdzorgaanbieders niet altijd de zorg kunnen leveren die nodig is. De sturing op kwaliteit heeft ook z'n (hoge) consequenties. We constateren namelijk een forse toename van de kosten voor individuele jeugdzorgtrajecten. Dit is (ook) een landelijke trend die we nader gaan analyseren. Hierbij betrekken we onze nieuwe contracteringsmethode, waarbij de budgetplafonds zijn komen te vervallen.</p>
<p>Wet maatschappelijke ondersteuning Inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig in hun eigen leefomgeving blijven wonen. Uitgangspunt is eigen kracht en hulp vanuit de</p>	

3.3.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.3.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>directe sociale omgeving. Waar dit niet mogelijk is, wordt ondersteuning geboden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naar aanleiding van het behoefte onderzoek in 2015 het verder uitwerken van een goed dekkend aanbod aan algemene voorzieningen; - Het verder verfijnen van de dagbesteding en dagopvang als algemene voorziening in de wijken/dorp; - Er worden pilots uitgevoerd op verschillende gebieden, hieronder valt onder meer de dagbesteding en de stadsdienst; - Inzetten op een afname van het gebruik van het aantal individuele voorzieningen, doordat oplossingen worden gezocht in de eigen kracht, het eigen netwerk en aangevuld met algemene voorzieningen; - Samen met de centrumgemeenten, regiogemeenten en partners zorgen voor de uitvoering van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen. 	<p>Met betrekking tot de dagbesteding en algemene voorzieningen is in het vorenstaande al geschreven over onder meer de ontwikkelingen in de Buurtkamer Nijeveen en de ontmoeting in Koeberg.</p> <p>De pilot van de Stadsbus Meppel is afgerond en maakt nu structureel onderdeel uit van ons aanbod van algemene (vervoers)voorzieningen. Het aantal passagiers is nadien verder gestegen. Waar in de 1^e helft van 2017 ruim 10.000 passagiers zijn geteld, hebben in de 2^e helft bijna 2.500 meer passagiers gebruik gemaakt van de Stadsbus Meppel.</p> <p>Rondom het thema toegankelijkheid is een inhoudelijke koers bepaald die zich richt om inclusieve participatie op grond van het VN-verdrag en het gebruik en toegankelijkheid van openbare ruimte, gemeentelijke gebouwen en onderwijs.</p> <p>Vermindering van het gebruik van individuele voorzieningen is een terugkerend speerpunt. Niet om de zorg en ondersteuning niet te bieden, maar door op andere manieren te kunnen voorzien in de vraag van de inwoner. De resultaten laten zien dat er nog sprake is van een toename. Dit komt eenvoudig door de demografische ontwikkeling in aantallen. Ook de zwaarte van de zorgvraag zien we toenemen en dat komt doordat inwoners langer op zichzelf of algemene voorzieningen zijn aangewezen. Als ze uiteindelijk komen met een zorgvraag is dit zwaarder. We zien een duidelijke toename in de indicaties voor individuele begeleiding en groepsbegeleiding. Verder constateren we dat steeds meer mantelzorgers belast raken wat ook leidt tot meer indicaties.</p> <p>Er ontstaan pilots rond begeleid wonen, want er is in Meppel nog niet voldoende aanbod. Aanbieders zien dit ook, en zodoende ontstaan de initiatieven. In Meppel is huisvesting een knelpunt.</p> <p>We zijn met de centrumgemeente Assen in overleg over voldoende aanbod maatschappelijke opvang en beschermd wonen, omdat deze taak naar de gemeenten komt. Dit zou per 2020 zijn, maar is in elk geval uitgesteld tot 2022. Het uitstel komt doordat men het op landelijk niveau niet eens wordt over het verdeelmodel (financiën).</p>
<p>Ontschotting We sturen op een samenhangend geheel en het bijeen brengen van de doelstellingen in het sociaal domein. Ook in 2017 zullen we hier met prioriteit aan werken en met uw raad over in gesprek gaan. Dit kan resulteren in het samenvoegen van de programma's 3 en 5, maar dat is niet een doel op zich. Het gaat dan niet alleen om het bundelen van de budgetten, maar juist het integraal benoemen en monitoren van de beoogde effecten in het sociaal domein.</p>	<p>In 2017 is intensief gewerkt aan de sturing op de financiën in het sociaal domein. We staan nog niet waar we willen zijn, maar in de Vijfde rapportage sociaal domein is specifiek aandacht geschonken aan de financiën. De begroting 2018 heeft een grondige budgetverschuiving ondergaan. De afwijkingen die nu bijvoorbeeld (wederom) worden gemeld rond de pgb's en de eigen bijdrage komen bij de verantwoording over 2018 niet weer terug.</p> <p>De doelen, samen met de opgaven en ambities in de vastgestelde Notitie Sociaal Domein; van transitie door naar transformatie schetsen de ingezette lijn.</p>

3.3.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.3.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Monitoring In navolging op de ontschotting gaan we expliciet inzetten op de monitoring. Het bepalen van resultaten is één, maar het kunnen verklaren en verantwoorden van de voortgang is mede zo belangrijk. Binnen de aanpak in de programma en de sturing op de doelen ABCZ ligt hier een opgave.</p>	<p>De monitoring in het Sociaal Domein heeft in 2017 een omslag gemaakt. Rapportages en voortgang wordt geïntegreerd in de reguliere P&C-cyclus. Aan de andere kant gaan we monitoren op de belangrijkste effecten in de geest van de transformatie in ontwikkeling. De raadsaders zijn geïntegreerd in de effectenmonitor. De effectenmonitor heeft een vaste structuur die overzicht biedt op hoofdlijnen. Tegelijkertijd is binnen deze structuur incidentele verdieping mogelijk als de actualiteit daar om vraagt. In het najaar bent u geïnformeerd over de effectenmonitor.</p>
<p>Bezuinigingen De monitoring draagt bij het bewaken van de voortgang. Een belangrijke opgave in de transformatie is het duiden van de financiële ontwikkeling van de uitgaven. Voor het sociaal domein betreft dit een structurele opdracht van 207.000 euro, exclusief de doorgevoerde consequenties van de dotatie reserve sociaal domein (565K), de bezuiniging minimabeleid (47K) en ook de structurele bezuiniging op de huishoudelijke hulp (160K).</p>	<p>In de Vijfde rapportage Sociaal Domein is een uitvoerige analyse gepresenteerd van de wijze waarop de transformatie-opgaven invulling geven aan de beperking van de (oude) uitgaven. Hieruit blijkt dat de beoogde opdracht is gerealiseerd. De begroting 2018 is feitelijk een realistische raming zonder (extra) opgaven voor verlaging van uitgaven/ bezuinigingen.</p>

3.3.5 Beoogde effecten

Indicator	eenheid	periode	cijfer
Banen	per 1.000 inw 15-64jr	2016	882,9
Netto arbeidsparticipatie	%	2016	66,7
Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inw 18jr eo	2017	36,2
Lopende re-integratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-65jr	2015	29,1
% kinderen in uitkeringsgezin	%	2015	4,58%
% werkloze jongeren	%	2015	2,05
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2017	9,3
Jongeren met jeugdreclassering	%	2017	0,3
Jongeren met jeugdbescherming	%	2017	1,3

3.3.6 Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1000	Product	Realisatie 2016		Raming 2017 vóór wijziging		Raming 2017 ná wijziging		Realisatie 2017		Begr. - Rek. 2017
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Minimabeleid	36	2.197	33	1845	30	1893	30	2.241	30	348-
Periodieke Bijstand	37	10.950	10.391	10.605	10.253	10.901	10.513	11.330	10.710	232-
Arbeidsmarkt	39	9.963	57	8.832	-	8.917	-	9.323	82	325-
Jeugd	80	6.579	25	5.981	-	6.991	-	8.637	57	1589-
Nieuwe WMO	81	2.112	1.171	2.714	602	2.616	602	3.153	972	167-
Wmo en Jeugd	82	2.236	538	2.883	-	1.963	-	989	53-	921
Saldo excl. bestemming		34.037	12.216	32.859	10.885	33.280	11.145	35.673	11.797	1.741-

Mutaties reserves		565	-	565	-	565	-	-	-	565
Saldo incl. bestemming		34.602	12.216	33.424	10.885	33.845	11.145	35.673	11.797	1.176-

3.3.7 Analyse financiële afwijkingen

Bedragen x € 1.000			
Analyse Product	Afwijking	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
36 Minimabeleid			
<i>Armoedeproject</i>			
Uitvoering van het plan aanpak kinderarmoede is in de tweede helft van 2017 van start gegaan. Hierdoor zijn niet alle beschikbare middelen ingezet.	56	V	I
<i>Bijzondere bijstand</i>	283	N	I/S
De toename van het aantal aanvragen bijzondere bijstand leidt tot meer uitgaven, met name bewindvoeringskosten, kinderopvang en aanvulling jongeren. Begroting 2018 is hier deels op aangepast, +100k.			
<i>Schuldhelpverlening</i>	128	N	I
Er is sprake van een exploitatietekort bij de GKB van 240k en frictiekosten 417k = totaal 657k. Ons aandeel hierin is 21,3 %.			
37 Periodieke bijstand			
<i>Periodieke bijstand</i>			
Het aantal uitkeringen (incl IOAW) is groter dan waarmee rekening is gehouden bij de vaststelling van het budget, in 2017 gemiddeld aantal uitkeringen 782 tov 744 in 2016.	261	N	I
De definitieve beschikking van het Rijk is hoger vastgesteld dan begroot	95	V	I

Bedragen x € 1.000			
Analyse Product	Afwijking	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
<i>Loonkostensubsidie</i> Dit betreft een nieuwe taak waarvoor nog geen uitgaven waren begroot. Tegenover deze uitgaven staat een verlaging van de periodieke bijstand door minder uitkeringen.	106	N	S
<i>Bijstand besluit zelfstandigen</i> Het aantal aanvragen BBZ is toegenomen, waardoor meer wordt uitgegeven aan kapitaalverstrekkingen en levensonderhoud voor zelfstandigen.	59	N	I
Toename van inkomsten in verband met terugbetalen leningen en/ of terugvordering BBZ.	122	V	I
De Rijksbijdrage voor de BBZ was hoger dan begroot.	20	V	I
39 Arbeidsmarkt			
<i>Beleid regie uitvoering</i> Lagere directe personeelslasten conform BBV regelgeving toegerekend.	34	V	I
<i>Sociale werkvoorziening</i> Verstrekke bijdrage aan Reestmond is hoger dan begroot. De inkomsten voor de WSW in het gemeentefonds (op programma Algemene Dekkingsmiddelen) zijn ook hoger, waardoor er per saldo een beperkt (80k) nadeel is.	568	N	I
<i>Re-integratie</i> In 2017 is een eindafrekening geweest van de ESF subsidie over periode 2015-2017, deze was niet begroot.	75	V	I
In 2017 zijn minder individuele trajecten ingekocht door een mismatch van het aanbod met de doelgroep. Daarnaast is er sprake van verdringing doordat het LeerWerkCentrum is betrokken bij het taalonderwijs aan nieuwkomers waarbij ook trajecten worden aangeboden.	138	V	I
80 Jeugd			
<i>Individuele jeugdhulp</i> Er is meer uitgegeven dan begroot. Dit is onder andere het gevolg van de andere contracteringsmethode. Het budgetplafond is opgeheven. Trajecten worden per cliënt afgerekend. Door de andere manier van contractering is er geen referentie te maken met vorig boekjaar. In de berap is geen melding gemaakt van een te verwachten overschrijding. Op basis van de toen beschikbare informatie leken we niet op een overschrijding af te koersen. Vanaf augustus 2017 zijn er echter nog veel verplichtingen aangegaan, waarvan een fors aantal met terugwerkende kracht.	1.341	N	S
<i>pgb Jeugdhulp</i> Als gevolg van de nieuwe wijze van contractering van zorgaanbieders worden minder vaak pgb's ingezet. Met de toename van de zorgvraag zien we het gebruik van PGB's (Jeugd en Wmo) licht stijgen. Bovendien betekent de bijdrage in het solidariteitsprincipe van de jeugdzorg een verlaging van het voordeel.	217	V	I
<i>Dotatie Reserve sociaal domein</i> De dotatie Reserve sociaal domein is niet geboekt omdat het budget niet beschikbaar is.	565	N	I
81 WMO			
<i>Dagbesteding</i>	523	N	S

Bedragen x € 1.000			
Analyse Product	Afwijking	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
Het cliëntenbestand is gegroeid en de totaal geïndiceerde uren zijn toegenomen. Vooral op individuele begeleiding plus en groepsbegeleiding zijn meer uren geïndiceerd.			
<i>Eigen bijdrage</i>	238	N	I
In de berap is al aangekondigd dat de inkomsten lager uit zouden vallen dan begroot. Vanaf 2018 is de raming van de eigen bijdrage naar beneden bijgesteld.			
<i>Maatschappelijke opvang (beschermd wonen)</i>	597	V	I
We krijgen het teveel ontvangen bedrag dat is uitgekeerd aan centrumgemeente Assen terug. Het voordeel is hoger dan 2016 door een stijgende IU-sociaal domein (Transformatiefonds VNG-VWS).			
82 WMO en Jeugd			
<i>Sociaal team</i>	47	V	I
In 2017 is gezocht naar hoe we resultaten van inzet in huishoudens met complexe problematiek kunnen meten. Er is gezocht naar een juist instrument hiervoor. In 2017 zijn hiervoor nog geen middelen gebruikt. In 2018 contracteren we een aanbieder.			
<i>Toegankelijkheid voorzieningen</i>	142	V	I
De raming voor dit budget is in begroting 2018 al naar beneden bijgesteld.			
<i>PGB WMO</i>	680	V	I
Als gevolg van de nieuwe wijze van contractering van zorgaanbieders worden minder vaak pgb's ingezet. Dezelfde ondersteuning kan nu middels Zorg in Natura worden geboden.			
Mutaties reserves			
De dotatie Reserve sociaal domein is niet geboekt omdat het budget niet beschikbaar is.	565	V	I

3.4 Programma 4: Onderwijs

3.4.1 Wat valt onder dit programma?

Onderdelen		Prod.	Portefeuille
	♦ Onderwijs algemeen lokale overheid	♦41	De Vos

Onder dit programma vallen die taken waar onze gemeente op het gebied van onderwijs voor verantwoordelijk is. Dit betreft de onderwijshuisvesting en het onderwijsachterstandenbeleid, de uitvoering van de wet leerplicht, het leerlingenvervoer, volwasseneneducatie, maar ook schoolzwemmen, voorschoolse educatie en de integratie van het onderwijsveld met andere beleidsterreinen.

Beleidskader

- Wet op de leerplicht
- Wet op het leerlingenvervoer
- Wet op het primair onderwijs
- Wet op het voortgezet onderwijs
- Wet passend onderwijs
- Wet op de expertisecentra
- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs
- Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wkcp)
- Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (OKE)
- Verordening voorschoolse voorzieningen
- Verordening leerlingenvervoer
- Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs
- Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs

Relaties met andere beleidsterreinen

De beleidsterreinen sport en bewegen, maatschappelijke ondersteuning, cultuur, jeugdbeleid, (jeugd)zorgbeleid en arbeidsmarkt en ook openbare orde en veiligheid hebben allemaal raakvlakken met het onderwijs. Educatie en preventie liggen vaak in elkaars verlengde. De relatie tussen onderwijs- en zorgbeleid, ondergebracht in programma 3, is door de transitie van de jeugdzorg en de invoering van passend onderwijs sterker geworden. Gemeenten en onderwijsinstellingen (samenwerkingsverband) moeten samen vorm geven aan het zorgbeleid. Regionale afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt wordt steeds belangrijker.

3.4.2 Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstelling:

Elk individu heeft recht op een passend onderwijsaanbod binnen zijn/haar eigen mogelijkheden om zich te ontwikkelen tot een zelfstandige, sociale en verantwoordelijke burger.

3.4.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.4.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Een passend en samenhangend aanbod aan onderwijsvoorzieningen en huisvesting.</p> <p>Met het basisonderwijs een plan opstellen voor onze gezamenlijke ambities rondom de vorming, scholing en begeleiding van kinderen van 0-12 jaar en de huisvestingsopgave die hiervoor nodig is. Daarmee samen inspelen op de ontwikkelingen in het onderwijs, nu en in de toekomst.</p> <p>Met scholen uit het voortgezet onderwijs in goed overleg werken aan het oplossen van hun huisvestingsproblematiek.</p>	<p>Integraal Huisvestingsplan (IHP)</p> <p>In 2017 is met de schoolbesturen van het primair onderwijs gewerkt aan een integraal huisvestingsplan. Tussentijds kwamen een startnotitie en een uitgangspuntennotitie gereed. De gemeenteraad nam in oktober een motie aan voor de uitvoering van een haalbaarheidsonderzoek voor primair onderwijs in Nieuwveense Landen, voordat het IHP ter vaststelling aan de raad aangeboden wordt. In 2018 wordt het IHP afgerond.</p> <p>Johannes Calvijnschool De Calvijnschool is sterk verouderd en komt niet tegemoet aan de huidige onderwijskundige wensen.</p>

3.4.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.4.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
	<p>Het bestuur wil een levensduurverlengende renovatie van de school. Er is gesproken over ontwerp, financiering en de randvoorwaarden. De uitvoering is in 2018.</p> <p>Dingstede Met CSG Dingstede is gewerkt aan een oplossing en de afspraken over de huisvestingopgave. Dit wordt medio 2018 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.</p> <p>Greijdanus De uitbreiding van Greijdanus werd begin 2017 opgeleverd en geopend. Hiermee is het huisvestingsvraagstuk opgelost.</p> <p>De Ambelt/Stad en Esch Met ingang van schooljaar 2017-2018 is de Ambelt ondergebracht bij Stad en Esch. Door op deze wijze in te spelen op de landelijke ontwikkelingen blijft het onderwijs voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte beschikbaar in Meppel. Om dit mogelijk te maken worden in 2018 nog enkele aanpassingen uitgevoerd bij onderwijspark Ezinge.</p> <p>Internationale Pabo De internationale Pabo van Stenden (ITEps) in Meppel bloeit. De belangstelling uit binnen- maar vooral ook buitenland neemt flink toe. Hierdoor stijgt de vraag naar studentenhuisvesting en ontstaat een tekort aan kamers. We denken actief mee met Stenden over de oplossingen om zo de groei van deze opleiding te faciliteren.</p> <p>Bewegingsonderwijs Om scholen de mogelijkheid te geven voldoende bewegingsonderwijs aan te bieden is voor het primair onderwijs in 2017 het aantal uren gebaseerd op het werkelijk aantal groepen 3 t/m 8 in plaats van op normgroepen. Hierdoor kunnen scholen voldoen aan hun wettelijke plicht.</p>
<p>Een goede aansluiting tussen de zorg op school (passend onderwijs) en de jeugdzorg.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - De middelen voor passend onderwijs liggen bij de samenwerkingsverbanden voor het PO en VO. De gemeente heeft samen met het PO, VO en MBO een bestuurlijke visie opgesteld over de aansluiting van passend onderwijs op de jeugdhulp. In 2017 wordt een uitwerking gegeven aan de visie. - Het faciliteren van en deelnemen aan de 'praktijkgroep OOGO' (een op overeenstemming gericht overleg). Deze bestaat uit een vertegenwoordiging van uitvoerders uit PO, VO en MBO, en een vertegenwoordiging van de (zorg)ketenpartners en de gemeente Meppel. De praktijkgroep is een platform voor bespreking van knelpunten in onderwijs en zorg. Tevens vormt ze de verbindende factor tussen uitvoering en beleid, en uitvoering naar bestuurlijk niveau. 	<ul style="list-style-type: none"> - Er vinden periodieke overleggen met de samenwerkingsverbanden VO en PO plaats. De zorgvragen worden nu gezamenlijk opgepakt. - In plaats van één praktijkgroep is ervoor gekozen om aparte OOGO's te organiseren over trajecten. Elke OOGO is gekoppeld aan een traject. Voorbeelden van deze trajecten zijn OOGO Mackayschool, OOGO Casuscoach. Mensen die hieraan verbonden zijn, zijn gespecialiseerd in dit onderwerp. - In periodieke overleggen van adviesteams worden casussen besproken om de zorg vanuit de scholen en de gemeente op elkaar af te stemmen.

3.4.5 Beoogde effecten

Indicator	Eenheid	Periode	Cijfer
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2016	1,1
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2016	11,78

3.4.6 Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1000	product	Realisatie 2016		Raming 2017 vóór wijziging		Raming 2017 ná wijziging		Realisatie 2017		Begr. - Rek. 2017
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Onderwijs Algemeen (Lokale Overheid)	41	6.360	1.136	5.247	732	6.125	927	6.009	1.018	207
Saldo excl. bestemming		6.360	1.136	5.247	732	6.125	927	6.009	1.018	207

3.4.7 Analyse financiële afwijkingen

Bedragen x € 1.000			
Analyse	Voordeel/ Incidenteel/		
Product	Afwijking	Nadeel	Structureel
41 Onderwijs			
Er is minimaal onderhoud voor de schoolgebouwen Mackay en Kompas gepleegd, omdat die respectievelijk is verkocht en wordt gesloopt. Het schoolgebouw Stad & Esch Randweg staat leeg waardoor wij niet meer de OZB-gebruiker hoeven te betalen.	69	V	I
De uitbreiding van het Greijdanuscollege is een jaar later gereed, waardoor de afschrijvingskosten een jaar later komen.	28	V	I
De kosten voor leerlingenvervoer zijn in 2017 nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2016. In de begroting van 2017 was al rekening gehouden met de nieuwe contracten in 2018.	43	V	I
Voordeel op huur Ezinge door gedeeltelijk vrijvallen vooruitbetaalde huur.	35	V	S
Over alle schoolgebouwen is een voordeel geboekt op verzekeringspremies. De verzekering van het vastgoed wordt in 2018 opnieuw aanbesteed en de verwachting is dat de premies dan hoger uitvallen.	25	V	I

3.5 Programma 5: Maatschappelijke ondersteuning

3.5.1 Wat valt onder dit programma?

		Prod.	Portefeuille
Onderdelen	- Wet maatschappelijke ondersteuning (oude taken)	♦70 t/m 79	Stam

Uitgangspunt bij de (maatschappelijke) ondersteuning in het sociaal domein is dat de vraag centraal staat en dat de oplossing als eerste geboden wordt vanuit het eigen netwerk en de mogelijkheden van de inwoner. De ondersteuning die we bieden is dan maatwerk. Bij voorkeur in de vorm van een algemene voorziening en zo nodig verstrekken we individuele ondersteuning.

Beleidskader

- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)
- Wet publieke gezondheid (Wpg)
- Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning Gemeente Meppel 2014
- Beleidsnota WMO 2015-2016 'Samen veranderen'
- Beleidsplan en verordening jeugd 2015-2016
- Kadernota volksgezondheidsbeleid 'Gezond verbonden 2013-2016'
- Uitvoeringsnotitie Jeugd- en Middelengebruik ZEG NEE, D'AS OK! 2011-2016
- Beleidsnotitie Van Wijken weten
- Visienota GGd Drenthe 2017-2020 'Samen werken aan gezondheid!'

Relaties met andere beleidsterreinen

De taken van dit programma maken onderdeel uit van het sociaal domein. Het gaat dan om de uitvoering van de Participatiewet, de nieuwe Wmo-taken en jeugdzorg. Deze zijn in programma 3 inhoudelijk en financieel uiteengezet. In programma 5 gaat het voornamelijk om het welzijnswerk, (volks)gezondheid en de (oude) Wmo voorzieningen zoals de huishoudelijke ondersteuning en (vervoers)hulpmiddelen.

Ontwikkelingen

Binnen de opgaven van dit programma zien we enkele ontwikkelingen. Met de aandacht voor de transformatie is meer verbinding gebracht in de sociaal maatschappelijke taken. Het welzijnswerk als belangrijke voorliggende schakel is, samen met de wijk- en dorpsgerichte aanpak verder ontwikkeld en er is besloten tot de uitbreiding van een derde wijkregisseur.

De verbinding tussen sport en gezondheid ligt voor de hand en wordt gekenmerkt door de term 'bewegen'. In de uitvoeringspraktijk zien we dit onder andere door de acties van JOGG, de inzet van Meppel Actief en de samenwerking met het onderwijs. De vorm van het beleidsmatig kader voor sport en gezondheid is door de breedte echter minder eenvoudig en is vertraagd.

Tenslotte zien we in aansluiting op programma 3 in het sociaal domein dat de vraag naar zorg en ondersteuning toeneemt. We verwachtten een groei door bekende factoren als demografische ontwikkeling, meer gemeentelijke ondersteuning in verband met langer thuis wonen en zwaardere zorgvraag binnen de lokale taken. De expansie in 2017 is dusdanig dat er ook in programma 5 overschrijdingen zijn van zorgbudgetten. Met name de huishoudelijke ondersteuning valt op.

3.5.2 Wat hebben we bereikt?

Volksgezondheid

3.5.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.5.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Alle Meppelers leven langer in goede gezondheid. We besteden daarbij extra aandacht aan mensen met een gezondheidsachterstand en jongeren.</p> <p>Het realiseren van een goede gezondheid door in te zetten op de volgende speerpunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gezonde voeding en bewegen; - Verminderen van het gebruik van genotmiddelen; - Psychische gezondheid; 	<p>Door de inzet van Meppel Actief, JOGG (programma Jongeren op gezond gewicht), Verslavingszorg Noord Nederland en andere (lokale) organisaties op het gebied van gezondheid is de leefomgeving gezonder geworden en het bewustzijn vergroot. De</p>

3.5.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.5.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<ul style="list-style-type: none"> - Gezonde leefomgeving (aansluiting op ontwikkeling Omgevingswet); - Verbeterde sturing op de GGD Drenthe. - Verbindingen leggen tussen welzijn, participatie en gezondheidspreventie (o.a. door aanvraag project gezondheidsachterstanden kansarme gezinnen); - De relatie tussen sport en gezondheid versterken; - Inzetten op zorgketen overgewicht; - Versterken samenwerking 1^e lijn; - Opstellen Gezondheidsbeleid 2017 en verder. 	<p>Nota volksgezondheid is verbonden aan de Sportnota waarmee het hele sociale domein is betrokken.</p> <p>We hebben u geïnformeerd dat we de Sportnota en de Nota volksgezondheid gaan verbinden. Zodoende is de samenhang binnen het sociaal domein vergroot. Hiervoor zijn voorbereidingen getroffen. Onder meer heeft de GGd Drenthe als partner de cijfers aangeleverd als basis voor dit nieuwe beleids- en actieplan sport en gezondheid, waarin thema's als overgewicht en preventie genoemd worden. Ook zijn alle partners gesproken voor koers, inhoud en commitment. Begin 2018 ronden we dit proces af.</p> <p>In 2017 is begonnen met de samenwerking in de Geweldige Wijk aanpak met Windesheim, Geluks BV, Welzijn MensenWerk en de gemeente. Binnen de Geweldige Wijk wordt een aanpak ontwikkeld om gezondheidsvaardigheden te vergroten van gezinnen die op de armoedegrens leven. De aanpak doorloopt verschillende fases. In 2017 is het projectplan geschreven en voorbereidingen getroffen zodat in 2018 begonnen kan worden met het ontwikkelen van de aanpak. De aanpak richt zich eerst op het wegnemen van belemmeringen binnen het gezin om meer bewust met gezondheid om te gaan.</p>

Samenleven in dorp of wijk

3.5.5 Wat gingen we daarvoor doen?	3.5.6 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>We willen het gevoel versterken dat mensen zich thuis voelen in hun wijk, buurt of dorp.</p> <p>Wat gaan we daarvoor doen?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verbeteren van de sociale infrastructuur door het verder uitbouwen van wijkgericht werken; - Samenwerking met partners wordt versterkt en uitgebreid; - Bewonersorganisaties worden gestimuleerd en ondersteund om hun activiteiten verder uit te breiden en een breder aanbod van verschillende bewonersgroepen te betrekken; - Bewoners worden gestimuleerd om zich meer in te zetten voor hun omgeving, zowel sociaal als fysiek. 	<p>In 2017 is een start gemaakt met het maken van wijkteamplannen. In de wijkteams zijn op maat gemaakte activiteiten bedacht die ten goede komen aan de bewoners in de wijk.</p> <p>In de jaarrapportage Wijk- en dorpsgericht werken 2017 zijn tal van activiteiten weergegeven die zowel door bewoners als door het wijkteams zijn opgepakt. In veel gevallen is het wijkteam betrokken door bewoners te ondersteunen. De resultaten zijn zichtbaar, maar ook het proces en de verbinding en inzet van bewoners verloopt goed.</p> <p>Daarnaast heeft er een herijking van de visie en de uitgangspunten plaatsgevonden binnen het wijk- en dorpsgericht werken met partners (Woonconcept, Politie, Welzijn Mensenwerk en Gemeente).</p> <p>Op grond van de notitie Van wijken weten is met de samenwerkingspartners WDW een herijking van van de visie en de uitgangspunten tot stand gekomen. Dit vormt nu de leidraad voor de uitvoering.</p>

Thema opvoedingsondersteuning

3.5.7 Wat gingen we daarvoor doen?	3.5.8 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Alle kinderen in Meppel kunnen op een gezonde en veilige manier opgroeien.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - Geen kind raakt tussen wal en schip; - Sluitende keten van (vroeg)signaal tot actie en toeleiding is gerealiseerd tussen 0^e, 1^e en 2^e lijn; - De eigen kracht en het sociaal netwerk van gezinnen is vergroot; - Het voorliggend veld is versterkt in vroegsignalering en werkt volgens methodiek 1 gezin, 1 plan en 1 regisseur. - Laten uitvoeren van opvoed- en opgroeiondersteuning interventieniveau 1 t/m 3; - Toegangsfunctie tot de vrij en niet vrij toegankelijke zorg voor jeugd (laten) uitvoeren; - Uitvoering geven aan het in 2016 genomen besluit over de herpositionering van de taken opvoed- en opgroeiondersteuning van het voorliggend veld in het voorliggend veld in het sociaal domein. 	<p>Ook in 2017 regisseren we de opdrachten aan de uitvoerende partners van het voorliggend veld. Zij hebben uitvoering gegeven aan de volgende resultaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een vraaggerichte, laagdrempelige en preventieve opvoed- en opgroeiondersteuning (POD 1 t/m 3) op alle leefdomeinen aan ouders en jeugdigen. Voorbeelden: koffieochtenden ouders, SoVa-trainingen, weerbaarheidstrainingen, uitvoering schoolmaatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar, inloopsprekuren 0-4 jaar, begeleiding risico-zwangerschappen, KIES-trainingen. - een sluitende ketenaanpak op alle leefdomeinen van vroegsignalering, actie, en hulpverlening voor ouders en jeugdigen gerealiseerd met en/of tussen alle vindplaatsen: <ul style="list-style-type: none"> • de wijken • kinderopvangorganisaties • de scholen • verloskundigen, kraamzorgorganisaties <p>In 2016 is hiermee voor het eerst gestart. We merken dat deze wijze van werken veel tijdsinvestering en vertrouwen in elkaar vraagt van alle partijen, dat de keten niet in 1 jaar sluitend is, maar dat dit wel de manier is om samenwerking op te zetten tussen de 0^e, 1^e en 2^e lijn in de ondersteuning aan onze inwoners. Het vraagt om korte lijntjes. In 2017 is er specifiek aandacht besteed aan de samenwerking tussen het schoolmaatschappelijk werk en team jeugd van de gemeente.</p> <ul style="list-style-type: none"> - uitvoeren van de opdracht impulsmiddelen opvoed- en opgroeiondersteuning (met Icare, GGZ Drenthe, MEE Drenthe en Welzijn MensenWerk). <p>De herpositionering van de opvoed- en opgroeiondersteuning vraagt aandacht in relatie tot de uitvoering van (oude) CJG-taken. Deze liggen in het voorliggend veld en vallen onder verantwoordelijkheid van de uitvoeringpartners.</p>
--	---

Vrijwillige inzet en mantelzorg

3.5.9 Wat gingen we daarvoor doen?	3.5.10 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Meppel is een krachtige samenleving als het gaat om vrijwillige inzet</p> <p>Vrijwillige inzet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meer mensen doen vrijwilligerswerk; - In 2017 zijn er drie nieuwe voorbeelden van een geslaagde samenwerking tussen professionele en vrijwilligers organisaties ten behoeve van kwetsbare groepen. <p>Vrijwilligerswerk op peil</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welzijn MensenWerk voert diverse activiteiten uit waarbij ze streeft naar meer bemiddelingen via de vrijwilligersvacaturebank; - Er zijn initiatieven gestart in de vorm van "Stuif es In (vrijetijdsavonden voor mensen met een beperking) en de dagopvang voor kwetsbare ouderen. Dit proces wordt in 2017 voortgezet; - Diverse organisaties hebben de opdracht om dagopvang voor kwetsbare groepen uit te voeren. 	<p>Uit het Burgerbelevingsonderzoek kunnen cijfers worden gegenereerd, maar die vindt in 2018 weer plaats.</p> <p>Er zijn diverse activiteiten en projecten in de wijken en Nijeveen waarbij de (vrijwillige) inwoner wordt betrokken.</p> <p>Promens Care (inloop GGZ) en Zorggroep Noorderboog (Buurtkamer Nijeveen) bieden dagopvang voor kwetsbare groepen. In 2017 is hiervoor, evenals voorgaande jaren, subsidie beschikbaar gesteld.</p> <p>(Samenwerkingsverbanden) Noorderboog <-> WMW: - Laagdrempelige informatiepunten in de wijken Tussen WMW en Noorderboog is een</p>

3.5.9 Wat gingen we daarvoor doen?	3.5.10 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>voeren.</p>	<p>samenwerkingsovereenkomst getekend afgelopen maand</p> <p>MensA <-> PromensCare <-> WMW: - Er zijn verschillende eetgroepen in verschillende wijken voor kwetsbare doelgroepen. Vrijwilligers koken voor de doelgroep met ondersteuning van professionals.</p> <p>- Stuif es Innen: draaien goed behalve de 'chillen' groep in de Oosterboer, deelnemersaantal loopt terug, in 2018 worden hier andere keuzes voor gemaakt.</p> <p>Stamtafels koffiegroepen lopen goed, zitten in verschillende wijken en zijn stabiel. De eetgroep van de Stamtafel in de Koeberg is gestopt doordat de vrijwilligers afgehaakt zijn.</p> <p>SamSam: er sluiten meer vrijwilligersorganisaties hierbij aan, over en weer weet men elkaar steeds beter te vinden.</p> <p>Het Alzheimercafe: draait ook goed, goede samenwerking tussen professionals en vrijwilligers. We willen ons inzetten op dementievriendelijk Meppel, Alzheimer Drenthe komt met een initiatief om dit in 2018 provincie breed op te pakken.</p> <p>Dagopvang: hier is het signaal binnen gekomen om ook gezond warm te eten, we hebben dit opgepakt en dit moet ook toegankelijk zijn voor de buurtbewoners</p>
<p>Mantelzorg</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2017 voelen minder mantelzorgers zich overbelast; - In 2017 zijn meer mantelzorgers bekend met de mogelijkheden van ondersteuning. - Uitvoeren Plan van Aanpak respijtzorg; - Ontwikkelen van een netwerk, het platform Mantelzorg ondersteuning, waarin zowel professionele en vrijwilligers organisaties deelnemen met als doel vroegtijdige en passende ondersteuning voor alle mantelzorgers te kunnen bieden om overbelasting te voorkomen. Het platform moet functioneren als centraal punt voor alles op het gebied van mantelzorgondersteuning; - Het onderwerp mantelzorg is vast aandachtspunt bij de keukentafelgesprekken. 	<p>Er zijn geen nieuwe cijfers beschikbaar (de laatste dateren uit 2016). Het Burgerbelevingsonderzoek waar de cijfers uit gegenereerd worden vindt in 2018 weer plaats.</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2017 heeft WMW een mantelzorgcafé geopend en dat kort voor de zomer ook weer gesloten. Het voldeed niet aan de behoefte. WMW richt zich nu meer op het toeleiden naar bestaande en nieuwe initiatieven die niet direct opgezet zijn als respijtvoorziening maar wel als zodanig kunnen dienen. - Het Mantelzorgplatform komt ongeveer 3x per jaar samen en er zijn nu ruim 20 partijen aan verbonden. Het overkoepelende thema in 2017 was Ontspoorde Mantelzorg. <p>Het onderwerp mantelzorg wordt standaard besproken aan het keukentafelgesprek dat de WMO consulenten houden.</p> <p>Met betrekking tot de mantelzorgwaardering is het aantal aanvragen vergelijkbaar met 2016, namelijk rond de 1200. Hiermee lijkt de stijging zich te stabiliseren op dit niveau.</p>

Thema meedoen

3.5.11 Wat gingen we daarvoor doen?	3.5.12 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Iedereen kan langer zelfstandig (blijven) meedoen dankzij eigen kracht, de steun van de sociale omgeving en waar nodig die van de gemeente</p>	
<p>Meer mensen in een kwetsbare positie kunnen meedoen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behoeften van inwoners in kwetsbare positie verbinden en passend aanbod voorbereiden; - Activiteiten en dagbesteding in wijken stimuleren; - Versterken van de algemene (vrij toegankelijke) ondersteuning; - In 2017 zijn in Meppel drie nieuwe voorbeelden van activiteiten die de participatie van mensen met een beperking in wijken en buurten bevordert. 	<p>Op deze plek schetsen we ook de daadwerkelijke ondersteuning die we bieden voor de mensen die niet zelfstandig mee kunnen doen.</p> <p>Bij de gemeente komen jaarlijks meer dan 18.000 telefoontjes en vragen binnen rond het sociaal domein. Ruim de helft heeft betrekking op de maatschappelijke ondersteuning.</p> <p>Vanuit de 'oude' Wmo verstrekken we hulpmiddelen en bieden we ondersteuning in de huishouding.</p> <p>In z'n algemeenheid zien we dat net als bij de dagbesteding en begeleiding de vraag naar ondersteuning toeneemt door de grotere populatie ouderen die langer thuis (moeten) blijven wonen en daarbij zwaardere zorg nodig hebben.</p> <p>We constateren over 2017 dat de vraag naar huishoudelijke verzorging is toegenomen en zien een duidelijke toename in de indicaties (klanten en uren) voor ondersteuning plus. Ondersteuning plus is bedoeld voor het ondersteunen bij praktische vaardigheden/ handelingen en het aanbrengen van structuur om de zelfredzaamheid in en om huis te bevorderen. Ondersteuning plus wordt ingezet op basis van een persoonlijk plan, waarin onder andere de te behalen doelen of resultaten worden benoemd. Als een klant zowel ondersteuning basis als plus nodig heeft, wordt het aantal minuten als plus geïndiceerd. Op deze manier wordt er 1 hulp bij 1 gezin ingezet.</p> <p>We zien rond de hulpmiddelen-vervoer een overschrijding doordat er meer nieuwe scoot-mobielen moeten worden verstrekt. Deels door een toenemende vraag, waarbij de voorraad van de depots niet meer gebruikt kan worden. Aan de andere kant moeten bestaande scootmobielen worden vervangen in verband met de technische afschrijving.</p> <p>In de Zesde rapportage Sociaal domein is dit nader toegelicht.</p>

Thema preventie, opvang en zorg (coördinatie van zorg)

3.5.13 Wat gingen we daarvoor doen?	3.5.14 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Handhaven van de bestaande preventie en het vangnet en daarnaast investeren in het eerder signaleren van problemen door bewoners in de wijk en/of de buurt.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Aansluiting voorliggend veld op Veilig Thuis Drenthe (VTD): - realiseren van een sluitende keten van vroegsignalering van kindermishandeling en 	<p>De uitvoering van deze activiteiten zit opgenomen in de opgaven rond de kracht van de samenleving en passende ondersteuning en coördinatie van zorg.</p>

<p>huiselijk geweld tot toeleiding naar VTD;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erop af!-aanpak vormgeven binnen de sociale infrastructuur in wijken en buurten, met aandacht voor signalering, preventie en (mantelzorg)ondersteuning; - Eén aanpak ontwikkelen voor mensen die de regie kwijt zijn; - Coördinatie van zorg afstemmen op de hulpvraag bij complexe vraagstukken in het Sociaal Team; - De kwaliteit en kosten van de specialistische ondersteuning, preventie, opvang en zorg monitoren en bewaken. 	<p>We voeren regie op de opdrachten aan de uitvoerende partners van het voorliggend veld. Zij hebben uitvoering gegeven aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een sluitende ketenaanpak op alle leefdomeinen van vroegsignalering, actie en hulpverlening voor ouders en jeugdigen op de volgende vindplaatsen: <ul style="list-style-type: none"> • de wijken • kinderopvangorganisaties • verloskundigen en kraamzorgorganisaties • de scholen • vrijwilligersorganisaties <p>We merken dat deze wijze van (samen)werken veel tijdsinvestering en vertrouwen in elkaar vraagt. In 2017 is er specifiek aandacht besteed aan de samenwerking tussen het schoolmaatschappelijk werk en team jeugd van de gemeente.</p> <p>Voor de resultaten voor wat betreft de maatwerkvoorzieningen verwijzen wij u naar programma 3.</p> <p>In 2017 waren er 144 meldingen voor het sociaal team, inclusief de zorgmeldingen (63) vanuit de politie/Veilig Thuis Drenthe. 42 Huishoudens kregen een uitvoeringsregisseur toegewezen. In 2017 is 8 keer overlegd met schilpartners. Verschillende thema's zijn besproken. Een uitkomst is dat de politie meer aanschuift bij de casuïstiek-besprekingen. De werkwijze '1 gezin- 1 plan- 1 regisseur' wordt ondersteund door intervisie voor de uitvoeringsregisseurs.</p> <p>In 2017 is ingezet op de ombuiging van transitie door naar transformatie. Bij verschillende dossiers is de samenhang tussen de domeinen meer en meer gezocht. De raad heeft eind 2017 de Notitie Sociaal Domein vastgesteld en daarbij ook de kaders herijkt.</p> <p>De monitoring is opgestart en na een verkenning met de raad wordt dit verder uitgewerkt.</p>
--	--

3.5.15 Beoogde effecten

Indicator	eenheid	periode	cijfer
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 1.000 inw	2017	67

3.5.16 Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1000	Product	Realisatie 2016		Raming 2017 vóór wijziging		Raming 2017 ná wijziging		Realisatie 2017		Begr. - Rek. 2017
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Volksgezondheid	70	288	-	324	-	324	-	326	-	2-
Sociale samenhang	71	879	131	1490	60	1540	10	1674	149	94-
Preventief onderst. jeugdigen	72	1606	62	1240	90	1240	90	1271	82	39-
Info, advies en cliëntondersteuning	73	532	1	542	-	616	-	517	-	99
Mantelzorg en vrijwilligerswerk	74	297	-	196	-	196	-	210	-	14-
Bevord. deelname maatschappelijk verkeer	75	862	-	697	-	697	-	696	-	0
Verlenen individuele voorzieningen	76	3.673	233	3.418	610	3.418	610	4.317	284	1225-
Maatschappelijk opvang	77	81	-	28	-	28	-	57	-	29-
Openb. geestelijke gezondheidszorg	78	21	-	31	-	65	-	41	-	24
Verlavingsbeleid	79	16	-	11	-	11	-	6	-	5
Saldo excl. bestemming		8.254	426	7.976	760	8.134	810	9.116	516	1.277-
Mutaties reserves		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo incl. bestemming		8.254	426	7.976	760	8.134	810	9.116	516	1.277-

3.5.17 Analyse financiële afwijkingen

Bedragen x € 1.000				
Analyse Product	Afwijking	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel	
71 Sociale samenhang <i>Beleid regie uitvoering</i>				
Hogere loonkosten conform BBV regelgeving toegerekend.	81	N	I	
73 Info, advies en cliëntenondersteuning <i>Wijkteams loonsom</i>	55	V	I	
Lagere loonkosten conform BBV regelgeving toegerekend.				
76 Verlenen individuele voorzieningen <i>Woonvoorzieningen</i>	72	V	I	
Er zijn minder woningaanpassingen gerealiseerd.				
<i>Vervoersvoorzieningen</i>	339	N	S	
Er worden meer nieuwe scootmobielen verstrekt doordat de voorraad van de depots niet meer beschikbaar is en door vervanging van bestaande scootmobielen.				
<i>Huishoudelijke verzorging</i>	439	N	I	
Het aantal indicaties voor ondersteuning is toegenomen. Daarnaast neemt het aantal uren per indicatie toe. De begroting 2018 is naar boven bijgesteld (+110k).				
<i>Eigen bijdrage</i>	354	N	I	
In de Berap is al aangekondigd dat de inkomsten lager uit zouden vallen dan begroot. Vanaf 2018 is de eigen bijdrage lager begroot.				
<i>Maatwerkdienstverlening</i>	192	N	I	
Hogere loonkosten conform BBV regelgeving toegerekend.				
77 Maatschappelijke opvang Er zijn meer meldingen gedaan in verband met huisverboden.	29	N	I	

3.6 Programma 6: Kunst, cultuur, recreatie en toerisme

3.6.1 Wat valt onder dit programma?

		Prod.	Portefeuille
Onderdelen	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Kunst en Cultuur ◆ Recreatie en Toerisme ◆ Schouwburg Ogterop 	<ul style="list-style-type: none"> ◆44 ◆45 ◆48 	Ten Hulscher

Beleidskader

- Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan (TROP) - 2013-2018
- Cultuurnota 'Panta Rhei – cultuur is van de samenleving'
- Evenementenbeleid gemeente Meppel

Relaties met andere beleidsterreinen

De aantrekkelijkheid van de stad Meppel wordt vergroot door een sterk cultureel veld. Een stad die cultuur uitademt verbindt haar inwoners, trekt bezoekers, bedrijven en nieuwe bewoners. Een goed cultureel klimaat heeft een gunstig effect op de lokale economie. Recreatie en toerisme hebben vooral raakvlakken met citymarketing, openbare ruimte, evenementenbeleid en de binnenstadsvisie. U treft dit vooral aan onder de raadsprogramma's 8, 9 en 10.

Informatie over schouwburg Ogterop vindt u in paragraaf 6.9 Schouwburg Ogterop.

3.6.2 Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstelling:

Een cultureel en recreatief aantrekkelijk Meppel voor inwoners en bezoekers. Kunst en cultuur en recreatie en toerisme hebben een intrinsieke waarde voor hen die dit actief of passief beleven. Een maatschappelijk belang wordt hiermee gediend.

3.6.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.6.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
Uitvoering van het nieuwe cultuurbeleid samen met het culturele veld.	
<ul style="list-style-type: none"> - Ondersteuning bieden aan het Cultuurplatform en mogelijk een cultuurfonds i.o.; - Stimuleren van (nieuwe) samenwerkingsverbanden tussen culturele partijen en daarmee het netwerk verbreden; - Mee zoeken naar (project)geld, regionale samenwerking (o.a. de verbinding met toeristisch-recreatief) en de mogelijkheden van culturele allianties met de provincie; - Het voorbereiden en effectueren van de bezuinigingstaakstellingen 2017 en 2018; - Het verder vormgeven van een meer zakelijke subsidierelatie met de grote professionele partijen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Het Cultuurplatform wordt ondersteund met ambtelijke inzet en een financiële bijdrage. Hierdoor kan het Platform bouwen aan de samenwerking en innovatie in de culturele sector, door ook zelf bijdragen aan initiatieven te verlenen. Twee pilots zijn gestart: Kunst in de openbare ruimte en Amateurstische kunstbeoefening. Er was ruime belangstelling voor het scholingsaanbod 'persberichten schrijven'. - Over de culturele alliantie werden gesprekken gevoerd met de provincie. Tot dusver leidde dit tot een impuls-cultuurbudget van ruim € 18.000 per jaar gedurende 2017-2020. - De bezuinigingstaakstelling 2017 op de subsidies van Scala en Biblionet Drenthe is geëffectueerd. Met de beheerstichting CCM De Plataan zijn gesprekken gevoerd over een structurele budgetverlaging met ingang van 2018. Scala en Biblionet Drenthe hebben elk de bezuiniging van € 60.000 verwerkt in hun werkplan.
Een effectief en werkbaar evenementenbeleid, voor zowel de organisatoren als de gemeentelijke organisatie en ondersteunende diensten.	

<ul style="list-style-type: none"> - Het nieuwe beleid evalueren met alle partijen, zowel in- als extern, en met betrokkenheid van ondersteunende organisaties; - Het circusbeleid dan tevens bezien op noodzakelijke aanpassingen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Het evenementenbeleid is geëvalueerd met alle partijen. Men voelt zich betrokken, en het overleg met en de ondersteuning van de gemeente ervaart men als positief; ook de ondersteuning vanuit Event Desk. - Het (nieuwe) circusbeleid van het rijk biedt voldoende kader voor Meppel. Hierdoor is een aanpassing niet nodig.
Meer (recreatief) bezoek en (meerdaags) verblijf in Meppel.	
<ul style="list-style-type: none"> - Marktpartijen faciliteren en enthousiasmeren; - Randvoorwaarden creëren voor de vestiging van een hotel met meerwaarde voor Meppel. 	<ul style="list-style-type: none"> - De eerder aangevangen gesprekken met geïnteresseerde partijen voor het realiseren van een hotel (klein tot groot) hebben nog niet geleid tot concrete besluitvorming. - De mogelijkheden van verschillende locaties zijn besproken. Per locatie wordt bekeken hoe maatwerk toe te passen is.
Kwaliteitsverbetering van de toeristisch-recreatieve sector en de beleefbaarheid en promotie van Zuidwest Drenthe.	
<p>Vanuit het projectplan Leader ondersteuning bieden aan de Leader Actiegroep, leggen van verbindingen met onze ondernemers en inbrengen van lokale opgaven en kansen.</p>	<p>Vanuit het projectplan Leader werd ondersteuning geboden aan de Leader Actiegroep. Het leggen van verbindingen met onze ondernemers om de lokale kansen en opgaven in te brengen blijft onze aandacht houden.</p> <p>De sport in Meppel heeft zich verenigd in een sportkoepel. Aansluiten bij een Leader-aanvraag voor Zuidwest Drenthe voor het 'grootste en groenste' sportpark wordt hierdoor mogelijk.</p> <p>Klimpark Hesselingen werd opgeleverd als eerste Leaderproject in de regio.</p>
Een goede en aantrekkelijke bereikbare binnenstad over water.	
<p>Kijken of eventueel maatregelen nodig zijn om de passantenhaven aantrekkelijk te houden.</p>	<p>Passanten kunnen gratis gebruik maken van nieuwe stroompaaltjes. Ter compensatie is het liggeld verhoogd met 10%.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Meer kwaliteit van toeristische voorzieningen; - Middelen hiervoor genereren. 	
<ul style="list-style-type: none"> - De invoering van een toeristenbelasting vraagt een zorgvuldige procedure. Het college zal onderzoeken op welke manier en in welke vorm de toeristenbelasting het best kan worden ingevoerd waarbij de invoering per 01-07-2017 wordt beoogd. - In samenhang hiermee worden de binnenhavengeldverordening en de daarbij behorende tarieventabel aangepast. Dat zal nog niet bij de reguliere aanpassing per 01-01-2017 gebeuren, maar zo spoedig mogelijk daarna. 	<ul style="list-style-type: none"> - De gemeenteraad heeft de verordening niet vastgesteld waardoor de invoering van het beleid feitelijk is stopgezet tot nader orde. - De binnenhavengeldverordening is per 1 januari 2018 aangepast. De tarieven zijn met 1,6% geïndexeerd. Het (voordeliger) weektarief voor zowel passantenligplaatsen als voor overnachten op het kampeerterrein vervalt.

3.6.5 Beoogde effecten

n.v.t.

3.6.6 Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1000	product	Realisatie 2016		Raming 2017 vóór wijziging		Raming 2017 ná wijziging		Realisatie 2017		Begr. - Rek. 2017
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Kunst/Cultuur excl										
Schouwburg/Monument	44	1721	53	1596	92	1538	92	1488	102	60
Recreatie en Tourisme										
Schouwburg	45	367	1	288	3	277	1	279	0	3
Schouwburg	48	1550	690	1438	610	1454	610	1487	729	85
Saldo excl. bestemming		3.639	745	3.324	715	3.269	704	3.254	831	142
Mutaties reserves		10	-	-	-	-	-	20	-	20
Saldo incl. bestemming		3.769	745	3.324	715	3.269	704	3.274	831	122

3.6.7 Analyse financiële afwijkingen

Bedragen x € 1.000			
Analyse	Afwijking	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
Product			
44 Kunst en cultuur			
Korenmolen de Sterrenberg. Geen onderhoud gepleegd in 2017. I.v.m. vertraging van de vergunningverlening wordt onderhoud van de wieken verplaatst naar 2018. Het budget hiervoor van €25.000 wordt overgeheveld naar 2018.	38	V	I
48 Schouwburg Ogterop			
Er is geen gebruik gemaakt van het volledige inhuurbudget.	37	V	I
Mutaties reserves			
Storting (aanvulling tot € 150.000) reserve Ogterop. Comform afspraak in de begroting van 2016 mag Ogterop een reserve tot € 150.000 vormen voor dekking van toekomstige theater gerelateerde investeringen.	20	N	I

3.7 Programma 7: Sport en bewegen

3.7.1 Wat valt onder dit programma?

		Prod.	Portefeuille
Onderdelen	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Beheer en exploitatie sportaccommodaties ◆ Sport- en speldeelname 	<ul style="list-style-type: none"> ◆46 ◆47 	De Vos

Onder het programma Sport en bewegen vallen alle activiteiten die te maken hebben met sport en bewegen, inclusief de verschillende sportaccommodaties die onze gemeente rijk is.

Beleidskader

- De Sportnota 'Meer doen met sport in Meppel 2007-2010'
- Nota accommodatiebeleid
- Gemeentelijk subsidiebeleid

Relaties met andere beleidsterreinen

Sport en bewegen brengt mensen bij elkaar. Het bevordert de sociale samenhang en integratie van bevolkingsgroepen. Sport en bewegen bevordert een gezonde levensstijl en kan overgewicht voorkomen. Het heeft nauwe banden met beleidsterreinen als gezondheid, onderwijs, welzijn, vrijwilligerswerk, integratie en participatie, jeugd en evenementen. Sport en bewegen in de buurt kan de sociale samenhang in de wijk vergroten en is daarmee een belangrijke sociale indicator. Sport en bewegen hebben een duidelijke relatie met het onderwijs en de verschillende prestatievelden uit de WMO (raadsprogramma's 4 en 5).

3.7.2 Wat willen we bereiken?

Algemene doelstelling:

Inwoners van Meppel gezond en vitaal

Alle inwoners van Meppel moeten de mogelijkheid hebben/krijgen om deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten tegen een aanvaardbare prijs. Dit verhoogt de vitaliteit en heeft een positieve invloed op gezondheid. Daarnaast bevordert het de sociale samenhang en integratie.

3.7.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.7.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
Een stevige rol van sport binnen het sociale domein, voor een bijdrage aan maatschappelijke opgaven op het gebied van gezondheid, participatie en leefbaarheid.	
Nieuw sportbeleid opstellen waarin de focus ligt op de functie van sport en bewegen in het sociaal domein.	In 2017 is besloten de sportnota te verbinden met de nota volksgezondheid, in plaats van 2 afzonderlijke nota's te schrijven. Het proces hiervoor is in gang gezet waarbij de focus ligt op het betrekken van het sociaal domein.
Gezondere jeugd. Het terugdringen en/of voorkomen van bewegingsarmoede en overgewicht onder jongeren is en blijft een aandachtsveld. Gerichte activiteiten moet bijdragen aan een gezondere leefstijl van jongeren.	
De bestaande overeenkomst tussen Meppel en SportDrenthe over de inzet van combinatiefunctionarissen/buurtsportcoaches (Meppel Actief) voortzetten. Continuering van Meppel JOGG-gemeente. Bekostiging gaat via geormerkte gelden die Meppel via het gemeentefonds van het Rijk krijgt. SportDrenthe organiseert de cofinanciering en staat garant voor de invulling van het aantal fte's.	Meppel Actief heeft in 2017 veel inwoners bereikt met activiteiten in de wijken op het gebied van sport, bewegen en gezondheid. De projecten over voeding, uitgevoerd door de JOGG-studenten, sloegen aan bij de jeugd.
Behoud van de rol van sportverenigingen in de	

3.7.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.7.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>samenleving. Het zijn maatschappelijk actieve organisaties met een breed bereik. Deze meerwaarde willen wij benutten en versterken. Om dit te kunnen bereiken is het van belang dat sportverenigingen vitaal blijven. Dit in een veranderende omgeving waarin demografische en economische ontwikkelingen van invloed zijn op het aanbod.</p>	
<p>Sportverenigingen kunnen, indien zij dit wensen, ondersteuning krijgen bij het invullen, vernieuwen dan wel handhaven van hun maatschappelijke taak. Ondersteuning en inzet vanuit de buurtsportcoaches en/of Sport Drenthe is hiervoor beschikbaar.</p>	<p>POD (Positief Opvoeden Drenthe) Sport is gestart. Alle verenigingen kregen informatie over het traject en een tiental meldde zich hiervoor aan. Verenigingen zijn geïnformeerd over duurzaamheid en kregen een gratis traject en scan aangeboden. Dit heeft geleid tot nieuwe inzichten en minder uitgaven bij de verenigingen.</p>

3.7.5 Beoogde effecten

Indicator	eenheid	periode	cijfer
Niet-sporters	%	2017	37%

3.7.6 Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1000	product	Realisatie 2016		Raming 2017 vóór wijziging		Raming 2017 ná wijziging		Realisatie 2017		Begr. - Rek. 2017
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Sportaccommodaties	46	3.433	1078	2.828	1044	2.925	1067	3.042	1113	71-
Sport en Deelname	47	485	-	444	-	444	-	457	-	13-
Saldo excl. bestemming		3.918	1.078	3.272	1.044	3.369	1.067	3.499	1.113	84-

3.7.7 Analyse financiële afwijkingen

Bedragen x € 1.000			
Analyse Product	Afwijking	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
<p>46 Beheer en exploitatie sportaccommodaties</p> <p>In verband met klachten over gladde vloeren in de sporthal De Eendracht, Het Erf en gymzaal Oosterboer is de schoonmaakfrequentie aangepast. Deze afwijking is structureel omdat de werkzaamheden niet in het bestek zijn meegenomen een aanbesteding met een nieuw bestek in gepland voor 2019 met uitvoering vanaf 2020</p>	61	N	S
<p>Als gevolg van een jaarlijkse controle van de inrichting zijn in 2017 in een aantal accommodaties materialen vervangen.</p>	10	N	I

3.8 Programma 8: Ontwikkeling openbare ruimte

3.8.1 Wat valt onder dit programma?

		Prod.	Portefeuille
Onderdelen	<ul style="list-style-type: none">◆ Ontwikkeling van de openbare ruimte◆ Kwaliteitsbeheer ruimte (bouwen en milieu)	<ul style="list-style-type: none">◆49◆50	Koning Koning

Onder het programma Ontwikkeling openbare ruimte vallen ruimtelijke visies, het opstellen van stedenbouwkundige plannen en beeldkwaliteitsplannen, bestemmingsplannen en een diversiteit aan planvorming rondom de ruimtelijk-economische ontwikkelingen in Meppel. Bij dit laatste gaat het onder meer om verkeer en mobiliteit, woonvisie en woningbouwprogrammering. Tevens valt het gedeelte van de uitvoering van het omgevingsrecht (Wabo) dat te maken heeft met bouwen binnen dit programma.

Beleidskader

- Structuurvisie 2030
- Stedenbouwkundige visies
- Bestemmingsplannen
- Welstandsnota
- Woonvisie 2016-2020
- Omgevingsvisie Drenthe
- Samenwerkingsagenda Zuidwest Drenthe 2013
- Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan 2017
- Herijking parkeerbeleid 2017
- Nota Fiets 2013
- Cultuurhistorische verkenning en analyse
- Archeologische beleids- en advieskaart 2013
- Erfgoedverordening 2017

Relatie met andere beleidsterreinen

Dit programma heeft relaties met onder meer programma's 6 Kunst, cultuur en recreatie, 9 Beheer openbare ruimte, 10 Economische en Grondzaken en 11 Duurzaamheid. Dit komt omdat het ruimtelijk beleid van dit programma in de andere programma's een uitwerking krijgt. Maatschappelijke ontwikkeling en economische activiteiten vragen om een ruimtelijke inpassing. Anderzijds draagt de kwaliteit van de openbare ruimte juist bij aan de leefbaarheid in de gebouwde omgeving.

3.8.2 Wat willen we bereiken?

Ontwikkelingen:

Omgevingswet

Uitstel invoeringsdatum

De minister heeft op 4 oktober 2017 aan de Tweede Kamer laten weten dat de wet op 1 januari 2021 in werking treedt. Met deze datum verwacht de minister een goede balans te hebben gevonden. Enerzijds is er meer tijd nodig om de complexe ministeriële regelingen en aanvullingswetten goed uit te werken en invulling te geven aan het digitale stelsel van de Omgevingswet. Anderzijds heeft de minister beoogd het uitstel niet zo ruim te maken dat de betrokken partijen achterover gaan leunen.

De uitgangspunten

Door de bundeling van wetgeving voor de fysieke leefomgeving zijn minder regels nodig. Hierdoor kan de wetgeving duidelijker en overzichtelijker worden opgeschreven. De uitgangspunten van de Omgevingswet zijn:

- Minder en overzichtelijke regels.
- Meer ruimte voor initiatieven.
- Lokaal maatwerk.
- Vertrouwen.

Herstart en planning

In 2017 is het programma Omgevingswet herstart. Dit heeft geresulteerd in een concept Startnotitie Implementatie Omgevingswet. Deze is begin 2018 door het college vastgesteld en ter kennisname aan de raad aangeboden (n.a.v. de motie hierover).

Deze Startnotitie heeft twee doelen. Ten eerste wordt de raad op hoofdlijnen geïnformeerd over de Omgevingswet. Ten tweede is het van belang dat de raad na de verkiezingen van maart 2018 inhoudelijk strategische keuzes maakt die van invloed zijn op het implementatietraject Omgevingswet.

3.8.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.8.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Herijking uitvoeringsplan Structuurvisie 2030</p>	<p>In 2017 is het uitvoeringsplan van de structuurvisie uit 2014 herijkt. Dat heeft geleid tot het opnieuw bepalen van de prioriteiten voor de komende periode als het gaat om de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Het uitvoeringsplan is vastgesteld door zowel college als raad. Gekoppeld aan de herijking zijn door de raad ook meerjarig investeringsmiddelen beschikbaar gesteld. Met deze middelen is het mogelijk om snel in te spelen op ontwikkelingen, waarbij momentum optreedt. Dit kunnen voorbereidingskosten zijn, maar ook kapitaallasten voor investeringen. Op de korte termijn is de focus gelegd bij investeringen in de binnenstad, planologische voorbereiding van het Transformatiegebied Noordpoort en planvorming voor het Wijkplan Oosterboer. Tevens zijn er 2018 middelen vrijgemaakt voor het stationsgebied en het ziekenhuis.</p>
<p>Ontwikkeling openbare ruimte In de Perspectiefnota is ingezet op kwaliteitsversterking van de stad. Tal van functies zijn daarbij op elkaar van invloed. Denk daarbij aan een meer compacte binnenstad in relatie tot de functies detailhandel en wonen. We willen niet alleen sturen op kwantitatieve gegevens, maar ook op de kwaliteit van de stad. Kwaliteit van de openbare ruimte, maar ook kwaliteit van de stadsentrees. De kwaliteit van inbreidings- en ontwikkellocaties moet omhoog. Samen met de Meppeler ambassadeurs willen wij investeringen los maken waarmee Meppel opnieuw oud kan worden. Dat vraagt om een andere manier van denken over ontwikkelingen binnen onze gemeente. Afhankelijk van de politieke besluitvorming zal een verfijning worden aangebracht in onze agenda voor de toekomst. Deze nadere uitwerking zal gevolgen hebben, vooral ook voor de werkzaamheden binnen dit programma.</p>	<p><u>Kwaliteitsversterking van de stad</u> In 2017 is nadrukkelijker rekening gehouden met de kwaliteit van de stad bij het maken van ontwikkelingskeuzes. Dit komt onder andere naar voren in het binnenstadsplan, de herijking van de structuurvisie en de accentverschuiving van woningbouw van nieuwbouw naar herstructurering. Samen met onze partners is in 2017 voorgesorteerd op mogelijkheden om hier extra middelen voor vrij te maken.</p>
<p>Gebiedsontwikkeling In 2017 wordt een vervolg gegeven aan de uitgifte van bouwgronden in de uitbreidingsgebieden Nieuwveense Landen en in Danninge Erve Zuid, fase 2. In 2017 zal worden begonnen met het bouwrijpmaken en gronduitgifte van het plangebied Broeklanden in deelplan 1 van Nieuwveense Landen. De voorbereidingen daarvoor zijn in 2016 gestart. Het stedenbouwkundig plan van Nieuwveense Landen wordt herijkt. De besluitvorming hierover is voorzien in 2017. Naast uitbreidingsgebieden worden ook binnenstedelijke locaties, zoals Koeberg Zuid, Het Vledder, locatie Stad en Esch en de Kromme Elleboog verder ontwikkeld. In Koeberg Zuid wordt in 2017 de laatste fase van het winkelcentrum afgerond. De nieuwbouw aan de</p>	<p><u>Gebiedsontwikkeling</u> De gemeenteraad heeft in november ingestemd van de Actualisatie Stedenbouwkundig Plan Nieuwveense Landen en de grondexploitatie op hoofdlijnen van het voorkeursscenario vastgesteld. In Nieuwveense Landen en Danninge Erve is grond verkocht aan zowel projectontwikkelaars als particulieren. Daarnaast zijn contracten getekend en voorbereid, waarvan de grond in 2018 geleverd wordt. <u>Kromme Elleboog</u> Na de besluitvorming in de raad van april 2016 is de verdere planvorming ter hand genomen. Dit betekent dat het bestemmingplan voor de Kromme Elleboog is opgesteld en de ondersteunende onderzoeken zijn opgestart. Alle onderdelen van het raadsbesluit 2016 zijn verwerkt in het</p>

3.8.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.8.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>van Ostadestraat is klaar en het wijkservicepunt is in gebruik.</p> <p>Op de locatie van de voormalige sporthal Het Vledder worden de eerste woningen opgeleverd. Voor de overige plandelen (Fase 3 en 4) worden plannen op de markt gebracht. De ontwikkeling van fase 2 (parkeergarage en supermarkten) krijgt al dan niet in gewijzigde vorm een vervolg.</p> <p>Afhankelijk van besluitvorming over de herontwikkeling van de locatie Stad en Esch (Zuideinde 76) en het terrein van de Prinses Marijkestraat, zal deze ontwikkeling een vervolg krijgen (verkoop gebouwen en grond en opstarten ruimtelijke procedures).</p> <p>Voor wat betreft het project Kromme Elleboog zal in 2017 uitvoering worden gegeven aan hetgeen in 2016 met de aannemer is overeengekomen, e.e.a. overeenkomstig het daarover genomen raadsbesluit.</p> <p>Dit project omvat een parkeergarage, belendende appartementen en commerciële ruimten.</p>	<p>bestemmingsplan. In het voorjaar heeft het college ingestemd met het voorontwerp bestemmingsplan die vervolgens ter inzage is gelegd. Na de zomer heeft het college het ontwerp bestemmingsplan vrijgegeven voor de inspraak. In december is het definitieve bestemmingsplan afgerond. Hierover heeft de raad in februari 2018 een besluit genomen. Na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan zal binnen een jaar begonnen worden met de bouw.</p> <p><u>Het Vledder</u> Op het Vledder zijn 7 nieuwe woningen gerealiseerd. Over de afronding van het Vledder (onder andere met de supermarkten en parkeergarage) wordt ook na 2017 onderhandeld. Hiervoor is een voorbereidingsbesluit genomen. Voor omwonenden van Het Vledder wordt maandelijks een inlooppuur georganiseerd. Aan de hand hiervan worden 'kleine' klachten en ergernissen waar mogelijk snel opgepakt en oplost.</p> <p><u>Schoolgebouwen Zuideinde</u> De schoolgebouwen aan het Zuideinde en de Marijkestraat zijn door middel van een marktinitiatief verkocht aan Schavast BV te Hasselt. Op aanvraag van Schavast BV zal de ruimtelijke procedure opgestart worden.</p> <p><u>Locatie voormalig Kompas en Koedijkslandenschool (Koeberg Noord)</u> Voor de ontwikkeling van 42 sociale huurwoningen met Stichting Woonconcept aan de Gerard Doustraat is een verkavelingsplan, een beeldkwaliteitsplan en een grondexploitatie vastgesteld. De koopovereenkomst met Woonconcept is gesloten en de 1^e uitvoerende (sloop)werkzaamheden zijn verricht.</p> <p><u>Voormalig schoolgebouw Randweg 1</u> Er zijn randvoorwaarden vastgesteld voor de verkoop van de schoolgebouwen aan de Randweg 1 en ontwikkeling van het sportveld aan de Westerstouwe. De gebouwen worden verkocht. De voorbereiding van de verkoop en opstellen van het biedboek zijn opgestart. De randvoorwaarden voor de ontwikkeling van sociale huurwoningen op het sportveld zijn samen met Woonconcept uitgewerkt naar een concept verkaveling.</p>
<p>Transformatiegebied In 2017 wordt gewerkt aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vertalen van het kwalitatieve afwegingskader naar een bestemmingsplan met verruimde reikwijdte; - Start ruimtelijke procedure rond bestemmingsplan; - Marketing van het gebied en zoeken naar (financiële) partners in de ontwikkeling; - Initiatiefnemers in hun kracht zetten; - Tijdelijke initiatieven stimuleren en faciliteren. 	<p><u>Transformatiegebied</u> In 2017 is het Voorontwerp bestemmingsplan met verbrede reikwijdte Transformatiegebied Noordpoort gepubliceerd. Hierin is een eerste opzet van het afwegingskader gemaakt. In de inspraakperiode is ruim aandacht besteed aan participatie en marketing door de Noordpoort manifestatie en het digitale platform CitizenLab Noordpoort. In het proces zijn we continu in gesprek met diverse ondernemers in het gebied om initiatieven te stimuleren.</p>
<p>Vitale wijken Het wijk- en dorpsgericht werken wordt verder doorontwikkeld. De tendens is, dat bewoners steeds meer eigen</p>	<p>In 2017 heeft het wijkplatform Haveltermade haar wijkanalyse afgerond en de eerste stappen gezet om invulling te geven aan de uitvoering van de speerpunten. We zien steeds meer initiatieven</p>

3.8.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.8.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>verantwoordelijkheid nemen bij o.a. de openbare ruimte. Ook de maatschappelijke ondersteuning wordt, waar mogelijk, steeds meer georganiseerd binnen de wijken. Verder wordt gestimuleerd dat evenals de afgelopen jaren door een wijkplatform zelf een wijkanalyse wordt opgesteld.</p>	<p>ontstaan waarbij bewoners zich ontfermen over hun directe leefomgeving. In Nieuwveense Landen bijvoorbeeld, heeft het wijkplatform samen met de bewoners het wijkpark ontworpen en gaan daar ook werkzaamheden in uitvoeren. De wijkteams werken met wijkplannen en hebben in 2017 hun eerste gezamenlijke jaarrapportage opgesteld. Deze is in januari 2018 aangeboden aan de gemeenteraad.</p>
<p>Prestatieafspraken Woningcorporaties</p>	<p>In april 2017 is in opdracht van de gemeente Meppel, Woonconcept, Actium, de huurdersvereniging en huurdersplatform MEVM een woningmarktonderzoek in Meppel uitgevoerd naar vooral de behoefte aan sociale huurwoningen en aan woningen voor bewoners met een zorgvraag. Het woningmarktonderzoek heeft input geleverd voor de Oplegnotitie Woonvisie. Deze oplegnotitie is als integraal onderdeel van de woonvisie gemeente Meppel 2016-2020 vastgesteld. In 2017 zijn de prestatieafspraken 2017, deelakkoord 2, vastgesteld en meerjarenprestatieafspraken 2018-2020 met Woonconcept, Actium en hun huurdersorganisaties gemaakt. Voor de eerste keer zijn in 2017 ook bestuurlijke prestatieafspraken met Woonzorg Nederland overeengekomen.</p>
<p>Flexibele Stimuleringslening Omdat naast de huisvesting van starters, de gemeente in de woonvisie ook nadrukkelijk heeft gekozen voor het langer zelfstandig thuiswonen (levensloopbestendigheid) en passende huisvesting (o.a. door bevordering van doorstroming) is een flexibele Stimuleringslening via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten geïntroduceerd, waaruit zowel startersleningen, blijversleningen als restschuldeningen kunnen worden verstrekt.</p>	<p><u>Flexibele stimuleringslening</u> In 2017 zijn 5 duurzaamheidsleningen en 9 startersleningen verstrekt. Voor de blijverslening is wel belangstelling getoond, maar dit heeft niet tot een aanvraag geleid. De restschuldening is landelijk komen te vervallen en wordt daarom hier ook niet meer aangeboden.</p>
<p>Aankoop en sloop Dorpsstraat 102</p>	<p>In het kader van de regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding is het pand Dorpsstraat 102 te Nijeveen door de gemeente Meppel aangekocht en gesloopt. De hiervoor gemaakte kosten van ruim € 291.000 vallen weg tegen de rijksvergoeding. Voor 15-7-2023 moet de bestemming van het betrokken perceel zodanig gewijzigd zijn, dat bewoning op het perceel loodrecht onder een hoogspanningsverbinding niet in overeenstemming is met het juridisch-planologisch kader. Verantwoording van deze regeling vindt plaats via Sisa bijlage verantwoordingsinformatie.</p>
<p>Kwaliteitsbeheer bebouwde ruimte Een bijdrage leveren aan de kwaliteit en duurzaamheid van onze leefomgeving door het toetsen van bouwplannen aan regelgeving en (beeld)kwaliteitsplannen die richting geven aan de kwaliteit, inrichting en het gebruik van de bebouwde ruimte. De welstandstoets vindt voor de bouwplannen in Nieuwveense Landen plaats door een kwaliteitsteam, waarin een stads/dorpsbouwmeester is vertegenwoordigd op basis van vastgestelde beeldkwaliteitsplannen en overigens door Het Oversticht op basis van vastgesteld welstandsbeleid.</p>	<p><u>Wabo-bouw</u> In 2017 zijn er ten opzichte van 2016 38% meer vergunningaanvragen ingediend. Naast de groei in aantal aanvragen blijkt ook de complexiteit toe te nemen. Steeds meer aanvragen passen niet binnen het bestaande beleid waardoor procedures moeten worden doorlopen. De opbrengsten van de bouwleges waren met € 710.000 hoger dan de geraamde € 630.000. De bouw van een groot distributiecentrum op Noord II droeg hier significant aan bij. <u>Gevefonds</u> Het gevefonds voor de binnenstad heeft in 2017</p>

3.8.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.8.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Actualisering en digitalisering bestemmingsplannen In 2016 is gestart met de actualisatie van het bestemmingsplan Haveltermade. Deze actualisatie zal in 2017 worden afgerond. In 2017 moet het bestemmingsplan Het Vledder worden geactualiseerd. Daarnaast worden op verzoek van derden diverse bestemmingsplannen opgesteld, zoals het bestemmingsplan Kromme Elleboog en Werkhorst 30.</p>	<p>een nieuwe impuls gekregen. We zien het aantal aanvragen hiervoor toenemen. Dit draagt bij aan de kwaliteit van onze binnenstad.</p> <p><u>Actualisering en digitalisering bestemmingsplannen.</u> In 2017 zijn enkele grote bestemmingsplannen afgerond. Het betreft de actualisering van Berggierslanden en Oevers E en de herijking van het bestemmingsplan Nieuwveense Landen fase 1. Er zijn in 2017 meer bestemmingsplannen op verzoek opgesteld dan vooraf was voorzien. Het betreft 3 plannen in Nijeveen en 4 plannen in Meppel.</p> <p>In 2017 zijn nieuwe voorbereidingsbesluiten genomen voor zowel het transformatiegebied als Het Vledder. Het op te stellen bestemmingsplan Het Vledder is volgend op de onderhandelingen om te komen tot een nieuw ontwikkelingsplan.</p> <p>Bestemmingsplannen voor de Haveltermade, het Vledder en het Ziekenhuis zijn in 2017 voorbereid en worden naar verwachting in 2018 afgerond.</p> <p>Hiermee zijn, op een deel buitengebied bij Nieuwveense Landen na alle bestemmingsplannen ouder dan 10 jaar herzien of in procedure.</p>
<p>Optimaliseren van de bereikbaarheid en verkeersveiligheid.</p>	
<p>Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan In 2016 is gestart met een nieuw Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP). In 2017 is het nieuwe GVVP de basis voor het opstellen van een uitvoeringsprogramma.</p> <p>Afspraken met de provincie Alternatieven voor de fietstunnel Nieuwveense Landen – stad worden verder uitgewerkt en voor- en nadelen per alternatief worden in beeld gebracht. Dit moet leiden tot een voorkeursalternatief.</p> <p>Noordelijke stadsentree Implementeren van de keuze rond de noordelijke stadsentree in het bestemmingsplan met verruimde reikwijdte voor het Transformatiegebied.</p>	<p>GVVP Het uitvoeringsplan GVVP is in voorbereiding. Dit plan wordt medio 2018 aangeboden aan college en raad.</p> <p>Variantenstudie fietsverbinding Nieuwveense Landen - Centrum De variantenstudie wordt uitgevoerd. Dit moet uiteindelijk uitmonden in een voorkeursvariant (afhankelijk van de ruimtelijke, civieltechnische en financiële consequenties). Het advies over een variantenstudie (inclusief voorkeursvariant) zal in het voorjaar van 2018 worden aangeboden aan het college. Dan wordt ook meer bekend over de kosten en wijze van aanbesteden. De provincie zal (mede) financier zijn van de ongelijkvloerse fietsverbinding. Of die provinciale bijdrage voldoende is zal ook uit de variantenstudie moeten blijken.</p> <p>Noordelijke Stadsentree In het voorjaar van 2017 is de Vertrekpuntennotitie Ontwikkeling Transformatiegebied door de raad vastgesteld. De raad besloot hierbij tot het planologisch reserveren van het tracé van de noordelijke stadsentree, gebaseerd op het voorkeursvariant.</p>
<p>Verbinden provinciale en regionale/lokale doelen en middelen</p>	
<p>Samenwerkingsagenda ZW Drenthe De belangrijkste gezamenlijke agendapunten voor 2017 van de provincie, vijf Zuidwest Drentse gemeenten en het waterschap zijn: - Het stimuleren van ondernemers in het kader van Leader (kwaliteitsverbetering van vrijetijdseconomie);</p>	<p>Eén project in Meppel is gehonoreerd vanuit Leader (Klimpark Hesselingen). Streekbeheer is in de regio verder uitgebouwd. In onze gemeente is in 2017 gestart met Streekbeheer in Nijeveen en omgeving. Het in beeld brengen van de klimaatopgave is regionaal opgepakt, met ondersteuning van het</p>

3.8.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.8.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<ul style="list-style-type: none"> - Invoeren en uitbouwen van Streekbeheer voor natuur en landschap; - Uitwerken regionale klimaatopgave; - Kansen verbinden economie en natuur. Daarnaast streven we naar het zo goed mogelijk inzetten van de provinciale middelen uit de regeling Dorpsinitiatieven.	waterschap. In Meppel heeft een workshop plaatsgevonden om gevoel te krijgen bij onze opgave voor wateroverlast, droogte en hitte. De regeling Dorpsinitiatieven is in 2017 goed benut (met bijdragen aan de Dorpsfilm Nijeveen, verduurzaming van de veldkantine van DOS'46 en de aanschaf van een duo-fiets voor Nijeveen). De jaarlijkse provinciale bijdrage is grotendeels besteed. De raad ontvangt jaarlijks een voortgangsrapportage van de Samenwerkingsagenda.
Lobby provincie In 2017 willen we sterker inzetten op samenwerking met de provincie om een aantal belangrijke opgaven in onze stad op te lossen.	

3.8.5 Beoogde effecten

Indicator	Eenheid	Periode	Cijfer
Ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongeval met een motorvoertuig	%	2015	1
Ziekenhuisopname n.a.v. vervoersongeval met een fietser	%	2015	6

3.8.6 Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1000	product	Realisatie 2016		Raming 2017 vóór wijziging		Raming 2017 ná wijziging		Realisatie 2017		Begr. - Rek. 2017
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Ontwerp/Ontwikkeling/Ordening van ruimte	49	1062	21	1085	14	1180	14	1222	368	312
Zorg Kwaliteit niet openbare ruimte	50	987	542	709	683	709	683	706	790	110
Saldo excl. bestemming		2.049	563	1.794	697	1.889	697	1.929	1.158	422
Mutaties reserves		-	143	-	-	-	95	-	95	-
Saldo incl. bestemming		2.049	706	1.794	697	1.889	792	1.929	1.253	422

3.8.7 Analyse financiële afwijkingen

Bedragen x € 1.000			
Analyse Product	Afwijking	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
49 Ontwikkeling openbare ruimte			
Personeel			
Lagere directe personeelskosten conform BBV regelgeving toegerekend.	103	V	I
Intergraal omgevingsbeleid.			
Op grond van de nieuwe regelgeving dienen rente en beheerskosten via treasury te lopen en op taakveld 59 geboekt. In 2017 betekent dit een voordeel.	48	V	I
Op omgevingsbeleid (adviesdiensten en planvorming voor onder andere bestemmingsplannen) is minder uitgegeven dan geraamd. Onder andere omdat meer werk voor anderen, zoals marktpartijen, is uitgevoerd (tegen betaling).	66	V	I
In juni 2017 heeft de Raad ingestemd met het Binnenstadsplan. De middelen hiervoor zijn opgenomen in de begroting 2018. Daarnaast kennen we de kwaliteitsimpuls binnenstad. In 2017 zijn minder kosten gemaakt in afwachting op de definitieve plannen voor de binnenstad.	32	V	I
Oevers S.			
Aanbesteding is in 2017 gestart, onderzoeken (onderzoek uitbreiding bedrijventerreinen en marktonderzoek Oevers S) worden in 2018 uitgevoerd.	50	V	I
50 Zorg kwaliteit niet openbare ruimte			
Personeel			
Voordeel op legesopbrengstendoor verhoogde bouwproductie o.a. door nieuwbouw distributiecentrum op Noord II.	80	V	I

3.9 Programma 9: Beheer bestaande openbare ruimte

3.9.1 Wat valt onder dit programma?

		Prod.	Portefeuille
Onderdelen	◆ Wegen/civiel	◆60	De Vos
	◆ Stadsverzorging	◆61	De Vos
	◆ Water	◆62	De Vos
	◆ Groen en spelen	◆63	De Vos
	◆ Riolering	◆64	De Vos
	◆ Parkeren	◆65	Koning

De openbare ruimte (parken, pleinen, straten en groen) is eigendom van de gemeente en wordt ook door haar beheerd. De gemeente beheert en onderhoudt ook de minder zichtbare zaken zoals het rioleringsstelsel. Beheer betekent dat onderdelen van de openbare ruimte met onderhoud in stand worden gehouden, dat kapotte onderdelen worden vervangen en dat veranderend ruimtegebruik wordt gefaciliteerd (wanneer dat mogelijk en gewenst is).

Beleidskader

Naast het wettelijk kader is dit het vigerende raads kader:

- Prijskwaliteitskeuze Kwaliteit Op Maat 2013
- Wegenbeheerplan 2014/2018
- Beleidskader uitgeefbaar groen 2017Groene kaart en lijst monumentale bomen 2012
- Raadsnotie Meer bomen
- Kadernotitie Zo doen we groen 2015
- Speelruimteplan 2013
- Watertakenplan 2016-2021
- Gemeentelijk Verkeer en VervoerPlan (GVVP) en Parkeerbeleid gemeente Meppel
- Structuurvisie 'Duurzaam Verbinden' 2013
- Beleidsplan Openbare Verlichting 'ALLES Duurzaam' (2015-2019).

Relaties met andere beleidsterreinen

Er is een sterke relatie met beleid over uitbreidingen en renovaties en met maatschappelijk beleid dat een bepaald ruimtebeslag heeft. Daarnaast heeft de (groene en verharde) openbare ruimte een waarde voor bewegen en ontmoeten, recreëren, gezondheid en duurzaamheid. Dit betekent relaties met ontwikkeling openbare ruimte, burgerzaken, milieu en kunst, cultuur en recreatie. Steeds meer spelen ook de bewoners een rol in het ontwerp en het beheer van de openbare ruimte en de groene leefomgeving. Daarmee ligt er een relatie met het sociaal domein. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte worden in verbinding met Reestmond en het Leerwerkcentrum uitgevoerd. Tot slot is er een relatie met de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

3.9.2 Wat willen we bereiken?

Algemene doelstelling:

Een openbare ruimte van Meppel voor inwoners, ondernemers en bezoekers, die schoon, heel, veilig en goed is. De openbare ruimte wordt kwaliteitgestuurd beheerd en onderhouden, tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

3.9.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.9.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
Algemeen openbare ruimte Een goede inrichtings- en beeldkwaliteit van de openbare ruimte en de beleving hiervan.	

<ul style="list-style-type: none"> - Totale openbare ruimte: Realiseren van de prijskwaliteitsafspraken (afweging schoon, heel en veilig tegen aanvaardbare kosten) zoals tabel KOM in paragraaf kapitaalgoederen; - Wegen: In het college uitvoeringsprogramma is gekozen voor het realistisch scenario, waarbij de middelen en de kwaliteit van de wegen met elkaar in balans zijn gebracht; - Groen: Het ontwikkelen van instrumenten ten behoeve van de implementatie van de Kadernotitie Zo doen we Groen. In deze Kadernotitie streven we naar mooier en aantrekkelijker groen ('Ik zie goed groen'); - Riolering: Binnen het samenwerkingsverband Fluvius worden projecten uitgevoerd die bijdragen aan het beheer en onderhoud van de riolering en het stedelijk water. In het watertakenplan zijn de projecten benoemd die worden uitgevoerd gedurende de looptijd van het plan. Daarnaast worden, onafhankelijk van Fluvius, de gemeente specifieke beheertaken uitgevoerd. 	<p>Voor bijzonderheden rondom de uitgevoerde activiteiten zie de teksten per onderdeel hieronder. In de paragraaf kapitaalgoederen worden de KOM-resultaten 2017 toegelicht.</p>
<p>Wegen De kwaliteit van de wegen in Meppel op het niveau brengen zoals dat door de raad is vastgesteld volgens het inwonersgericht model.</p>	
<p>Wat gaan we daarvoor doen? In 2017 wordt er, naast het reguliere onderhoud, naar aanleiding van de wegininspectie 2015 groot onderhoud uitgevoerd aan de volgende wegen: Dr. Van den Bergstraat, Rembrandtstraat, Karspelstraat, Dorpsstraat (deels), Schuttevaerstraat.</p>	<p>Uitvoering van de Dorpsstraat en de Schuttevaerstraat zijn om planning technische redenen uitgesteld. In plaats daarvan zijn de Oosterboerseweg en de Zegelhorstweg hersteld. Dit waren ook wegen op D niveau. Daarnaast is de raad op 9 november geïnformeerd over de noodgedwongen reconstructie van de Burgemeester Slompweg. Deze werkzaamheden zijn in 2017 uitgevoerd en zorgen voor een overschrijding.</p>
<p>Openbare verlichting Duurzame, energiezuinige openbare verlichting.</p>	
<p>Gefaseerd de conventionele openbare verlichting vervangen voor een energiezuinige LED variant. In 2017 wordt de verlichting langs de volgende wegen omgevormd: Oosterbroekenweg, Oosterboerseweg, Binnenweg, Oosterboerseweg, en Brandemaat.</p>	<p>De openbare verlichting langs deze wegen is, op de Brandemaat en de Oosterboerseweg na, omgevormd. Door langere levertijden van LED armaturen worden de Brandemaat en Oosterboerseweg in 2018 omgevormd.</p>
<p>Civiele kunstwerken Inzicht vergroten in de beheertaken en de kosten voor het onderhoud van de kunstwerken.</p>	
<p>Beheerplan kunstwerken opstellen. Met dit plan wordt de omvang en de kwaliteit van het areaal inzichtelijk gemaakt. Op basis hiervan wordt een financiële planning gemaakt om de levensduur en het veilig gebruik van de kunstwerken te waarborgen.</p>	<p>Het beheerplan kunstwerken is opgesteld. Het plan wordt in 2018 aangeboden aan het college en de raad.</p>
<p>Groen Nuttiger en bruikbaar groen ('Ik ervaar mijn groen Meppel') en gezonder en vitaler groen ('Ik zorg voor gezond groen'). Voor de periode 2015-2020 streven we concreet naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een sterkere identiteit en toegenomen gebruikswaarde van de groenblauwe structuur, parken en het landschap; - Toename van de natuurwaarde in de stad en het 	

landschap; - Meer bewoners, bedrijven en partners leveren een bijdrage aan de ambitie Drie keer Groener.	
<ul style="list-style-type: none"> - Implementeren van een meetmethodiek natuurwaarde van groen (indicator en nulmeting); - Nader onderzoek en aanpak gebruikswaarde en natuur van parken in samenspraak met bewoners en gebruikers; - Implementeren doelen binnen planmatig beheer groen; - Het uitvoeren van een jaarplan communicatieaanpak Zo doen we Groen. 	<ul style="list-style-type: none"> - In 2017 is een onderzoek naar een indicator voor natuurwaarde afgerond. Er is nog geen vervolg aan de verdere uitwerking gegeven. - in Nieuwveense Landen is samen met bewoners de inrichting van de parkzone opgepakt. Een werkgroep in Nijeveen is gestart met een plan voor het Van der Woudepark. Beide plannen richten zich op de gebruikswaarde van het park. - Twee vrijwilligers begeleiden in 2017 het Tuincameraproject voor inventarisatie van dieren in tuinen. 20 Tuineigenaren verspreid in Meppel hebben in 2017 meegedaan. In 2018 wordt het project afgerond. - Er zijn enkele proeven gestart rond het creëren van kruidenrijk gras en bloemenweides. Deze krijgen in 2018 een vervolg. - Aandachtspunt in de communicatie is participatie in groenbeheer, onder meer door invulling van de motie Adoptiegroen. Deze is begin 2018 aan de raad aangeboden. - Ziektes in het bomenbestand vergen de aandacht. Het college komt met voorstellen voor aanvullende middelen.
Groen Behoud en versterken van natuur en landschap in het buitengebied en vergroten van de betrokkenheid van inwoners hierbij door invoering van Streekbeheer.	
<ul style="list-style-type: none"> - Faciliteren van Streekbeheer in het hele buitengebied (m.u.v. het Reestdal); - Doorontwikkelen van Streekbeheer, o.a. door nadere afstemming met agrarisch natuurbeheer, terreinbeheerders en het waterschap; - Verder uitbouwen van Streekbeheer als platform voor sociale activiteiten (bv. vrijwilligerswerk, dagbesteding, re-integratie) en vinden van nieuwe partners hierin (bv. Welzijn Mensenwerk, COA) 	In 2017 zijn natuurpakketten toegevoegd aan Streekbeheer. In Nijeveen is gestart met Streekbeheer en het organiseren van een werkgroep van bewoners. Het aantal vrijwilligersgroepen is verder gegroeid en bestaande natuurorganisaties zijn aangehaakt. We zien een groei in de begeleiding van groepen in de stad door Landschapsbeheer Drenthe (groen stadsbeheer). In 2017 zijn nieuwe afspraken gemaakt om dit te faciliteren.
Wijkplan Oosterboer	Als onderdeel van de voorbereiding op het Wijkplan Oosterboer is in 2017 is een start gemaakt met het in beeld brengen van de kwaliteit van het groen in Oosterboer en de opgaven in de openbare ruimte in deze wijk.
Spelen	Vanuit het speelruimteplan is Oosterboer noordwest vernieuwd. Op het Vledder is in overleg met de buurt een nieuwe speelvoorziening aangelegd.
Riolering Uitvoeren van risico gestuurd beheer van de riolering. Binnen het samenwerkingsverband Fluvius projecten uitvoeren die bijdragen aan het beheer en onderhoud van de riolering en het stedelijk water welke leiden tot minder meerkosten.	

<ul style="list-style-type: none"> - Levensduur verlengende maatregelen in de vorm van deelreparaties aan het riool. Hierdoor kan grootschalige vervanging worden uitgesteld; - Optimaliseren van een aantal gemalen; - Vanuit riolering een bijdrage leveren aan het plan voor een klimaat adaptieve stad. Zie programma 11; - Binnen het samenwerkingsverband Fluvius wordt een calamiteitenplan riolering opgesteld. Met dit plan worden de risico's met betrekking tot de riolering in beeld gebracht en worden er beheersmaatregelen beschreven. Een voorbeeld van een risico is bijvoorbeeld de aanwezigheid van een gevaarlijke stof in de riolering. 	<ul style="list-style-type: none"> - In het kader van risicogestuurd beheer van de riolering zijn op verschillende locaties naar aanleiding van de rioolinspectie 2016 deelreparaties uitgevoerd. - Het oppervlaktewatergemaal bij De Wiede Landen is in overleg met het waterschap verwijderd en vervangen door een dam met een duiker. - In 2017 heeft afstemming plaatsgevonden tussen Fluvius en de Samenwerkingsagenda Zuidwest Drenthe over de aanpak klimaatadaptatie. Deze opgave is in 2017 door de Samenwerkingsagenda ZW Drenthe opgepakt (zie programma 11). - Het calamiteitenplan is gereed. Dit plan geeft richting aan de betrokkenen hoe te handelen bij een riool gerelateerde calamiteit.
<p>Parkeren</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beperken parkeeroverlast (woonomgeving); - Verbeteren gebruiksgemak parkeren; - Stimuleren parkeren op de juiste plaats. 	
<p>Implementeren van de notitie "Herijking parkeerbeleid 2016" (nog vast te stellen door de raad), met onder andere als aandachtspunten: tariefdifferentiatie, gebiedsuitbreiding parkeerregulatie, bezoekersregeling.</p>	<p>Op 19 oktober 2017 is de herijking van het parkeerbeleid vastgesteld. Onderdeel hiervan is een tiental speerpunten om de kwaliteit van de parkeervoorzieningen te verbeteren en de parkeeroverlast te verminderen.</p> <p>In 2017 is het percentage mobiel parkeertransacties gestegen van 6 naar 16%. Men parkeert gemiddeld langer dan wanneer men vooraf betaalt bij de automaat.</p>

3.9.5 Beoogde effecten

n.v.t.

3.9.6 Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1000	product	Realisatie 2016		Raming 2017 vóór wijziging		Raming 2017 ná wijziging		Realisatie 2017		Begr. - Rek. 2017
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Wegen	60	4.824	1125	4.135	30	4.135	30	4.184	202	124
Stadsverzorging	61	942	203	492	39	492	39	506	54	1
Water	62	367	322	456	366	456	310	432	312	26
Groen en Spelen	63	3.474	241	3.030	35	3.108	74	3.257	163	59
Riolering	64	2.736	3.141	2.586	3.322	2.630	3.306	2.502	3.144	33
Parkeren	65	1.700	1.643	925	1.796	936	1.713	930	1.576	130
Saldo excl. bestemming		14.043	6.675	11.625	5.587	11.758	5.471	11.810	5.453	70
Mutaties reserves		-	841	-	400	-	400	-	400	-
Saldo incl. bestemming		14.043	7.516	11.625	5.987	11.758	5.871	11.810	5.853	70

3.9.7 Analyse financiële afwijkingen

Bedragen x € 1.000			
Analyse		Voordeel/	Incidenteel/
Product	Afwijking	Nadeel	Structureel
60 Wegen			
Vrijval kapitaallasten als gevolg van langere doorlooptijd werken (Koedijkslanden, Marktstraat) en voordeel op gerealiseerde werken in 2017 (Slingenberg).	59	V	I
Onderhoud wegen, o.a. onvoorziene reconstructie Burg. Slompweg en werkzaamheden voor Oevers AB, bijdragen derden.	100	N	I
Onderhoud openbare verlichting, vrijval kapitaallasten en vrijval onderhoudsbudget wegens vertraging in de omvorming van conventionele verlichting naar Ledverlichting.	117	V	I
Onderhoud bruggen: vrijval kapitaallasten als gevolg van vertraging vervanging damwand Meursingeweg door langere levertijd damwand.	26	V	I
61 Stadsverzorging			
Geen noemenswaardige afwijkingen.			
62 Water			
Geen noemenswaardige afwijkingen.			
63 Groen en spelen			
Onderhoud groen, o.a. onvoorziene reconstructie Burg. Slompweg.	36	N	I
onderhoud leggers, schouw en waterlossing, nagekomen kosten waterschap voor baggerwerkzaamheden 2016.	17	N	I
64 Riolering			
Het resultaat van product 64 bestaat uit toe te rekenen kosten: straatreiniging, leggers, schouw en waterlossing, overhead, kwijschelding en btw.	33	N	I
De afwijkingen in de kosten van riolering bestaan uit:			
Lagere onttrekking voorziening als gevolg van effect afwijkingen riolering en toegerekende kosten.	195	N	I
Vrijval kapitaallasten als gevolg van langere doorlooptijd werken (Koedijkslanden) en voordeel op gerealiseerde werken in 2017 (Slingenberg).	33	V	I
Onderhoud pompen en gemalen, lagere electrakosten en nog niet uitgevoerde extra onderhoudswerkzaamheden.	136	V	I
65 Parkeren			
Lagere opbrengst achteraf betaald parkeren, Keyserstroom. De begroting is in 2017 tussentijds niet neerwaarts bijgesteld.	83	N	I
Lagere opbrengst straatparkeren als gevolg van toename belparkeren.	33	N	S
In de berap is de opbrengst fiscale boetes parkeren bijgesteld van 3.000 naar 1.500. In totaal zijn in 2017 823 fiscale boetes uitgeschreven.	37	N	S
Lagere kosten onderhoud Keyserstroom.	12	V	I

3.10 Programma 10: Economische zaken en grondzaken

3.10.1 Wat valt onder dit programma?

		Prod.	Portefeuille
Onderdelen	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Economische zaken ◆ Grondzaken 	◆52	Korteland Ten Hulscher

Beleidskader

Economische zaken

- Structuurvisie 2013
- Ruimtelijk-economische marktanalyse 2013
- Logistieke visie + havenvisie 2012
- Actualisatie detailhandelsbeleid 2016
- College Uitvoeringsprogramma 2014-2018

Grondzaken

- Nota Grondbeleid 2014-2018
- Grondprijzennota 2017
- Meerjarenperspectief grondexploitaties 2017

Relaties met andere beleidsterreinen

Economische ontwikkeling vormt feitelijk de levensader van en voor onze gemeenschap.

Het programma heeft impact op alle beleidsterreinen waarop de gemeente zich manifesteert. In het bijzonder geldt dit in sociaaleconomisch en ruimtelijk-economisch opzicht.

Wij zijn ons bewust van de wereld om ons heen en de positie van Meppel in economisch opzicht in de regio. Meppel is van belang voor de regio en heeft veel belangen binnen de regio. De detailhandel in onze binnenstad draait voor een groot gedeelte op bestedingen van buiten onze gemeente. Daarnaast zijn er velen vanuit de regiogemeenten die in de Meppeler bedrijven werken en andersom. Zo worden op een natuurlijke wijze belangrijke relaties gelegd.

We kiezen daarom voor het zetten van ferme stappen om meer samen te werken met overheden en bedrijfsleven binnen de economische regio Zwolle. Regionale samenwerking op diverse thema's is een belangrijk speerpunt van ons beleid. De Meppeler regio presteert relatief goed en heeft ontwikkelpotentieel. Om de gevolgen van de economische ontwikkelingen voor Meppel goed in beeld te krijgen monitoren wij een aantal economische prestatie-indicatoren.

Periodiek wordt de economische vitaliteit en kracht van Meppel nader onderzocht en vergeleken met relevante gemeenten in en buiten de regio (o.a. economische monitor, vitaliteitsonderzoek, koopstromenonderzoek).

Het grondbeleid is een belangrijk instrument om de ruimte vraag vanuit verschillende beleidsvelden zoals: economie, wonen, recreatie en natuur mogelijk te kunnen maken en te kunnen realiseren. Het instrument is daarmee feitelijk dienstbaar en geen doel op zich. De financiële baten en lasten van het grondbeleid worden binnen dit programma verantwoord. De beleidsmatige beschrijving van het grondbeleid is opgenomen in de paragraaf grond van deze begroting.

3.10.2 Wat hebben we bereikt?

Stand van de economie 2017.

De economische dynamiek is in 2017 sterk toegenomen. Ondernemers willen weer investeren in hun bestaande en nieuwe bedrijfslocaties. Vooral de industriële sector heeft zich goed ontwikkeld, het aantal banen in deze sector is flink toegenomen. Ook is de belangstelling voor kavels op onze bedrijventerreinen fors toegenomen, resulterend in de verkoop van in totaal 8 hectare op Noord II. De aantrekkelijke woningmarkt werkt ook positief door in veel andere sectoren.

De Meppeler binnenstad was een belangrijk speerpunt in 2017. Samen met het bedrijfsleven en de provincie wordt een impuls gegeven. De detailhandel begint daarbij ook voorzichtig uit het dal te krabbelen.

3.10.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.10.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
Het bevorderen van een gunstig vestigings- en ondernemersklimaat. De hierbij gebruikte indicator is de verhouding	

3.10.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.10.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>tussen de beroepsbevolking en het aantal arbeidsplaatsen. We streven er naar deze verhouding in 2017 minstens op het peil van 2016 te houden.</p> <p>Om het bestaande bedrijfsleven zo optimaal mogelijk te kunnen laten renderen, geven wij concreet inhoud aan het waar mogelijk enthousiasmeren, stimuleren en faciliteren van economische dynamiek. We maken hierbij volop gebruik van de kennis die aanwezig is bij de ondernemersverenigingen en het Werkgeversplatform. Weten wat er speelt en wat een ondernemer beweegt en nodig heeft voor het goed kunnen functioneren is daarbij een voorwaarde. Op deze wijze proberen wij de lokale economie aan te jagen.</p> <p>Enkele onderwerpen die daarbij specifiek aandacht krijgen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 'Rode Loperbeleid' voor de bedrijventerreinen. In samenwerking met ondernemers en de provincie wordt onderzocht hoe onze bedrijventerreinen aantrekkelijker gemaakt kunnen worden; - Starters en ZZP'ers dragen steeds meer bij aan de economische dynamiek. We stimuleren en faciliteren netwerken en initiatieven rondom starters en ZZP'ers; - Onderzocht wordt hoe het kavelaanbod voor bedrijven in Meppel uitgebreid kan worden. Zowel door inbreiding als door uitbreiding van bedrijventerreinen. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn Noord III, Oevers S en het Transformatiegebied. De analyse van de regionale bedrijventerreinen door Bureau Louter is daarbij een waardevol vertrekpunt; - Het actieprogramma Werkgeversplatform wordt uitgevoerd; - Het Ondernemersfonds Meppel wordt in 2017 en verder voortgezet in de huidige vorm. Wij laten de ruimte aan de ondernemers om hier invulling aan te geven. Daarnaast blijven wij het fonds faciliteren en dragen op andere manieren bij aan evenementen (zoals citymarketing en met evenementenbudget). 	<p><u>Starters en ZZP'ers</u> Er zijn initiatieven waarbij ondernemerspunt, N.I.C.E (voor toelichting op N.I.C.E. zie programma 11) en ondernemersfabriek intensiever met elkaar samenwerken. Gezamenlijke huisvesting wordt onderzocht. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol.</p> <p><u>Bedrijventerreinen</u> De belangstelling voor bedrijfskavels is in 2017 fors toegenomen. De belangstelling heeft geresulteerd in de grootste verkoop (7 ha) van de afgelopen 20 jaar. Totaal is er 8 ha bedrijfsterrein verkocht in 2017. Hierdoor is het regionale bedrijfsterrein Noord II bijna uitverkocht. De haven Oevers D heeft nog 3 kavels aan het water over en ook daar is serieuze interesse. De verkopen op Oevers E en Blankenstein blijven ondanks de toenemende belangstelling vooralsnog uit.</p> <p><u>Uitbreiding bedrijventerreinen</u> Vanwege de toenemende vraag naar kavels op onze bedrijventerreinen zijn de inspanningen om Oevers S en Noord III te realiseren opgevoerd. De lobby richting andere overheden is geïntensiveerd en er is een marktonderzoek voor de bedrijventerreinen opgestart. Uit dit onderzoek moet onder andere blijken of er markt is voor de ontwikkeling van Noord III. Ook wordt onderzocht of de resterende kavels en hun bestemming op Oevers E en Blankenstein aansluiten bij de doelgroep. De resultaten van dit onderzoek worden medio 2018 verwacht.</p> <p><u>Acquisitieplan</u> Het acquisitieplan is geactualiseerd. Er wordt een verkoopcampagne opgesteld nadat het marktonderzoek naar bedrijventerreinen plaats heeft gevonden.</p>
<p>Ontwikkelen naar een compacte en attractieve Meppeler binnenstad</p> <p>In 2015 is het Actieplan Binnenstad opgesteld. In 2017 wordt ingezet op de volgende onderwerpen. Inzet van de Kwartiermaker Binnenstad om proactief contacten te leggen met winkeliers en vastgoedeigenaren. Dit moet zorgen voor invulling van de structurele leegstand in de Meppeler binnenstad. Enerzijds door nieuwe winkels aan te trekken, aan de andere kant door de aanloopstraten te laten 'verkleuren'.</p> <p>Samen met de Meppeler middenstand wordt gewerkt aan de belevingswaarde en verblijfskwaliteit van het Meppeler kernwinkelgebied. Via ons netwerk proberen we ook vanuit rijk en provincie ondersteuning te krijgen in de verdere ontwikkeling van onze binnenstad.</p>	<p><u>Binnenstadsplan</u> In juni 2017 heeft de gemeenteraad ingestemd met de inhoudelijke koers uit het binnenstadplan. Vervolgens is in de tweede helft van 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gestart met de vertaalslag van opgave naar uitvoering in de periode 2018-2021; - is de formele subsidieaanvraag ingediend; - En zijn de financiële middelen per 2018 in de begroting opgenomen. <p>Dit heeft eind 2017 geresulteerd in het ontvangen van een positieve subsidiebeschikking ad € 2 miljoen van de provincie Drenthe. Hiervan heeft de provincie een voorschot betaald van € 1,6 miljoen.</p> <p><u>Sfeerverlichting binnenstad</u> Bij de behandeling van de perspectiefnota is een motie aangenomen om stichting de Grote Trek</p>

3.10.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.10.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
	extra bijdrage te geven voor sfeerverlichting in de Meppeler binnenstad. Deze motie is in 2017 uitgevoerd.
Initiatieven uit, voor en door onze samenleving stroomlijnen. Onder andere door meer structuur aan te brengen in de diverse overlegorganen;	<u>De Nieuwe Winkelstraat</u> Op initiatief van de MHV is in 2017 geparticipeerd in het 'proces De Nieuwe Winkelstraat'. Dit proces moet er toe leiden dat de organisatie van activiteiten, ondernemers en vastgoed in de Meppeler binnenstad beter worden gestroomlijnd. In 2018 zal dit leiden tot besluitvorming binnen de MHV en zal van de gemeente mogelijk een andere rol worden gevraagd.
De samenwerking met onze partners vergroten om gezamenlijk de bekendheid en positie van de stad als aantrekkelijk woon-, werk- en verblijfsgebied te versterken.	
Om bezoekers, bewoners en bedrijven te overtuigen van de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van onze stad, willen we citymarketing als middel actief in gaan zetten om het verhaal van Meppel te vertellen. Hierbij hebben we de ambitie om samen met de stad te bepalen welk verhaal dat is en hoe we dat in gezamenlijkheid kunnen doen. Het jaar 2017 zal voornamelijk in het teken staan van het vinden en verbinden met en tussen partijen, gezamenlijk pionieren, het uitwerken van een strategie en het uitvoeren van projecten die stakeholders bedenken.	<u>Meppel Diep Geluk</u> Meppel Diep Geluk wordt steeds meer een begrip in de Meppeler samenleving. De stichting die zich bezighoudt met het Merk Meppel heeft inmiddels cofinanciering gevonden en zoekt nadrukkelijk de verbinding met de verschillende sectoren om het concept Meppel Diep Geluk (gestoeld op de sub waarden geluk –vrijheid, leefbaarheid, vitaliteit-gastvrij, ondernemend, knooppunt, groen en karakteristiek) verder vorm te geven.
Verder uitbouwen en concretiseren van de (regionale) economische samenwerking.	
Meppel maakt onderdeel uit van de Regio Zwolle. Binnen deze regio wordt samen gewerkt op economisch gebied. Hiervoor is voor de periode tot 2020 een werkplan opgesteld met een uitvoeringsagenda. Voor Meppel is een belangrijk thema "Havens en Logistiek". Op dit thema werken we samen met Zwolle en Kampen. Na de oprichting van het havenbedrijf worden de havenactiviteiten steeds meer ondergebracht bij het havenbedrijf. De komende periode zal de focus voor ZKM meer op de droge logistiek zijn gericht. Onderzocht wordt hoe we in de regio verschillende vervoersmodaliteiten met elkaar kunnen verbinden (spoor, water en wegen). Binnen het havenbedrijf Port of Zwolle zijn voor 2017 de volgende speerpunten benoemd <ul style="list-style-type: none"> - Harmonisering nautisch beheer; - Marketing en acquisitie van vrachtvervoer over water; - Verdere ontwikkeling en marketing van het havenbedrijf. 	<u>Regio Zwolle</u> Uit het onderzoek 'De Kracht van Oost' blijkt dat de regio zich economisch sterk ontwikkelt en veel potentie heeft. De economische samenwerking is in 2017 versterkt, onder andere door het aantrekken van een regionaal acquireur met veel aandacht voor logistiek. Dit sluit goed aan op onze logistieke samenwerking Zwolle en Kampen. Binnen deze samenwerking worden de mogelijkheden van spoorvervoer verder onderzocht. Hier is in 2017 een studie gedaan naar de ontwikkeling van een regionale spoorterminal in Zwolle. Tevens is het havenbedrijf verder ontwikkeld. Om de integratie van de nautische diensten vorm te geven zijn alle regelingen geïnventariseerd met inbegrip van de activiteiten van de havenmeesters. Dit moet in 2018 leiden tot besluitvorming. <u>Drenthe</u> Binnen de provincie Drenthe wordt samengewerkt op economisch gebied. Het betreft hier voornamelijk kennisuitwisseling en informatieoverdracht.
Grondzaken Binnen de kaders van de nota Grondbeleid 2014-2018 en het Meerjarenperspectief grondexploitaties zullen projecten met een grondexploitatie worden uitgevoerd. Zie voor meer informatie de paragraaf Grondbeleid	In 2017 is een overeenkomst bereikt over de verkoop van de watertoren.

3.10.5 Beoogde effecten

Indicator	Eenheid	Periode	Cijfer
Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	2016	128,4
Functiemenging	%	2016	55

3.10.6 Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1000	product	Realisatie 2016		Raming 2017 vóór wijziging		Raming 2017 ná wijziging		Realisatie 2017		Begr. - Rek. 2017
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Economische- en grondzaken	52	10.154	8.725	13.106	11.224	12.596	11.299	18.388	22.156	5.065
Saldo excl. bestemming		10.154	8.725	13.106	11.224	12.596	11.299	18.388	22.156	5.065

Mutaties reserves		-	264	-	230	-	230	-	214	16-
Saldo incl. bestemming		10.154	8.989	13.106	11.454	12.596	11.529	18.388	22.369	5.049

3.10.7 Analyse financiële afwijkingen

Bedragen x € 1.000			
Analyse Product	Afwijking	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
52 Economische en Grondzaken			
Personeel			
Lagere directe personeelskosten conform BBV regelgeving toegerekend.	77	V	I
Op grond van de nieuwe regelgeving mogen niet alle kosten meer worden toegerekend aan grondexploitaties. Voor 2017 betekent dit een nadeel.	77	N	I/S
Bedrijfspannen worden met kortlopende contracten verhuurd. Voor 2017 levert dit een extra huuropbrengrst op bovenop de bestaande raming	107	V	I
MFA het Palet - in 2017 een naheffingsaanslag van 41k ontvangen van de Belastingdienst in verband met de BTW op de investering van het schoolplein.	41	N	I
Het resultaat op grondexploitaties wordt per exploitatie nader toegelicht in de paragraaf grond. De toevoeging aan de voorziening (Keur 923), de afwaardering als gevolg van herijking NVL (Keur 954), het afsluiten van 2 grondexploitaties en tussentijdse winstnemingen hebben per saldo geleid tot een voordeel van € 5,1 mln.	5.060	V	I

3.11 Programma 11: Duurzaamheid

3.11.1 Wat valt onder dit programma?

		Prod.	Portefeuille
Onderdelen	- Afvalinzameling	◆55	De Vos
	- Milieuzorg	◆56	Stam

Onder het programma Duurzaamheid vallen de ontwikkeling en uitvoering van duurzaamheidsbeleid. Denk hierbij aan verduurzaming energie, afval-/grondstoffeninzameling, bodemsanering, duurzaam inkopen, klimaatadaptatie en -mitigatie, Natuur- en milieueducatie (NME), maar ook aan wettelijke taken voor onze gemeente op grond van de Wet milieubeheer en Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO).

Beleidskader

- Duurzaam Energie Plan, van klimaatgevoelig naar klimaat robuust 2011-2040, 12 oktober 2011
- Wet bodembescherming, Wet milieubeheer
- Kadernotitie 'Zo doen we Groen' 2015
- Afvalbeleidsplan 2012-2020
- Landelijk Afvalstoffenbeleidsplan (LAP), Afvalstoffenverordening
- Algemeen Plaatselijke Verordening (APV)
- Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO/omgevingsvergunning)
- Structuurvisie Duurzaam Verbinden (10 duurzame uitgangspunten)
- Herijking UitvoeringsPlan Structuurvisie 2030 (vastgesteld 2017)
- Woonvisie 2016-2020 gemeente Meppel en oplegnotitie Woonvisie

Relaties met andere beleidsterreinen

Duurzaamheid is een breed toepasbaar begrip. Daarom loopt dit leidende principe als een rode draad door veel raadsprogramma's.

Ook is er regelgeving waar onze inwoners en bedrijven mee te maken hebben. Dit speelt niet alleen bij ruimtelijke ontwikkelingen maar bijvoorbeeld ook bij herstructurering en beheer openbare ruimte. In het kader van de ontwikkeling van het Transformatiegebied Noordpoort heeft duurzaamheid een belangrijke plaats.

3.11.2 Wat hebben we bereikt?

In regioverband is er een eerste verkenning uitgevoerd wat de gevolgen zijn van de klimaatverandering. Gezien landelijke ontwikkelingen, uitvoering stresstest uiterlijk in 2019, wordt nu even pas op de plaats gehouden.

Bij de actualisatie van het stedenbouwkundige plan Nieuwveense Landen is ook benoemd wat is uitgevoerd van de duurzame uitgangspunten. Voor het Transformatiegebied Noordpoort zijn de duurzame uitgangspunten waar mogelijk opgenomen in het afwegingskader.

Het stadslab NICE is gerealiseerd en er is een netwerk opgestart in de samenleving van ondernemers, overheden en onderwijs.

De prestatieafspraken met Woonconcept en Actium voor het thema duurzaamheid zijn aangescherpt waarbij ingezet wordt op het eerder realiseren van energieneutrale portefeuille.

Samen met provincie en marktpartijen is gekeken naar de mogelijkheden van een LNG terminal in het havengebied zodat duurzame schepen te verwelkomen zijn.

De pilot Vet Goed is met een positief resultaat afgerond en geëvalueerd. M.i.v. januari 2018 wordt Vet Goed maandelijks ingezameld.

Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. In Drents verband is in 2017 een aanpak voorbereid om dan alle Drentse daken asbestvrij te krijgen, Meppel participeert in dit traject. Onderdeel hiervan is het ontwikkelen van een 'Asbestdakenverwachtingenkaart', deze wordt gebruikt om te inventariseren en de voortgang te monitoren

3.11.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.11.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Een klimaatbestendig stedelijk gebied, waar hittestress, overstroming en droogte zoveel mogelijk wordt voorkomen.</p>	
<p>In regionaal verband uitvoeren van een globale scan voor de klimaatontwikkeling en het effect ervan op diverse functies. Dit volgens een nog op te stellen plan van aanpak Klimaatopgave ZW Drenthe, onder de vlag van de Samenwerkingsagenda ZW Drenthe.</p>	<p>In 2017 zijn we bezig geweest met de stap weten (weten-willen-werken). Dit is in regioverband opgepakt (Samenwerkingsagenda ZW Drenthe). In 2017 is in Meppel een klimaatworkshop geweest, samen met het Waterschap. Dat heeft een eerste beeld van de opgave opgeleverd. We volgen de landelijke ontwikkelingen actief, onder andere de eisen aan stresstesten.</p>
<p>Duurzame ontwikkeling conform de tien duurzame uitgangspunten uit de Structuurvisie.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Organiseren van het proces om invulling te geven aan de tien duurzame uitgangspunten in fysieke en sociale projecten en nieuw beleid; - Implementeren van de 10 duurzame uitgangspunten in het bestemmingsplan met verruimde reikwijdte voor het Transformatiegebied, op basis van het kwalitatieve Afwegingskader Transformatiegebied; - Het uitvoeren van het plan van aanpak om het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Meppel te intensiveren. 	<p>In 2017 zijn bij ontwikkelingen gekeken naar de toepassingsmogelijkheden van de tien duurzame uitgangspunten. Een voorbeeld hiervan is het Transformatiegebied Noordpoort.</p> <p>Voor het Transformatiegebied Noordpoort zijn in 2017 de vertrekpunten vastgesteld, waarin de duurzame uitgangspunten zijn verwerkt. In het voorontwerp bestemmingsplan Noordpoort zijn deze duurzame punten waar mogelijk opgenomen in het afwegingskader</p> <p>In 2017 heeft de raad ingestemd met de actualisatie van het stedenbouwkundige plan Nieuwveense Landen. Hierbij heeft een evaluatie plaatsgevonden wat is uitgevoerd van de duurzame uitgangspunten. De aanbevelingen worden meegewogen in de verdere ontwikkeling van de wijk.</p>
<p>Delen van kennis over de circulaire economie.</p>	
<p>Het opstellen van een Plan van Aanpak om circulair denken te stimuleren. Onderdeel daarvan is hoe initiatieven vanuit samenleving, onderwijs en overheid bij elkaar gebracht kunnen worden.</p>	<p>In 2017 is het stadslab NICE opgestart, waarvoor een projectleider is aangesteld. Er is in 2017 een netwerk opgestart in de samenleving van ondernemers, overheden en onderwijs. Dit is benut voor het formuleren van het plan van aanpak om circulair denken en werken te stimuleren.</p>
<p>Verduurzaming van de bestaande particuliere woningbouw.</p>	
<p>Extra inzetten op het blijvend stimuleren en faciliteren van bewoners om onze ambitie te bereiken en CO2 neutraal te worden.</p>	<p>In 2017 zijn vijf duurzaamheidsleningen verstrekt voor verduurzaming van koopwoningen. Daarnaast zijn door de provincie 14 zonneleningen verstrekt. We ondersteunen ook de bewonersinitiatieven Nijeven EnergieNeutraal 2025 en Berggierslanden Duurzaam. Najaar 2017 is milieuprijs opgestart voor inwoners.</p>
<p>Het verbinden van de thema's betaalbaarheid en duurzaamheid. De voorraad huurwoningen is een substantieel onderdeel van de Meppeler woningvoorraad. Daarom is het van belang om naast het verduurzamen van de particuliere woningen dit ook te doen voor de huurwoningen.</p>	
<p>In 2016 is de woonvisie vastgesteld. Op grond van de woonvisie worden prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersverenigingen gemaakt. Verduurzaming van de woningvoorraad is één van de speerpunten bij het maken van prestatieafspraken. De maatregelen, die op het gebied van wonen nodig zijn om de</p>	<p>In 2017 is een werkbezoek voor de raad georganiseerd aan Woonconcept en Actium over hun duurzaamheidsambities. De prestatieafspraken voor het thema duurzaamheid zijn in 2017 aangescherpt. Ingezet wordt op het eerder realiseren van een energieneutrale portefeuille.</p>

duurzaamheidsambities van de gemeente te kunnen halen worden geconcretiseerd.	
In samenspraak met het bedrijfsleven, CO2-neutrale bedrijventerreinen.	
<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken maken met bedrijfsleven over uit te voeren activiteiten/voorzieningen; - Samen met havenbedrijf Port of Zwolle wordt deelgenomen aan het Interregproject DUAL Ports. Binnen dit project wordt samengewerkt met een aantal Europese partners samen om de duurzaamheid in de haven te vergroten. Dit gebeurt door middel van pilots in het havengebied en het verduurzamen van de verschillende havenverordeningen. In 2017 wordt hiermee gestart. Het programma duurt 3 jaar. 	<p>In 2017 is een start gemaakt met het project DUAL Ports waar Port of Zwolle in participeert. Dit project is gericht op de duurzame innovatie voor scheepvaart en havens.</p> <p>Tevens is samen met de provincie en marktpartijen gekeken naar de mogelijkheden van een LNG (Liquefied/liquid natural gas, vloeibaar aardgas) terminal in het havengebied zodat we meer duurzame schepen kunnen verwelkomen. In 2017 hebben verschillende gesprekken plaats gevonden met bedrijven over o.a hun duurzaamheidsambities. Dit moet leiden tot een aantal pilots in het havengebied.</p> <p>In najaar 2017 is in samenspraak met ICC/PMM informatieavond geweest over verduurzaming bedrijven. Ook is het voornemen uitgesproken om prestatieafspraken te maken tussen ICC/PMM en gemeente.</p>
Inwoners van Meppel scheiden afval in grondstoffen en afvalstoffen.	
Verdere optimalisering van de haal- en brengservice van het huishoudelijk afval (afvalbrengstation en pilot ondergrondse perscontainer plastic, metaal en drankenkartons) en communicatie met als doel meer afvalscheiding aan de bron en hierdoor minder restafval. In de jaarlijkse evaluatie wordt de raad meegenomen in de effecten van afvalscheiding.	<p>De ontwikkelingen bij PMD (mogelijk lagere vergoeding als gevolg van uitval, vervuilde aanlevering, afzetproblemen) hebben geleid tot overleg met de verwerkers van PMD. In het 2e halfjaar 2017 zijn afspraken gemaakt over de aanlevering van PMD, daarna is er minder afkeur geweest.</p> <p>De pilot met Vet Goed is met een positief resultaat afgerond en geëvalueerd. M.i.v. januari 2018 wordt Vet Goed maandelijks ingezameld.</p> <p>De ambities uit het Afvalbeleidsplan zijn begin 2017 in de raad aan de orde geweest en hebben niet geleid tot een herziening.</p>
Kwaliteit en professionaliteit van uitvoering milieutaken verbeteren door middel van de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD Drenthe).	
De RUD Drenthe voert de milieutaken voor de Drentse gemeenten uit. In 2017 zal voor het tweede jaar volgens de "Drentse Maat" worden gewerkt. Insteek is een verdere harmonisatie van kwaliteit en intensiteit van de uitvoering van de milieutaken. Daarbij zal de RUD waar mogelijk voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1. De RUD voert sinds medio 2016 meer toezicht uit op asbestsaneringen, dit zal vanaf 2017 structureel worden.	Medio 2017 signaleerde de RUD Drenthe problemen in haar bedrijfsvoering. Er zijn diverse onderzoeken uitgevoerd en maatregelen genomen om weer orde op zaken te stellen. Mede daardoor is de productie over 2017 achtergebleven bij de afspraken. De te nemen maatregelen werken financieel en qua uitvoering door in 2018 en verder.

3.11.5 Beoogde effecten

Indicator	eenheid	periode	cijfer
Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2017	153 ¹
Hernieuwbare elektriciteit	%	2016	3,0 ²

Korte toelichting op de ontwikkeling:

¹. De totale hoeveelheid afval per inwoner is ten opzichte van 2016 met circa 16 kg afgenomen. Ten opzichte van 2016 is sprake van een toename verwerkt/verbrand huishoudelijk restafval. Deze toename wordt veroorzaakt door afkeur PMD circa 11 kg per inwoner. De afkeur PMD is verwerkt als fijn huishoudelijk restafval.

De hoeveelheid ingezameld restafval 142 kg per inwoner is gelijk aan de hoeveelheid in 2016. Dat is niet in lijn met ons streven in het afvalbeleidsplan.

Er zijn twee mogelijke verklaringen:

1. De economie trekt aan. Mensen consumeren meer wat leidt tot meer afval.
2. Onze inwoners weten de weg naar de ondergrondse container goed te vinden. Er is geen prikkel (diftar) om afval beter te scheiden dus veel afval (n.b. grondstoffen als papier, PMD, GFT, hout, textiel, matrassen et cetera) wordt voor het gemak in de ondergrondse container gedaan.

Afvalinzameling	2016	2017
Hoeveelheid kg/inw		
Restafval	142	142
afgekeurd PMD	-	11
GFT	138	134
Grof vuil	11	2
Papier	68	70
Textiel	5	5
Glas	22	22
PMD	33	23
Milieustraat	46	40
Sorteerproef kg/inw		
GFT	28	26
Papier	8	12
Verpakkingsafval	11	16
Textiel	11	11
Glas	5	7
Overig te scheiden	29	24
Restafval	50	45

² De gebruikte bron voor deze indicator is www.waarstaatjegemeente.nl. Met het rapport van 24 oktober 2017 betreffende de stand van zaken uitvoering Duurzaam EnergiePlan is aangegeven dat er in 2017 zo'n 1 % aan hernieuwbare energie wordt gebruikt. Met name door gebruik van houtkachels en zonnepanelen.

3.11.6 Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000	product	Realisatie 2016		Raming 2017 vóór wijziging		Raming 2017 ná wijziging		Realisatie 2017		Begr. - Rek. 2017
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Afvalinzameling	55	3.647	4.142	2.968	3.872	2.794	3.698	2.698	3.593	10-
Milieuzorg	56	843	5	753	-	769	-	808	4	35-
Saldo excl. bestemming		4.490	4.147	3.721	3.872	3.563	3.698	3.507	3.597	45-

3.11.7 Analyse financiële afwijkingen

Bedragen x € 1.000			
Analyse		Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
Product	Afwijking		
55 Afvalinzameling			
Het resultaat van product 55 bestaat uit toe te rekenen kosten: straatreiniging, overhead, kwijtschelding en btw.	10	N	I
De afwijkingen in de kosten van afvalinzameling bestaan uit:			
Hogere directe personeelslasten conform BBV regelgeving toegerekend.	58	N	I
Lagere onttrekking voorziening als gevolg van effect afwijkingen afvalinzameling en toegerekende kosten	82	N	I
Hogere vergoeding voor ingezameld glas als gevolg van nieuw contract.	25	V	I
Hogere opbrengst oud papier, marktprijs in 2017 aanzienlijk hoger dan voorgaande jaren.	71	V	I
In de begroting werd een stijging van ingezameld PMD verwacht. De werkelijke hoeveelheid ingezameld PMD in 2017 is nagenoeg gelijk aan de hoeveelheid in 2016. Daarnaast is het percentage afkeur in 2017 gestegen. Dit leidt enerzijds tot lagere kosten (minder tonnages) en anderzijds tot een lagere vergoeding (minder tonnages, meer afkeur) van Nedvang. De financiële afwijking wordt jaarlijks beoordeeld of deze structureel of incidenteel is.	81	N	S
Lagere bijdrage aan ABS-Havelte. De verhouding in de kosten was geraamd op 50% bezoekers Meppel, 50% bezoekers Westerveld. Werkelijk 2017 was 30% bezoekers Meppel, 61% bezoekers Westerveld. De verwachting is dat het aandeel Meppeler bezoekers toeneemt.	99	V	I
56 Milieuzorg			
Hogere bijdrage RUD Drenthe als gevolg van verwacht tekort 2017. De raad is hierover geïnformeerd in de raadsvergadering van 30 november 2017. Door de RUD is dit tekort aangemerkt als structureel.	29	N	S

3.12 Programma 12: Burgerzaken

3.12.1 Wat valt onder dit programma?

		Prod.	Portefeuille
Onderdelen	<ul style="list-style-type: none">◆ Begraafplaatsen◆ Publiekszaken◆ Huisvesting vergunninghouders◆ Participatieverklaring	<ul style="list-style-type: none">◆30◆31◆57◆57	<ul style="list-style-type: none">De VosDe VosKoningStam

Onder het programma Burgerzaken valt het gezichtsbepalende loket voor tal van gemeentelijke activiteiten. Dit betreft onder meer:

- De publieksdiensten van onze gemeente zoals het verstrekken van reisdocumenten, rijbewijzen, verklaringen en aktes, maar ook het loket bouwen en wonen;
- De uitvoering van de wet waardering van onroerende zaken en uitvoering van de lokale heffingen;
- Voor asielzoekers met verblijfsvergunning (vergunninghouders) de huisvesting en de participatieverklaring.

Beleidskader

- GBA kwaliteitseisen en wettelijke voorschriften rondom de diverse producten
- Beleidskader Begraven 13 juni 2013
- Taakstelling huisvesting vergunninghouders (april 2016)
- Wet waardering onroerende zaken
- Wet op de Lijkbezorging

Relatie met andere beleidsterreinen

Het GBA en de Wet WOZ zijn nauw verweven met het landelijk ingevoerde stelsel van basisregistraties. De huisvesting van vergunninghouders is gerelateerd aan de begeleiding van deze doelgroep.

3.12.2 Wat hebben we bereikt?

Het programma burgerzaken omvat taakvelden die van elkaar verschillen waardoor niet kan worden volstaan met een algemene doelstelling. Daarom is per product een aparte doelstelling in de begroting opgenomen.

Publieke dienstverlening

In de publieke dienstverlening hebben wij uitvoering gegeven op een efficiënte en effectieve wijze, met een tevreden klant als resultaat. De basisadministratie is op orde.

Uitvoering Wet onroerende Zaken

De doelstellingen rondom de uitvoering van de Wet Onroerende zaken zijn gerealiseerd, zoals de aansluiting op de landelijke voorziening en de implementatie nieuwe software belastingpakket. De samenwerking Westerveld is in 2017 beëindigd.

Begraafplaats

Een begraafplaats die er voor de burger optimaal verzorgd uitziet.

Vergunninghouders en participatieverklaring

Voldaan aan de taakstelling huisvesting asielzoekers met verblijfsvergunning, de achterstand voor een deel ingehaald. De organisatie van het proces rond de participatieverklaringen is gerealiseerd.

3.12.3 Wat gingen we daarvoor doen?	3.12.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Publieke dienstverlening Afronden onderzoeken werken op afspraak;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Digitalisering Burgerlijke stand; - Doorvoeren verbeteringen op basis van kwaliteitsmetingen en benchmark. 	<p>Afronden onderzoek werken op afspraak; In 2017 is hieraan nog geen vervolg gegeven, dit zal in 2018 plaatsvinden.</p> <p>Burgerzaken staat voor een aantal ingrijpende veranderingen komende jaren. Eén van de belangrijkste is de toenemende digitalisering, deze ontwikkeling vraagt om een andere inrichting van onze dienstverlening. Bij deze vertaalslag van systeemwereld naar de leefwereld van burgers moet een balans worden gevonden tussen optimale dienstverlening, kwaliteit van persoonsgegevens, privacy, beveiliging en fraudebestrijding. In 2017 hebben we inzichtelijk gemaakt wat dit voor de gemeente Meppel betekent qua proces en planning. In 2018 zal worden gestart met invulling geven aan de digitalisering van burgerzaken, voor 2024 moet dit vanuit wet- en regelgeving gereed zijn.</p> <p>Doorvoeren verbeteringen op basis van kwaliteitsmetingen en benchmark. Dit is een doorlopend proces, in 2017 hebben interne en externe kwaliteitsmetingen plaatsgevonden op het gebied van burgerzaken. Dit heeft een aantal aanbevelingen opgeleverd waaraan een vervolg wordt gegeven in 2018. Hierbij kan worden gedacht aan het aanscherpen van de controle op mutaties, het proces van archivering verbeteren en bij de reisdocumenten onderzoeken hoe functiescheiding kan worden toegepast. In het externe onderzoek zijn ook twee zelfevaluaties opgenomen. Op de zelfevaluatie BRP en de zelfevaluatie Paspoorten en Nederlandse Identiteitskaarten is voldoende gescoord.</p>
<p>Uitvoering Wet onroerende Zaken</p> <ul style="list-style-type: none"> - Implementeren van nieuwe software welke nodig is voor een koppeling BAG-WOZ en de aansluiting op de landelijke voorziening WOZ realiseren; - Migratie van het oude softwarepakket naar nieuwe softwarepakket; - Fysieke samenvoeging en van daaruit werken we naar een geïntegreerde werkprocessen. 	<p>Met het project aansluiting op de Landelijke Voorziening (LV) WOZ zijn we het gehele jaar bezig geweest. We hebben aan de hand van datascans de administratie bijgewerkt en het technische en softwarematige gedeelte ingericht waardoor we inmiddels officieel zijn aangesloten op de LV WOZ.</p> <p>Eind 2016/begin 2017 heeft er een software conversie plaatsgevonden. Medewerkers hebben cursussen gevolgd ten behoeve van het gebruik van de nieuwe applicatie. Aanslagen/beschikkingen 2017 zijn vanuit de nieuwe applicatie opgelegd.</p> <p>De samenwerking met Westerveld met betrekking tot belastingen is per oktober 2017 beëindigd.</p>
<p>Begraafplaats</p> <ul style="list-style-type: none"> - De beplanting en de bestrating op de begraafplaatsen op basisniveau onderhouden; - Restauratie van in totaal 886 monumenten op het oude deel van de begraafplaats aan de Zomerdijk, waarvan 327 monumenten door Steenhouwerij Cuperus. De overige 559 stenen worden gerestaureerd door vrijwilligers. Dit project zal drie jaar duren en is in mei 2016 gestart. Het gehele project zal bekostigd worden door een schenking van het Waarborgfonds (€ 70.000 per jaar). 	<p>In 2017 is het groen onderhoud op het afgesproken B niveau uitgevoerd, zijn er werken uitgevoerd (paden opgehoogd, bestrating vernieuwd). De wagen waarop de grafbekisting en begraafstoel vervoerd worden is vervangen.</p> <p>De restauratie van de monumenten verloopt volgens planning.</p>

<p>Huisvesting vergunninghouders</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intensieve samenwerking met woningcorporaties; - Informatie aan vergunninghouders; - Maatschappelijke begeleiding van deze vergunninghouders; - Intensieve samenwerking met vluchtelingen zorg. 	<p>De verhoogde asielinstroom heeft geleid tot een hogere inzet op de huisvesting van vergunninghouders. Naast de huisvesting krijgen de vergunninghouders ook maatschappelijke begeleiding, ook doen de inburgeringsplichtige vergunninghouders mee aan workshops voor het verkrijgen van een participatieverklaring.</p> <p>In 2017 was er een taakstelling van 44, bovendien was er een achterstand van 2016 van 16. Er zijn 55 vergunninghouders gehuisvest in Meppel. Daarmee is voldaan aan de taakstelling 2017. De achterstand is niet volledig ingelopen. We moeten in 2018 in totaal 5 mensen extra huisvesten (bovenop taakstelling 2018).</p> <p>Zowel met de beide woningcorporaties, Stichting Vluchtelingen zorg en Integratie als andere organisaties, is intensief samengewerkt om de plaatsingen goed georganiseerd te krijgen.</p> <p>Woninginrichting Vergunninghouders krijgen een lening voor het inrichten van de woning. De lening krijgen zij van het GKB, waarvoor de gemeente borg staat.</p>
<p>Participatieverklaring 2017.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samenwerking tussen de deelnemers en meerdere partijen in Meppel (Stichting Vluchtelingen zorg en Integratie, MensA, Drenthecollege en Leerwerk centrum; - Het organiseren van workshops waarbij theorie en praktijk worden aangeboden; - De doelgroep bestaat uit alle 18+ vergunninghouders die in 2016 en 2017 in Meppel gehuisvest zijn; - Het ondertekenen door de deelnemers van een door de gemeente aangeboden Participatieverklaring. 	<p>In 2017 zijn drie trainingen (van vier dagdelen) geweest i.v.m. de Participatieverklaring. In totaal hebben 37 mensen de Participatieverklaring ondertekend. Naast het kennis maken met Meppel heeft het als doel de normen en waarden van ons te bespreken met de mensen. De gemeente is verplicht dit aanbod te leveren en we werken hierbij nauw samen met de MensA, Leerwerkcentrum, Drenthecollege en de Stichting Vluchtelingen zorg en Integratie. De laatste Stichting begeleidt de mensen ook bij huisvesting.</p>

3.12.5 Beoogde effecten

n.v.t.

3.12.6 Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000	Product	Realisatie 2016		Raming 2017 vóór wijziging		Raming 2017 ná wijziging		Realisatie 2017		Begr. - Rek. 2017
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Begraafplaatsen	30	303	244	273	253	273	253	272	279	27
Interne en externe dienstverlening	31	2.760	627	1624	618	1609	618	1792	676	126
Inburgering van Nieuwkomers	57	176	128	55	40	289	170	204	456	371
Saldo excl. bestemming		3.239	999	1.952	911	2.171	1.041	2.269	1.411	272

3.12.7 Analyse financiële afwijkingen

Bedragen x € 1.000			
Analyse Product	Afwijking	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
30 Begraafplaatsen			
Meer opbrengsten begraafrechten dan begroot.	23	V	I
31 Publiekszaken			
<i>In- en externe dienstverlening</i>			
Hogere directe personeelskosten conform BBV regelgeving toegerekend.	80	N	I
<i>Gemeentelijke leges reisdocumenten</i>			
Hoger aantal verstrekkingen reisdocumenten, waardoor hogere opbrengst leges.	48	V	I
<i>Uitvoering wet WOZ</i>			
Hogere directe personeelskosten conform BBV regelgeving toegerekend.	101	N	I
57 Integratie, Inburgering en nieuwkomers			
Betreft vergoeding van het COA voor de inzet van het ambtelijk apparaat voor de vestiging van een AZC in Meppel.	133	V	I
Betreft vergoeding voor de huisvesting van vergunninghouders uit voorgaande jaren	168	V	I
We hebben minder uitgeven dan begroot. Uitwerking is de 2e helft van 2017 opgepakt. Inzet wordt in 2018 gepleegd.	80	V	I

4. Algemeen dekkingsmiddel en onvoorzien

4.1 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

4.1.1 Wat valt onder dit overzicht?

Onderdelen		Prod.	Portefeuille
	♦ Algemene dekkingsmiddelen	♦59	ten Hulscher

Algemene dekkingsmiddelen zijn die geldmiddelen die de gemeente vrij naar eigen keuze mag inzetten, dus waarvan de besteding niet gebonden is. Dit betreft de algemene uitkering uit het gemeentefonds, lokale heffingen die niet gebonden zijn aan een tegenprestatie, dividend en het saldo op de financieringsfunctie (rente voor- en nadelen). De verplichte post onvoorzien wordt eveneens tot dit overzicht gerekend.

Beleidskader

- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV, 2003 wijzigingen 2016);
- Financieel toezichtskader provincie Drenthe (2015);
- Financiële verordening en andere beleidsnotities met financieel karakter.

4.1.2 Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstelling:

Een financieel gezonde gemeente.

Doelen:

- Een sluitende meerjarenraming, waarbij structurele lasten gedekt worden door structurele baten;
- Samenhangend financieel beleid dat voldoet aan wet- en regelgeving;
- Geen stijging van de lokale lastendruk.

De lokale lastendruk is in 2017 ten opzichte van 2016 nagenoeg gelijk gebleven. Het financiële beleid is op een aantal onderwerpen geactualiseerd, er is een nieuwe nota financieel beleid en een nieuwe financiële verordening vastgesteld. De begroting over 2017 was structureel en reëel in evenwicht. Aandachtspunten zijn de relatief hoge schuldenlast en de lage reservepositie.

4.1.3 Wat gingen we daarvoor doen?	4.1.4 Wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Structureel sluitend maken van ons meerjarenperspectief en op peil brengen van de reserves.</p> <p>Het in evenwicht brengen van de programmabegroting vereist een goede afweging van beschikbare middelen en ambities door de gemeenteraad.</p>	<p>In 2017 is de financiële positie verbeterd, de Leningportefeuille is afgebouwd, dit was mogelijk door een aantal incidentele opbrengsten (verkoop grond en vastgoed) en gematigde investeringen. De reserves zijn versterkt met het jaarrekeningresultaat van 2016. De financiële kengetallen zijn door deze ontwikkeling verbeterd.</p> <p>Gemeentefonds In de bestuursrapportage is de prognose positief bijgesteld met € 1,1 mln. Per saldo is er bij de jaarrekening een voordeel van € 43 duizend door een positieve afrekening over 2016. De ontwikkeling in het gemeentefonds is voor een belangrijk deel bepaald door aanpassing van het accres (samen trap op met de rijksuitgaven).</p> <p>Deelnemingen De dividendinkomsten zijn in lijn met de ramingen.</p> <p>Voorziening pensioen en wachtgelden De voorziening is conform de rekenregels berekend en weer op niveau voor de toekomstige</p>

	<p>verplichtingen. Door onttrekkingen in 2017 en stijging van de toekomstige verplichting is de voorziening met €428 duizend aangevuld.</p> <p>In de PPN en daaruit volgende begroting 2018 en de meerjarenraming is een sluitende begroting voor alle jaren opgesteld.</p> <p>Op overhead is een lichte overschrijding van €136k op een totaalbudget van € 9 mln., voornamelijk door een lagere doorbelasting aan de programma's.</p>
Samenhangend financieel beleid	
Dit wordt onder meer bevorderd door de actualisatie van beleidsnota's.	In 2017 zijn de financiële verordening en de nota financieel beleid geactualiseerd.
Voldoen aan de wettelijke bepaling rondom tijdig betalen van facturen.	
Alle door de gemeente ontvangen facturen waarvan de prestatie is geleverd, worden binnen 30 dagen betaald.	97% van de facturen waarvan de levering heeft plaatsgevonden zijn in 2017 binnen 30 dagen betaald.

4.1.5 Beoogde effecten

Indicator	Eenheid	Periode	Cijfer
Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2017	597
Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2017	597
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2017	186
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2015	9,8
Demografische druk	%	2017	73,9

4.1.6 Wat heeft het opgebracht?

Bedragen x€1000	product	Realisatie 2016		Raming 2017 vóór wijziging		Raming 2017 ná wijziging		Realisatie 2017		Begr. - Rek. 2017
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Algemene ondersteuning	59	1158	6.434	11231	12.392	741	619	511	486	363
Onvoorziene uitgaven	59	-	-	50	-	50	-	-	-	50
Deelnemingen	59	16	1863	14	1098	14	1097	14	1098	2
Belastingen en Invordering	59	39	7.248	-	7.483	-	7.483	-	7.343	139
Algemene uitkeringen	59	-	53.436	-	51658	-	52.776	-	52.820	44
Stelposten	59									
Saldo op de financieringsfunctie	59	-	-	25	188	234	28	-	-	207
Overhead	58	-	-	9.154	154	9.429	480	9.495	382	153
Saldo excl. bestemming		11.568	68.981	20.475	72.981	8.988	62.482	8.998	62.130	362
Mutaties reserves		238	-	230	-	502	-	486	-	16
Saldo incl. bestemming		11.806	68.981	20.705	72.981	9.490	62.482	9.483	62.130	346

4.1.7 Analyse financiële afwijkingen

Bedragen x € 1.000			
Analyse Product	Afwijking	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
59 Algemene dekkingsmiddelen			
Gemeentefonds			
Door een positieve afrekening over 2016 is een voordeel gerealiseerd. Dit voordeel bestaat uit voor 58 duizend op de algemene uitkering en een nadeel van 14 duizend op de integratie-uitkering sociaal domein.	43	V	I
Treasury			
Lagere rentetoerekening naar overige programma's door een lagere boekwaarde dan was geraamd.	88	N	S
Hypothecaire geldleningen			
Lagere ontvangst rente door vervroegde aflossing en oversluiten hypotheke.	40	N	S
Post onvoorzien			
De post onvoorzien is niet besteed	50	V	I
Voorziening wachtgeld			
De voorziening is conform de rekenregels weer op niveau voor de toekomstige verplichtingen.	195	N	I
OZB inkomsten			
De OZB inkomsten op niet-woningen is lager dan geraamd als gevolg van een hogere leegstand en een lagere WOZ waarde van deze panden. De WOZ waarde is met 4% gedaald (in de begroting was -3% geraamd).	139	N	S
Stelpost cao ontwikkeling			
Deze stelpost heeft een relatie met product overhead en de overige taakvelden waarop de directe personeelslasten zijn verantwoord. Deze stelpost is abusievelijk niet met een begrotingswijziging verdeeld over de taakvelden. De hogere last als gevolg van de cao ontwikkeling is opgenomen in de salarissen, op deze stelpost resteert daarom een voordeel.	209	V	I
Saldo begroting	50	V	I
58 Overhead			
Zie de hierna opgenomen specificatie	163	N	I/S

Overhead

Met ingang van 2017 worden de kosten daar waar, mogelijk direct toegerekend aan de producten in de begroting. Overige indirecte kosten zijn onder een nieuw taakveld overhead gebracht en opgenomen in onderstaand overzicht Overhead.

Tot overhead behoren alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. De overheadtoeslag die wordt gebruikt voor kostprijsberekeningen is bepaald door aan overhead toe te rekenen indirecte kosten te verdelen over de directe formatie.

Overhead	Begroting	Begroting ná wijziging	Rekening
Baten en lasten x € 1000	2017	2017	2017
Huisvesting	1.272	1.272	1.174
Facilitair	867	867	806
Informatisering & automatisering (ICT)	1.177	1.177	1.223
HRM overig	1.385	1.384	976
Loonkosten overhead	4.290	4.250	4.934
Totaal overhead	8.991	8.950	9.113

Analyse overhead

Na de zomer van 2017 is ons duidelijk geworden dat we bij de begroting 2017 de geraamde budgetten voor personele inzet niet geheel op de juiste wijze hebben toegerekend aan de programma's op grond van de vernieuwde BBV-regelgeving. Bij de jaarrekening 2017 hanteren we wel de juiste toerekeningswijze van de gerealiseerde kosten, dit is op sommige programma's zichtbaar door een overschrijding op de personele inzet. De kosten en de dekking staan niet bij elkaar. Hoewel het leidt tot verschillen op zowel de programma's als op het onderdeel overhead, heeft de toerekening per saldo geen effect op het resultaat (wat bij de programma's een nadeel is, betekent een voordeel op overhead).

Daarnaast is een belangrijk onderdeel van het resultaat op overhead in negatieve zin de niet-realiseerbare dekking op projecten. Het gaat om een bedrag van €1.1 mln. dat conform de afspraken met de raad wordt afgebouwd naar nul, gedurende een periode van 6 jaar. De opgave ligt voor de helft in de programma's en de andere helft wordt in de bedrijfsvoering gerealiseerd door het inleveren van vacatures. Er is inmiddels ruim 500K afgebouwd, er resteren nog 4 jaren om tot nul te komen. Wij spiegelen de voortgang aan de ontwikkelingen (de aantrekkende economie).

5. Paragrafen

5.1 Paragraaf lokale heffingen

5.1.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt de informatie over de diverse gemeentelijke belastingen en heffingen, die in de verschillende programma's staat, compact weergegeven. Op hoofdlijnen wordt een overzicht van de diverse heffingen gegeven en we besteden aandacht aan de geraamde inkomsten en het beleid ten aanzien van die heffingen. Verder wordt de lokale lastendruk ten opzichte van omliggende gemeenten weergegeven en kunt u informatie lezen over het kwijtscheldingsbeleid. Nieuw in deze paragraaf is dat per (gebonden) belastingsoort inzicht wordt gegeven in de dekkingspercentages.

5.1.2 Uitgangspunten begroting

In de Perspectiefnota 2017–2020 zijn de volgende uitgangspunten opgenomen:

- Het te hanteren inflatiepercentage is het 'consumentenprijsindexcijfer (CPI) voor alle huishoudens' van het afgelopen jaar (2015). Dit percentage bedraagt 0,6%.
- Leges en tarieven worden verhoogd met de inflatiecorrectie tot maximaal volledige kostendekkendheid.
- In het college-uitvoeringsprogramma is besloten om de opbrengst bouwleges structureel te verlagen. De opbrengst bouwleges wordt voor 2017 geraamd op € 630.000.
- Voor de parkeeropbrengsten wordt rekening gehouden met een structureel lagere opbrengst van € 140.000 ten opzichte van de raming in de begroting 2015.
- Voor de rioolheffing geldt 100% kostendekkendheid, inclusief de kosten van kwijtschelding, btw-compensatie en toerekening stadsverzorging (onderdeel machinaal straatreinigen ten behoeve van kolken).
- Voor de afvalstoffenheffing geldt 100% kostendekkendheid, inclusief de kosten van kwijtschelding, btw-compensatie en toerekening stadsverzorging (onderdeel zwerfvuil).

5.1.3 Overzicht belastingen en heffingen

Gemeenten zijn beperkt in de belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de Gemeentewet. Er wordt onderscheid gemaakt tussen gebonden en ongebonden belastingen.

Ongebonden belastingen die in Meppel worden geheven zijn:

- Onroerende zaakbelasting
- Parkeerbelasting
- Precariobelasting

De opbrengsten van de ongebonden belastingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen en zijn vrij te besteden. Ongebonden belasting die niet worden geheven in Meppel zijn roerende zaakbelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting en forensenbelasting.

Toeristenbelasting

In de raadsvergadering van 1 juli 2016 is een amendement aangenomen voor het invoeren van toeristenbelasting. De invoering van toeristenbelasting is in het najaar 2017 uitvoerig besproken in de raad en besloten is in de gemeente Meppel geen toeristenbelasting in te voeren.

Naast ongebonden belastingen kan een gemeente rechten heffen voor het verlenen van diensten. De rechten die in Meppel worden geheven zijn:

- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing / Reinigingsrechten
- Naheffingsaanslagen parkeren
- Binnenhavengelden
- Lijkbezorgingsrechten
- Marktgeld
- Leges

De tarieven van rechten dienen zodanig vastgesteld te worden dat de opbrengsten de kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden (max. 100% kostendekkendheid). De opbrengst van rechten, de zogenaamde gebonden heffingen, is alleen voor de bestrijding van de kosten die de gemeente voor deze diensten maakt.

In het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is vastgelegd dat de indirecte kosten die centraal verantwoord worden onder het taakveld overhead apart moeten worden toegerekend aan de tarieven. Het taakveld overhead bestaat uit diverse kosten, namelijk huisvesting, facilitair, informatievoorziening, overige p-kosten en loonsom. Per onderdeel moet bepaald worden wat

toegerekend kan worden aan lokale heffingen. De tabel hieronder laat zien welke percentages overhead worden toegerekend aan de tarieven.

Door te belasten overhead aan lokale heffingen	Binnendienst	Buitendienst
Huisvesting	100%	0%
Facilitair	100%	100%
Informatievoorziening	28,50%	28,50%
Overige p-kosten	100%	100%
Loonsom	28,50%	28,50%

Toelichting:

Overhead Huisvesting: Voor de binnendienst wordt de huisvesting voor 100% toegerekend. Voor de buitendienst zijn de kosten van de werf direct aan de betrokken taakvelden toegerekend. Om dubbele belasting van huisvestingskosten te voorkomen wordt voor de buitendienst het percentage hiervoor op 0 gesteld.

Overhead facilitair: zowel voor binnendienst als buitendienst wordt de overhead voor 100% toegepast.

Overhead informatievoorziening: De kosten van specifieke applicaties worden direct op het taakveld verantwoord. Er is een verhoudingspercentage bepaald op basis van de toe te rekenen loonsom overhead ten opzichte van de totale loonsom overhead. Hiermee wordt dubbele toerekening van overheadkosten aan lokale heffingen voorkomen. Het percentage is dan bepaald op 28,5%.

Overhead overige p-kosten: zowel voor binnendienst als buitendienst worden deze kosten voor 100% in het tarief toegepast.

Overhead loonsom: Omdat een deel van de loonkosten (o.a. van medewerkers advies, belastingen en applicatie) al direct zijn toegerekend naar de taakvelden, evenals de specifieke kosten van informatievoorziening is een verhoudingspercentage bepaald op basis van toe te rekenen loonsom overhead ten opzichte van de totale loonsom overhead, waarmee dubbele lastentoe rekening aan lokale heffingen wordt voorkomen. Het percentage van 28,5% wordt hierop toegepast. Deze methode is conform de regelgeving BBV.

5.1.4 Onroerende zaakbelasting (OZB)

De onroerende zaakbelastingen zijn belastingen die worden geheven over de WOZ-waarden van binnen de gemeentegrenzen gelegen onroerende zaken.

De tarieven worden berekend door de gewenste ozb-opbrengst te delen door de belaste WOZ-waarde. De belaste WOZ-waarde is gelijk aan de som van de waarde van de onroerende zaken die in de belastingheffing worden betrokken.

Uitgangspunt bij de tariefberekening is dat de opbrengst van de onroerende zaakbelasting met het inflatiepercentage (0,6%) stijgt. Om dit te bereiken dienen de tarieven zowel voor het inflatiepercentage als voor de verwachte waardeontwikkeling te worden gecorrigeerd.

In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van de ozb-tarieven voor de jaren 2015, 2016 en 2017. De hoogte van de aanslag wordt bepaald door het percentage te vermenigvuldigen met de WOZ-waarde die voor een onroerende zaak is vastgesteld.

	2015	2016	2017
ozb niet-woning (gebruik)	0,223%	0,226%	0,234%
ozb niet-woning (eigendom)	0,285%	0,291%	0,300%
ozb woning (eigendom)	0,134%	0,133%	0,132%

5.1.5 Parkeerbelasting

In de gemeente Meppel worden de parkeertarieven gebruikt om de kosten voor parkeervoorzieningen te dekken en om het parkeren binnen de gemeente te reguleren. De gemeente Meppel heft parkeergelden bij parkeermeters en parkeerautomaten (waaronder ook parkeerdek Swaenenborgh) en via parkeervergunningen. Bij parkeergarage Keyserstroom en parkeerterrein Stadhuis worden parkeergelden achteraf geïnd door middel van een slagboom.

Berekening van kostendekkendheid Taakveld 2.2 Parkeren, Product 65 Parkeren	Naheffingsaanslagen parkeren	
	begroting na wijziging	rekening
Kosten, incl. (omslag) rente	119.570	137.676
Inkomsten, excl. Heffingen	0	0
Netto kosten taakveld	119.570	137.676
Toe te rekenen kosten		
Taakveld 0.4 Overhead incl. (omslag) rente	62.136	54.204
Totale kosten	181.706	191.880
Opbrengst heffingen	-82.000	-45.462
Dekkingspercentage	45%	24%

Het verschil tussen begroting na wijziging en rekening bestaat uit:

- Hogere directe personeelslasten, welke deels worden gecompenseerd door een lagere toerekening overhead;
- Ondanks bijstelling in de berap van de fiscale boetes van 3.000 naar 1.500 is de realisatie 823.

5.1.6 Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het gebruik van gemeentegrond. Voor terrassen of vaste standplaatsen wordt bijvoorbeeld precariobelasting geheven. Precariobelasting is een ongebonden belasting, waarbij de gemeente vrij is in het vaststellen van de hoogte van de tarieven.

5.1.7 Rioolheffing

Rioolheffing wordt opgelegd aan de gebruikers van woningen en bedrijven waar direct of indirect water op het riool wordt afgevoerd. Er wordt een vast bedrag aan rioolheffing in rekening gebracht, onafhankelijk van de hoeveelheid geloosd water.

Het tarief rioolheffing voor 2017 bedraagt € 171.

Berekening van kostendekkendheid Taakveld 7.2 Riolering, Product 64 Riolering	Rioolheffing	
	begroting na wijziging	rekening
Kosten, incl. (omslag) rente	2.630.372	2.501.712
Inkomsten, excl. heffingen	0	-23.987
Netto kosten taakveld	2.630.372	2.477.725
Toe te rekenen kosten		
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer, activiteit straatreiniging (15%)	80.000	77.960
Taakveld 5.7 Openbaar groen en recreatie, activiteit leggers schouw en waterlossing (25%)	65.000	72.726
Taakveld 0.4 Overhead incl. (omslag) rente	112.862	98.072
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen, activiteit kwijtschelding	179.550	172.101
BTW	237.939	221.577
Totale kosten	3.305.723	3.120.161
Opbrengst rioolheffing	-2.672.998	-2.682.548
Dekkingspercentage	80,9%	86,0%
Ten laste van voorziening	632.725	437.613

Het verschil tussen begroting na wijziging en rekening bestaat uit:

Lagere netto kosten product riolering:

- Lagere kosten product riolering (programma 9)
- Toe te rekenen kosten:
 - o Lagere toerekening overhead, verschuiving tussen directe en indirecte personeelslasten.
 - o Lager toerekening btw, langere doorlooptijd investeringen, effect doorwerking jaarrekening 2016.
 - o Per saldo is de onttrekking aan de voorziening lager dan geraamd en is het gerealiseerde dekkingspercentage hoger.

De stand van de voorziening bedraagt per 31-12-2017: € 2.547.895.

5.1.8 Reinigingsheffingen

Afvalstoffenheffing wordt geheven bij alle huishoudens. De gemeente heeft de plicht de huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Daarom is ieder huishouden verplicht bij te dragen in de kosten van afvalinzameling. Het maakt daarbij niet uit of mensen wel of geen afval aanbieden.

Reinigingsrecht wordt geheven voor de afvoer van bedrijfsafval en mag alleen in rekening worden gebracht als er ook daadwerkelijk een dienst wordt geleverd.

Het tarief afvalstoffenheffing voor 2017 bedraagt € 181.

Berekening van kostendekkendheid Taakveld 7.3 Afval, Product 55 Afvalinzameling	Reinigingsheffingen	
	begroting na wijziging	rekening
Kosten, incl. (omslag) rente	2.793.656	2.698.134
Inkomsten, excl. heffingen	-814.850	-783.348
Netto kosten taakveld	1.978.806	1.914.786
Toe te rekenen kosten		
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer, activiteit straatreiniging (19%)	100.000	98.749
Taakveld 0.4 Overhead incl. (omslag) rente	241.857	207.395
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen, activiteit kwijtschelding	190.050	187.413
BTW	372.471	401.024
Totale kosten	2.883.184	2.809.367
Opbrengst heffingen	-2.664.219	-2.672.548
Dekkingspercentage	92%	95%
Ten laste van voorziening	218.965	136.819

Het verschil tussen begroting na wijziging en rekening bestaat uit:

- Lagere kosten product afvalinzameling (programma 11)
- Toe te rekenen kosten:
- Lagere toerekening overhead, verschuiving tussen directe en indirecte personeelslasten.
- Hogere toerekening btw, inzamelmaterieel abusievelijk in berekening bij begroting niet opgenomen.
- Per saldo is de onttrekking aan de voorziening lager dan geraamd en is het gerealiseerde dekkingspercentage hoger.

De stand van de voorziening bedraagt per 31-12-2017 € 1.356.021.

Hierbij wordt de kanttekening gemaakt er nog geen duidelijkheid is over eventueel nog te verwachten additionele kosten 2016 en 2017 PMD in verband met onvoldoende verwerkingscapaciteit en stagnerende afzetmarkt. Een indicatie van deze kosten is € 5 per aansluiting (circa 15.000 aansluitingen) per jaar.

5.1.9 Binnenhavengelden

Onder de naam 'binnenhavengeld' wordt een recht geheven voor het gebruik van de haven met een vaartuig. De kosten van door de gemeente verstrekte diensten in de haven worden met het binnenhavengeld gedekt. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in beroepsvaart en pleziervaart. Toelichting op het dekkingspercentage van de tarieven voor de beroepsvaart:

Berekening van kostendekkendheid Taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen, Product 62 Water, activiteit beroepsvaart	Binnenhavengelden	
	Beroepsvaart	
	begroting na wijziging	rekening
Kosten, incl. (omslag) rente	180.849	181.030
Inkomsten, excl. heffingen		
Netto kosten taakveld	180.849	181.030
Toe te rekenen kosten		
Taakveld 2.1 verkeer en vervoer, product 60 activiteit onderhoud civiele kunstwerken	125.212	95.079
Taakveld 2.4 economische havens en waterwegen, activiteit beheer en onderhoud watergangen (25%)	12.375	7.294
Taakveld 2.4 economische havens en waterwegen, activiteit onderhoud havenvoorzieningen (80%)	104.275	91.966
Taakveld 2.4 economische havens en waterwegen, activiteit brugwachterlocaties (80%)	27.944	14.907
Taakveld 2.4 economische havens en waterwegen, activiteit havenkantoor (67%)	15.946	13.046
Taakveld 0.4 Overhead incl. (omslag) rente	68.130	59.658
Totale kosten	534.731	462.980
Opbrengst heffingen	-200.250	-190.114
Dekkingspercentage	37%	41%

Het verschil tussen begroting na wijziging en rekening bestaat uit:

- Lagere toerekening onderhoud civiele kunstwerken, wegens vertraging levering damwand zijn de werkzaamheden vervangen damwand Meursingekade niet in 2017 uitgevoerd.
- Ook de overige toe te rekenen kosten laten een onderschrijding zien.

Toelichting op het dekkingspercentage van de tarieven voor de pleziervaart:

Berekening van kostendekkendheid Taakveld 2.3 Recreatieve havens, Product 62 Water, activiteit pleziervaart	Binnenhavengelden	
	Pleziervaart	
	begroting na wijziging	rekening
Kosten, incl. (omslag) rente	68.648	74.267
Inkomsten, excl. heffingen	0	0
Netto kosten taakveld	68.648	74.267
Toe te rekenen kosten		
Taakveld 2.1 verkeer en vervoer, product 60 activiteit onderhoud civiele kunstwerken	98.971	94.855
Taakveld 2.4 economische havens en waterwegen, activiteit beheer en onderhoud watergangen (25%)	12.375	7.294
Taakveld 2.4 economische havens en waterwegen, activiteit onderhoud havenvoorzieningen (20%)	26.069	22.991
Taakveld 2.4 economische havens en waterwegen, activiteit brugwachterlocaties (20%)	6.986	3.727
Taakveld 2.4 economische havens en waterwegen, activiteit havenkantoor (33%)	7.854	6.523
Taakveld 0.4 Overhead incl. (omslag) rente	20.285	17.921
Totale kosten	241.188	227.578
Opbrengst heffingen	-107.300	-108.989
Dekkingspercentage	44%	48%

Het verschil tussen begroting na wijziging en rekening bestaat uit:

- Hogere directe personeelslasten, welke volledig worden gecompenseerd door een lagere toerekening van andere kosten.

5.1.10 Leges

'Leges' is de aanduiding voor rechten die worden geheven voor het genot van, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. In de legesverordening zijn bepalingen opgenomen over de activiteiten waarvoor de gemeente leges in rekening brengt, de tarieven die de gemeente hanteert en de grondslagen die de gemeente hanteert bij het heffen van de leges. De legesverordening is onderverdeeld in drie titels (zie tabel)

Legestarieven mogen niet meer dan kostendekkend zijn. De kostendekkendheid mag bij titel 1 en titel 2 voor het totaal van de onderdelen niet meer dan 100% zijn. Binnen titel 3 geldt de maximale kostendekkendheid van 100% voor elk afzonderlijk tarief, van de geraamde lasten en baten.

Begroot 2017

Totaal	Totaal lasten	Totaal baten	Totaal
Kostendekking Titel 1 Algemene dienstverlening	631.583	621.412	98,4%
Kostendekking Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgeving	791.107	670.000	84,7%
Kostendekking Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	86.480	23.142	26,8%
Kostendekking totale tarieventabel	1.509.169	1.314.554	87,1%

Werkelijk 2017

Totaal	Totaal lasten	Totaal baten	Totaal
Kostendekking Titel 1 Algemene dienstverlening	658.908	685.516	104,0%
Kostendekking Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgeving	782.307	769.822	98,4%
Kostendekking Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	83.458	15.845	19,0%
Kostendekking totale tarieventabel	1.524.674	1.471.183	96,5%

Het verschil tussen begroting en werkelijk wordt voor verklaard door:

Titel 1: meer verstrekte reisdocumenten en rijbewijzen.

Titel 2: omgevingsvergunning industrieterrein Noord II.

Titel 3: minder vergunningen.

5.1.11 Lijkbezorgingsrechten

Op basis van de verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

Berekening van kostendekkendheid Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria, Product 30 Begraafplaatsen	Lijkbezorgingsrechten	
	begroting na wijziging	rekening
Kosten, incl. (omslag) rente	273.369	268.385
Inkomsten, excl. heffingen	-5.675	-5.120
Netto kosten taakveld	267.694	263.265
Toe te rekenen kosten		
Taakveld 0.4 Overhead incl. (omslag) rente	43.868	38.734
Totale kosten	311.562	301.999
Opbrengst heffingen	-247.059	-270.052
Dekkingspercentage	79%	89%

Het verschil tussen begroting na wijziging en rekening wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere opbrengsten van de heffing. Op basis van de opbrengsten voorgaande jaren is de begroting 2017 neerwaarts bijgesteld met € 50.000. In 2017 zien we een lichte stijging van de opbrengst.

5.1.12 Marktgeden

Marktgeld wordt geheven voor het hebben van een standplaats op de markt. De tarieven mogen niet meer dan kostendekkend zijn.

Berekening van kostendekkendheid Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen, Product 35 Bijzondere wetgeving, activiteit markten	Marktgeden	
	begroting na wijziging	rekening
Kosten, incl. (omslag) rente	32.600	36.147
Inkomsten, excl. heffingen	0	0
Netto kosten taakveld	32.600	36.147
Toe te rekenen kosten		
Taakveld 0.4 Overhead incl. (omslag) rente	10.252	9.053
Totale kosten	42.852	45.200
Opbrengst heffingen	-40.000	-36.459
Dekkingspercentage	93%	81%

- Het verschil tussen begroting na wijziging en rekening wordt deels veroorzaakt door:
- Hogere directe personeelslasten, welke deels worden gecompenseerd door een lagere toerekening overhead;
- Lagere opbrengst marktgeldten.

5.1.13 Gerealiseerde inkomsten 2017

In de tabel hieronder zijn de gerealiseerde inkomsten voor 2017 vergeleken met de geraamde inkomsten van 2017 en de werkelijke inkomsten in 2016.

Heffingssoort	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2017	Realisatie 2017
Bedragen x € 1.000		(primitief)	(na wijziging)	
OZB gebruikers niet-woningen	1.407	1.484	1.484	1.416
OZB eigenaren niet-woningen	2.308	2.362	2.362	2.296
OZB eigenaren woningen	3.532	3.637	3.637	3.631
Onroerende zaakbelasting	7.247	7.483	7.483	7.343
Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht	2.742	2.651	2.664	2.673
Rioolheffing	2.641	2.657	2.673	2.683
Parkeergelden	1.637	1.795	1.712	1.570
Precariobelasting	57	40	40	59
Lijkbezorgingsrecht	244	247	247	270
Leges algemene dienstverlening	645	621	621	686
Leges fysieke leefomgeving	547	670	670	770
Leges Europese dienstenrichtlijn	17	23	23	16
Leges	1.209	1.314	1.314	1.472
Marktgeldten	40	40	40	36
Havengeld beroepsvaart	203	246	200	190
Havengeld pleziervaart	104	107	107	109
Liggelden	8	6	6	7
Binnenhavengeld	315	359	313	306
Totaal	16.132	16.586	16.486	16.412

5.1.14 Kwijtschelding

De kwijtscheldingsregeling wordt uitgevoerd volgens landelijke wet- en regelgeving. De gemeente heeft beperkte beleidsvrijheid bij de uitvoering van de regeling. Meppel heeft gekozen voor een ruimhartiger kwijtscheldingsbeleid (100% van de bijstandsnorm in plaats van de wettelijke 90%). Bij het behandelen van een kwijtscheldingsverzoek vindt een inkomens- en vermogenstoets plaats. De normen voor kwijtschelding worden landelijk bepaald. Als een belastingschuldige noch betalingscapaciteit noch vermogen heeft, wordt kwijtschelding van afvalstoffenheffing en rioolheffing verleend. In incidentele gevallen komt het voor dat ook de onroerende zaakbelasting wordt kwijtgescholden.

In onderstaande tabel staan de bedragen die in 2016 en 2017 met kwijtschelding zijn gemoeid.

Kwijtschelding	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
Bedragen x € 1.000,--			
Afvalstoffenheffing	174	190	187
Rioolheffing	160	180	172
Totaal	334	370	359

5.1.15 Lokale lastendruk

In het onderstaande overzicht zetten we de ontwikkeling van de gemiddelde lokale lastendruk in Meppel in de jaren 2014 t/m 2017 op een rijtje.

	2014	2015	2016	2017
Gemiddelde waarde woning	190.000	183.000	183.000	187.000
<u>Woonlasten</u>				
Ozb woningen	239	245	246	247
Afvalstoffenheffing	223	220	181	181
Rioolheffing	171	171	171	171
Totaal woonlasten	633	636	598	599

5.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf geeft inzicht in de financiële kengetallen, de belangrijkste risico's en beheersmaatregelen en de beschikbare weerstandscapaciteit. Daarmee heeft deze paragraaf tot doel bij te dragen aan een gezonde financiële positie, waarbij een goed inzicht in het weerstandsvermogen, de benodigde weerstandscapaciteit en het risicoprofiel van belang zijn. Het weerstandsvermogen kan voorkomen dat ingrijpende beleidswijzigingen noodzakelijk zijn als risico's zich voordoen. Op het moment dat risico's zich daadwerkelijk voordoen, is de bufferreserve beschikbaar om nadelige financiële effecten (tijdelijk) te compenseren zonder dat (direct) ingrijpende beleidswijzigingen noodzakelijk zijn.

Beleidskader is het Besluit begroting en verantwoording voor de financiële kengetallen en de Nota risicomangement en weerstandsvermogen uit 2013 waarin de uitgangspunten voor de berekening voor het weerstandsvermogen is vastgelegd.

5.2.1 Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat gemeenten voortaan een basisset van financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarrekening. De kengetallen zijn opgenomen in de onderstaande tabel, vervolgens worden de uitkomsten toegelicht. De kleuren sluiten aan bij de categorieën die de provincie hanteert, waarbij groen staat voor de lage risico's en rood voor hoge risico's.

Provinciale categorie	
A	Minst risicovol
B	
C	Meest risicovol

Tabel: Overzicht financiële kengetallen

Financiële kengetallen	JR 2016	B 2017	JR 2017
1. netto schuldquote	123%	126%	115%
1a. netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	110%	111%	103%
1b. netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen en voorraden grond	77%	88%	73%
2. solvabiliteitsratio	6%	4%	8%
3. grondexploitatie	32%	23%	30%
4. structurele exploitatieruimte	2%	0,0%	3%
5. belastingcapaciteit	83%	83%	82%

Netto schuldquote

De schuldquote is de totale schuld als percentage van de totale baten. De schuldquote is hoog in vergelijking met het gemiddelde van alle gemeenten (ongeveer 60%). Positief is de richting waarop de schuldquote zich ontwikkeld. In deze jaarrekening daalt de schuldquote als gevolg van een iets lagere totale schuld (daalt 1 miljoen t.o.v. JR 2016) en hogere exploitatiebaten (stijgen 6 miljoen t.o.v. JR 2016). Bij deze uitkomst kunnen twee factoren worden genoemd die het niveau verklaren, en zijn opgenomen als 1a en 1b:

- Verstrekte leningen. De rente- en aflossingsverplichtingen op deze leningen worden volledig doorberekend aan andere partijen en drukken niet op de exploitatie van de gemeente.
- Voorraad bouwgrond. Om deze gronden aan te kopen heeft de gemeente leningen afgesloten, de rentelast drukt op de grondexploitaties. Met de verkoopopbrengst kunnen leningen afgelost worden. Uit dit kengetal blijkt dat de voorraad grond een belangrijke verklarende factor is voor de hoge netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

Het solvabiliteitsratio is de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen van de gemeente. Het is een maatstaf voor het risico niet aan financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Dit

kengetal is gestegen door het positieve jaarrekeningresultaat. Het solvabiliteitsratio is relatief laag, nog ruim verwijderd van de minder risicovolle categorie die start bij een solvabiliteitsratio van 20%. Dit geeft ook aan dat de hoogste risico's gerelateerd zijn aan dit kengetal.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de boekwaarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze moet worden terugverdiend bij de verkoop. Dit kengetal is licht gedaald door de hogere exploitatiebaten.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten te delen door de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De ontwikkeling van het kengetal structurele exploitatieruimte wijst erop dat de gemeente afgelopen jaar voldoende structurele inkomsten had voor de structurele lasten.

Belastingcapaciteit

De belastingdruk in Meppel is laag ten opzichte van het landelijke gemiddelde, resulterend in een positieve uitkomst op dit kengetal. De resultaten wijzen op een mogelijke ruimte voor de gemeente Meppel om de lokale lasten te verhogen. De belastingcapaciteit is berekend uitgaande van een verschil van de lastendruk van € 59 voor Meppel en de landelijk gemiddelde lastendruk van € 723 en komt uit op 82%.

5.2.2 Risicoanalyse en beheersmaatregelen

De risico's zijn in de volgende risicokaart ingedeeld naar de impact (het financiële effect) en de kans (als maatstaf voor de weging binnen de bufferreserve). Deze vormen de input voor het financiële risico dat wordt gebruikt de berekening van de bufferreserve. De risico's worden in deze volgorde toegelicht, inclusief de risico's van niet-financiële aard die aan het onderwerp gerelateerd zijn. De risicobedragen en de wegingen zijn in de tabel daaropvolgend opgenomen, waarmee het adviesniveau voor de bufferreserve wordt berekend.

Risicokaart top 12 gemeente Meppel

	Impact laag (< 0,5 mln.)	Impact middel (0,5 – 1 mln.)	Impact hoog (> 1 mln.)
Kans hoog (>50%)	8. GKB		1. Grondexploitaties
Kans middel (25% - 50%)	9. MeppelEnergie 10. Opbrengsten omgevingsvergunningen 11. Renterisico's	4. Reestmond 5. Gemeentefonds – lagere rijksuitkering 6. Overschrijding WWB-inkomensdeel	2. Ezinge school & sportaccommodatie huurinkomsten 3. Overschrijding budget sociaal domein
Kans laag (<25%)	12. Huurinkomsten		7. Overige investeringsprojecten

1. Risicoprofiel grondexploitaties

Het adviesbureau Metafoor heeft een risicoanalyse gemaakt van de grondexploitaties (Risicoanalyse ruimtelijke projecten Meppel, februari 2018). De grondexploitaties gaan gepaard met risico's als gevolg van de hoge boekwaarden, lange doorlooptijd en de omvang van de toekomstige investeringen. Risico's zijn onder meer te hoge boekwaarde van het grondbezit, tegenvallende verkoopresultaten in tijd en geld, stijgende kosten van bouw- en woonrijp maken en juridische geschillen. De risico's zijn voor alle

grondexploitaties afzonderlijk in beeld gebracht, waarbij het meeste aandacht is uitgegaan naar de financiële risico's en de beheersing daarvan voor het plan Nieuwveense Landen (NVL).

Het belangrijkste, algemene risico voor de tien projecten is het niet realiseren van de geprognosticeerde afzet (kavelverkoop). Eventuele vertraging in (de uitgifte van) een project kan leiden tot onder andere extra rentelasten, hogere plankosten en hogere beheerskosten. Ook het niet realiseren van de beoogde grondprijs vormt steeds weer een aanzienlijk risico. Gezien de aantrekkende markt verwacht Metafoor echter dat deze risico's iets minder groot zijn dan voorgaande jaren. De individuele risico's in de projecten liggen in lijn met de risico's uit 2017. Alleen het risicoprofiel van Nieuwveense Landen is flink verlaagd, omdat voor dit project een herziening van het stedenbouwkundig plan heeft plaatsgevonden en een verkleining van de projectomvang binnen de exploitatieperiode. Het risicoprofiel voor het Vledder is aangepast omdat het beoogde programma niet haalbaar blijkt. Het risicoprofiel voor de uitgifte van bedrijfspavementen (deze verloopt traag) blijft ongewijzigd ten opzichte van 2017, met uitzondering van Blankenstein. In dat project is het risico op vertraging van de kavelfazet vergroot, omdat in het afgelopen jaar opnieuw geen kavels zijn verkocht en er weinig zicht is op verbetering. Hoewel ook in de markt van bedrijfspavementen door de aantrekkende economie weer meer interesse in de diverse bedrijventerreinen wordt getoond, blijft met name voor woonwerkkavels (Oevers E) en op Blankenstein de marktvraag nog achter.

Risicoreservering

De kwantitatieve risicoanalyse is op twee manieren uitgevoerd, zoals ook is vastgelegd in de Nota Risicomanagement van de gemeente Meppel. Volgens de Monte Carlo methode moet een risicoreservering van € 1,57 mln. worden aangehouden. Volgens de IFLO methode is een risicoreservering van € 0,17 mln. vereist. Overeenkomstig de Nota Risicomanagement wordt het hoogste bedrag aangehouden. Deze risicoreservering is gering in relatie tot het aantal projecten en de omvang van die projecten. Dat wordt veroorzaakt doordat de meeste (grotere) projecten een positief grondexploitatie-resultaat hebben. Bij het merendeel van de projecten is het verwachte positieve resultaat van de grondexploitatie voldoende om de risico's van dat project op te vangen.

Beheersmaatregelen

- Maximaal inzetten op het realiseren van de geprognosticeerde afzet van de huidige projecten en alle mogelijke inspanningen leveren die bijdragen aan het realiseren van de grondverkoop van de afzonderlijke projecten en de projecten volgens planning af te ronden.
- Goede marketing / promotie van de projecten en beschikbaarheid van de juiste contactpersonen voor geïnteresseerde kopers. Plannen moeten zo flexibel mogelijk zijn om optimaal te kunnen aansluiten op de behoeftes in de markt.
- Met name voor het project NVL en in mindere mate voor Danninge Erve moet er in 2018 goede promotie komen van het aanbod van duurdere kavels en kavels beschikbaar voor zelfrealisatie. Voor NVL ligt er een Plan van Aanpak klaar dat in 2018 verder uitgerold moet worden. Naast promotie is een goede kwaliteit van de openbare ruimte tijdens de verkoop van de kavels steeds van groot belang.
- Gericht blijven op het afronden van de reeds lopende projecten en zo min mogelijk nieuwe concurrerende projecten opstarten.

2. Ezinge school & sportaccommodatie

Het onderwijspark Ezinge met de sportaccommodatie is gerealiseerd door Woonconcept Onroerend Goed BV (WOG). De gemeente staat borg voor de lening die voor de bouw is afgesloten, en jaarlijks gedeeltelijk wordt afgelost. Eind 2017 is dit € 48,0 miljoen met een resterende looptijd 35 jaar. Belangrijkste risico betreft een faillissement van de WOG, de business case is afhankelijk van huurinkomsten van derden waardoor leegstand het belangrijkste risico vormt. Voor de gemeente is er dan een risico dat de borgstelling wordt aangesproken. *Beheersmaatregelen: Tegenover het risico van de borgstelling heeft de gemeente het eerste hypotheekrecht. De activiteit van WOG beperkt zich tot het beheren van het onderwijspark om te voorkomen dat andere risicovolle activiteiten worden uitgevoerd.*

3. Sociaal domein

De risico's sociaal domein omvatten de taken voor de uitvoering van de Jeugdwet, WMO en Participatiewet. De risico's verbonden met de bijstand worden apart berekend (onder punt 6).

De belangrijkste risico's hebben betrekking op open einde regelingen in een omgeving waarin de doelgroep groeit omdat mensen langer thuis blijven wonen die om meer en intensievere zorg vragen. Ook het verschuiven van de AOW leeftijd is een probleem. Indicaties bij jeugd worden veelal door anderen gedaan, daar hebben we geen invloed op. Mensen in de nieuwe doelgroep hebben een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt en vragen dus om een intensieve begeleiding. De 'makkelijke' klanten gaan weer aan het werk, daardoor ontstaat er een scheef beeld, weliswaar minder mensen die vallen onder de participatiewet maar hoeveelheid werk neemt toe.

Financiële risico's

Voor veel taken geldt dat sprake is van een open-eind regeling en het risico bestaat dat het rijksbudget ontoereikend is, waaronder individuele begeleiding, dagbesteding, Jeugdzorg, individuele voorzieningen, bijstand. Daarnaast zijn de eigen bijdragen een specifiek financieel risico, mede door de voorgenomen wetswijzigingen op dit onderdeel.

De rijksmiddelen vormen de grootste inkomstenbron, de ketenpartners zijn de grootste contractpartijen voor de gemeente. Kostenstijgingen en inkomstendalingen zijn daarom belangrijke risico's.

Budgetoverschrijding kan een gevolg zijn van volgende risico's:

- Meer zwaardere zorg gegeven
- Zwaardere zorg bij gecertificeerde instellingen zoals Jeugdbescherming Noord, William Schrikker Groep en het Leger des Heils Jeugdbescherming en Reclassering (LJ&R))
- Meer verwijzingen door huisartsen of andere verwijzers (Jeugdhulp)
- Te hoge productcodes ingezet door aanbieders bij externe verwijzers (Jeugdhulp)
- (onverwachte) toename aantal cliënten
- korting op decentralisatie uitkering gemeentefonds.
- vertraging in het doorvoeren van de maatregelen (herindicatie, preventie).

Het risicobedrag is als volgt berekend. Voor de budgetten voor de WMO, Jeugdwet en Participatiewet houden we er rekening mee dat de rijksmiddelen (totaal € 20,7 mln.) niet toereikend zijn en de uitgaven die met maximaal 5% overschrijden. Het risicobedrag is daarmee € 1,0 mln. De ervaring van de afgelopen jaren laten een sterk wisselend beeld zien van de kans dat overschrijdingen zich voordoen – de eerste jaren van de decentralisaties was er een overschot, in het afgelopen jaar is een tekort gerealiseerd. Op basis van deze ervaring houden wij rekening met een 50-100% kans, waardoor we rekening houden met een risico (gemiddelde kans x risicobedrag) van €7.5 ton. Bij de weerstandscapaciteit wordt de reserve sociaal domein meegenomen in de berekening van het adviesniveau van de bufferreserve.

Kwalitatieve risico's

In het sociaal domein kunnen zich verschillende niet-financiële risico's voordoen. De belangrijkste kwalitatieve risico's hebben betrekking op informatiemanagement en de organisatorische uitdagingen waaronder de transformatiedoelen.

Informatiemanagement

De goede uitvoering is afhankelijk van een goede ontsluiting van informatie, voldoende zicht op de zorgvraag, zowel kwantitatief, kwalitatief als financieel. Door de verscheidenheid aan nieuwe taken, de (privacy)gevoeligheid van de informatie, de grote hoeveelheid aan gegevens en het gebruik van verschillende bronnen van interne en externe partijen, bestaat er een significant risico op dit gebied. Verschillende wetten beperken de gebruiksmogelijkheden van gegevens, bijvoorbeeld tot het delen van informatie (met collega's), maar ook het bij elkaar brengen van informatie binnen een dossier. In de uitvoering zien we een redelijk bewerkelijke administratie, zo zijn er verschillende systemen.

De beheersmaatregelen die genomen worden om deze risico's te beperken zijn:

- Koppelen van systemen, zover toegestaan.
- Actieve benadering en uitvraag bij zorgaanbieders.
- Monitor van de zorgvraag die bij de gemeenten binnen komt.
- Verbeteren administratie en ICT systemen.
- Inzicht creëren in het klantenbestand, wie is onze zorgvrager van de toekomst?

Organisatorisch

Er wordt een groot beroep gedaan op de eigen organisatie en die van de ketenpartners. Vanuit dit oogpunt is het een risico als we niet kunnen voldoen aan de gestelde doelen en kwaliteitseisen, vanwege een onvoldoende capaciteit (kwaliteit, kwantiteit). Als beheersmaatregelen worden genomen:

- Inzet op voldoende en gekwalificeerd personeel.
- Opleidings- en cursusaanbod voor medewerkers gericht op verbeteren kwaliteit.
- Trainingen in samenwerking met ketenpartners.
- Tijdelijk inhuur waar nodig, uitbreiding van aantal vaste medewerkers.

4. Reestmond

De toegang tot de Wet sociale werkvoorziening is per 1 januari afgesloten. Op basis van door het rijk berekende uitstroombepalingen wordt het budget jaarlijks overeenkomstig verlaagd. Risico's zijn dat de uitstroombepalingen niet worden gerealiseerd of dat de korting op het gemiddeld subsidiebedrag niet kan worden opgevangen met hogere opbrengsten. In 2017 is de herstructureringsopgave en het uittreden van de Wolden financieel vertaald in een gewijzigde begroting. Daarin is een voorziening opgenomen voor frictiekosten waardoor de risico's zijn gedaald. De specifieke risico's die overblijven zijn

de dalende rijksbijdrage, het behalen van de toegevoegde waarde en de vervreemding van bedrijfsonderdelen. Het risicobedrag (1 mln.) en weging (37%) is gelijk gehouden.

5. Gemeentefonds

De groei van het gemeentefonds is aan de ontwikkeling (accres) van de netto rijksuitgaven gekoppeld. De uitkering wordt ook bepaald door de verdeelsystematiek waarbij de hoogte mede afhankelijk is van de ontwikkeling bij andere gemeenten. Het risicobedrag (0,5 mln.) en de weging (50%) is gelijk gehouden. *Beheersmaatregelen: inkomsten zijn niet te beïnvloeden, de raming worden aangepast aan laatste circulaire.*

6. Bijstand

Voor de bijstand worden de inkomsten bepaald door de ontwikkeling van het macrobudget en demografische en sociaal economische factoren, niet door de ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen in Meppel. In combinatie met het open-einde karakter van deze regeling leidt dit tot mogelijke overschrijdingen. Dit risico op de overschrijding van de budgetten voor de bijstand is geschat op 5% van het budget. Dit is gelijk aan het eigen risico van gemeenten voordat aanspraak gemaakt kan worden op de vangnetregeling. De weging is gemiddeld 50% op basis van een inschatting van de kans op een dergelijke overschrijding.

7. Investeringsprojecten

Elk jaar investeert Meppel in riolering, wegen, onderwijshuisvesting, openbare ruimte, automatisering en voertuigen. De risico's zijn bijvoorbeeld hogere kosten (archeologie, bodemverontreiniging, asbest, kabels en leidingen), gewijzigde planning en lagere inkomsten (bijdragen derden van bijv. projectontwikkelaars, subsidies). Een aantal specifieke actuele risico's zijn:

- Subsidie BDU verkeer en vervoer en overige provinciale en Europese subsidies (totaal € 2,2 mln.) is toegezegd, risico is mogelijk beroep op deze subsidies door derden en de besteding conform de voorwaarden.
- Risico's met betrekking tot riolering en afval worden gedekt door voorzieningen. Na aftrek van de voorziening resteert € 6 miljoen aan investeringen.
- Het binnenstadsplan bestaat in hoofdlijnen uit investeringsprojecten (straten, pleinen, groen) en in bestedingen ten behoeve van de verkleuring van de aanloopstraten en vermindering van vloeroppervlakte detailhandel. De investeringsprojecten, met een totaalbedrag van €2,75 mln. over 4 jaar, gaan gepaard met de gebruikelijke risico's als vertraging, kostenoverschrijding, uitkomsten bodemonderzoek. Voor de verkleuring van de aanloopstraten en de vermindering van het winkeloppervlak is gericht op medewerking van eigenaren en huurders. De gemeente is daarmee voor het bereiken van de doelen afhankelijk van derde partijen, hierdoor is de voortgang minder goed te beheersen. De kosten worden gedekt door de provinciale subsidie, waardoor er geen directe financiële gevolgen zijn van vertraging. De subsidie is op basis van cofinanciering, waarbij ook financiering van derden meetellen. Dit risico is beperkt aangezien er geïnvesteerd wordt in Keyserstroom.

Conform de beleidsregel wordt het risicobedrag gesteld op 20% van de investering. Er staan gemiddeld 5 miljoen aan investeringen gepland per jaar, waarmee het risicobedrag € 1 miljoen wordt. De kans op dit risico is gesteld op 30%, de weging is relatief laag omdat het veel verschillende projecten betreft waar voor- en nadelen elkaar uitmiddelen.

8. GKB

De Gemeentelijke Kredietbank (GKB) is afhankelijk van de economische omstandigheden en speelt bij de GKB een specifiek risico in verband met het grote aantal dienstverleningsovereenkomsten dat opgezegd kan worden en gebruik gaan maken van commerciële schuldhulporganisaties. Ook de implementatie van de drie decentralisaties en specifiek daarbij de inrichting van de toegangskoketten in te zetten op preventie, leiden tot verdere afname van diensten. De financiële positie van het GKB is hierdoor verslechterd, het risicobedrag voor Meppel is hoger ingeschat (50% overschrijding gemeentelijke bijdrage). De weging is gelijk gehouden, een hoge weging. *Beheersmaatregelen: Het oprichten van een tweede entiteit is geen oplossing voor het ondernemersrisico wat de GKB loopt met de dienstverlening aan inkopende gemeenten. Het afbouwen van dit risico zal daarom meer geleidelijk moeten plaatsvinden. Het bestuur van de GKB heeft daarom opdracht gegeven tot een reorganisatie van de GKB met als doel om de organisatie vanaf 2018 weer financieel gezond te maken. Ter afdekking van risico's is een voorziening voor frictiekosten ingesteld.*

9. MeppelEnergie

Meppel is 50% aandeelhouder van MeppelEnergie BV en financiert een deel van de investeringen met een achtergestelde lening. Het aandelenkapitaal en de lening bedragen samen € 725 duizend. De risico's zijn: hogere kosten, hogere netverliezen, lager aantal aansluitingen, ontevreden klanten, niet goed functioneren warmteproductie, wettelijke prijsverlagingen. *Beheersmaatregelen: In 2017 is een deel van de activiteiten uitbesteed, waarin een aantal risico's verplaatst is naar een warmteleverancier. De investeringen zijn gespreid in de tijd, er wordt flexibel ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen.*

10. Omgevingsvergunningen

Een teruglopend aantal projecten kunnen zorgen voor tegenvallende opbrengsten. Grotere projecten zijn het meest onzeker, en daarmee het grootste risico op tegenvallende opbrengsten. Door de aantrekkende economie en enkele grote bouwprojecten is de risicoweging verlaagd. *Beheersmaatregel: De raming in de begroting en de meerjarenraming aanpassen aan de verwachte dalende inkomsten.*

11. Renterisico's

Een stijgende rente is een risico die kan optreden bij herfinanciering van kasgeldleningen en nieuw aan te trekken lang lopende leningen. In de bufferreserve houden we rekening met 1% rentestijging boven op de raming. Hierdoor stijgt de rentelast structureel met € 1 tot € 2 ton, afhankelijk van de financieringsbehoefte. De kans op tegenvallers t.a.v. renteramingen neemt toe, vooral indien de volgende situaties zich gelijktijdig gaan voordoen: stijgende renteniveaus, afnemende omvang van financiering met eigen middelen en toename en/of snellere besteding van verleende investeringskredieten. *Beheersmaatregelen: leningportefeuille bestaat voor een groot deel uit leningen met een lange looptijd waardoor het renterisico relatief laag is.*

12. Huurinkomsten

Meppel heeft een 2-tal multifunctionele accommodaties, namelijk het Palet en de Plataan. Hierin bevinden zich meerdere huurders, de gemeente loopt het risico van gedeelde huurinkomsten. De bufferreserve houdt rekening met een risicobedrag gebaseerd op 4 jaar leegstand á € 0,6 miljoen en een kans van 25%.

Totaaloverzicht

	Risico's	Risico-bedrag	Risicoweging	Positief scenario	Negatief scenario
1.	Grondexploitaties	1,6	100%	1,6	1,6
2.	Ezinge school & sportaccommodatie huurinkomsten	2,2	25% - 50%	0,55	1,1
3.	Overschrijding budget reserve sociaal domein	1	50% - 100%	0,50	1,00
4.	Reestmond	1	25% - 50%	0,25	0,50
5.	Gemeentefonds - lagere rijksuitkering	0,5	25% - 75%	0,13	0,38
6.	Overschrijding WWB-inkomensdeel	0,5	25% - 75%	0,13	0,38
7.	Overige investeringsprojecten	1	15% - 45%	0,15	0,45
8.	GKB	0,2	50% - 75%	0,10	0,15
9.	MeppelEnergie	0,4	25% - 50%	0,10	0,20
10.	Het niet realiseren van de opbrengsten voor omgevingsvergunningen	0,4	15% - 30%	0,06	0,12
11.	Renterisico's	0,15	25% - 50%	0,04	0,08
12.	Multifunctionele accommodaties huurinkomsten	0,6	15% - 30%	0,09	0,18
	Totaal	7,95	46% - 77%	3,7	6,1
	Gemiddeld			4,9	

De berekening van de risico's leidt tot een op te vangen risico van €4,9 mln., het gemiddelde van het positieve scenario en het negatieve scenario. Het risico met betrekking tot sociaal domein is volledig opgenomen, vóór rekening te houden met de dekking vanuit de reserve sociaal domein. Dit wordt gedaan bij het berekenen van het gewenste weerstandsvermogen (zie verderop).

Overige risico's

De gemeente kent ten aanzien van going-concern activiteiten een aantal financiële risico's die niet goed te kwantificeren zijn. Het is van belang deze risico's te volgen en daar waar mogelijk tijdig beheersmaatregelen te treffen. Het gaat om de volgende risico's:

- Minder uren naar projecten: als het aantal en de omvang van projecten vermindert, worden ook minder salarislasten aan de projecten toegeschreven en moeten deze kosten opgevangen worden door de algemene dienst. Ten aanzien van dit risico is besloten om de urendekking op projecten en investeringen in een paar jaar af te bouwen naar een realistisch niveau.

- b) Leningen en garanties: risico's verbonden aan borgstelling en verstrekte leningen. De leningen en borgstelling die het betreft zijn opgenomen in de paragraaf financiering.
- c) Debiteuren: Afdekking van deze risico's wordt gedaan middels een voorziening dubieuze debiteuren.
- d) Vennootschappelijke belastingplicht gemeenten. Vanaf 2016 hebben gemeenten de verplichting voor een aantal activiteiten vennootschapsbelasting (VpB) af te dragen. In de loop van 2018 wordt naar verwachting bekend wat dit betekent voor Meppel.
- e) Risico's bij verbonden partijen worden eerst door de partijen zelf opgevangen. Tegenvallers worden binnen de begroting van de gemeenschappelijke regelingen of vennootschap opgevangen, de gemeente vormt bij GR-en de achtervang. De gemeente treft beheersmaatregelen door – waar mogelijk - het maken van afspraken en het monitoren daarvan met de gemeenschappelijke regelingen van prestaties en de financiën. In de paragraaf verbonden partijen is een overzicht opgenomen van alle partijen met daarin een analyse van de risico's. Daaruit komt naar voren dat de GKB, Reestmond en Meppel Energie de hoogste financiële risico's met zich mee brengen.
- f) Project ENSIA. De invoering van een nieuwe verantwoordingssystematiek over informatieveiligheid van diverse systemen (waaronder de Basisregistratie Personen en DigiD) wordt uitgevoerd in het project Ensia. Dit bestaat uit een zelfevaluatie waarover het college een verklaring aflegt. Een IT-auditor controleert de collegeverklaring en stelt een assurancerapport op. Deze zijn noodzakelijk voor het gebruik van Suwinet en DigiD, noodzakelijk voor een aantal processen in het sociaal domein en dienstverlening via de website waarbij klanten zich via DigiD aanmelden. Risico's zijn vertraging en het niet voldoen aan de voorschriften, waardoor dienstverlening wordt belemmerd.
- g) Omgevingswet
 - o Complexe nieuwe wetgeving: de Omgevingswet is nieuw voor iedereen. Voor wat betreft de omvang en impact wordt de invoering van de Omgevingswet wel vergeleken met de Grondwetsherziening van Thorbecke in 1848.
 - o Wetgeving in bewerking: de Omgevingswet, de aanvullingswetten en de uitvoeringsregelgeving (AMvB's en Ministeriële Regelingen) zijn op dit moment nog volop in ontwikkeling. Dit kan inhouden dat bij de verdere uitwerking en in het vaststellingsproces nog wijzigingen plaatsvinden.
 - o Automatisering: De Omgevingswet heeft grote impact voor digitalisering. Dit project is extra complex omdat ICT-samenwerking tussen overheden geregeld zal worden.
 - o Tijdsplan: De invoeringsdatum van 1 januari 2021 is zeer realistisch. Voorwaarde is wel dat het rijk ons tijdig de juiste informatie kan leveren, zowel voor wat betreft de wet als over het DSO.
 - o Financiën: met name de onzekerheden bij de invoering van het DSO zijn er debet aan dat geen raming gemaakt kan worden. Op dit moment hebben we daarmee onvoldoende inzicht in de kosten implementatie Omgevingswet voor de langere termijn.
- h) Boomziekte: De afgelopen jaren worden we door de klimaatverandering steeds vaker geconfronteerd met boomziekten en stormschade. Daarnaast is er nog sprake van achterstallig onderhoud. Er vindt controle plaats op (potentiële) risicobomen.

5.2.3 Gewenst weerstandsvermogen

Conform de door de raad vastgestelde beleidskaders heeft een calculatie plaatsgevonden van de geïnventariseerde risico's. In totaliteit is een risicobedrag gecalculeerd van € 4,9 mln. Bij de berekening van dit bedrag zijn de uitgangspunten gehanteerd zoals vastgelegd in de door de raad in 2013 vastgestelde Nota weerstandsvermogen en risicomangement.

Het beschreven risicoprofiel is gekwantificeerd en kan worden afgezet tegen het vermogen van de gemeente om deze potentiële tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar komt. Dit weerstandsvermogen is de verhouding tussen de risico's en de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit potentieel in te zetten middelen om de tegenvallers op te vangen. Naast de bufferreserve zijn dit overige reserves (a), onbenutte inkomstenbronnen (b) en stille reserves (c).

a) Reserves

De bufferreserve heeft een niveau van € 5,7 mln. (voor bestemming jaarrekeningresultaat). De reserve sociaal domein dekt de risico's sociaal domein, deze reserve heeft een niveau van € 2,1 mln. Dit is voldoende om het risico overschrijding budget sociaal domein (gemiddeld € 0,75 mln.) op te vangen. Bij de berekening van het kengetal weerstandsvermogen wordt hiermee rekening gehouden. De bestemming van het jaarrekeningresultaat kan invloed hebben op de stand van deze reserves.

b) Onbenutte belastingcapaciteit

Voor het berekenen van het gewenste bufferniveau wordt uitgegaan van de berekeningswijze zoals is vastgelegd in de Nota risicomangement 2013. Uitgangspunt daarin is een verhoging van de OZB-tarieven tot 20% boven het gemiddelde in Nederland. De onbenutte belastingcapaciteit is met deze benadering € 0,6 miljoen.

c) Stille reserves

Stille reserves zijn aandelen, gronden en gebouwen die bij verkoop meer kunnen opleveren dan de boekwaarde. Er is geen onderzoek verricht naar de hoogte van deze stille reserves, die normaliter pas aangesproken worden na uitputting van de overige reserves. Bovendien is het onzeker of stille reserves daadwerkelijk gekapitaliseerd kunnen worden, aangezien daar ook een koper voor gevonden moeten worden.

5.2.4 Conclusie

Het adviesniveau en het kengetal is als volgt berekend:

Berekening kengetal weerstandsvermogen		
a	Gewogen gemiddelde risico	4,9
b	Belastingcapaciteit	0,6
c	Op te vangen door reserve sociaal domein	0,8
d = a - b - c	Op te vangen door bufferreserve	3,6
e = d / c	Stand bufferreserve 31/12/2017	5,7
f = e/d	Uitkomst kengetal weerstandsvermogen	1,6

De stand van de bufferreserve is 'goed', conform de indeling uit de nota risicomanagement. Het kan alle berekende risico's ruim (1,6 keer) opvangen met de bufferreserve en een verhoging van de belasting. In de nota risicomanagement is door de raad deze indeling vastgelegd:

Kengetal	Betekenis	Oordeel
> 2,0	Weerstandcapaciteit is voldoende om 2 keer de berekende risico's op te vangen.	Uitstekend
1,5 – 2,0	Actueel niveau (1,6)	Goed
1,1 – 1,5		Ruim voldoende
0,9 – 1,1	Met de aanwezige weerstandscapaciteit kunnen de berekende risico's worden opvangen.	Voldoende
0,6 – 0,9		Onvoldoende
< 0,6	Weerstandscapaciteit kan minder dan 60% van de berekende risico's opvangen.	Slecht

5.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf behandelt onze zogenaamde kapitaalgoederen zoals wegen, bruggen, riolering, plantsoenen, gebouwen etc. Van al deze segmenten wordt aangegeven om hoeveel het gaat, hoe we met het onderhoud omgaan, of de uitvoering volgens schema verloopt en hoe de dekking is geregeld. Deze gegevens dienen vervolgens als grondslag voor de door de raad te formuleren beleidskaders.

5.3.1 Openbare ruimte

Voor het onderhoud van de openbare ruimte is een instrument ontwikkeld waarbij gewenste onderhoudskwaliteit kan worden afgewogen tegen de bijbehorende kosten. Dit kennen wij onder de naam KOM. Dit staat voor kwaliteit op maat. In een integraal beheersysteem worden arealen van de openbare ruimte geregistreerd en kan aan de hand van kwaliteitsniveaus met bijbehorende kosten een prijskwaliteitskeuze worden gemaakt.

Beleidskader:

- Prijskwaliteitskeuze Kwaliteit op Maat 2013

Voor bijna alle bovengrondse delen van de openbare ruimte is een kwaliteitsnorm ontwikkeld, vertaald naar categorieën voor Hoge (A), Basis (B) en Lage (C) kwaliteiten. In de raadsvergadering van 23 januari 2014 zijn nieuwe prijskwaliteitsafspraken voor KOM vastgesteld conform het inwonergerichte scenario. KOM is gebaseerd op de CROW kwaliteitscatalogus openbare ruimte.

Afspraak prijs/kwaliteit	centrum	woongebied	buitengebied	begraafplaats	hoofdwegen	industrie	kantoren	natuurpark	sport	stadspark	wijkpark	
verharding (technisch)												
rijbaan	B	B	C	B	B	C	C	B	C	B	B	
fietspaden	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	
voetpaden	B	B	B	B	B	C	C	B	B	B	B	
parkeren en overig	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	A = hoog
groen (technisch)	B	B	C	B	C	C	C	B	C	B	B	B = basis
meubilair (technisch)	B	B	C	B	C	C	C	B	C	B	B	C = laag
verzorging	B	B	C	B	C	C	C	B	C	B	B	D = zeer laag

Op basis van het inwonergerichte model geldt een prijskwaliteitsafspraken overwegend op B (basis) niveau en de rest op C (laag niveau). In 2017 zijn 3 steekproefmetingen verricht op de kort-cyclische verzorgingsaspecten (bijvoorbeeld onkruid in beplanting) en 1 steekproefmeting op de lang-cyclische technische onderhoudsaspecten (scheefstaande lichtmasten), waarbij groen en meubilair alternerend worden gemeten, het ene jaar groen, het andere meubilair. Daarnaast heeft de jaarlijkse wegininspectie plaatsgevonden, dit betreft een 100% controle van het areaal. In onderstaande tabel zijn de uitkomsten hiervan vertaald.

Behaalde prijs/kwaliteit	centrum	woongebied	buitengebied	begraafplaats	hoofdwegen	industrie	kantoren	natuurpark	sport	stadspark	wijkpark	
verharding (technisch)												
rijbaan	A	A	A	A+	A	A	A	nvt	D	A	A	
fietspaden	A+	A	A	nvt	A	A	A+	A+	nvt	A+	A	
voetpaden	A	A	D	A+	A	C	A	nvt	A+	A+	A	A+ = zeer hoog
parkeren en overig	A	A	D	A+	A+	A+	A+	A+	A+	D	A	A = hoog
groen (technisch)	C	B	C	B	B	B	C	C	C	C	C	B = basis
meubilair (technisch)	C	C	D	B	C	C	C	C	B	C	C	C = laag
verzorging	B	B	B	B	B	B	B	D	C	B	C	D = zeer laag

In de beleidsschouw (interpretatie van alle metingen) worden alle metingen in een 100% gestapelde staafdiagram gezet waardoor de percentages per score zichtbaar worden. Omdat volgens de CROW 10% mag afwijken is de 90% lijn bepalend voor de gerealiseerde score. Staat daar een C meting terwijl C de eis is dan voldoet dat onderdeel, was B de eis dan voldoet dat onderdeel niet.

Voor verharding geldt overwegend lang cyclisch onderhoud. Met het herstellen van enkel shadebeelden bij C en of D niveau wordt kapitaalvernietiging gepleegd. Bij het herstraten wordt de verharding hersteld naar A+ niveau. Dan begint de onderhoudscyclus opnieuw en zal de kwaliteit gelijkmatig afnemen.

5.3.2 Wegen

Onderhoud wegen is een wettelijke taak van de gemeente. De gemeente is op grond van de Wegenwet verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van openbare wegen.

Het wegenareaal van Meppel bestaat uit:

- Oppervlakte wegen 232,2ha, waarvan:
- 1.448.053m² elementenverharding
- 795.393 m² asfaltverharding
- 33.770m² betonverharding
- 45.726m² overige verhardingssoorten (half-verharding en zandwegen)

Bron: GBI d.d. 30-01-2018

De geactualiseerde data laten afwijkingen zien ten opzichte van de begroting 2017. Dit wordt deels verklaard door areaaluitbreiding (NvL en overdracht wegen van provincie naar gemeente) en deels door dataverfijning.

Beleidskader:

- Wegenbeheerplan 2014-2018

De raad heeft in haar vergadering van 23 januari 2014 het wegenbeheerplan 2014-2018 vastgesteld en besloten de kwaliteit van de wegen vast te stellen conform het inwonergericht model op basis van de KOM systematiek. Met dit model worden de locaties waar de meeste gebruikers het vaakst verblijven op B niveau onderhouden. Niveau B wordt gekwalificeerd als het minimale niveau voor wegonderhoud, tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten wordt de kans op ongevallen geminimaliseerd en wordt er over het grootste gedeelte van het areaal goed rentmeesterschap gevoerd. Kanttekening is dat dit model C kwaliteit toestaat voor de wegen in het buitengebied, de industrieterreinen en de wegen bij de sportparken.

Alle wegen in Meppel zijn opgenomen in een wegenbeheersysteem. Naast een beschrijving van de grootte en het type van de wegen is per weg ook de onderhoudskwaliteit in het systeem opgenomen. Jaarlijks worden alle wegen door een gespecialiseerd bureau geïnspecteerd op basis van de landelijke erkende CROW-systematiek. De resultaten van de inspecties worden in het wegenbeheersysteem verwerkt. Met het wegenbeheersysteem kan de kwaliteit van de wegen worden weergegeven en kunnen de kosten voor het onderhoud worden berekend.

onderhoudskwaliteit van de wegen			
	goed (A en B)	slecht (C en D)	
inspectie 2015	87%	13%	volgens KOM
inspectie 2016	92%	8%	volgens KOM
inspectie 2017	96%	4%	volgens KOM

Doelstelling: kwaliteit van de wegen op peil houden, geen stijging van % slecht.

Deze doelstelling is in 2017 gerealiseerd.

Het percentage slechte wegen is 4% van het totale areaal, bijna 81.000 m² verharding waarbij sprake is van achterstallig onderhoud.

De toename van het aandeel goede wegen heeft verschillende oorzaken:

- Er zijn in 2017 grote oppervlakten D kwaliteit wegen hersteld, o.a. Oosterboerseweg en Zegelhorstweg.
- Overdracht van wegen van de provincie naar de gemeente (rotonde afrit Meppel centrum tot verkeerslichten Hoogeveenseweg.
- Gefaseerd wordt het areaal aangevuld met A+ kwaliteit wegen uit de nieuwe ontwikkelingen.
- Met de komst van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) worden de wegvakonderdelen in het beheerprogramma GBI opnieuw ingedeeld. Naast een herindeling worden grote wegvakonderdelen opgedeeld in kleinere wegvakonderdelen. Door het op bovenstaande wijze verfijnen van de data worden de meetresultaten in de toekomst nauwkeuriger. Een ander gevolg van dit verfijnen is dat de data niet per definitie 1 op 1 te vergelijken is met de data van de voorgaande jaren. De verwachting is dat medio 2019 de herindeling van de wegvakonderdelen afgerond is.

De slechte verharding bevindt zich op deels in al opgenomen herinrichtingen in de investeringsplanning, zoals gefaseerde aanpak Koedijklanden, herinrichting Binnenring en het Molenpad. Overige wegen met achterstallig onderhoud zijn de Dorpsstraat, Kolderveen en de Hesselterlandweg. Daarnaast zijn er verspreid wegen waar met klein onderhoud de ambitie van het inwonergericht model kan worden gehaald.

De onderhoudswerkzaamheden kunnen in drie categorieën worden ingedeeld:

- Klein onderhoud: dagelijks routinematig onderhoud. Hieronder valt het klussenwerk en het klein leed als verzakte stoeptegels; ("het in goede staat houden")
- Groot onderhoud op basis van de wegininspecties; ("het in goede staat terugbrengen")
- Rehabilitatie: vervanging na einde levensduur en reconstructies.

Klein en groot onderhoud

Het onderhoudsbudget voor 2017 bedroeg € 1.126.499. Dit is inclusief de € 400.000 uit het uitvoeringsprogramma. Dit onderhoudsbudget is ingezet voor klein en groot onderhoud en voor het oplossen van calamiteiten en meldingen, een jaarlijks asfaltbestek en een elementenbestek. In 2017 zijn ten laste van de € 400.000 achterstallig onderhoud werkzaamheden verricht aan Hoogetin, Kleine en Grote Akkerstraat. Uitvoering van de Dorpstraat en de Schuttevaerstraat zijn om planning technische redenen uitgesteld. In plaats daarvan zijn de Oosterboerseweg en de Zegelhorstweg hersteld. Dit waren ook wegen op D niveau.

Daarnaast is de raad op 9 november geïnformeerd over de noodgedwongen reconstructie van de Burgemeester Slompweg. Deze werkzaamheden zijn in 2017 uitgevoerd en zorgen voor een overschrijding van circa € 165.000. Ook Oevers AB, herstel elementenverharding, conform de claim ad € 100.000 is afgewikkeld.

De werkelijke kosten in 2017 bedroegen € 1.429.746.

Rehabilitatie

Grootschalige herinrichtingen en vervanging van de riolering zijn opgenomen in de investeringsplanning. Achterstallig onderhoud van de wegen wordt in deze gevallen integraal meegenomen.

In 2017 zijn de volgende herinrichtingen/ontwikkeling gerealiseerd:

- Uitvoering achterstallig onderhoud Slingenberg.
- Uitvoering revitalisering Koedijklanden fase 3 Breitnerhof.
- Uitvoering revitalisering; fase 4 P. Mondriaanstraat en T. van Doesburgplantsoen.
- Uitvoering herinrichting Rembrandtlaan fase 3.

In 2017 zijn in voorbereiding / uitvoering genomen:

- Uitvoering herinrichting Marktstraat.
- Uitvoering herinrichting Jan Tooroplaan.
- Voorbereiding revitalisering Koedijklanden fase 7 Van Ruisdaellaan.

5.3.3 Openbare verlichting

Strikt genomen is de gemeente Meppel niet wettelijk verplicht de openbare ruimte binnen haar beheersgebied te verlichten. Wel is zij verplicht de veiligheid van haar inwoners te bevorderen. Een manier om hier invulling aan te geven is het plaatsen van verlichting.

Beleidskader:

- "alLEs Duurzaam", beleid openbare verlichting 2015-2019.

In de raadsvergadering van 30 april 2015 is het beleidsplan openbare verlichting 2015-2019 vastgesteld. Doelstelling van het plan is het optimaliseren van de openbare verlichting in Meppel. Met het toepassen van LED-verlichting wordt het areaal openbare verlichting in brede zin verduurzaamd. LED-verlichting gebruikt bij dezelfde lichtopbrengst minder energie en kent een langere levensduur.

In het DuurzaamEnergiePlan DEP is de ambitie vastgelegd om als gemeente in het jaar 2040 klimaatrobuust te zijn. Het DEP spreekt over een CO2-neutrale gemeente in 2040. Omdat de gemeente 100% duurzaam geproduceerde elektriciteit inkoop én deze inzet voor de openbare verlichting is er sprake van CO2-neutraliteit.

Door de bestaande conventionele openbare verlichting gefaseerd te vervangen door energiezuinige LED-verlichting is er minder energie nodig voor de openbare verlichting. Dit resulteert in een lagere energierekening. Tevens is er sprake van een besparing op de kosten voor het dagelijks beheer van de openbare verlichting. LED lampen gaan langer mee en hebben minder onderhoud nodig dan conventionele lampen.

Het regulier onderhoudsbudget voor 2017 bedroeg € 177.900. In samenwerking met de gemeente Steenwijkerland is het onderhoudsbestek uitgevoerd. De werkelijke onderhoudskosten bedroegen in 2017 € 92.131. De besparingen op de energiekosten zijn in 2017 niet volledig benut voor vervanging. De gefaseerde vervanging van conventionele verlichting door een energiezuinige LED variant heeft vertraging opgelopen als gevolg van langere levertijden. In 2017 is de verlichting langs de volgende wegen omgevormd: Oosterbroekenweg, Oosterboerseweg, Binnenweg. Door de langere levertijden van LED armaturen worden de Brandemaat en Oosterboerseweg in 2018 omgevormd.

Doelstelling: optimaliseren openbare verlichting door de bestaande conventionele openbare verlichting gefaseerd te vervangen door energiezuinige LED-verlichting.

5.3.4 Civieltechnische kunstwerken

Onder civieltechnische kunstwerken wordt verstaan: bruggen, beschoeiingen, kademuren, duikers, steigers en tunnels. Vanwege de waterrijke omgeving heeft Meppel veel civieltechnische kunstwerken.

Beleidskader:

- Beheerplan civiele kunstwerken (2008)

In 2015 is gestart met de inventarisatie voor het opstellen van een nieuw beheerplan civiele kunstwerken. In 2017 is een nieuw beheerplan opgesteld. Het plan wordt in 2018 aangeboden aan het college en de raad.

Binnen het bestaande onderhoudsbudget wordt regulier onderhoud uitgevoerd. Periodiek vindt inspectie plaats van de houten bruggen en vissteigers, worden beweegbare bruggen gesmeerd en mechanisch/elektrisch gecontroleerd. Voor vervanging / groot onderhoud van civiele kunstwerken worden kredieten in het meerjarenperspectief opgenomen.

Het regulier onderhoudsbudget voor 2017 bedroeg € 320.775. Het bestede bedrag in 2017 bedraagt € 323.447.

Hiervoor zijn de naast het reguliere onderhoud de volgende werkzaamheden verricht:

- Plaatsen beschoeiing nabij camping de Kikkerije
- Schilderen leuningen Tipbrug en Prinsenbrug
- Schilderen leuningen en bovenbouw Zuiderbrug
- Slijtlagen vervangen bij diverse bruggen
- Vervangen vissteiger Van Ewijkssingel

In 2017 zijn de volgende werken gerealiseerd:

- Vernieuwing besturing en aandrijving Kaapbruggen in samenhang met
- Aanleg op afstand bestuurbaar systeem brugbediening conform havenvisie Zwolle Kampen Meppel.

In 2017 zijn in voorbereiding genomen:

- Vervanging damwand Meursingeweg
- Vervanging beschoeiing Bunskamp.

Doelstelling: zorg dragen voor veilig gebruik van de kunstwerken voor alle gebruikers.

5.3.5 Openbaar groen

Het groenareaal van Meppel bestaat uit:

- 329,1 ha te onderhouden openbaar groen
- 27.592 te onderhouden bomen
- 3 te onderhouden sportparken (sportpark Ezinge, sportpark Koedijkslanden, sportpark Tussenboerslanden)
- 2 te onderhouden begraafplaatsen (Meppel en Nijeveen)

Bron: GBI d.d. 29-01-2018

De geactualiseerde data laten afwijkingen zien ten opzichte van de begroting 2017. Dit wordt deels verklaard door areaaluitbreiding (NvL) en deels door dataverfijning.

Beleidskader:

- De Kadernotitie "Zo doen we Groen" (2015)
- Beleidsvisie op uitgeefbaar groen 2012/ oktober 2017 gewijzigd beleid snippergroen
- Groene kaart en lijst monumentale bomen 2012
- Raadsmotie Meer bomen
- Meerjaren onderhoudsplan sportvelden (2017)

In de raadsvergadering van 17 december 2015 is de kadernotitie "Zo doen we Groen" vastgesteld.

In dit plan zijn diverse beleidsplannen op het gebied van groen, landschap, bomen en water geïntegreerd tot 1 beleidsplan.

Het plan zet de ambitie voor 2030 neer. Ambitie is Drie keer Groener!: goed groen, mijn groen en gezond groen. 'Goed groen' betekent groen dooraderd, het ziet er aantrekkelijk en logisch uit en heeft een goede beeldkwaliteit. 'Mijn groen' is streekeigen in de buitengebieden en kenmerkend en passend bij de wijken van Meppel en Nijeveen. Het groen – met name de parken en de wateren – nodigt uit tot

gebruik en beleven. 'Gezond groen' is afgestemd op de ondergrond en de situatie van de plek zodat natuurwaarden (klein en groot) er kansen krijgen. Het groen is vitaal en divers. Op groenonderhoud wordt regie uitgevoerd (eigen dienst/Reestmond en aannemers). Dit gebeurt op basis van ervaring en vakmanschap, rekening houdend met de strategische kaders. In 2014 is gestart met gefaseerde vervanging van het groen in de wijk Koedijklanden. Dit wordt samen met riolerings- en wegwerkzaamheden fasegewijs opgepakt. In 2017 is een groot deel van fase 3, Breitnerhof; fase 4 P. Mondriaanstraat / T. van Doesburgplantsoen en Jan Tooroplaan afgerond. Op diverse locaties in dit gebied heeft groeiplaatsverbetering plaatsgevonden. Het college heeft in haar vergadering van 25 april 2017 ingestemd met het meerjaren onderhoudsplan sportvelden. Het jaarlijks onderhoudsbudget is via de berap 2017 en PPN 2018-2021 verhoogd met € 97.000 met ingang van 2017. Ook het onderhoudsbudget voor leggers, schouw en waterlossing is op deze wijze met € 14.000 verhoogd, vanwege een tegenvallende aanbesteding.

Het regulier onderhoudsbudget groen voor 2017 bedroeg na wijziging € 1.187.675; dit is inclusief groenbeheer begraaftplaatsen; rondom de sportvelden en leggers, schouw en waterlossing. De kosten 2017 bedroegen € 1.347.084.

Er zijn meer werkzaamheden uitbesteed als gevolg van lagere inzet medewerkers Reestmond. Hiertegenover staat een lagere detacheringsvergoeding aan Reestmond en ontvangen loonkostensubsidie 2016, een voordeel van € 109.000. Per saldo is er sprake van een en nadelig effect van € 50.000. Dit wordt veroorzaakt door de onvoorziene kosten van de reconstructie van de burgemeester Slompweg en een nabetaling aan het waterschap voor de baggervergoeding 2016.

Doelstelling: een betere inrichtings- en beeldkwaliteit van groen, een sterkere identiteit en gebruikswaarde van de groene hoofdstructuur en toename van de natuurwaarde.

5.3.6 Speelvoorzieningen

In Meppel staan 498 speeltoestellen in het openbaar gebied en in speeltuinen (Bron ABS 29-01-2018).

Beleidskader:

- Speelruimteplan 2013

Speeltoestellen moeten voldoen aan het Besluit Veiligheid en Attractie- en Speeltoestellen. Om dit te controleren worden inspecties uitgevoerd en worden de resultaten hiervan in een elektronisch logboek bijgehouden. Bij constatering of melding van een gebrek aan de speeltoestellen worden deze gerepareerd.

Het regulier onderhoudsbudget voor 2017 bedroeg € 139.838 plus incidenteel € 25.000 ten behoeve van een speellocatie op Het Vledder. Totaal beschikbaar € 164.838. Werkelijke kosten 2017 € 167.645. Het regulier onderhoudsbudget wordt naast regulier beheer en onderhoud ingezet voor de uitwerking van het Speelruimteplan 2013. Waar dat kan gebeurt dit via een wijkgerichte werkwijze in een periode van circa 10 jaar. In dit kader zijn in 2017 de speelplekken in de Oosterboer noordwest vernieuwd.

Doelstelling: voorzien in de speelbehoefte van ieder kind van 0-18 jaar via formele en informele speelruimte, uitnodigend tot buiten spelen, bewegen en ontmoeten.

5.3.7 Water en waterbodem

Beleidskader:

- De Kadernotitie "Zo doen we Groen" (2015)
- Het Watertakenplan 2016-2020 (2015)
- Het Baggerplan / Prioritering baggerwerken Meppel.

In 2015 zijn door de raad de kadernotitie "Zo doen we groen" (17 december) en het Watertakenplan 2016-2021 (26 november) vastgesteld. Alle projecten uit de stedelijke wateropgave zijn inmiddels opgepakt. In 2017 is de optimalisering waterhuishouding Slingenberg gerealiseerd. Voor de optimalisering waterhuishouding Nijeveen, heeft in 2017 aanvullende monitoring- plaatsgevonden. De monitoring heeft een looptijd tot en met het 1e kwartaal 2018. Aansluitend volgt de analyse van de gegevens en wordt een plan van aanpak opgesteld planning 2e halfjaar 2018. De uitvoering is voorzien in de periode 2019-2020.

Voor het op diepte houden van de watergangen en het verwijderen van vervuild slib moet baggerwerk respectievelijk saneringswerk worden gedaan. Hier zijn hoge kosten mee gemoeid. Periodiek vindt in overleg met het Waterschap monitoring plaats om de waterdieptes in de gaten te houden. In 2017 hebben baggerwerkzaamheden in en rondom de Oosterboer plaatsgevonden. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd door het Waterschap.

Voor de komende jaren worden voorsnog geen grote baggerwerkzaamheden voorzien. Zodra dit weer het geval is, zal dit worden opgenomen in de investeringsplanning.

Een regulier onderhoudsbudget is niet van toepassing.

Doelstelling: voldoen aan de zorgplicht voor inzamelen en transport van overtollig grond- en hemelwater en bijdragen aan de functionaliteit en kwaliteit van watergangen.

5.3.8 Riolering

Vanuit de Wet milieubeheer heeft de gemeente een zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt bij de binnen het grondgebied van de gemeente gelegen percelen. Vanuit de Waterwet heeft de gemeente een zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater, dat perceelseigenaren redelijkerwijs niet zelf kunnen verwerken. Tevens heeft de gemeente vanuit de Waterwet een zorgplicht voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

De volgende arealen zijn in beheer bij de gemeente Meppel:

- 224,1 km vrijverval riolering
- 53,5 km persleiding /drukriolering
- 138,4 km drainageleidingen
- 128 pompunits (drukriolering)
- 56 gemalen (hoofdgemalen, drainage gemalen, oppervlaktewater gemalen en tunnelgemalen).
- 5 IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater)
- 9 BBB's (Bergbezinkbassin)
-

Bron: GBI/SAM d.d. 29-01-2017

De geactualiseerde data laten afwijkingen zien ten opzichte van de begroting 2017. Dit wordt deels verklaard door areaaluitbreiding (NvL) en deels door dataverfijning. In 2017 is het nieuwe beheerprogramma voor pompen en gemalen (SAM) in gebruik genomen. De input voor dit nieuwe beheerprogramma bestaat uit de inventarisatie en inspectie 2016. Met ingang van ultimo 2017 wordt planmatig beheer en onderhoud uitgevoerd voor pompen en gemalen.

Beleidskader:

- Het basisrioleringsplan (2006)
- Het afkoppelplan Kern-Meppel (2006)
- Watertakenplan 2016-2020 (2015)

In de raadsvergadering van 26 november 2015 is het Watertakenplan 2016-2021 vastgesteld.

In het samenwerkingsverband Fluvius is met het voormalige waterschap Reest en Wieden en de zes inliggende gemeenten (De Wolden, Hogeveen, Meppel, Midden Drenthe, Steenwijkerland en Westerveld) het Watertakenplan 2016-2021 opgesteld. Het Watertakenplan kent een hoofdrapport en specificaties per gemeente / waterschap. In het hoofdrapport is een visie beschreven op de samenwerking binnen Fluvius en hoe deze kan bijdragen aan een betaalbare, duurzame en toekomstbestendige afvalwaterketen. Het hoofdrapport is een gezamenlijk document dat de zes gemeenten en het waterschap verbindt.

In de specificatie zijn de gemeentelijke watertaken van Meppel verder uitgewerkt. Het is tevens de invulling van de wettelijke zorgplicht en voldoet daarmee aan de eisen die aan een verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) worden gesteld.

Binnen het Watertakenplan wordt ook de doelmatigheidswinst in de waterketen behaald en bewaakt, welke is gesteld vanuit het Bestuursakkoord Water uit 2011.

Onderdeel van dit plan zijn de levensduurverlengende maatregelen voor de riolering. Door deelreparaties aan de riolering uit te voeren hoeft niet elke rioolbuis na het bereiken van de theoretische levensduur worden vervangen. Met deze vorm van beheer wordt een verantwoord risico genomen met betrekking tot het functioneren van de riolering.

In 2017 zijn de volgende werkzaamheden gerealiseerd:

- Uitvoering en afwikkeling riolering Koedijkslanden fase 3: Breitnerhof
- Uitvoering en afwikkeling riolering Koedijkslanden fase 4: Mondriaanstraat en T. van Doesburgplantsoen
- Uitvoering en afwikkeling riolering Jan Tooroplaan
- Uitvoering en afwikkeling rioolvervanging Slingenberg
- Uitvoering en afwikkeling afkoppelen Oevers AB

In 2017 zijn in voorbereiding / uitvoering genomen:

- Uitvoering rioolvervanging Nijeveensewegbuurt
- Nader onderzoek rioolvervanging Nijeveen conform stedelijke wateropgave
- Voorbereiding vervangen gemalen, persleidingen, drukriolering en randvoorzieningen

Nieuwe aanleg riolering (wordt gefaseerd in meerdere jaren uitgevoerd):

- bouwrijpmaken Danninge Erve Zuid 2
- woonrijpmaken Nieuwveense Landen Centrum Wonen 1
- bouwrijpmaken Nieuwveense Landen Broeklanden 4
- bouwrijpmaken fase 3 Noord II

Het regulier onderhoudsbudget voor 2017 bedroeg voor onderhoud riolering € 378.200; voor pompen en gemalen € 137.500 en voor kolken € 26.200. Via de berap 2017 zijn de budgetten rioleringen en pompen en gemalen incidenteel opgehoogd om extra onderhoudswerkzaamheden te verrichten. Voor riolering zijn deze in 2017 uitgevoerd, voor pompen en gemalen is er sprake van een langere doorlooptijd. De beschikbare budgetten zijn met uitzondering van pompen en gemalen volledig benut € 394.026; € 74.455 en € 31.640. De geplande onderhoudswerkzaamheden 2017 voor pompen en gemalen zijn nog niet allemaal uitgevoerd, de werkzaamheden hebben een langere doorlooptijd.

Doelstelling: voldoen aan de zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt bij de binnen het grondgebied van de gemeente gelegen percelen.

5.3.9 Onderwijsgebouwen

Sinds 1 januari 2015 zijn de schoolbesturen in het basisonderwijs verantwoordelijk voor het totale onderhoud van en aanpassingen aan hun gebouwen. Er kan voor deze voorzieningen geen beroep meer gedaan worden op de gemeente. Voor het voortgezet onderwijs was dit al langer het geval.

Vanuit de zorgplicht blijft de gemeente verantwoordelijk voor capaciteitsvraagstukken, nieuwbouw, uitbreiding en eerste inrichting voor scholen in het basis-, (voortgezet) speciaal en voortgezet onderwijs. Deze wetswijziging zorgt zowel landelijk als lokaal voor discussies over wie verantwoordelijk is voor levensduur verlengende renovaties.

Integraal huisvestingsplan Primair Onderwijs (IHP PO).

Het IHP PO uit 2012 is gebaseerd op de toen geldende verantwoordelijkheidsverdeling. Per 1 januari 2015 is deze verantwoordelijkheidsverdeling veranderd door de doordecentralisering van het buitenonderhoud. Naast wetswijzigingen zijn er nieuwe onderwijskundige inzichten en is renovatie landelijk een steeds meer besproken onderwerp als huisvestingsoplossing. Dit is aanleiding om samen met de schoolbesturen een nieuwe strategische huisvestingsvisie op te gaan stellen in de vorm van een integraal huisvestingsplan. In 2017 is hiermee gestart. Afronding vindt plaats in 2018.

School (voorzieningen) Nieuwveense Landen.

Een nieuwbouwwijk trekt veel jonge gezinnen aan. Deze hebben belang bij goede maatschappelijke voorzieningen in hun wijk. Voorafgaand aan besluitvorming over het integraal huisvestingsplan primair onderwijs wordt een onderzoek uitgevoerd die duidelijkheid moet geven over de haalbaarheid van een onderwijsvoorziening voor primair onderwijs in de wijk.

Johannes Calvijnschool

De Johannes Calvijnschool heeft een verzoek ingediend voor het uitvoeren van een levensduurverlengende renovatie. Het bestuur wil de school blijven gebruiken in de toekomst, maar het gebouw is sterk verouderd en voldoet niet aan de huidige onderwijskundige wensen. In 2017 is het plan gezamenlijk verder uitgewerkt en zijn afspraken gemaakt. De uitvoering vindt in 2018 plaats.

CSG Dingstede

Samen met CSG Dingstede is gewerkt aan een oplossing voor de huisvestingsopgave van de school. Er zijn gesprekken gevoerd en afspraken gemaakt over levensduur verlengende renovatie. Medio 2018 zal een voorstel ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

Greijdanus

De extra verdieping is begin 2017 opgeleverd en in gebruik genomen. Hiermee is voorzien in een duurzame oplossing voor het capaciteitsvraagstuk van Greijdanus.

De Ambelt/Stad en Esch

De Ambelt is per 1 augustus 2017 ondergebracht bij Stad en Esch. Om alle leerlingen te kunnen huisvesten op onderwijspark Ezinge worden in 2018 nog enkele aanpassingen uitgevoerd.

5.3.10 Overige gebouwen

Alle gemeentelijke gebouwen zijn in een gebouwenbeheerssysteem (Planon) ingebracht. Jaarlijks worden de gebouwen geïnspecteerd en op basis van de onderhoudstoestand wordt het benodigde budget voor groot onderhoud berekend. Het kan per jaar verschillen hoeveel geld voor groot onderhoud nodig is. In de begroting zijn deze onderhoudsbudgetten opgenomen. Zie hiervoor de volgende tabel.

kosten onderhoud gebouwen (excl. onderwijs)	rekening	begroting	begroting na wijz.	rekening
(bedragen x € 1.000)	2016	2017	2017	2017
budget groot onderhoud (Planon)	755	679	719	738

De overschrijding in 2017 op groot onderhoud wordt veroorzaakt door onder andere:

- Vm. Onderwijsgebouw Stad&Esch Zuideinde, geschikt maken voor verkoop;
- Vm. onderwijsgebouw Kompas, kosten voorbereiding sloop;
- Plataan, standaardisatie verhuurcontracten, waardoor minder onderhoudskosten voor rekening van gebruiker komen;
- Schade gemeentewerf en sporthal de Eendracht, welke via de verzekering weer zijn verrekend.

Accommodatiebeleid

Na het vaststellen van het huidige accommodatiebeleid in 2012 is het afstoten van vastgoed actief opgepakt. In het uitvoeringsprogramma 2014-2018 is opgenomen dat er een strategische toekomstvisie voor het maatschappelijk vastgoed opgesteld gaat worden. Hierin wordt bepaald welke rol het maatschappelijk vastgoed inneemt bij het realiseren van beleidsinhoudelijke doelen. De kernvraag hierbij is hoe de verschillende maatschappelijke belangen en instellingen zo slim mogelijk gecombineerd kunnen worden voor het hoogste maatschappelijke rendement.

In 2017 zijn de volgende objecten afgestoten:

- De Watertoren en Zuideinde 76 zijn verkocht. Passeren bij de notaris zal echter in 2018 gebeuren. Voor Villa Mobila is een overeenkomst afgesloten, circa 1,5 jaar verhuur aansluitend verkoop (verkoopakte passeert in 2018).

Gebouwen voor gemeentelijke dienst

De gemeente heeft een aantal gebouwen in onderhoud die nodig zijn voor de gemeentelijke dienst. De belangrijkste daarvan zijn het stadhuis, de gemeentewerf en de brandweerkazerne. Het stadhuis en de brandweerkazerne zijn in goede staat van onderhoud. De onderhoudssituatie van de gemeentewerf is ook in goede staat maar er zijn wel enkele zaken aan vervanging toe.. Daarnaast is er sprake van allerlei kleine gebouwen op de begraafplaatsen, bij de haven, de brugwachtershuisjes en de gebouwen voor rioolgemalen. Voor alle gemeentelijke gebouwen is er een actueel meerjaren onderhouds- en investeringsplan. De bijbehorende budgetten zijn meerjarig in de begroting opgenomen.

Sportaccommodaties

De gemeente heeft diverse sportaccommodaties: Ezinge, Koedijkslanden, Het Erf en De Aanloop in Meppel en sporthal De Eendracht in Nijeveen. Er zijn ook twee gymnastieklokalen, Oosterboer en Prinses Marijkestraat. Voor de sportaccommodaties en de gymnastieklokalen zijn actuele meerjarige onderhouds- en investeringsplannen aanwezig. Daarnaast doet de gemeente nog het beheer en onderhoud van de kleeaccommodaties op de sportparken (Ezinge, Koedijkslanden en Tussenboerlanden). Op sportpark Koedijkslanden is het beheer en onderhoud overgedragen aan de sportverenigingen (privatisering). Ter compensatie ontvangen de verenigingen een subsidiebijdrage voor het beheer en onderhoud.

Cultuur en welzijnsaccommodaties

De belangrijkste culturele gebouwen die de gemeente in beheer heeft, zijn: schouwburg Ogterop, de Secretarie, de Schalle, de Meppeler toren, de toren in Kolderveen en molen De Sterrenberg in Nijeveen. Daarnaast zijn enkele buurt- en wijkcentra in eigendom van de gemeente. De gemeente verhuurt deze gebouwen aan de gebruikers.

Multifunctionele accommodaties

Het Palet betreft een multifunctionele accommodatie waarin zowel openbaar als bijzonder basisonderwijs zijn gehuisvest. Tevens maken gesubsidieerde partners zoals Stichting WelzijnMensenWerk en het Centrum Jeugd en Gezin gebruik van deze locatie, evenals private instanties Prima Life Junior, Allio Kinderopvang en Icare.

De Plataan is een multifunctionele accommodatie. In deze accommodatie zijn culturele activiteiten (Scala, speel-o-theek, bibliotheek, Kameleon, Bazuin), welzijnsactiviteiten (Stichting WelzijnMensenWerk), onderwijs (K.B.S. De Plataan voorheen Mgr. Niermanschool en Drenthe College, volwasseneneducatie) en kinderopvang gehuisvest.

Vrijkomende schoolgebouwen

Per 1 juli 2014 zijn volgens het economisch claimrecht de vrijkomende schoolgebouwen van Stad&Esch aan het Zuideinde, de Randweg en de Witte de Withstraat (Rechterenschool) aan de gemeente vervallen, waardoor de beheerskosten voor rekening van de gemeente komen. In 2016 is het leegstaande pand van de vm. Rechterenschool tijdelijk verhuurd aan diverse maatschappelijke instanties (o.a. de Mensa). De

gebouwen van Stad & Esch aan het Zuideinde zijn verkocht (Zuideinde 76 wordt in 2018 afgerond). Voor het gebouw aan de Randweg is de verkoopprocedure gestart en het voormalige sportveld wordt met Woonconcept ontwikkeld voor sociale woningbouw. Het oude gebouw van het Kompas is in 2017 gesloopt om samen met Woonconcept sociale woningbouw op de plek waar eerder het Kompas en de Koedijkslandenschool mogelijk te maken.

Door de uitbreiding van Greijdanus is het voormalige schoolgebouw van AOC Terra aan de Schoolstraat weer in gemeentelijk beheer is gekomen.

Strategisch gebouwenbezit

De gemeente is in het bezit van een aantal panden, welke vanuit strategische overwegingen zijn aangeschaft. Het gaat daarbij onder andere ook om enkele objecten die zijn gelegen in ontwikkelingsgebieden, zoals Nieuwveense Landen en het Transformatiegebied. Een aantal van die zogenaamde strategische panden zijn verhuurd dan wel in beheer uitgegeven om zodoende leegstand te voorkomen. Te denken valt hierbij aan het voormalige HIAB terrein wat tijdelijk is verhuurd.

De Gemeente Meppel ontwikkelt aan de noordkant van de bestaande stad de nieuwe woonwijk Nieuwveense Landen. Tussen de bestaande stad en de nieuw te realiseren woonwijk liggen (verouderde) bedrijventerreinen. Deze bedrijventerreinen vormen een barrière tussen de bestaande stad en de nieuwe woonwijk. Er is een goede aansluiting nodig tussen de nieuwe wijk en de bestaande stad. Deze aansluiting moet op meerdere terreinen tot stand komen:

- stedenbouwkundig (aantrekkelijk)
- sociaal (veiligheid en voorzieningen)
- ontsluiting (verkeerskundig).

Dit betekent dat er veranderingen in dit tussengebied nodig zijn. Daarnaast vraagt de economische dynamiek in dit gebied om een aanpak die creatieve en alternatieve oplossingen mogelijk maakt. Deze ontwikkelingen zijn opgenomen in de Structuurvisie onder de noemer Transformatiegebied.

Gebouwen van derden

Onze gemeente heeft verder specifieke verantwoordelijkheid in het kader van de instandhouding van gebouwen van stichting De Poele en stichting WelzijnMensenWerk.

5.4 Paragraaf financiering

5.4.1 Algemeen

In deze paragraaf leggen wij verantwoording af over de uitvoering van het financieringsbeleid aan de hand van de gestelde kaders in de begroting en de beleidsnota Financiering.

In deze paragraaf worden achtereenvolgens behandeld:

- beleid en regelgeving
- interne en externe ontwikkelingen
- verantwoording van de uitvoering in 2017
- overzicht leningenportefeuille, verstrekte leningen en afgegeven garanties
- rentetoerekening en renteresultaat

5.4.2 Beleid en regelgeving

De treasuryfunctie dient uitsluitend de publieke taak en is ingericht om binnen de afgesproken kaders de doelstellingen te behalen. Het gaat om het verzekeren van toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities, het beschermen van resultaten tegen ongewenste financiële risico's, het minimaliseren van kosten en het optimaliseren van renteresultaten.

Beleid is vastgelegd in zowel landelijke wet- en regelgeving als eigen beleid. De belangrijkste zijn de Wet Financiering decentrale overheden (Fido), de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) en het eigen beleid zoals dit vast ligt in de nota "Financiering, Financieringsbeleid en –statuut gemeente Meppel". Dit is een nadere uitwerking van de door de raad gestelde kaders in de Financiële beheersverordening van de gemeente Meppel.

De uitvoering van het treasurybeleid is gericht op het zo laag mogelijk houden van kosten en het minimaliseren van risico's. Onderdeel daarvan is ook om financiële middelen tijdig aan te trekken om de bedrijfsvoering ongestoord te kunnen voortzetten. De liquiditeitspositie en rentestanden worden dagelijks beheerd en gevolgd. De kredietbehoefte voor de lange termijn wordt periodiek vanuit het principe van totaalfinanciering bekeken. Daarbij wordt ook gezien of de voorgeschreven limieten en normen niet worden overschreden.

Regelgeving

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn sinds eind 2013 gaan schatkistbankieren zonder leenfaciliteit. Dit houdt in dat tegoeden (positieve banksaldi) moeten worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Decentrale overheden mogen ook onderling lenen en gemeenten hoeven niet te schatkistbankieren als zij maximaal 0,75% van hun begrotingstotaal aan overtollige financiën hebben.

Wet Hof

In de wet Hof worden normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Alle gemeenten krijgen samen een plafond voor het totale EMU-tekort voor gemeenten in een jaar. In 2015 in het nationale sanctiemechanisme uit de Wet Hof vervangen door een correctiemechanisme. Indien het begrotingstekort van Nederland groter wordt dan 3% kan de Wet Hof beperkingen opleggen aan het netto financieringsaldo van gemeenten.

Waarborgfonds sociale woningbouw

Het waarborgfonds (WSW) staat borg voor leningen die de woningbouwcorporaties hebben afgesloten. Deze maakt het mogelijk dat corporaties met voordelige financiering sociale volkshuisvesting kunnen realiseren. Het Rijk en de gemeenten zijn achtervang voor het waarborgfonds. Het WSW heeft een kredietwaardigheid van AAA.

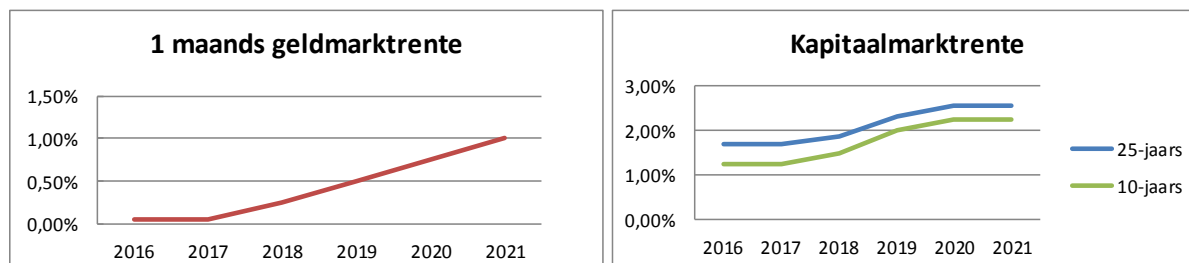
Met ingang van 2014 worden gemeenten (vertrouwelijk) geïnformeerd over het borgingsplafond. Op deze manier krijgt de gemeente meer zicht op de financiële risico's van de achtervangregeling. Indien dit vanuit de risicobeoordeling passend is, verhoogt het WSW daarvoor het borgingsplafond.¹

5.4.3 Interne en externe ontwikkelingen

Terugkijkend op het jaar 2017 is de rente op de kapitaalmarkt stabiel gebleven. In de hierna opgenomen tabel wordt voor de jaren 2016-2017 de werkelijke rente weergegeven. Voor de jaren 2018 tot en met 2021 zijn de door ons geraamde renteontwikkelingen op basis van de verwachte landelijke ontwikkeling

¹ Bron: www.wsw.nl

opgenomen. Naar verwachting zal de Europese Centrale Bank (ECB) de rente voor de geldmarkt onveranderd laten. De rentetarieven voor de kapitaalmarkt kunnen licht oplopen. De ECB verhoogde haar groeiprognose voor het eurogebied in 2018 naar 2,0%. De inflatie komt in 2018 volgens de ECB lager uit, nl. op 1,3% in plaats van 1,5%. Dit jaar kwam de economische groei uit op 3%. In 2018 neemt de groei iets af naar 2,4%. Ondanks de afname blijft de groei bovengemiddeld. Naar verwachting zal in 2018 een verdere vermindering van het effectenaankoopprogramma door de ECB worden doorgevoerd.²

5.4.4 Verantwoording van de uitvoering

Toegang tot financiële markten

Met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) hebben we een contract afgesloten voor integraal bankieren. Toegang tot de financiële markten is daarmee verzekerd.

AO/IC

Met het financieringsbeleid zijn ook de AO/IC maatregelen nadrukkelijk weergegeven. De verantwoordelijkheden en de verhouding tussen de verschillende actoren zijn vastgelegd. Hierbij is onderscheid gemaakt in de uitvoerende functie, de autorisatiefunctie en de controlerende functie. De werking van de AO/IC en de vastlegging van besluiten is goed.

Externe normen

Renterisico's worden binnen de Wet Fido onderscheiden in het renterisico op de vlottende schuld en het renterisico op de vaste schuld. Voor beide risico's heeft de Wet een norm ontwikkeld: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Hierna worden de kasgeldlimiet en renterisiconorm over 2017 nader toegelicht

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarmee de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (< 1 jaar) mag financieren. Deze norm is 8,5% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Wanneer deze norm gedurende meer dan 2 achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden moeten wij de toezichthouder hiervan op de hoogte stellen en een plan voorleggen om binnen de kasgeldlimiet te blijven.

Kasgeldlimiet	Bedrag
Bedragen x € 1 miljoen	
Begrotingstotaal	109,3
Percentage regeling: 8,5%	
Kasgeldlimiet	9,1

Uit onderstaande tabel blijkt dat wij binnen de norm zijn gebleven en dat geen ontheffing hoefde te worden aangevraagd.

Netto vlottende schuld	Gemiddeld per kwartaal
Bedragen x € 1 miljoen	
1e kwartaal	7,7
2e kwartaal	11,7
3e kwartaal	6,8
4e kwartaal	8,0
Gemiddeld	8,5

² BNG 4-12-2017

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van 20% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Dit geldt voor leningen met een looptijd groter of gelijk aan 1 jaar.

Renterisiconorm	Bedrag
Begrotingstotaal	109,3
Percentage regeling: 20%	
Renterisiconorm	21,9

Uit de volgende tabel blijkt dat wij ruimschoots binnen de norm zijn gebleven.

Toetsing renterisico aan de norm	Bedrag
Aflossingen	8,6
Renteherziening	-
Renterisico	8,6
Renterisiconorm	21,9
Ruimte / Overschrijding (-)	13,3

5.4.5 Overzicht leningenportefeuille, verstrekte leningen en afgegeven garanties

De financieringsbehoefte wordt in belangrijke mate bepaald door het investeringsprogramma, de aflossingsverplichtingen en de omvang van de uitgaven in de exploitatie. Eind 2017 heeft de gemeente Meppel 43 langlopende geldleningen in portefeuille. Deze leningen zijn aangetrokken bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB). De hoogst rentende lening heeft een percentage van 6,42%, de laagst rentende lening heeft een percentage van 0,92%. In 2017 zijn geen vaste geldleningen aangetrokken.

Portefeuille langlopende geldleningen	2014	2015	2016	2017
Bedragen x € 1 miljoen				
Onderhandse lening binnenlandse banken en overige financiële instellingen	121,4	127,9	125,5	116,9
Aangetrokken nieuwe leningen	17,0	6,0	0	0
Reguliere aflossing	10,6	8,3	8,6	8,6
Extra aflossing	-	0,0	0	0
Leningenschuld per 31 december	127,8	125,5	116,9	108,3

Er is gewerkt met kortlopende kasgeldleningen en rekening courant kredieten. In 2017 hebben wij 18 kasgeldleningen afgesloten voor een totaalbedrag van 86 miljoen, gemiddeld 4,8 miljoen. De gemiddelde looptijd van een lening is ca. 5 weken. De kasgeldleningen zijn afgesloten tussen -0,15% en -0,38%.

Portefeuille kortlopende geldleningen	2014	2015	2016	2017
Bedragen x € 1 miljoen				
Leningenschuld per 01-01	8	9	8	5
Aangetrokken leningen in het jaar	71	97	79	86
Afgeloste leningen in het jaar	70	98	82	78
Leningenschuld per 31-12	9	8	5	13

Verstrekte leningen

Leningen en / of garanties worden verstrekt indien het publiek belang hiermee is gediend en er op andere wijze geen financiering mogelijk is. Het verstrekken van leningen en garanties is echter niet zonder risico's. Onderzoek naar de kredietwaardigheid is daarom onderdeel van de toekenningsprocedure.

In de volgende tabel staat een overzicht van de verstrekte leningen per eind december.

Overzicht verstrekte leningen aan derden	Eind 2016	Eind 2017
Bedragen x € 1 miljoen		
Woningbouwcorporaties	6,6	6,3
<i>Leningen aan deelnemingen</i>		
Nutsbedrijven	1,3	1,2
<i>Overige leningen</i>		
Hypotheke (aflopend)	3,5	2,9
Verenigingen en instellingen	0,5	0,6
WOG BV	2,2	2,3
NIT	-0,4	-0,4
Totaal verstrekt	14,2	13,3

*aan de WOG bv is in 2014 ruim 2,1 miljoen huur vooruit betaald. NIT: De PPS Nat Industrieterrein. Dit betreft een kapitaalverstrekking van het NIT aan de gemeente Meppel.

Gegarandeerde geldleningen

Verstrekte borgstellingen en garanties	Restant per 31-12-2016	Restant per 31-12-2017
Bedragen x € 1 miljoen		
Stichtingen en verenigingen	1,0	1,1
WOG BV	48,5	48,0
Eigen woningbezit	1,9	1,5
Achtervang sociale woningbouw (WSW)	155,8	137,5
	207,2	188,0

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de "Toelichting op de niet uit de balans blijvende verplichtingen".

Financieringspositie

In de volgende tabel is een overzicht opgenomen over de financiële positie ultimo 2016 en 2017.

Financieringspositie per einde boekjaar	Ultimo 2016 rekening	Ultimo 2017 rekening
Bedragen x € 1 miljoen		
Investeringspositie		
Boekwaarde (im)materiële vaste activa	98,7	100,0
Financiële vaste activa	15,4	14,0
Voorraden + OHW grex (incl NIT) (incl. verliesvoorz grex)	33,9	34,1
Overige vlottende activa	6,6	8,9
Totaal geïnvesteerd bedrag (staat van investering)	154,6	156,9
Eigen en vreemd vermogen		
Reserves (incl. rekeningsaldo)	9,6	12,6
Opgenomen langlopende leningen	116,9	108,3
Opgenomen kasgeld	5,0	13,0
Voorzieningen	8,1	7,5
Overige passiva	14,9	15,5
Totaal eigen en vreemd vermogen	154,6	156,9

Op de aangetrokken kasgeldleningen en het saldo in rekening courant heeft de gemeente per saldo rente ontvangen.

5.4.6 Rentetoerekening en renteresultaat

Op basis van de recente BBV eisen wordt onderstaand renteschema opgenomen in deze paragraaf. Voor 2017 is dit niet verplicht vanaf 2018 is renteschema voorgeschreven in deze paragraaf.

Renteschema Treasury x 1,0 mln.	BGR 2017	REK 2017	BGR 2018	BGR 2019	BGR 2020	BGR 2021
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	4,56	4,53	4,57	4,29	4,09	3,90
Externe rentebaten -/-	-0,45	-0,36	-0,26	-0,26	-0,26	-0,26
Totaal door te rekenen externe rente	4,11	4,18	4,31	4,03	3,83	3,64
Rente grondexploitatie	-1,00	-1,19	-1,03	-0,85	-0,63	-0,40
Aan taakvelden toe te rekenen	3,11	2,99	3,28	3,18	3,20	3,24
Rente over eigen vermogen	0,30	0,30	0,27	0,28	0,28	0,27
Rente over voorzieningen	0,46	0,46	0,39	0,35	0,34	0,33
Totaal aan taakvelden toe rekenen rente	3,87	3,75	3,94	3,81	3,82	3,84
Toegerekende rente (renteomslag)	4,77	4,55	4,26	4,27	4,26	4,14
Renteresultaat taakveld Treasury	0,91	0,79	0,32	0,46	0,44	0,30

Het verschil tussen begroting na wijziging en rekening bestaat uit:

- Lagere rentelasten door een werkelijk lager rentepercentage dan begroot.
- Lagere rentebaten door vervroegde aflossing van hypothecaire geldleningen en lagere baten uit geldlening met een variabel rentetarief.
- Er is minder rente toegerekend aan de grondexploitaties doordat de boekwaarde van de grexen bij de begroting van een peildatum is dan bij de jaarrekening.
- De werkelijke renteomslag wijkt af vanwege een afwijkende ontwikkeling van de activa.
- Het voordeel op het taakveld treasury vormt op andere programma's een nadeel.

5.5 Paragraaf bedrijfsvoering

5.5.1 Inleiding

Onder bedrijfsvoering verstaan we de sturing en beheersing van ondersteunende processen binnen de organisatie die dienend zijn aan de primaire processen. Deze dienende rol omvat zowel centrale als decentrale functies en (werk)processen. Hiertoef worden gerekend:

- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie
- personeel & organisatie (HRM)
- inkoop, aanbesteding en contractmanagement
- interne en externe communicatie
- juridische zaken
- informatievoorziening en automatisering (ICT)
- facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging)

De inwoners verwachten van de gemeente dat zij rechtmatig handelt, dat de gelden doelmatig en doeltreffend besteed worden en dat zij betrouwbaar, transparant en responsief is. Deze verwachting stelt eisen aan de cultuur, de organisatiestructuur en het niveau van de ondersteunende werkprocessen. Op grond van de BBV is de gemeente verplicht om ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering te verstrekken. Deze paragraaf kan gebruikt worden om deze voornemens te presenteren.

5.5.2 Organisatieontwikkeling en samenwerking

In 2017 is met een brede delegatie uit de organisatie gewerkt aan een ambitie die passend is bij de huidige ontwikkelingen. In dit traject hebben we ons laten inspireren door diverse voorbeelden en denkbeelden. De uitwerking van deze ambitie zal in 2018 verder zijn beslag krijgen.

Eind 2017 is de ambtelijke samenwerking met de gemeente Westerveld een andere fase ingegaan, die zich uit op twee niveaus: uitwisseling en inkoop. Deze samenwerking wordt verder vormgegeven op taakniveau en niet meer op afdelingsniveau.

Daarnaast bevindt Meppel zich voor verschillende taakgebieden in samenwerkingsverbanden met andere gemeenten. We hebben het hier dan over:

- 5 = Subregio van Meppel, Westerveld, Steenwijkerland, Staphorst en Zwartewaterland (primair gericht op samenwerking in het Sociaal Domein).
- 18 (inmiddels 20) = Regio van 20 gemeenten rond Zwolle, primair gericht op samenwerking op sociaal-economisch terrein.
- D= Drenthe, primair gericht op de van oudsher bestaande bestuurlijke samenwerking.

5.5.3 Ziekteverzuim personeel

Evenals voorgaande jaren is het doel een verzuimcijfer dat niet groter is dan het landelijk gemiddelde verzuimcijfer van 5,6% voor de sector gemeenten. Voor Meppel ligt het ziekteverzuim gemiddeld over de laatste 5 jaren op 4,95%.

In 2017 is het verzuimcijfer gestegen naar 5,9%. Hiervan kan 3,99% als langdurig (>42 dagen) ziek worden aangemerkt. Hierin wijkt gemeente Meppel niet veel af van de landelijke trend. Ook landelijk is voor de sector gemeenten sprake van een stijging van het ziekteverzuim. Dit onderwerp heeft de aandacht van het management. Voor 2018 is het streven om het verzuim te stabiliseren en mogelijk te laten dalen.

5.5.4 Informatisering en automatisering

Beveiliging en privacy

Er is gestart met de ENSIA, de eenduidige audit die de zelfevaluaties op de BRP, PUN, BAG, BGT en SUWI en de audit op Digid vervangt met een centrale vragenlijst die getoetst wordt door een externe auditor. De ENSIA wordt gebruikt om zowel horizontaal (richting het bestuur) als verticaal (naar de toezichthouders) verantwoording af te leggen over de informatieveiligheid. Daarnaast is gestart met een werkgroep die de gevolgen van de AVG in kaart brengt. De nieuwe privacywetgeving wordt op 25 mei 2018 van kracht. In het kader van de informatiebeveiliging is nieuw autorisatiebeleid vastgesteld, die helpt meer sturing te geven aan de processen rond het in- en uitdienst treden van personeel. Ook is een voorziening in gebruik genomen die medewerkers in staat stelt veilig te mailen.

Al met al is er sprake van veel nieuwe wet- en regelgeving op dit gebied wat qua uitvoering extra inzet zal gaan vragen van de organisatie.

Sociaal domein

In 2017 is de software met betrekking tot het verwerken van de gegevens binnen het sociaal domein uitgebreid en geoptimaliseerd. De digitale verwerking van de facturen van de leveranciers is zonder problemen en binnen de gestelde termijnen ingevoerd. Daarnaast is gewerkt aan het optimaliseren van de registraties en het koppelen van de diverse applicaties teneinde de klant zo optimaal mogelijk te bedienen.

Aansluiten op landelijke standaarden en voorzieningen.

Berichtenbox

Ook in 2017 is een aantal applicaties aangesloten op de Berichtenbox. De belastingaanslagen en de uitkeringsspecificaties Sociale Zaken worden nu ook via de Berichtenbox verstuurd aan klanten die geregistreerd staan bij de Berichtenbox. 35% van de belastingaanslagen wordt inmiddels digitaal verstuurd. Dit aantal zal in 2018-2019 alleen nog maar stijgen wanneer de belastingdienst verplichte digitale aangifte gaat invoeren en ook de Berichtenbox voor bedrijven operationeel wordt.

E-facturen

Per 18-4-2019 is elke gemeente volgens Europese richtlijnen verplicht een e-factuur te kunnen ontvangen. E-factureren is de vervolgstap op het ontvangen en verwerken van gescande facturen of facturen per PDF. Meppel heeft meegedraaid in een landelijke pilot en was de vijfde gemeente die een e-factuur kon ontvangen. Inmiddels ontvangen wij van meerdere partijen een e-factuur. Het verzenden van een e-factuur zal in de loop van 2018 worden geïmplementeerd.

Landelijke Voorziening Waarde Onroerende Zaken (LV-WOZ)

Eind 2017 moesten alle gemeenten aangesloten zijn op de LV-WOZ. Gemeenten zijn bronhouder van de Basisregistratie Waarde Onroerende Zaken (WOZ) en stellen informatie uit deze registratie beschikbaar via de LV WOZ. Het Kadaster beheert de LV WOZ. Beschikbaar zijn de WOZ-waarde, adresgegevens en kadastrale aanduiding uit de Basisregistratie Kadaster (BRK) en de BAG-ID's uit de LV BAG. Deze aansluiting is eind december 2017 gerealiseerd. Naast dat de gegevens uit de WOZ-registratie nu publiekelijk beschikbaar zijn, is er meteen een kwaliteitsslag gemaakt. De gegevens van de BGT, WOZ en BAG zijn nu volledig op elkaar afgestemd.

GOVROAM

Govroam ondersteunt overheden om te voldoen aan verplichtingen t.a.v. de veiligheid van WiFi-netwerken. Organisaties kunnen govroam gebruiken om hieraan te voldoen. Medewerkers van deelnemende organisaties kunnen met govroam veilig verbinding maken met WiFi netwerken.

Opschroeven beveiliging

Om phishing en spam tegen te gaan zijn een aantal protocollen geactiveerd: DMARC, SPF en DKIM. Niet alleen is Meppel zo beter beschermd, óók wordt voorkomen dat spam of phishing verstuurd kan worden uit naam van de gemeente.

5.5.5 Inkoop en aanbesteding

De gemeenten Meppel en Westerveld hebben vanuit een gezamenlijk inkoopplan gewerkt aan het verder optimaliseren van de inkoopfuncties bij beide gemeenten. Speerpunten daarbij zijn contractmanagement, past performance, social return on investment en duurzaamheid. Dit plan loopt door tot eind 2018.

Met ingang van januari 2017 is de nieuwe wijze van contractering van de jeugdhulp zoals die door 7 gemeenten in Zuid Drenthe wordt uitgevoerd, geïmplementeerd. In Zuid Drenthe is een team Prestatiemanagement Jeugd die de nieuwe wijze van contractering managet. Meppel levert een belangrijke bijdrage aan dit team.

5.5.6 Rechtmatigheid

In 2017 hebben we in het kader van de samenwerking met de gemeente Westerveld één gezamenlijk controleplan opgesteld. Nieuw ten opzichte van vorige controleplannen is dat de uitvoering van de rechtmatigheidswerkzaamheden risicogericht heeft plaatsgevonden.

Inmiddels is ook de voorgenomen samenwerking op het gebied van Interne Controle door de gemeenten Steenwijkerland, Meppel, Staphorst, Westerveld en Zwartewaterland ter hand genomen. Hiertoe wordt in 2018 één gezamenlijk controleplan opgesteld.

5.5.7 Communicatie

Communicatie blijft kijken naar nieuwe ontwikkelingen in de samenleving en de hoofdlijnen van beleid, zoals duurzaam versterken van het sociaal en het fysiek domein met een helder en samenhangend overzicht dat inwoners betreft en aanzet tot actie. De samenleving wisselt voortdurend standpunten en meningen uit via platforms en verenigingen; met inwoners, ondernemers en hun vertegenwoordigers. De samenwerking in regionale verbanden, onder meer op sociaal-economisch, welzijns- en veiligheidsgebied is sterker geworden.

Communicatie loopt mee voorop: de samenleving vragen stellen, meewerken en met inwoners in gesprek gaan én samen oplossingen zoeken, zoals de Noordpoort-manifestatie die met een citizenslab inwoners, groepen en organisaties uitdaagt om zelf initiatieven te ontplooiën. Met waar mogelijk speciale aandacht voor jeugd en jongeren.

Het veranderde medialandschap geeft veel minder aandacht voor lokaal en regionaal bestuurlijk nieuws, niet alleen in de geschreven pers. Schaalvergroting en het lagere bereik van landelijke en regionale media betekenen in de praktijk bijna uitsluitend ongerichte informatierondes met weinig oog voor de nuance in de lokale situatie. Deze ontwikkeling vraagt enerzijds nog meer en nog snellere inzet van eigen kanalen als website en sociale media en anderzijds een spoedige bezinning op een eigen plaats in de resterende traditionele massamedia.

Wat blijft is de vraag naar alert, passend en op menselijke maat handelen en het nauwgezet onderhouden van steeds grotere netwerken. Met het Klantcontactcentrum is webcare verbeterd om dienstverlening uit het perspectief van de klant nog toegankelijker en doelmatiger te maken.

Communicatie is persoonlijke aandacht, in digitale, maar ook in klassieke vorm: het gesprek aangaan, tijd geven om mee te denken, om ideeën te uiten, discussie te voeren, advies in te winnen en informatie te verwerken. Zo profiteert Meppel optimaal van de altijd verrassende en spontane invallen en enthousiaste deelname van betrokken personen en groepen.

5.5.8 Personeel, bezuinigingen en overhead

Personeel

De kosten van de personele inzet bestaan uit de loonsom (lonen en salarissen) en de kosten van inhuur, waarbij vacaturegelden en frictiegelden worden gebruikt om de kosten van inhuur te dekken. Er is in 2017 t.o.v. het budget van € 21.1 mln. een voordeel gerealiseerd van € 780.000 op personele inzet. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere inzet van inhuurbudgetten en vacaturegelden. We merken dat de arbeidsmarkt aantrekt, vacatures en tijdelijke inhuurplekken zijn lastiger in te vullen met de juiste mensen. De periode tussen het vertrek van een medewerker en de invulling of inhuur ten laste van die vacaturemiddelen leidt tot een incidenteel financieel voordeel op salariskosten. Daarnaast hebben we meer opbrengsten voor uithuur van personeel. Deze ontwikkelingen tezamen verklaren de uitkomst.

Niet alle kosten van de bedrijfsvoering komen ten laste van de overhead en programma's. In totaal wordt er, aan de hand van de daadwerkelijke geschreven uren, voor een bedrag van € 945.000 toegeschreven naar de investeringsprojecten (2016: € 895.000). Dit bedrag wordt geactiveerd en wordt terugverdiend via externe opbrengsten of na afsluiten van de investeringskredieten via afschrijvingen over meerdere jaren ten laste van de exploitatie gebracht.

Bezuinigingen bedrijfsvoering en projecten

Voor de jaren 2015 t/m 2018 ligt er een opgave om € 600.000 op de bedrijfsvoering te bezuinigen. We hebben de derde jaarschijf gerealiseerd door vacatures in te leveren. 2018 is het laatste jaar van deze bezuinigingsopgave.

Om een deel van het projectenprobleem op te lossen, moet er vanuit de bedrijfsvoering over een periode van 6 jaar € 800.000 worden bezuinigd. We liggen na het tweede jaar nog iets voor op schema, doordat we bij de begroting 2016 ruim € 300.000 aan vacaturemiddelen hebben ingeleverd.

In totaliteit is er nu ruim €500.000 van het dekkingsprobleem afgebouwd, er resteren nog 4 jaren om van het restant van € 1,1 mln. tot nul te komen, waarbij de ontwikkelingen (zoals de aantrekkende economie) worden gespiegeld aan de realisatie.

Overhead

Met ingang van 2017 kennen we geen kostenplaatsen meer en worden kosten daar waar mogelijk direct toegerekend aan de producten. Overige indirecte kosten zijn onder een nieuw taakveld overhead opgenomen, zie algemene dekkingsmiddelen.

Tot overhead behoren alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. De overheadtoeslag die wordt gebruikt voor kostprijsberekeningen wordt bepaald

door de redelijkerwijs aan de overhead toe te rekenen indirecte kosten te verdelen over de directe formatie.

Bij de begroting 2017 zijn de nieuwe BBV regels t.a.v. overhead geïmplementeerd en is voorgeschreven welke kosten direct mogen worden toegerekend aan de producten en wat precies onder overhead wordt verstaan. Voor de berekening van de kostendekkendheid van leges, rechten en heffingen wordt overhead toegerekend. Dit is terug te vinden in de paragraaf lokale heffingen. Aan de grondexploitatie mag ook overhead worden toegerekend. Daarnaast is het opnemen van een overzicht overhead voorgeschreven. Dit vindt u bij het hoofdstuk Algemene Dekkingsmiddelen.

Na de zomer van 2017 is ons duidelijk geworden dat we bij de begroting 2017 de geraamde budgetten voor personele inzet niet geheel op de juiste wijze hebben toegerekend aan de programma's op grond van de vernieuwde BBV-regelgeving. Bij de jaarrekening 2017 hanteren we wel de juiste toerekeningswijze van de gerealiseerde kosten, dit is op sommige programma's zichtbaar door een overschrijding op de personele inzet. De kosten en de dekking staan niet bij elkaar. Hoewel het leidt tot verschillen op zowel de programma's als op het onderdeel overhead (bij algemene dekkingsmiddelen), heeft de toerekening per saldo geen effect op het resultaat (wat bij de programma's een nadeel is, betekent een voordeel op overhead).

5.5.9 Kengetal bedrijfsvoering

De commissie BBV heeft een lijst met beleidsindicatoren opgesteld. De indicatoren zijn voor een groot deel te vinden op de site "waar staat je gemeente.nl".

Indicator	Eenheid	Begroting 2017	Werkelijk 2017
Toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat	per 1.000 inw	8,0	8,5
Werkelijke bezetting in fte van het ambtelijk apparaat	per 1.000 inw	7,4	7,8
Apparaatskosten	kosten per inwoner	€ 713,11	€ 712,76
Externe inhuur	% van (loonsom + inhuur)	16,3%	15,6%
Overhead	% van de lasten	10,2%	8,6%

5.5.10 Interbestuurlijk toezicht

Interbestuurlijk toezicht is het toezicht van de ene overheid op de andere. De provincie heeft op een aantal terreinen een toezichthoudende rol op de gemeenten. Het gaat hierbij om de volgende beleidsonderdelen:

- Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)
- Wet Ruimtelijke Ordening (WRO)
- Archiefwet
- Taakstelling huisvesting statushouders
- Monumentenwet
- Financieel toezicht

Het toezicht op financiën wordt afzonderlijk georganiseerd. De andere vijf onderwerpen vallen onder de Wet Interbestuurlijk Toezicht. Zij worden hieronder integraal toegelicht.

In Drenthe is de nieuwe wet vorm gegeven door criteria te ontwikkelen op basis waarvan zelfbeoordeling kan plaatsvinden. Deze zelfbeoordeling heeft een plek in de P&C cyclus en daarmee in de jaarrekening, waardoor de gemeenteraad haar taak adequaat kan uitoefenen. In de komende jaren zullen we over de onderwerpen uit de WGT rapporteren via deze paragraaf.

Bij de beoordeling wordt het resultaat (ook) aangeduid door middel van kleuren. Een groene kleur betekent dat aan alle eisen is voldaan, oranje betekent dat aandacht nodig is omdat aan een beperkt aantal eisen niet is voldaan, rood betekent dat onvoldoende is voldaan aan de eisen.

In onderstaande tabel zijn de resultaten over 2017 samengevat.

Domein	Status
Wabo	
Ruimtelijke ordening	
Archiefzorg	
Huisvesting statushouders	
Monumentenzorg	

5.5.11 WABO

Belang toezicht	Informatiearrangement	Weging en beoordeling / score
Bescherming van mens en natuur tegen schade en gevaar. Borgen kwaliteit van de uitvoering vergunningverlening en handhaving.	De taakvelden bestrijken het milieu en de disciplines bouwen en wonen. De hoofddocumenten van de eigen beleidscyclus: (meerjarig) probleem of risico- analyse (meerjarig) uitvoeringskader jaarlijks programma jaarlijks verslag. Een bestuurlijk vastgestelde zelfevaluatie, verbeterplan en/of eindmeting.	De zelfevaluatie en de beoordeling van het taakveld zijn uitgevoerd en als voldoende beoordeeld.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

5.5.12 Ruimtelijke Ordening

Belang toezicht	Informatiearrangement	Weging en beoordeling / score
Toeziën op de aanwezigheid van actuele bestemmingsplannen en structuurvisie(s) zodat wordt voldaan aan de wettelijke eisen van de Wro.	Actuele bestemmingsplannen Actuele structuurvisie(s)	Actuele Structuurvisie aanwezig (Structuurvisie 2030, vastgesteld door gemeenteraad Meppel op 7-11-2013). In de aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt ingezet op een actualisering en aanvulling op onderdelen van de structuurvisie, zodat er in 2021 sprake zal zijn van een actuele omgevingsvisie. Gemeente Meppel beschikt grotendeels over actuele bestemmingsplannen, waaronder een actueel bestemmingsplan voor het Buitengebied (vastgesteld 3-9-2013) en voor de binnenstad (27-6-2013) en de centrumring (27-6-2013). In voorbereiding of procedure zijn het actualiseringsplan voor de woonwijk Haveltermade (in voorbereiding), Het Transformatiegebied Noordpoort (Crisis- en Herstelwet) en Het Vledder. De bestemmingsplannen voor Oevers E (actualisering), Nieuwveense Landen (flexibilisering) en Berggierslanden (actualisering) zijn inmiddels vastgesteld. Vanwege een grenswijziging van het bestemmingsplan Nieuwveense Landen is een deel van het buitengebied tussen Meppel en Nijeveen niet geactualiseerd. Hier geldt nog het bestemmingsplan Buitengebied Nijeveen uit 1990. Planologisch gezien heeft dit echter geen grote gevolgen, aangezien er geen ontwikkelingen plaatsvinden en het oude bestemmingsplan voldoende bescherming biedt. In 2016 zijn we begonnen met de voorbereidingen voor het opstellen van een

		bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. Hiermee experimenteren wij al met de nieuwe omgevingswet om zodoende bij de invoering van de wet met de nieuwe systematiek voor het opstellen van omgevingsplannen te kunnen werken. Het voorontwerp heeft in 2017 ter inzage gelegen.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	Bestemmingsplannen Kromme Elleboog, Haveltermade, Het Vledder en het Transformatiegebied Noordpoort worden in 2018 vastgesteld.

5.5.13 Archieven

Belang toezicht	Informatiearrangement	Weging en beoordeling / score
De zorg en het beheer voor het archief dienen op orde te zijn. Controle van de kwaliteit van de informatiehuishouding, zoals die nodig is voor adequate verantwoording.	<p>Interne verantwoording en beoordeling richt zich via de KPI vragenlijst op vier cruciale en risicogerichte thema's:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het beheer van overheidsinformatie voldoet aan de toetsbare eisen van een toe te passen kwaliteitssysteem. 2. Overheidsinformatie wordt in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht. 3. Overheidsinformatie wordt tijdig vernietigd dan wel overgebracht, openbaar gemaakt en beschikbaar gesteld. 4. Overheidsinformatie wordt duurzaam beheerd en is geplaatst in daartoe geëigende omgevingen. <p>Alle vier de thema's worden zowel analoog als digitaal ingericht.</p>	<p>Het verslag met de verantwoording voor het gevoerde archiefbeheer over 2016 is op 30 mei 2017 vastgesteld door B&W en ter kennisgeving aangenomen door de raad op 22 juni 2017. Het jaarverslag is 12 juni 2017 ter beschikking gesteld aan de provincie. Het jaarverslag omvat een uitwerking van de KPI-vragenlijst. De beantwoording van de vragenlijst is de leidraad voor het jaarverslag.</p> <p>Uit de toetsing van de KPI lijst zijn een aantal verbeterpunten naar voren gekomen waarop actie moet worden ondernomen. Deze punten zijn opgenomen in een verbeterplan.</p> <p>Door de transparante manier van verslaglegging is duidelijk welke maatregelen er genomen worden om verbetering aan te brengen. Hierdoor zijn er geen redenen om verdere aanvullende maatregelen te nemen.</p>
Is er reden voor extra aandacht?	Er zal actief gekeken worden naar de implementatie van de verbeterpunten.	<p>Volgend jaar zal bij de toetsing nadrukkelijk worden gekeken naar de opvolging van de voorgenomen maatregelen, vooral ten aanzien van het kwaliteitssysteem en het totale beheer van digitale archiefbescheiden. Zodra een handboek vervanging wordt vastgesteld, wordt verwacht dat dit als bijlage bij de toezichtsinformatie wordt gevoegd.</p> <p>De Provincie heeft in haar verslag van 1 augustus 2017 aangegeven dat op basis van de vier beoordeelde thema's, het archiefbeheer in de gemeente Meppel kan worden gekwalificeerd als matig.</p>

5.5.14 Huisvesting statushouders

Belang toezicht	Informatiearrangement	Weging en beoordeling / score
Vaststellen of de gemeente voldoet aan de taakstelling	Halfjaarlijkse taakstelling opgelegd door het Rijk.	Per 1 januari 2017 had de gemeente een achterstand van 16 personen. Voor de eerst zes maanden bedroeg de taakstelling 25

(aantallen) voor huisvesting van statushouders.		<p>personen. In de eerste helft van 2017 zijn 38 personen gehuisvest. De achterstand is daarmee grotendeels ingelopen.</p> <p>De taakstelling voor de tweede helft van 2017 bedroeg 19 personen. Hiervan zijn er 17 gehuisvest.</p> <p>De achterstand bij het begin van het jaar is dus in de loop van 2017 teruggebracht naar 5 personen per 31 december. Aan 4 van deze personen is in december een woning toegewezen waarvan de sleuteloverdracht in januari heeft plaatsgevonden. De achterstand per 31 december komt hiermee feitelijk dus op slechts 1 persoon.</p>
Is tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling.		Ja, door gezamenlijke inspanningen van gemeente en woningcorporaties is de achterstand nagenoeg ingelopen.
Is er reden voor extra aandacht?		Nee, de verwachting is dat in 2018 aan de taakstelling zal worden voldaan en de minimale achterstand volledig zal worden weggevoerd.

5.5.15 Monumentenwet

Belang toezicht	Informatiearrangement	Weging en beoordeling / score
Vaststellen of de gemeente voldoende zorg draagt voor de bescherming van cultuurhistorische en archeologische waarden. En of wordt voldaan aan de eisen van de MW (Erfgoedwet).	In alle digitale bestemmingsplannen is rekening gehouden met cultuurhistorische- en archeologische waarden. Daar waar nodig is een beschermende regeling in het bestemmingsplan opgenomen. In de structuurvisie is cultuurhistorie als pijler voor het beleid benoemd.	Er is in 2017 een nieuwe Erfgoedverordening vastgesteld door de gemeenteraad. De verordening is met terugwerkende kracht in werking getreden op 1 juli 2016 en sluit aan op de Erfgoedwet en houdt rekening met de komst van de Omgevingswet.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	In 2018 wordt een begin gemaakt met het opstellen van integraal erfgoedbeleid / cultuurhistoriebeleid. De opgestelde Cultuurhistorische inventarisatie en waardenkaart wordt daarvoor als basis gebruikt. Bij het opstellen van het beleid zal breed worden ingezet op participatie van de bevolking.

5.6 Paragraaf verbonden partijen

De (regionale) samenwerking tussen gemeenten en andere partijen staat regelmatig op de politieke agenda. In toenemende mate wordt een beroep op andere organisaties gedaan via inkoop, subsidiëring of via uitvoering door verbonden partijen. De diversiteit van de verbonden partijen neemt bovendien toe, evenals het financiële en beleidsmatige gewicht ervan; bij de gemeenten wordt dit versterkt door de decentralisaties in het sociale domein. Regionale samenwerking vindt plaats op diverse schaalniveaus, afhankelijk van de aard van het vraagstuk. Hierbij ligt een belangrijke link met het programma 1 Bestuur.

Door een wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in 2016 zijn er enkele wijzigingen in deze paragraaf doorgevoerd. De indeling is gewijzigd. De bijdrage van de verbonden partij aan het beleid van de gemeente wordt in de diverse beleidsprogramma's opgenomen, terwijl de visie en doelstellingen van de verbonden partij in de paragraaf zijn vermeld.

Wij geven inzicht in de stand van zaken bij de verschillende categorieën van verbonden partijen en de andere samenwerkingsvormen volgens de indeling:

Verbonden partijen:

5.6.1 gemeenschappelijke regelingen

- vennootschappen en coöperaties
- stichtingen en verenigingen
- overige verbonden partijen

Andere samenwerkingsvormen:

- overige instellingen waarmee een bestuurlijke verbondenheid bestaat
- regionale samenwerking

5.6.2 Gemeenschappelijke regelingen

Deelname aan gemeenschappelijke regelingen beperkt zich tot taken die in principe tot de gemeente horen, maar die uit efficiency- of deskundigheidsoogpunt beter in samenwerking met anderen in een zelfstandige organisatie kunnen worden uitgevoerd. Door de bestuursdeelname is het mogelijk invloed uit te oefenen en sturing te geven op een goede taakuitoefening. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen waar Meppel deel van uitmaakt.

Gemeenschappelijke regeling	Werkelijke bijdrage 2016	Begrote bijdrage 2017	Werkelijke bijdrage 2017
Bedragen x € 1.000			
RUD	605	623	652
VRD	1.284	1.294	1.269
GGD	589	589	626
Recreatieschap Drenthe	52	52	52
GKB	398	390	538
Reestmond (boven rijksbijdrage)	624	289	335
Totaal	3.552	3.237	3.472

RUD Drenthe

Naam en rechtsvorm: Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe – Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats: Assen

Openbaar belang: het uitvoeren van taken op het gebied van milieuwetgeving, milieuregelgeving en milieuhandhaving

Wijziging in het belang: de RUD is m.i.v. januari 2014 opgericht

Aandeel: 5,4 % (bijdrage gemeente Meppel in verhouding tot de totale bijdragen deelnemers)

Toelichting

Financiële kengetallen RUD	* € 1.000
Geraamd Resultaat 2017	P.M.
Eigen vermogen begin 2017:	699
Eigen vermogen eind 2017:	P.M.
Vreemd vermogen begin 2017:	3.793
Vreemd vermogen eind 2017:	P.M.

Sinds 2014 is de GR RUD verantwoordelijk voor de uitvoering van alle milieutaken (vergunningverlening en toezicht/handhaving). De gemeenten blijven beleidsverantwoordelijk en verstrekken jaarlijks opdracht aan de RUD voor de uitvoering van de milieutaken.

In 2015 heeft het Algemeen Bestuur van de RUD Drenthe de "Drentse Maat" vastgesteld. Hiermee is per 2016 de omvang en zwaarte van het inrichtingenbestand per gemeente gekoppeld aan inzet door de RUD Drenthe.

Risico's

De RUD is in 2014 als nieuwe organisatie van start gegaan. De opbouw van een nieuwe organisatie brengt risico's met zich mee. Medio 2017 constateerde de directie van de RUD Drenthe dat ze onvoldoende in control was over de bedrijfsvoering (zowel financieel als inhoudelijk, geconstateerd werd dat er zeer veel uren 'weglekten' waardoor de geplande productie niet werd behaald) en het nieuwe zaakstelsel. De organisatie is naar aanleiding daarvan doorgelicht en dit heeft geleid tot een aantal adviezen om deze problematiek aan te pakken. Naar aanleiding hiervan is de begroting voor 2017 gewijzigd voor een extra bijdrage van in totaal € 450.000 van de deelnemers.

Deze risico's waren niet of zeer beperkt voorzien in de begroting voor 2017. De begroting 2018 zal gewijzigd worden waarbij meer aandacht wordt gegeven aan de risico's.

VRD

Naam en rechtsvorm: Veiligheidsregio Drenthe – Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats: Assen

Openbaar belang: het vergroten van de veiligheid van de inwoners en bezoekers van Drenthe

Wijziging in het belang: m.i.v. 1 januari 2014 is de brandweer onderdeel van de VRD

Aandeel: 5,4% (bijdrage gemeente Meppel in verhouding tot de totale bijdragen deelnemers)

Financiële kengetallen VRD	* € 1.000
Verwacht Resultaat 2017	-88
Eigen vermogen begin 2017:	2.598
Verwacht eigen vermogen eind 2017:	1.828
Vreemd vermogen begin 2017:	19.878
Verwacht vreemd vermogen eind 2017:	25.250

Toelichting

De GR Veiligheidsregio Drenthe (VRD) is het openbare lichaam waaraan de taken zijn opgedragen op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en het in standhouden en beheren van een gemeenschappelijke meldkamer voortvloeiende uit de daarop betrekking hebbende wet- en regelgeving.

De VRD heeft als doel om samen met alle partners in de veiligheidsketen te bouwen aan een veilige samenleving in Drenthe, door bedreigingen en verstoringen van de fysieke veiligheid en de openbare orde zo mogelijk te voorkomen of de gevolgen ervan te beperken. Sinds 1 januari 2014 geeft de VRD uitvoering aan de brandweerzorg in Drenthe. Alle brandweermedewerkers in Drenthe zijn sindsdien in dienst van de VRD.

Per 2017 is de verdeelsleutel voor de kosten van de VRD aangepast. Aanpassing van de verdeelsleutel kwam voort uit afspraken bij de oprichting van de VRD. De nieuwe verdeelsleutel zorgt voor een hogere bijdrage voor de gemeente Meppel. Dit nadeel loopt tot 2020 op tot € 175.000.

Risico's

De Veiligheidsregio benoemt in haar begroting een aantal risico's:

- a) Landelijke Meldkamerorganisatie.

Het aantal meldkamers in Nederland wordt, in verband met een landelijke bezuiniging, teruggebracht van 25 naar 10. Mogelijk leidt dit tot een korting op het gemeentefonds.

- b) Herziening FLO overgangsrecht

Vakbonden en werkgevers zijn sinds 2015 in onderhandeling over het FLO overgangsrecht, dit gaat over beroepspersoneel van repressie. De gevolgen hiervan zijn nog niet bekend maar zullen vooral voor rekening van de gemeenten met voorheen beroepsbrandweer komen.

- c) Loon- en prijsontwikkelingen

In haar begroting heeft de VRD rekening gehouden met een loon- en prijsontwikkeling van 1,62% voor 2018. Als dit hoger uitvalt, dan vormt dit een risico voor de VRD.

De loon- en prijsontwikkeling is zodanig dat de VRD deze in 2018 naar verwachting niet meer binnen haar lopende begroting op kan vangen.

GGD

Naam en rechtsvorm: Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Drenthe – Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats: Assen

Openbaar belang: het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de inwoners van de provincie Drenthe

Wijziging in het belang: niet van toepassing

Financiële kengetallen GGD	* € 1.000
Geraamd Resultaat 2017	118
Geraamd eigen vermogen begin 2017:	2.255
Geraamd eigen vermogen eind 2017:	2.267
Geraamd vreemd vermogen begin 2017:	3.139
Geraamd vreemd vermogen eind 2017:	1.889

Toelichting

Alle gemeenten in Nederland hebben de taak de gezondheid van hun inwoners te beschermen, te bewaken en te bevorderen. De gemeenten hebben voor het uitvoeren van deze taak een GGD. Dit is een wettelijke verplichting.

De GGD Drenthe levert een actieve bijdrage aan het in standhouden en verbeteren van de gezondheid van de inwoners van Drenthe. Naast het uitvoeren van preventieve activiteiten, ondersteunt en adviseert de GGD de gemeenten en andere actoren bij gezondheidsvraagstukken. De GGD Drenthe werkt op verschillende manieren aan de gezondheid van de Drentse burgers. De activiteiten van de GGD zijn verdeeld over de sectoren Jeugdgezondheidszorg en Algemene Gezondheidszorg. Daarnaast vervult de GGD nog een aantal andere functies op het gebied van onderzoek, voorlichting en advisering.

Veilig Thuis Drenthe

In 2015 is Veilig Thuis Drenthe (VTD) van start gegaan. VTD is een samenvoeging van het Advies- en Meldpunt Kinder mishandeling (AMHK) en het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG). Het VTD is ondergebracht bij de GGD Drenthe en wordt als additionele taak uitgevoerd (valt niet onder de GR). De nadruk van de inzet van het VTD ligt op het op- en afschalen met het lokale veld en bovenregionale partijen als het Openbaar Ministerie en de politie. Het VTD richt zich op het toevoegen van kennis en handelingsvaardigheden aan het lokale veld en ziet zich als expertisecentrum voor gemeenten, partners en burgers. Alleen de hoog complexe veiligheidsproblematiek rondom huiselijk geweld en kindermishandeling wordt zelf door het VTD gecoördineerd.

Het eerste jaar van haar bestaan is voor VTD in meerdere opzichten hectisch geweest. Zo heeft de samenvoeging van twee afzonderlijke teams uit twee organisaties veel tijd gevraagd. Daarnaast werd een landelijk handelingsprotocol vastgesteld waarop nagenoeg alle werkprocessen moesten worden aangepast. Landelijk werd overeengekomen dat mutaties en zorgmeldingen van de politie enkel en alleen nog gemeld worden bij Veilig Thuis. Dit heeft gezorgd voor een forse toename van het aantal meldingen. Ook de landelijke campagne tegen huiselijk geweld is van invloed geweest op de toename van het aantal meldingen.

In augustus 2015 en april 2016 heeft de inspectie Samenwerkend Toezicht Jeugd een inspectierapport uitgebracht dat vervolgens geleid heeft tot het opstellen van een verbeterplan voor VTD. In 2017 is uitvoering gegeven aan het plan met verbetermaatregelen en is de samenwerking verder verbeterd.

Nieuwe beleidsvisie

In december 2016 is de nieuwe beleidsnotitie 'Samen werken aan Gezondheid' 2017-2020 vastgesteld door het AB van de GGD Drenthe.

In de beleidsvisie wordt de koers ingezet om richting te geven aan de ontwikkeling van de Publieke Gezondheid en daarmee de inzet en werkwijze van GGD Drenthe voor de langere termijn.

Belangrijke punten die zijn opgenomen in de visie zijn:

- nog meer vraag- en resultaatgericht werken;
- minder schotten tussen de vakdisciplines in het contact met inwoners, partners en gemeenten;
- meer actuele onderzoeksgegevens gericht afgestemd op de individuele gemeente en haar gebieden;
- meer flexibiliteit, en in samenwerking met gemeenten en partners ruimte voor innovatie en maatwerk;
- verbinding praktijk, onderzoek en ontwikkeling versterken.

Daarnaast zijn een aantal thema's opgenomen waar de komende periode extra aandacht naar uit zal gaan. Dit zijn o.a. de nieuwe omgevingswet, ouderen en gezondheid en sociale en fysieke gezondheid.

Aansluiting op lokale- en regionale structuren

De manier waarop de publieke gezondheid georganiseerd wordt verandert mee met de lokale opgaven van gemeenten. De GGD heeft aangegeven hierop zoveel als mogelijk aan te willen sluiten. De inzet richt zich daarbij om zo vroeg en goed mogelijk vraagstukken in beeld te krijgen, te beantwoorden en waar nodig toe te leiden naar hulp en zorg.

De GGD bouwt aan nieuwe teams van professionals die in de gemeente of wijk de afweging maken hoe met de beschikbare capaciteit de meeste gezondheidswinst behaald kan worden.

Bedrijfsvoering

Door de ingezette transformatie in het maatschappelijk domein heeft de GGD ook te maken met nieuwe omstandigheden. De GGD sluit zoveel mogelijk aan bij de lokale structuren. Dit brengt met zich mee dat de GGD haar organisatie anders inricht, n.l. door de vorming van Resultaat Verantwoordelijke Eenheden (RVE). Daarnaast is de samenwerking met de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) verder ontwikkeld. Dit door de generieke functies zoals facilitair, ICT, receptie en ook op financiën en P&O gezamenlijk op te pakken.

Risico's

De GGD houdt een algemene reserve aan van maximaal 5% van de omzet van de basistaken. In verband met het cao-akkoord gemeenten dd 4 juli 2017 heeft de GGD aangegeven een financieel effect aangegeven van € 561.000 (waarvan programma additioneel € 185.000) voor 2018. Dit zal gevolgen hebben voor de gemeentelijke bijdragen.

Recreatieschap Drenthe

Naam en rechtsvorm: Recreatieschap Drenthe – Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats: Diever

Openbaar belang: advisering, voorlichting en kennisontwikkeling, projectontwikkeling en –uitvoering, ontwikkeling en beheer van routestructuren en kwaliteitsbewaking op het gebied van recreatie en toerisme

Wijziging in het belang: niet van toepassing

Aandeel: 3,7% (bijdrage gemeente Meppel in verhouding tot de totale bijdragen deelnemers)

Financiële kengetallen Recreatieschap	* € 1.000
Verwacht Resultaat 2017	0
Eigen vermogen begin 2017:	676
Eigen vermogen eind 2017:	P.M. (2016=676)
Vreemd vermogen begin 2017:	682
Vreemd vermogen eind 2017:	P.M (2016=682)

Toelichting

Het Recreatieschap Drenthe is een gemeenschappelijk samenwerkingsverband op het gebied van recreatie en toerisme in de provincie Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf in de provincie Friesland. De kerntaken van dit samenwerkingsverband zijn advisering, voorlichting en kennisontwikkeling, projectontwikkeling en –uitvoering, ontwikkeling en beheer van routestructuren en kwaliteitsbewaking. De bijdrage in 2017 bedraagt afgerond € 52.000. De planontwikkeling gebeurt in alle gevallen in overleg met de betrokken gemeenten, terrein beherende instanties, provincie en andere belanghebbenden. Er heeft een besluit plaatsgevonden waarbij het recreatieschap het onderhoud van de recreatieve voorzieningen van Staatsbosbeheer in de provincie Drenthe tijdelijk overneemt. Het publieke belang is dat er voldoende gerecreëerd kan worden. De samenwerking tussen Recreatieschap, Staatsbosbeheer en de WSW-bedrijven is geëvalueerd. Na 2017 stopt de financiële bijdrage voor het onderhoud van de recreatieve voorzieningen.

Risico's

Het Recreatieschap Drenthe loopt risico's op het gebied van vakantiegeld omdat de uitbetaling van vakantiegeld niet is opgenomen in de jaarrekening, maar er zijn wel reële verplichtingen; daarnaast is er een risico op het onderhoud sanitaire voorzieningen ten behoeve van de recreatievaart; ter bestrijding van legionella vindt periodieke controle plaats.

Gemeentelijke Kredietbank (GKB)

Naam en rechtsvorm: Gemeentelijke Kredietbank – Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats: Assen

Openbaar belang: een bijdrage leveren aan het tenietdoen van de negatieve maatschappelijke- en economische effecten van problematische schulden door middel van het aanbieden van diensten die gericht zijn op zowel het oplossen als het voorkomen van schulden.

Wijziging in het belang: niet van toepassing

Aandeel: 0% (bijdrage gemeente Meppel in verhouding tot de totale bijdragen deelnemers)

Financiële kengetallen GKB	* € 1.000
Verwacht Resultaat 2017	- € 660
Verwacht Eigen vermogen begin 2017:	€ 30
Verwacht Eigen vermogen eind 2017:	- € 650
Verwacht Vreemd vermogen begin 2017:	€ 18.692
Verwacht Vreemd vermogen eind 2017:	€ 17.509

Toelichting

De GKB is een overheidsinstelling voor hulp bij schulden, preventie van schulden, inkomensbeheer en sociale kredietverlening. Het is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Assen, Hogeveen en Meppel, en werkt voor de inwoners van 21 gemeenten.

De financiële situatie van de GKB staat al enkele jaren onder druk.

De twee belangrijkste oorzaken hiervoor zijn de marktwerking op het terrein van de schuldhulpverlening en de ontwikkelingen in het sociaal domein.

De marktwerking heeft tot gevolg dat sommige gemeenten, die diensten afnemen van de GKB, gebruik gaan maken van commerciële schuldhulporganisaties. De ontwikkelingen in het sociaal domein gaan vooral over de beweging om de 'voorkant' te versterken en in te zetten op preventie. Op die manier wordt een beroep op duurdere 2e-lijns ondersteuning voorkomen. Als deelnemende gemeente van de GKB lopen we extra bedrijfseconomisch risico door de afname van de omzet van inkopende gemeenten. Met name deze beweging was de belangrijkste reden om een onderzoek te starten naar de mogelijkheden van een nieuwe entiteit naast de bestaande GKB.

De doorrekening van een tweede entiteit naast de gemeenschappelijke regeling GKB leidt tot de conclusie dat de businesscase voor een tweede entiteit niet is rond te krijgen. De financiële doorrekeningen leveren een oplopend financieel tekort op voor deze nieuw in te richten organisatie. De belangrijkste oorzaken daarvan zijn:

1. De verwachte teruglopende omzet
2. De bancaire functie kan niet mee naar een private entiteit. Dit maakt dat de entiteit weinig onderscheidend vermogen heeft ten opzichte van andere marktpartijen
3. De BTW regelgeving maakt een nieuwe entiteit duurder voor de afnemende gemeenten.

Het oprichten van een tweede entiteit is dus helaas geen oplossing voor het ondernemersrisico wat de GKB loopt met de dienstverlening aan inkopende gemeenten. Het afbouwen van dit risico zal daarom meer geleidelijk moeten plaatsvinden. Daarbij speelt mee dat de GKB de afgelopen tijd is geconfronteerd met een flink tegenvallende omzet. Dit heeft tot gevolg gehad dat de flexibele schil aan personeel van de GKB is gesaneerd. Gedurende de zomer werd duidelijk dat er meer nodig was om de tekorten voor 2017 en de komende jaren teniet te doen. Het bestuur van de GKB heeft daarom opdracht gegeven tot een reorganisatie van de GKB met als doel om de organisatie vanaf 2018 weer financieel gezond te maken. Deze maatregelen zijn fors en hebben in 2017 tot extra lasten geleid, waardoor het eigen vermogen negatief is geworden.

De actuele ontwikkelingen van de GKB en de uitkomst van het haalbaarheidsonderzoek naar een tweede entiteit vallen nu feitelijk samen. Dit leidt vrijwel automatisch tot een alternatief scenario waarbij de GKB de komende jaren in de huidige vorm blijft bestaan en de afhankelijkheid van de inkopende gemeenten op natuurlijke momenten wordt afgebouwd. Zo ontstaat er een geleidelijke afbouw en worden frictiekosten beter beheersbaar.

Werkvoorzieningsschap Reestmond Meppel

Naam en rechtsvorm: Werkvoorzieningsschap Reestmond – Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats: Meppel

Openbaar belang: het ontwikkelen van mensen in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), waardoor voor hen de afstand tot de arbeidsmarkt wordt verkleind en de kans op een baan bij een reguliere werkgever wordt vergroot.

Wijziging in het belang: per 1 januari 2015 is de instroom van de Wsw gestopt.

Aandeel gemeente Meppel ongeveer 50% (op basis aantal inwoners en aantal Wsw-ers)
 Sinds 1 oktober 2016 heeft GR Reestmond een nieuwe, tijdelijke algemene directeur. Er is gekozen voor een tijdelijke situatie in afwachting van de verdere ontwikkelingen binnen Reestmond.
 In november 2016 heeft de gemeenteraad van De Wolden besloten om per 1 januari 2018 uit de GR Reestmond te treden. Hierover berichtte de gemeente De Wolden het Algemeen Bestuur van de GR Reestmond begin december 2016 met daarbij de vraag welke voorwaarden verbonden zijn aan de uittreding.

Financiële kengetallen Reestmond		* € 1.000
Geraamd Resultaat voor gem. bijdrage 2016		741-
Geraamd Resultaat na gem. bijdrage 2016		496
Eigen vermogen begin 2016:		5.837
Eigen vermogen eind 2016:		4.500
Vreemd vermogen begin 2016:		2.905
Vreemd vermogen eind 2016:		2.398

Toelichting

Na de aankondiging van de uittreding uit de GR Reestmond vanaf 2018 door gemeente De Wolden, heeft het Algemeen Bestuur de Uittredingsregeling GR Reestmond in april 2017 vastgesteld. Op basis van de Uittredingsregeling GR Reestmond is het voorlopige Uittredingsplan Gemeente De Wolden, inclusief de voorlopige uittreedsom opgesteld en vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

De uittreding van gemeente De Wolden is aanleiding voor de aanpassing van de tekst van de GR Reestmond per 1 januari 2018. Tevens is de tekst aangepast aan de besluiten die zijn genomen in het kader van de afronding van de Ontwikkelagenda. Ook wordt het voor de gemeente mogelijk gemaakt om het formele werkgeverschap bij de GR Reestmond in te kopen voor een aantal medewerkers met een tijdelijke dienstverband.

Toelichting

De Gemeenschappelijke Regeling Reestmond heeft als taak de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor de deelnemende gemeenten uit te voeren. De deelnemende gemeenten: Meppel, Westerveld, Staphorst en De Wolden. De gemeente ontvangt in het ongedeelde Participatiebudget financiën voor uitvoering van de Wsw. Sinds 2011 zijn deze middelen (samen met de opbrengsten) niet meer toereikend, waardoor de deelnemende gemeenten een bijdrage moeten betalen. Het doel van Reestmond is om zoveel mogelijk mensen met een (oude) Wsw-indicatie te laten werken op een zo regulier mogelijke werkplek. Wie (met ondersteuning) aan de slag kan, werkt bij een werkgever. Voor wie dat (nog) niet kan is er een geschikte werkplek binnen het werkvoorzieningsschap. Per 1 januari 2015 is er geen instroom meer in de Wsw. Per 1 januari 2018 maakt gemeente De Wolden geen deel meer uit van de Gemeenschappelijke Regeling Reestmond.

Risico's

De tekorten van Reestmond moeten gedekt worden door de deelnemende gemeenten. Allereerst is er binnen de GR een reservepositie aanwezig om de risico's op te vangen. Mochten aanwezige reserves niet voldoende zijn, dan loopt de gemeente risico's met betrekking tot de Gemeenschappelijke Regeling Reestmond. Wij verwijzen u hiervoor naar de paragraaf weerstandsvermogen in deze jaarrekening.

5.6.3 Vennootschappen en coöperaties

De gemeente Meppel is aandeelhouder van een aantal vennootschappen. Daarnaast neemt Meppel deel aan de coöperatie Port of Zwolle. Bij zowel de vennootschappen als de coöperatie gaat het om organisaties die uit overheidslichamen zijn ontstaan (voornamelijk nutsbedrijven). De bestuurlijke invloed van Meppel op de vennootschappen is in praktijk gering en het financiële belang bestaat uit de waarde van de aandelen en de eventuele dividenduitkering. De aandeelverhoudingen en dividendverwachtingen zijn als volgt.

Tabel 1: aandeelverhouding en nominale waarde (ultimo 2017)

Deelneming	Aandelen	Aandeel %	Nominale waarde
BNG	18.915	0,03%	42.918
Enexis	42.621	0,03%	42.621
Speciale vennootschappen			
- Vordering op Enexis	569	0,03%	569
- CBL, PBE, VoE, CSV, VV	864	0,04%	864
Vitens	37.526	0,75%	9.189
Wadinko	81	3,40%	9.000
Rendo	119	12,10%	54.000
MeppelEnergie	300	50,00%	300.000

Tabel 2: dividendinkomsten (X €1,-)

Dividendinkomsten	Rekening	Begroting (na wijzigingen)	Rekening
	2016	2017	2017
BNG	19.293	31.500	31.021
Rendo	900.605	900.000	900.605
Vitens	143.725	127.000	126.087
Wadinko	40.500	40.000	40.500
Enexis*	35.184	29.500	30.646
MeppelEnergie	-	-	-
Totaal	1.144.900	1.128.000	1.128.859

* Enexis inclusief de speciale vennootschappen (SPV's).

1. BNG

Naam en rechtsvorm: Bank Nederlandse Gemeenten – Naamloze vennootschap

Vestigingsplaats: Den Haag

Openbaar belang: de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger

Wijziging in het belang: N.v.t.

Aandeel: 0,03%

NB. cijfers over 2017 zijn nog niet gepubliceerd.

Financiële kengetallen BNG	* € 1 mln
Resultaat	369
Eigen vermogen begin 2016:	4.163
Eigen vermogen eind 2016:	4.486
Vreemd vermogen begin 2016:	145.348
Vreemd vermogen eind 2016:	149.514

Risico's

De BNG heeft sinds 1994 de Triple-A status, de ratings worden gelijk gesteld aan de ratings van de Nederlandse staat, omdat de bank volledig in overheidshanden is. De deelneming in de BNG brengt voor de gemeente Meppel een gering risico met zich mee.

2. Enexis

Naam en rechtsvorm: Enexis Holding N.V. – Naamloze Vennootschap

Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch

Openbaar belang: Altijd en overal in het voorzieningengebied kunnen beschikken over stroom en gas, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.

Aandeel: 0,03% (op basis van de nominale waarde van het aandelenkapitaal)

NB. cijfers over 2017 zijn nog niet gepubliceerd.

Financiële kengetallen BNG	* € 1 mln
Resultaat	369
Eigen vermogen begin 2016:	4.163
Eigen vermogen eind 2016:	4.486
Vreemd vermogen begin 2016:	145.348
Vreemd vermogen eind 2016:	149.514

Toelichting

Op gebied van duurzaamheid is Enexis een belangrijke speler, zowel wat betreft eigen bedrijfsvoering als in de facilitering van andere initiatieven. In 2017 is het de verwachting dat het streefdividend kan worden uitgekeerd op basis van de winst 2016, maar vanaf 2018 is dit onzeker.

Risico's

De deelneming in Enexis brengt voor de gemeente Meppel een gering risico met zich mee.

3. Speciale vennootschappen verkoop Essent

Voor de afwikkeling van de verkoop van Essent zijn een aantal vennootschappen in het leven geroepen: PBE B.V. / CBL B.V. / Verkoop Vennootschappen B.V. / Claim Staat Vennootschap B.V. / Vordering op Enexis B.V. In 2019 loopt de laatste lening aan Enexis af. Het is niet te verwachten dat er in de tussentijd (substantieel) dividend wordt uitgekeerd.

Alle SPV's zijn gevestigd op Brabantlaan 1, 5216 TV 's-Hertogenbosch

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Binnen PBE is nog een bedrag van € 1,6 mln. (merendeel aandelenkapitaal) van de verkoopopbrengst achtergehouden om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen. De vennootschap is in 2016 grotendeels geliquideerd. Het risico verbonden aan deze vennootschap is klein

Financiële kengetallen PBE	* € 1.000
Resultaat 2015/2016	65
Eigen vermogen begin 2016:	1.600
Eigen vermogen eind 2016:	1.600
Vreemd vermogen begin 2016:	118
Vreemd vermogen eind 2016:	45

CBL Vennootschap B.V.

De CBL BV is eigenaar van een (klein) fonds ondergebracht bij de Stichting Beheer Maastricht. Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is uitbetaald aan RWE en de aandeelhouders. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd omdat zij partij is een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent aan RWE zijn afgesloten. Financieel risico is zeer klein.

Financiële kengetallen CBL	* \$ 1.000
Resultaat 2015/2016	-270
Eigen vermogen begin 2016:	9.500
Eigen vermogen eind 2016:	830
Vreemd vermogen begin 2016:	445
Vreemd vermogen eind 2016:	155

Verkoop Vennootschap B.V.

De Verkoop Vennootschappen BV (VV) beheerde een fonds ter afwikkeling van claims en voert het secretarieel werk uit voor de aandeelhouders. Eind juni 2016 is het fonds dat deze BV beheerde geliquideerd. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd omdat zij partij is een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent aan RWE zijn afgesloten.

Financiële kengetallen Verkoop vennootschap	* € 1.000
Resultaat 2015/2016	-430
Eigen vermogen begin 2016:	84.800
Eigen vermogen eind 2016:	1.400
Vreemd vermogen begin 2016:	30.100
Vreemd vermogen eind 2016:	2

CSV Amsterdam B.V.

De Claim Staat Vennootschap Amsterdam BV heeft de taak gekregen de verkoop van Attero af te wikkelen voor de aandeelhouders. Eventuele claims kunnen door Waterland tot mei 2019 worden ingediend. Na afwikkeling van deze eventuele claims van Waterland zal de escrow-rekening kunnen worden opgeheven. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 kunnen worden geliquideerd. Het financiële risico is beperkt tot het maximale bedrag van € 8 mln. op de escrow-rekening.

Financiële kengetallen CSV	* € 1.000
Resultaat 2015/2016	3.300
Eigen vermogen begin 2016:	42-
Eigen vermogen eind 2016:	3.200
Vreemd vermogen begin 2016:	50
Vreemd vermogen eind 2016:	162

Vordering op Enexis

Vordering op Enexis (VoE) beheert de leningen die zijn afgesloten tussen de aandeelhouders en Enexis. Er resteert € 350 miljoen die eind september 2019 wordt uitgekeerd. Op het moment is het niet de verwachting dat vervroegd wordt afgelost. De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.

Financiële kengetallen vordering op Enexis	* € 1.000
Resultaat 2015/2016	-17
Eigen vermogen begin 2016:	850.000
Eigen vermogen eind 2016:	350.000
Vreemd vermogen begin 2016:	12.200
Vreemd vermogen eind 2016:	6.300

4. Vitens NV

Naam en rechtsvorm: Vitens N.V. - Naamloze Vennootschap

Vestigingsplaats: Utrecht

Openbaar belang: het produceren, distribueren, leveren van drinkwater aan klanten en de daarbij behorende dienstverlening tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.

Wijziging in het belang: nvt

Financiële kengetallen Vitens	* € 1 mln
Resultaat 2016	48,5
Eigen vermogen begin 2016:	472
Eigen vermogen eind 2016:	489
Vreemd vermogen begin 2016:	1026
Vreemd vermogen eind 2016:	1048

Toelichting

Vitens is een gereguleerd bedrijf, en valt onder de Waterwet. Naast aandeelhouder hebben wij ook een lening bij Vitens uitstaan. De regulering zal volgens de verwachtingen van Vitens er toe leiden dat de winstgevendheid zal dalen, van € 46 mln. in 2017 tot € 14 mln. in 2018 en 2019, de dividendinkomsten zullen vanaf 2019 navenant dalen. De winstverwachting voor 2020 en verder zijn positief.

Risico's

De deelneming in Vitens brengt voor de gemeente Meppel een gering risico met zich mee. Vitens opereert maar zeer beperkt in een concurrerende omgeving, de marktrisico's zijn daarom beperkt. De operationele risico's zijn niet klein omdat het product moet voldoen aan hoge kwaliteitseisen. Het grootste risico is de onzekere uitkomst van de regulering.

5. Wadinko NV

Naam en rechtsvorm: Wadinko N.V. - Naamloze Vennootschap

Vestigingsplaats: Zwolle

Openbaar belang: de begeleiding en financiering van startende ondernemingen in het werkgebied Overijssel en Drenthe, de bedrijvigheid te ontwikkelen en de werkgelegenheid te bevorderen

Wijziging in het belang: N.v.t.

Aandeel: 3,4%

NB. cijfers over 2017 zijn nog niet gepubliceerd.

Financiële kengetallen Wadinko	* € 1 mln
Resultaat 2016	1,5
Eigen vermogen begin 2016:	65,3
Eigen vermogen eind 2016:	65,6
Vreemd vermogen begin 2016:	1,5
Vreemd vermogen eind 2016:	1,4

Toelichting

De vennootschap Wadinko NV beheert het vermogen van de voormalige Waterleiding Maatschappij Overijssel NV met als doel de begeleiding en financiering van startende ondernemingen in het werkgebied Overijssel en Drenthe, de bedrijvigheid te ontwikkelen en de werkgelegenheid te bevorderen.

Risico's

Verbonden met de taken van Wadinko is het aangaan van ondernemingsrisico's. Wadinko zorgt dat zij invloed uitoefent op de ondernemingen waarin zij participeert door middel van de Raad van Commissarissen of aandeelhoudersovereenkomst. Daarnaast houdt Wadinko reserves aan om risico's te kunnen dekken. Het is echter niet te zeggen welke risico's Wadinko precies loopt met betrekking tot de aangegane participaties.

6. Rendo

Naam en rechtsvorm: N.V. Rendo Holding – Naamloze Vennootschap

Vestigingsplaats: Meppel

Openbaar belang: het ontwerp, de bouw en het beheer van energienetwerken. De energienetwerken dienen in publieke handen te blijven omdat het een monopolypositie geeft ten opzicht van de consument en de leveranciers. Naast energienetwerken richt het bedrijf zich ook op glasvezelnetwerken.

Wijziging in het belang: N.v.t.

Aandeel: 12,1%

NB. cijfers over 2017 zijn nog niet gepubliceerd.

Financiële kengetallen Rendo	* € 1 mln
Resultaat 2017 (raming)	11
Eigen vermogen begin 2016:	61,0
Eigen vermogen eind 2016:	67,2
Vreemd vermogen begin 2016:	72,0
Vreemd vermogen eind 2016:	67,9

Toelichting

Rendo is als regionaal energiebedrijf actief in het netbeheer van elektriciteit en gasnetten in het gebied Drenthe en Noord Overijssel.

Risico's

Gezien de aard van de activiteiten is Rendo een vrij stabiele vennootschap. De regulering van de tarieven is het grootste risico op een lager financieel resultaat. Rendo Duurzaam is afgestoten waardoor risico's verbonden aan deze activiteit zijn gedaald. Nieuwe activiteiten op het gebied van glasvezel gaan gepaard met risico's.

7. MeppelEnergie

Naam en rechtsvorm: MeppelEnergie B.V. – Besloten Vennootschap

Vestigingsplaats: Meppel

Openbaar belang: het ontwikkelen, bouwen, beheren en onderhouden van duurzame energiesystemen

Wijziging in het belang: N.v.t.

Aandeel: 50%

Financiële kengetallen Meppel Energie		* € 1000
Resultaat 2016:		-430-
Geraamd eigen vermogen begin 2016:		86
Geraamd eigen vermogen eind 2016:		-94
Geraamd vreemd vermogen begin 2016:		937
Geraamd vreemd vermogen eind 2016:		999

Toelichting

Gemeente Meppel en RENDO zijn gezamenlijk aandeelhouder van MeppelEnergie. In de wijk Nieuwveense Landen verzorgt MeppelEnergie de energievoorziening (warmte en koude). Woningen in Nieuwveense Landen hebben geen gasaansluiting. Er wordt door een derde partij een energievoorziening gebouwd en warmte geleverd, vanaf medio 2018.

Risico's

Er is een aantal risico's, te weten:

1. Woningmarkt: Dit risico wordt deels afgedekt doordat een groot aantal van de investeringen meelopen met de bouw van de wijk.
2. Woningen worden niet aangesloten op het warmtenet waardoor de businesscase minder rendabel wordt.
3. Kostenbeheersing. Het project is innovatief, de business case kan daarom niet gebaseerd worden op ervaringscijfers. Dit brengt het risico met zich mee dat de kosten voor investeringen en beheer hoger uitvallen.
4. Reguleringsrisico. Warmtetarieven worden gereguleerd door de Autoriteit Consument en Markt, lagere (vastrecht)tarieven hebben een negatief gevolg voor de businesscase. Het risico van de variabele tarieven zijn verlegd naar de exploitant van de energievoorziening.

8. Havenbedrijf Port of Zwolle

In 2015 hebben de gemeenteraden van Zwolle, Kampen en Meppel besloten tot oprichting en deelneming in "Port of Zwolle Coöperatie UA".

Om uit te kunnen groeien tot de haven en logistieke regio van het noorden moeten slagen gemaakt worden. In 2013 is onderzoek gedaan naar mogelijke vormen hiervoor. De conclusie hieruit is dat het vormen van een gezamenlijk havenbedrijf leidt tot de meeste meerwaarde. Een gezamenlijk havenbedrijf zal op termijn leiden tot toename van ladingstromen, waarmee het openbaar belang wordt gediend. Tot die tijd gaat de "kost voor de baat uit". Immers, met de oprichting en ontwikkeling van een nieuw havenbedrijf zijn kosten gemoeid die door de deelnemende gemeenten moeten worden opgebracht. Deze kosten zullen overigens voor een aanzienlijk deel kunnen worden gedekt uit provinciale en Europese subsidies en efficiencyvoordelen.

Financiële kengetallen Port of Zwolle		* € 1.000
Resultaat 2017	P.M. (2016 =-12)	
Eigen vermogen begin 2017:		48
Geraamd eigen vermogen eind 2017:	P.M.(2016=48)	
Vreemd vermogen begin 2017:		330
Vreemd vermogen eind 2017:	P.M. (2016=330)	

Toelichting

Na de oprichting van het havenbedrijf in 2015 heeft Port of Zwolle zich met name gefocust op fase I van het ontwikkelingsplan, namelijk de branding, marketing en acquisitie van het havenbedrijf. Hiertoe heeft Port of Zwolle in verschillende vakbladen, regionale en landelijke bladen gestaan. Tevens zijn veel bedrijfsbezoeken afgelegd om de wensen en mogelijkheden bij ondernemers in beeld te brengen.

Door Port of Zwolle is veel energie gestoken in de fondsenwerving in Europa. Dit heeft geleid tot één geaccordeerd Interreg project DUAL-Ports. Hiervan is in november de Kick-off geweest.

Om de toekomst van Port of Zwolle te schetsen en richting te geven aan de activiteiten worden een havensvisie en businessplan opgesteld. Besluitvorming hieromtrent wordt verwacht in 2017.

5.6.4 Stichtingen en verenigingen

VNG Vereniging Nederlandse Gemeenten

De VNG vertegenwoordigt gemeenten in overleggen met andere overheden (Rijk, Provincie). De vereniging is tevens het adviesorgaan voor gemeenten op alle gemeentelijke beleidsterreinen.

5.6.5 Overige verbonden partijen

De gemeente Meppel neemt deel aan enkele publiek-private samenwerkingen (PPS). Het deelnemen in publiek-private samenwerking beperkt zich tot ontwikkeling van gebieden, waarbij spreiding van risico en vermogensinbreng centraal staat.

Nat Industrierrein Oevers D

Op industrierrein Oevers D wordt samen met marktpartijen 52 ha bedrijventerrein en openbaar gebied ontwikkeld. Hiervan wordt 25 ha nat bedrijventerrein uitgegeven en 11 ha droog bedrijventerrein. De beoogde 160 arbeidsplaatsen zijn inmiddels gerealiseerd. In 2013 is de overeenkomst tot 2018 verlengd.

Zandwinning Bremenbergpas

Met twee particuliere aannemers is een publiek-private samenwerking overeengekomen voor de winning en verkoop van ca. 1,5 miljoen m³ zand. De overeenkomst dateert van 17 januari 2003. In 2017 is eind november reeds aan zand 85.635 m³ afgezet. In 2016 was dit ter vergelijk 38.006 m³. De afzet verloopt goed. Het resultaat per 19-11-2017 is € 46.631,- voordelig.

Berggierslanden OntwikkelingsBedrijf (BOB)

De grondexploitatie Berggierslanden is via de jaarstukken 2011 afgesloten. De BOB blijft echter voorlopig bestaan tot in ieder geval 2018. Er is een concessieovereenkomst aangegaan, wat inhoudt dat de gehele exploitatie een private aangelegenheid is. De gemeente ontvangt een zogenaamde fee, die nagenoeg geheel is afgerekend met het BOB. Het openbaar gebied wordt door het BOB in eigendom en beheer aan de Gemeente Meppel overgedragen. Op dit moment zijn de fases 4 en 5 nog niet afgerond. Gezien de huidige woningmarkt is moeilijk aan te geven wanneer deze fases zullen worden opgeleverd en overgedragen kunnen worden aan de gemeente Meppel. Tot de overdracht aan de gemeente Meppel blijft de BOB eigenaar en eerst verantwoordelijke.

5.6.6 Overige instellingen waarmee een bestuurlijke verbondenheid bestaat

In dit deel worden de verenigingen en stichtingen benoemd, waarbij een regionaal economisch belang wordt gediend. Hoewel deze organisaties en samenwerkingsverbanden formeel niet onder deze paragraaf vallen zijn ze hieronder voor de volledigheid opgenomen.

Sociale recherche Zwolle

De gemeente Meppel koopt met ingang van 1 mei 2012 ondersteuning op het gebied van sociale recherche in bij de GR Sociale Recherche Zwolle e.o. Hiervoor zijn we een samenwerkingsverband aangegaan met de gemeente Zwolle met als doel het voorkomen en bestrijden van oneigenlijk gebruik en misbruik van uitkeringen en regelingen. De Sociale Recherche Zwolle verricht, overeenkomstig het afgesproken uitvoeringsprotocol, werkzaamheden voor de gemeente Meppel die verband houden met het voorkomen en opsporen van fraude, misbruik of oneigenlijk gebruik met door de gemeente Meppel verleende uitkeringen of voorzieningen en het handhaven van regelgeving.

Stichting Onderwijsgroep Zuidwest-Drenthe

Doelstelling is de instandhouding en verbreding van het voortgezet onderwijs op openbare grondslag door middel van de exploitatie van een scholengemeenschap. Meppel doet dit samen met de gemeente Westerveld. Met ingang van 1 januari 2007 is deze voorheen gemeenschappelijke regeling omgezet in een stichting.

Uitgangspunt van de exploitatie van de scholengemeenschap is budgettaire neutraliteit. Bij nadelige saldi wordt door de school een beroep gedaan op opgebouwde egalisereserves of worden de kosten gedekt ten laste van volgende jaren. In het uiterste geval worden de deelnemende gemeenten aangesproken op basis van de leerlingenaantallen van de hoofdvestiging en de nevenvestiging.

Stichting Promes

Op 10 november 2006 is de stichting Promes opgericht. Stichting Promes verzorgt het openbaar onderwijs aan 9 scholen in de gemeenten Meppel en Staphorst. Naast regulier basisonderwijs biedt Promes eerste opvangonderwijs, speciaal basisonderwijs en onderwijs voor zeer moeilijk lerenden aan. In 2015 heeft de stichting het model met een raad van toezicht ingevoerd. De Stichting heeft met de invoering van dit model een scheiding gemaakt tussen de bestuurlijke- en de toezichthoudende taken.

Vereniging Drentse Gemeenten

De Vereniging van Drentse Gemeenten adviseert over zaken die in Drenthe spelen.

Talentergio

Talentergio is een samenwerkingsverband tussen 18 gemeenten uit de regio Zwolle, een gemeenschappelijke regeling en een provincie. Samen vertegenwoordigen deze organisaties ongeveer 6000 medewerkers in de meest uiteenlopende functies. Doelstelling is om samen te werken op de terreinen: Intergemeentelijke mobiliteit, Kennisnetwerk en Arbeidsmarktcommunicatie, Trainee traject.

5.6.7 Regionale samenwerking

Regionale Samenwerking

Regionale Samenwerking

Vanwege het grote belang van regionale samenwerking op verbonden partijen wordt kort ingegaan op de ontwikkelingen. Er is een sterke samenhang met programma 1 Bestuur.

Verdere versterking van de samenwerking blijft het streven. Niet om het samenwerken op zich, maar om vraagstukken aan te pakken, die we op lokaal niveau alleen moeilijk kunnen oplossen. Inhoudelijke opgaven staan dus centraal.

Regionale samenwerking vindt plaats op diverse schaalniveaus, afhankelijk van de aard van het vraagstuk. Die schaalniveaus zijn: 1. Meppel-Westerveld; 2. Subregio van gemeenten in directe omgeving van Meppel; 3. Regio Zwolle; 4. Provincie Drenthe.

Meppel-Westerveld

De ambtelijke samenwerking tussen Meppel en Westerveld wordt voortgezet op het niveau van taken; waar de een meerwaarde kan leveren voor de ander, worden afspraken gemaakt over het uitvoeren van die taak voor de ander.

Subregio van gemeenten in directe omgeving van Meppel

Soms overstijgen vraagstukken ook dat niveau. Dan zoeken we oplossingen in bijvoorbeeld de subregio met onze buurgemeenten in de kop van Overijssel. Dit geldt met name voor onderwerpen rond de participatiewet en de arbeidsmarkt. De komende tijd hebben versterking van de werkgeversdienstverlening en beschut werken prioriteit. Zwartewaterland neemt hieraan niet deel. De inkoop jeugdzorg vindt plaats in Zuid-Drenthe.

Regio Zwolle

De samenwerking in de Regio Zwolle neemt geleidelijk in belang toe, doordat meer vraagstukken zich op grotere schaal bewegen: van oudsher de economie, waarbij voor Meppel de uitbouw van de samenwerking rond logistiek en het gemeenschappelijke havenbedrijf centraal staat. Maar daarnaast ook vraagstukken als *human capital* en inclusiviteit van de arbeidsmarkt, bereikbaarheid, energie en klimaat en vrije tijd en toerisme.

De Regio Zwolle geeft de komende jaren nader invulling aan de lessen uit het rapport 'Stap over je eigen grens' (2017), voortkomend uit de 'proeftuin effectieve regionale samenwerking' vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken. De Regio Zwolle wil haar slagkracht vergroten zonder haar lichte netwerkstructuur te verliezen. Met deze inhoudelijke doorontwikkeling wil Regio Zwolle een volgend niveau van samenwerking bereiken. Daarbij wordt ingezet op een ambitieuzere agenda, een slagvaardiger werkwijze, bredere betrokkenheid van Raden en bedrijven en snellere inzet van middelen (geld en capaciteit). Meppel draagt aan deze ontwikkeling zowel bestuurlijk als ambtelijk stevig bij, door voorzitterschap en trekkerschap van de projectlijn Werkwijze en Capaciteit. In 2018 komt dit bij alle partners in discussie en besluitvorming.

Daarnaast blijft Meppel trekker van het cluster logistiek, waaronder het gezamenlijke havenbedrijf Port of Zwolle.

Provincie Drenthe

In Drenthe wordt de komende jaren rond verschillende dossiers samengewerkt. Een daarvan is de provinciale Omgevingsvisie en daarbinnen het thema 'Sterke Steden'. Emmen, Assen, Hogeveen en Meppel vormen in die visie krachtige, elkaar aanvullende dragers van ontwikkelingen in Drenthe. Onderdeel van de stedelijke ontwikkeling is de versterking van de kwaliteit van de binnenstad (aanvraag Binnenstadsfonds), maar ook de ontwikkeling en vitalisering van bedrijventerreinen en de bereikbaarheid van de binnenstad zijn essentiële thema's. In regionaal Drents verband wordt samengewerkt in de Samenwerkingsagenda Zuidwest Drenthe, die afstemming beoogt op het brede ruimtelijke terrein.

5.7 Paragraaf grond

5.7.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op het grondbeleid van de gemeente Meppel. De belangrijkste ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden ten aanzien van de bouwgronden in exploitatie (BIE), hierna ook wel aangeduid als grondexploitaties, worden in deze paragraaf toegelicht.

5.7.2 Nota Grondbeleid 2015–2018

Het gemeentelijk grondbeleid is geen doel op zich maar is dienstbaar aan de verschillende beleidsvelden zoals ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, verkeer, recreatie en natuur. De uitvoering van het beleid geeft de manier aan waarop de gemeente zich op de vastgoedmarkt beweegt. Dit is vastgelegd in de Nota Grondbeleid 2015-2018.

5.7.3 Resultaat grondexploitaties over 2017

In onderstaande tabel wordt het gerealiseerde resultaat van de grondexploitaties over het boekjaar 2017 gepresenteerd.

Resultaat grondexploitaties over 2017 bedragen x € 1.000	
Toename voorzieningen	€ 923
Afboeking gronden	€ 954
Saldo winstnemingen over 2017	€ 6.412-
Saldo afgesloten exploitaties	€ 526-
Totaal saldo 2017 (positief)	€ 5.060-

Om de verwachte tekorten op verliesgevend BIE af te dekken zijn de voorzieningen met € 923.000 verhoogd. Daarnaast is als gevolg van de herijking van het plan Nieuwveense Landen een deel van de gemeentelijke gronden buiten het exploitatiegebied gevallen. Conform de BBV regels worden deze gronden afgeboekt naar getaxeerde waarde. Dit leidt in de jaarrekening 2017 tot een afboeking op gronden van € 954.471.

Daartegenover staan tussentijdse winstnemingen uit de grondexploitaties conform BBV en het afsluiten van grondexploitaties met een positief eindresultaat (Kinkhorststraat en Marten Ottenlaan). Per saldo is er sprake van een positief resultaat van € 5.060.000 in de jaarrekening 2017.

Parameters

Ten aanzien van de indexering van de bouwkosten en de te verwachten kosten- en opbrengstenstijging zijn de volgende parameters gehanteerd op basis van extern advies van Metafoor. Dit is doorgevoerd bij de herziening van de grondexploitaties per 1-1-2018.

Parameters grondexploitaties per 1-1-2018	2018	2019 - 2021	2021 e.v.
Kostenstijging			
Verwervingskosten	3,00%	3,00%	2,00%
Grond, weg en waterbouw (GWW)	2,50%	2,50%	2,00%
Plankosten	2,50%	2,50%	2,00%
Opbrengstenstijging			
Woningbouw, vrije sector goedkoop	4,00%	3,00%	2,00%
Woningbouw, vrije sector midden	4,00%	3,00%	2,00%
Woningbouw, vrije sector duur	4,00%	3,00%	2,00%
Woningbouw, sociaal	1,50%	2,00%	2,00%
Bedrijven	1,00%	1,00%	2,00%
Kantoren	1,00%	1,00%	2,00%
Winkels	1,00%	1,00%	2,00%
Maatschappelijk	2,00%	2,00%	2,00%
Overige parameters			
Discontovoet (netto contant maken)	2,00%	2,00%	2,00%
Rekenrente kosten/opbrengsten	3,50%	3,50%	3,50%

Ten opzichte van de gehanteerde parameters bij de vorige herziening is in de eerste jaren uitgegaan van een hogere prijsindexatie als gevolg van de aantrekkende economie. Ook aan de kostenkant is sprake van prijsstijgingen hoewel dit minder sterk is dan de prijsstijging van met name de woningmarkt. Per saldo is daarom sprake van een positief effect voor het verwacht resultaat van de grondexploitaties.

5.7.4 Verwachte resultaten en voortgang BIE

De grondexploitaties zijn conform de Nota Grondbeleid geactualiseerd per 1-1-2018. Het saldo van alle BIE was € 5,0 mln. op netto contante waarde (NCW) per 1-1-2017. Het geactualiseerde totaalsaldo bedraagt € 6,3 mln. op NCW per 1-1-2018.

Prognose bouwgronden in exploitaties (op basis van NCW) bedragen in x € 1.000			
Bouwgrond in exploitatie	1.1.2017	verschil	1.1.2018
Positief resultaat			
Danninge Erve Zuid (fase 2)	€ 631	€ 487	€ 1.118
Kinkhorststraat	€ 89	€ 89-	€ -
Koeberg Noord	€ -	€ 18	€ 18
Marten Ottenlaan	€ 240	€ 240-	€ -
Nieuwveense Landen (fase 1)	€ 6.388	€ 266-	€ 6.122
Noord II	€ 3.472	€ 2.111	€ 5.583
Oevers D	€ 2.963	€ 12	€ 2.975
Oevers E	€ 550	€ 217	€ 768
Subtotaal	€ 14.333	€ 2.251	€ 16.585
Negatief resultaat			
Blankenstein B	€ -3.245	€ 115-	€ 3.360-
Koeberg Zuid	€ -263	€ 97	€ 166-
Vledder BC (exploitatie)	€ -5.746	€ 904-	€ 6.650-
Winkelcentrum Oosterboer	€ -61	€ 1-	€ 62-
Subtotaal	€ -9.315	€ 923-	€ 10.238-
Totaal	€ 5.018	€ 1.328	€ 6.346

Blankenstein B

In 2017 zijn gesprekken gevoerd met een aantal bedrijven die een bouwkaavel zoeken van circa 1.000 tot 2.000 m². Dit sluit niet goed aan op de beschikbare kavels op Blankenstein. De gemeente onderzoekt of er maatwerk kan worden geboden om de verkoop van de resterende gronden op dit terrein weer op gang te brengen. In 2017 heeft dit nog niet geleid tot verkopen waardoor, als gevolg van rentebijschrijving, de voorziening wordt verhoogd.

Danninge Erve Zuid (fase 2)

In 2014 is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. Dit plan betreft de ontwikkeling van een woningbouwlocatie aan de zuidzijde van Nijeveen, bestaande uit totaal 123 woningen. Dat zijn 6 woningen als afronding van de gerealiseerde eerste fase van Danninge Erve Zuid (Weidelint), en 117 woningen in fase 2. Alle gronden zijn in eigendom van de gemeente. De grondexploitatie heeft een looptijd tot 2028.

Het uitgiftetempo is de afgelopen jaren ca. 6 tot 8 woningen per jaar geweest. Vanaf 2019 is de verwachting dat er ca. 12 woningen per jaar worden gebouwd. Het plan wordt gefaseerd bouw- en woonrijp gemaakt waardoor de kosten beheerst worden. Voldoende afzet van het duurdere woningbouw programma is het grootste risico voor deze exploitatie.

Koeberg Noord

In 2017 heeft de raad besloten om de oude schoollocaties van o.b.s. de Koedijkslanden en c.b.s. Kompas te herbestemmen voor sociale woningbouw door middel van de vaststelling van de grondexploitatie Koeberg Noord. Stichting Woonconcept zal op deze locatie aan de Gerard Doustraat in totaal 42 sociale huurwoningen gaan realiseren. Afgelopen boekjaar is de uitvoering voorbereid. De ontwikkeling past binnen het huidige bestemmingsplan en de beeldkwaliteitseisen zijn in een aparte paragraaf vastgelegd. In 2018 wordt de locatie bouwrijp gemaakt waarna de woningbouw van start kan gaan. Naar verwachting kan deze grondexploitatie eind 2019 worden afgesloten.

Koeberg Zuid

Het project Koeberg Zuid betreft de (ver)nieuwbouw van winkelcentrum Koedijkslanden alsmede de nieuwbouw van 60 zorgappartementen, 26 sociale huurwoningen, een wijkservicepunt en herinrichting van het openbaar gebied.

De sloop en uitbreiding van het winkelcentrum Koeberg Zuid is voorspoedig verlopen. In 2015 zijn de zorgappartementen opgeleverd. In 2016 is het bestaande winkelcentrum Koedijkslanden gedeeltelijk gesloopt, en is voor bestaande winkels (ver)nieuwbouw gerealiseerd. Begin 2017 is het wijkservicepunt in gebruik genomen. Inmiddels is de nieuwbouw volledig afgerond. Eind 2017 heeft de provincie een definitieve beschikking afgegeven en is de totale subsidiebijdrage van € 360.000 uitgekeerd.

In 2018 worden de laatste werken in het openbaar gebied afgerond en kan de grondexploitatie (na overdracht van het nieuwe openbaar gebied) worden afgesloten ultimo 2018.

Nieuwveense Landen (fase 1)

Nieuwveense Landen fase 1 betreft de ontwikkeling van een duurzame nieuwbouwwijk voor totaal circa 1.960 woningen met bijbehorende commerciële en maatschappelijke voorzieningen. In 2017 is het stedenbouwkundig plan geactualiseerd en is parallel daaraan de fasering van de grondexploitatie aangepast waardoor de looptijd van de eerste fase is teruggebracht naar 10 jaar conform de geldende BBV regels.

Eind 2017 zijn in het eerste deelplan (Centrumwonen) 225 woningen geleverd en gezien de voortgang zal de nieuwbouwwijk komend jaar doorgroeien naar circa 300 woningen. In Centrumwonen worden de laatste bouwpercelen ingevuld. Om de bouwstroom en grondverkoop op gang te houden is in 2017 het volgende deelplan (Broeklanden) bouwrijp gemaakt. De huidige stand is dat circa 150 kavels voor projectmatige bouw zijn verkocht en in de loop van 2018 worden geleverd. Ook de verkoop van 31 particuliere kavels voor de bouw van vrijstaande woningen is eind 2017 van start gegaan. In de eerste periode is reeds de helft van deze kavels in optie.

Noord II

Noord II is een ruim opgezet bedrijventerrein, met veel groen en waterpartijen. De locatie ligt in het verlengde van bedrijventerrein Noord I dat is voorzien van een goede ontsluiting op de A32 en A28.

Noord II is een gemengd bedrijventerrein, geschikt voor lichte tot middelzware bedrijvigheid.

In 2016 was er sprake van concrete belangstelling voor dit terrein. Dit heeft ertoe geleid dat in het boekjaar 2017 totaal ruim 7,6 hectare bouwgrond is verkocht op dit bedrijventerrein. Daarmee is meer dan 80% van dit terrein uitgegeven. Er zijn geen bouwpercelen meer beschikbaar van 2 hectare of groter. Ook voor de kleinere kavels is belangstelling en de verwachting is dat deze percelen in de komende jaren worden uitgegeven.

In verband met de grondverkoop is de aanleg van 2 ontsluitingswegen voorbereid. Op basis van de aanbestedingsresultaten is aan de kostenkant budget vrijgevallen. Deze positieve ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat de looptijd met drie jaar is ingekort en het resultaat sterk is verbeterd.

Oevers D

Oevers D bestaat uit natte kavels, gelegen aan diep vaarwater. Daarnaast zijn er droge kavels, die niet afhankelijk zijn van vaarwater waaronder zichtkavels langs de N375. In 1998 is hiervoor een Publiek-Private-Samenwerking (PPS) met RoyalHaskoning en KWS van start gegaan. De samenwerking loopt nog tot 31 december 2018. In 2018 wordt gezien of en in hoeverre de samenwerking wordt voortgezet.

In 2015 heeft de gemeente Meppel met de gemeenten Zwolle en Kampen een gezamenlijk havenbedrijf opgericht: Port of Zwolle. Dit leidt tot meer slagkracht en een groter bereik naar potentiële klanten.

Voor de natte kavels heeft de afgelopen 2 jaar intensief overleg plaatsgevonden met een gegadigde voor de verkoop van ca. 9 hectare grond. Dit bedrijf heeft ervoor gekozen om zich te vestigen op Noord II.

Vanaf de zomer 2017 zijn gesprekken gevoerd met gegadigden voor kleinere bouwpercelen. Dit heeft geleid tot overeenstemming met een bedrijf over de verkoop van een watergebonden bouw perceel van circa 1,6 hectare. Ook is er sprake van concrete belangstelling voor de zichtkavels aan de N375. De daadwerkelijk verkopen zullen in 2018 plaatsvinden.

Oevers E

Oevers E is een bedrijventerrein met voornamelijk kavels voor wonen en werken. Dit is voor Meppel een uniek segment. Ontsluiting van dit bedrijventerrein verloopt via de N375. Het bedrijventerrein is vooral geschikt voor groothandel en kleinschalige bedrijvigheid.

In 2015 zijn 2 kavels verkocht. Daarnaast is er interesse van bedrijven voor dit terrein die zich niet konden vestigen als gevolg van de strikte regels in het bestemmingsplan. Met de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan in 2017 zijn een aantal belemmeringen weggenomen. Er is een verkoop voorbereid voor een bouwperceel van circa 0,9 hectare die naar verwachting in de loop van 2018 wordt geleverd. Vertraging in de kaveluitgifte vormt evenwel het belangrijkste risico binnen dit project.

Vledder BC

De ontwikkeling van het Vledder is via een openbare aanbestedingsprocedure in 2006 gegund aan een ontwikkelaar-/bouwcombinatie die nu nog bestaat uit TBI Koopmans. Dit plan voorzag in de bouw van ongeveer 170 woningen, een supermarkt, een (gebouwde) parkeervoorziening en een bioscoop. Het plan is opgedeeld in 5 fasen.

De ontwikkelaar heeft fase 1 en 5 gerealiseerd, en heeft in 2017 met de bouw van 7 grondgebonden koopwoningen een start gemaakt met de realisatie van fase 3. Over de invulling van fase 2 en 4 is de afgelopen jaren intensief overleg gevoerd met de ontwikkelaar. Dit naar aanleiding van het standpunt van de ontwikkelaar dat, als gevolg van de gewijzigde marktomstandigheden, het oorspronkelijke plan financieel niet meer haalbaar was.

Op dit moment wordt gewerkt aan een alternatief plan en lijkt duidelijk dat hierin minder bouwprogramma en meer ruimte voor een kwalitatieve invulling van het openbaar gebied in de richting van de Gasgracht en binnenstad. Het is de verwachting dat partijen in 2018 tot een gezamenlijk akkoord komen.

Per 1-1-2018 is er geen aanleiding om hogere opbrengsten te verwachten. Dit leidt tot een bijstelling van het resultaat van € 904.00 inclusief extra rente- en plankosten van de ontstane vertraging in de uitvoering van het plan.

Winkelcentrum Oosterboer

Dit complex betreft de uitbreiding en de herinrichting van het openbaar gebied van het winkelcentrum Oosterboer. Met de Vereniging van Eigenaren Winkelcentrum Oosterboer (VvE WKO) is hierover in 2014 overeenstemming bereikt. De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de totstandkoming van het plan. In 2015 is het bestemmingsplan vastgesteld en is de omgevingsvergunning voor de uitbreiding verleend. In 2016 is de grond verkocht en geleverd. In 2017 zijn de bouwwerkzaamheden uitgevoerd en is de openbare ruimte opnieuw ingericht. Begin 2018 wordt de openbare ruimte overgedragen aan de gemeente waarna het project kan worden afgesloten.

5.7.5 Tussentijdse winstneming

In de Nota Grondbeleid 2015–2018 is de volgende beleidsregel opgenomen:

Winst wordt pas genomen als een grondexploitatie een negatieve boekwaarde heeft (de gerealiseerde opbrengsten groter zijn dan de kosten) én de nog te maken kosten voor de betreffende grondexploitatie niet hoger uit kunnen komen dan de negatieve boekwaarde.

Op basis van deze beleidsregel zou alleen voor Noord II een tussentijdse winstneming aan de orde zijn. De vernieuwde BBV regels schrijven echter voor dat de winstneming moet worden bepaald aan de hand van de zogenaamde 'Percentage of Completion-methode'. Wat betekent dat voor grondexploitaties met een winstprognose de winst moet worden genomen wanneer deze daadwerkelijk gerealiseerd wordt (naar rato van de gemaakte kosten en opbrengsten). Dit leidt tot winstnemingen voor de volgende grondexploitaties:

Winstneming bedragen x € 1.000	Winstprognose (1-1-2018)	Kosten (% realisatie)	Opbrengsten (% realisatie)	tussentijdse winstneming
Bouwgronden in exploitatie				
Danninge Erve Zuid fase 2	€ 1.118	68%	10%	€ 77
Nieuwveense Landen fase 1	€ 6.122	41%	11%	€ 287
Noord II	€ 5.583	92%	79%	€ 4.044
Oevers D	€ 2.975	88%	65%	€ 1.704
Oevers E	€ 768	87%	45%	€ 300
Totaal tussentijdse winstneming (per 1-1-2018)				€ 6.412

Het is mogelijk om voor project-specifieke risico's een afslag te hanteren op de te nemen winsten. Half maart 2018 heeft de commissie BBV hierover een aanvullende notitie uitgebracht die naar verwachting dit najaar wordt verwerkt in nadere regelgeving. De notitie laat onduidelijk welke risico's zijn aan te merken als project-specifiek. Lopende deze discussie wordt gekozen om de tussentijdse winst volledig te nemen, en wordt voorgesteld een risicoafslag van € 683.000 in een tijdelijke bestemmingsreserve aan te houden.

5.7.6 Voorzieningen

Voor grondexploitaties waarvan het geraamde eindresultaat negatief is moet een (verlies)voorziening worden getroffen. De totale omvang van de voorzieningen wordt bepaald op basis van de netto contante waarde van de voorziene tekorten. In de tabel zijn de mutaties ten opzichte van de vorige jaarrekening weergegeven.

Voorzieningen bedragen x € 1.000	stand 1-1-2017	mutaties 2017	stand 1-1-2018
Bouwgronden in exploitatie			
Blankenstein B	€ 3.245	€ 115	€ 3.360
Koeberg Zuid	€ 263	€ -97	€ 166
Winkelcentrum Oosterboer	€ 61	€ 1	€ 62
Vledder BC (exploitatie)	€ 5.746	€ 904	€ 6.650
Totaal	€ 9.315	€ 923	€ 10.238

Voor Koeberg Zuid is de subsidiebijdrage in 2017 zeker gesteld, en is gebleken dat de kosten voor de aanleg van het openbaar gebied binnen budget zijn uitgevoerd. Hierdoor kan de verliesvoorziening voor dit complex worden verlaagd.

Als gevolg van planvertraging en planinhoudelijke wijzigingen is de waardering voor de grondexploitaties Blankenstein en Vledder BC bijgesteld.

Per saldo leiden deze mutaties ertoe dat de voorzieningen op de grondexploitaties met € 923.000 worden verhoogd.

5.7.7 Risico's

Financiële risico's die samenhangen met de ontwikkeling van gronden kunnen als gevolg van de veelal lange doorlooptijd van grondexploitaties en de omvang van de investeringen een grote impact hebben. Risico's zijn onder meer te hoge boekwaarde van het grondbezit, tegenvallende verkoopresultaten in tijd en geld, stijgende kosten van bouw- en woonrijp maken en juridische geschillen.

Op grond van de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2013 is door een gespecialiseerd adviesbureau (Metafoor) een uitgebreide risicoanalyse voor de grondexploitaties uitgevoerd. De risico's zijn voor alle projecten nader toegelicht in de paragraaf "weerstandsvermogen en risicobeheersing".

5.7.8 Bedrijventerreinen

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de voorraad m² gronden op bedrijventerreinen in Meppel.

Bouwgrond in exploitatie	Totaal uitgeefbaar	Totale uitgifte per 1-1-2017	Uitgifte 2017	Uitgeefbaar per 1-1-2018
Blankenstein B	77.566 m ²	48.537 m ²	0 m ²	29.029 m ²
Noord II	270.104 m ²	146.253 m ²	76.255 m ²	47.596 m ²
Oevers D	405.482 m ²	295.518 m ²	0 m ²	109.964 m ²
Oevers E	72.493 m ²	29.647 m ²	0 m ²	42.846 m ²
Totaal	825.645 m²	519.955 m²	76.255 m²	229.435 m²

Voor de komende jaren wordt uitgegaan van een gemiddelde gronduitgifte van 4-5 hectare per jaar. In 2017 is dit overtroffen met de gronduitgiften op bedrijventerrein Noord II. Voor komend jaar zijn gronduitgiften in voorbereiding op de andere bedrijventerreinen.

5.7.9 Verloop boekwaarde

In verband met de financiering van de grondexploitaties wordt in onderstaand overzicht een doorkijk gegeven naar het verwachte verloop van de boekwaarde voor de komende jaren.

Verloop boekwaarde bedragen x € 1.000	boekwaarde 1-1-2018	boekwaarde 1-1-2019	boekwaarde 1-1-2020	boekwaarde 1-1-2021	boekwaarde 1-1-2022
Bouwgrond in exploitatie					
Blankenstein B	€ 1.406	€ 1.016	€ 678	€ 348	€ 4
Danninge Erve Zuid (fase 2)	€ 5.847	€ 4.450	€ 3.580	€ 3.077	€ 2.525
Koeberg Noord	€ 93	€ 394	€ 42-	€ -	€ -
Koeberg Zuid	€ 1.264-	€ -	€ -	€ -	€ -
Nieuwveense Landen (fase 1)	€ 19.503	€ 13.998	€ 15.160	€ 11.507	€ 10.593
Noord II	€ 1.193	€ 1.090	€ 329	€ 243-	€ 703-
Oevers D	€ 1.306	€ 94	€ 543-	€ 1.205-	€ 1.893-
Oevers E	€ 2.796	€ 2.074	€ 1.319	€ 1.052	€ 776
Vledder BC (exploitatie)	€ 3.121	€ 1.767	€ -	€ -	€ -
Winkelcentrum Oosterboer	€ 203-	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 33.798	€ 24.883	€ 20.481	€ 14.536	€ 11.301

* Betreft verloop van de 'netto' boekwaarde na correctie van winstnemingen en voorzieningen.

5.8 Paragraaf subsidies

5.8.1 Inleiding

Meppel heeft in 2017 € 16,8 miljoen aan subsidies aan instellingen en bijdragen aan overheden verstrekt. Daarvan is € 5,1 miljoen aan diverse instellingen verstrekt en € 11,6 miljoen aan andere overheidsorganisaties, inclusief de doorbetaling van rijksbijdragen. Het subsidieregister van de verstrekkingen aan instellingen is gepubliceerd op www.data.overheid.nl.

5.8.2 Beleidsmatige aspecten

Subsidiering op doelen in plaats van productie.

Met stichting Welzijn Meppel Westerveld is in 2017 voor de tweede maal ervaring opgedaan met het maken van resultaatafspraken. Het lukt steeds beter om te komen tot meetbare afspraken. De werkwijze van anderhalf jaar in 2017 is geëvalueerd ter verbetering van het formuleren van nieuwe afspraken voor 2018. De uitkomst was dat we minder resultaten moeten formuleren en de opdrachten minder strak in werkwijzen moeten beschrijven. Hierdoor creëren we meer ruimte voor de professionals. Zij kunnen dan beter inspelen op signalen uit de samenleving en kunnen de vraag van de inwoner meer centraal stellen. In 2017 zijn met Icare jeugdgezondheidszorg voor het eerst resultaatafspraken gemaakt. De Wet publieke gezondheid geeft hier precieze protocollen met normtijden, waardoor het best lastig is om uit de productieverantwoordings sfeer te komen, maar het is gelukt. Het anders denken zit dan meer in de vraag hoe we de contactmomenten in frequentie en invulling zo goed mogelijk kunnen laten aansluiten bij de vraag van de ouders en de gezinssituatie. We hebben gemerkt dat door resultaatgerichte afspraken te formuleren je als gemeente veel meer nadenkt over wat we willen bereiken en dat je met een instelling dan veel meer hebt over de type inzet en het hoe dus ook overlaat aan de instelling. Hierbij is het wel belangrijk dat je naar elkaar blijft uitspreken welke verwachting je hebt en hoe je op de hoogte blijft van de voortgang om eventueel bij te kunnen sturen.

Effectuering bezuiniging subsidie Wmw.

De bezuinigingstaakstelling van €100.000 in 2017 is vertaald in de BCF subsidieafspraken en het werkplan 2017 van WMW. Met een memo is de raad hierover geïnformeerd in januari 2017.

Effectuering bezuinigingstaakstelling kunst en cultuur 2017.

Conform de in oktober 2016 door de raad vastgestelde cultuurnota, is de eerste tranche gerealiseerd door een bezuiniging van elk € 60.000 op te leggen aan Scala en de Bibliotheek. De resterende € 5.000 werd ingevuld door het Centrum Beeldende Kunst dat zichzelf ophief. De raad is hierover met een memo ingelicht in augustus 2017.

Voor subsidies is de nullijn gehanteerd. Er heeft geen compensatie plaatsgevonden voor loonstijgingen als gevolg van CAO ontwikkelingen, tenzij in bestaande overeenkomsten andere afspraken zijn gemaakt.

5.8.3 Subsidieplafonds

Bij vaststelling van de begroting is besloten tot het instellen van subsidieplafonds. Hiermee worden open einde regelingen voorkomen.

Voor 2017 golden de volgende subsidieplafonds voor de onderdelen amateurkunst, sportbeoefening en evenementen:

Amateurkunst	€	97.127
Algemene sportstimulering	€	6.000
Evenementen	€	80.984

De subsidies voor amateurkunst, algemene sportstimulering en evenementen zijn conform het subsidieplafond verleend.

5.9 Paragraaf Schouwborg Ogterop

Schouwborg Ogterop is al 150 jaar het culturele hart van Meppel. 150 jaar oud en nog steeds springlevend. Midden in de samenleving met oog voor maatschappelijke en artistieke ontwikkelingen, voor een groot en klein publiek, voor theaterliefhebbers uit Meppel en omgeving en voor publiek dat van ver komt om juist in die ene voorstelling te zien die nergens anders in de regio is te zien. Schouwborg Ogterop investeert in samenwerkingen in de stad met lokale culturele en maatschappelijke instellingen, met landelijke gezelschappen en met speciale aandacht voor aanstormend talent. Schouwborg Ogterop wil verbinden en inspireren.

Schouwborg Ogterop heeft een unieke positie in het theaterlandschap. Voor haar onderscheidende programmering ontvangt de Schouwborg rijks subsidie van het Fonds voor de Podiumkunsten. Over deze toekenning schreef het fonds: 'De commissie is positief over de wijze waarop Schouwborg Ogterop haar artistieke positie in de aanvraag verwoordt. De aanvragen heeft volgens haar een duidelijke inhoudelijke visie die op passende wijze vertaald wordt naar een interessant en kwalitatief goed aanbod. De commissie merkt op dat het experiment niet wordt geschuwd en constateert dat de schouwborg een voorbeeldfunctie heeft als een regionale schouwborg waar een kwalitatief hoogstaand aanbod wordt geprogrammeerd. Zij vindt de programmering en de werkwijze van de schouwborg publieksgericht en helder gebaseerd op kennis van de regio en haar inwoners. De commissie waardeert de wijze waarop de schouwborg op actieve wijze werkt aan publieksbinding. Het podium vervult in haar ogen een belangrijke functie in het culturele en maatschappelijke veld van Meppel en omstreken.' Dit betekent dat Ogterop een programmeringssubsidie ontvangt van € 27.500 per jaar.

2017 was voor Ogterop een enerverend jaar met tal van nieuwe activiteiten en nieuwe initiatieven. Het theaterklimaat verandert en dit vraagt om een flexibele dynamische en open cultuur, we houden onze ogen en oren gericht op de samenleving en op de theatersector. De laatste jaren heeft schouwborg Ogterop steeds meer een eigen identiteit ontwikkeld, die eigenheid komt naar voren uit de hoogtepunten over 2017.

Januari

- Een van de hoogtepunten van het afgelopen jaar was ongetwijfeld het optreden van de gouden dansers. Op 27 januari was de grande finale van het ouderen dansproject met een warmbloedige choreografie gedanst door ouderen uit Meppel. Na afloop werd er nog volop gedanst in de foyer. Dit project 'Kom dans met mij danszon' werd mede mogelijk gemaakt dankzij een subsidie van het VSB-Fonds en de stichting danseducatie. Inmiddels hebben de gouden dansers dit project op eigen initiatief voortgezet. In het najaar van 2017 hebben een aantal theaters dit project overgenomen.

Februari

- Samen met het scholen uit het Voorgezet Onderwijs organiseerde Ogterop een poëziewedstrijd. Veel jong dicht talent wist een volle zaal te verrassen en afloop was er een optreden van jong muzikaal talent in de foyer.

Maart

- Het Meppeler koor The Midge's gaf een spetterend optreden voor een uitverkochte zaal.
- In het kader van de Boekenweek lezing inspireerde schrijver en historicus Geert Mak een volle zaal.
- Op 17 maart werd het toneel van de grote zaal omgetoverd tot een intieme ruimte met kussens. Hier speelde de voorstelling 'Niet meer zonder jou' af, over de kloof tussen een traditionele Turkse moeder en haar moderne dochter.

April

- Leerlingen van middelbare scholen waren diep onder de indruk van het verhaal met film en live muziek van de productie 'Er reed een trein naar Sobibor'.

Mei

- De jaarlijkse Vriendenpresentatie in een uitverkochte grote zaal beloofde een mooi jubileum seizoen. De Gouden dansers openden de avond. Mevrouw Ogterop gespeeld door Juul Vrijdag deed haar intrede als voorproefje op de jubileumproductie in mei 2018. Uit de voorverkoop bleek al snel dat het nieuwe programma goed werd ontvangen. Nog nooit werden er zo veel kaarten verkocht in een vroeg stadium.

Juni

- Muziekvereniging de Bazuin vierde haar eeuwfeest samen met zanger Thomas Berge.

- Volonté acrogym gaf een spetterend optreden en ook de leerlingen van Scala gaven een slotconcert.

September

- Het jubileumseizoen werd afgetrapt met een bijzondere locatievoorstelling in Wapserveen.
- 'De koning van het grasland' over actuele plattelandsthema's. In totaal hebben meer dan 1.100 bezoekers deze voorstelling bezocht en alle zes voorstellingen waren uitverkocht. Deze productie was een samenwerkingsverband tussen Pier 21, Toneelgroep Jan Vos, Schouwburg Ogterop en LTO.
- Een nieuw initiatief waarin Ogterop graag participeerde waren de kunstrijkdagen. Speciaal voor deze gelegenheid organiseerde Ogterop een lezing over kunst door Jeroen van Merwijk. Gedurende het hele weekend deden de foyers dienst als expositieruimte.

Oktober

- Twee jaar geleden was Circus Ronaldo in Meppel voor het eerste te zien als een van de hoofdacts van Puppet International. Opnieuw was er een sfeervolle circustent, dit keer op het sportterrein achter Ogterop. De solo van Danny Ronaldo veroverde de Meppeler harten. Bezoekers kwamen van heinde en ver op deze voorstelling af.

November

- In november zag de eerste Ogterop cabaretnacht het licht. Drie jonge talenten debuteerden in de grote zaal en met na afloop een nazit concert in de foyer. De cabaretnacht was voor jongeren zeer laag geprijsd.
- Lezing door Nobelprijswinnaar Ben Feringa voor leerlingen technasium Dingstede.
- Ogterop stelt foyer en techniek beschikbaar voor de eerste Popronde Meppel.

December

- Het toneelstuk 'Gif' van Nt gent maakte diepe indruk en recensent Theo de Jong kopte met 'Gif dringt door tot in je ziel' en 'het soort voorstelling dat je misschien maar eens in de tien jaar ziet'.
- Bij Podium Meppel, een talentenjacht I georganiseerd door de LISZ kwam veel lokaal talent bovendien.

5.9.1 Ogterop in cijfers

Na jaren van groei blijft het ieder jaar weer een uitdaging om de bezoekersaantallen vast te houden. Het streven is minimaal 25.000 bezoekers eigen programmering per seizoen. Om dit te bereiken is Ogterop ook grotendeels afhankelijk van het aanbod. Voor hele grote producties en ook voor sommige cabaretiers is Ogterop al te klein. Gelukkig blijft er genoeg goed aanbod over. Samen met de theaterproducenten en gezelschappen zijn we in gesprek om het juiste publiek bij de voorstelling te vinden. In 2017 moesten we helaas om uiteenlopende redenen relatief veel voorstellingen annuleren, dit heeft zeker 1.500 bezoekers gescheeld. Ook is om de twee jaar een kleine dip in de bezoekersaantallen omdat in dat jaar geen Puppet plaatsvindt, goed voor ca. 4.000 bezoekers. De komst van het filmhuis versterkt de culturele functie van Ogterop en bezoekers reageren zeer enthousiast op de combinatie filmhuis in Ogterop. Inmiddels zijn er wekelijks films te zien en bij succes zijn er meerdere vertoningen. Ogterop is zeer tevreden over de resultaten, dankzij een trouw publiek en ieder jaar weer een grote hoeveelheid nieuw publiek blijft Ogterop een unieke parel in het theaterlandschap.

De bezoekers commerciële verhuur zijn iets gedaald terwijl het aantal activiteiten gelijk is gebleven. Het verschil is vooral te verklaren doordat er minder grote feesten werden georganiseerd. De activiteiten culturele verhuur lijken gedaald door iets minder kleinschalige activiteiten, maar door meer grootschalige lokale voorstellingen en meer schoolvoorstellingen zijn de bezoekersaantallen iets gestegen.

Bezoekers	2016	2017
Theater bezoekers eigen programmering	29.242	28.059
Theaterbezoekers culturele verhuur incl. schoolvoorstellingen	11.846	12.839
Bezoekers Puppert activiteiten in Ogterop	3.800	
Bezoekers commerciële verhuur	10.196	8.855
Bezoekers filmhuis Meppel	626	2.903
Totaal aantal bezoekers	55.084	52.656
Website bezoeken	113.292	122.366
Unieke website bezoekers	71.279	74.512
Theater vrienden	580	693
Facebook volgers	2.325	2.670

Aantal eigen voorstellingen programmering	112	117
Aantal inleidingen, workshops en rondleidingen	24	23
Aantal culturele verhuur ex Puppert	52	48
Aantal commerciële verhuur	129	129

Financiële verantwoording

2017 was wederom een goed jaar voor Ogterop, zowel qua bezoekerscijfers als financiën. Daarnaast heeft Ogterop meer inkomsten ontvangen door een subsidie van de provincie Drenthe en een bijdrage van het Waarborgfonds. Ook door goede zaalbezettingen zijn er meer publieksinkomsten dan de jaren daarvoor. Het positief resultaat zal aangewend worden om de reserve te verhogen tot het maximaal afgesproken bedrag van € 150.000. Als het aan de schouwburg ligt zal deze investering aangewend worden voor een nieuw inrichtingsplan voor de foyer en bovenfoyer en een upgrade van de vergaderzalen om de commerciële verhuur meer te stimuleren.

Uitgaven

Het resultaat is te verklaren doordat de personeelslasten lager zijn uitgevallen dan begroot. In totaal levert dit een voordeel op van € 36.532. De activiteitenkosten zijn de kosten die met voorstelling en te maken hebben zoals inkoopvoorstellingen, marketing, ticketingkosten e.d. Deze kosten zijn hoger dan geraamd maar daar staan ook meer inkomsten dan geraamd tegenover. De opbrengst voorstellingen bedroeg € 76.983 meer dan begroot daar tegenover is er € 64.449 meer besteed aan activiteitenlasten dan begroot. Daarnaast zijn er een aantal eenmalige extra uitgaven geweest zoals een nieuwe website en een nieuw crm marketingsysteem om de bezoekers nog beter in kaart te brengen.

Inkomsten

De inkomsten huur zijn iets lager dan geraamd doordat er geen hele grote verhuringen zoals feesten e.d. hebben plaatsgevonden. Ook speelt mee dat in 2017 geen Puppert festival werd gehouden. Los van de inkomsten van het festival zijn de huurinkomsten stabiel. Toch zou er meer uit de verhuur te verdienen zijn, om die reden staat upgrade van de vergaderruimtes op het wensenlijstje. De pachtinkomst viel lager uit door een verrekening over 2016. Door meer verkochte kaarten en veel uitverkochte voorstellingen was er een positief resultaat op voorstellingen. Dat geldt ook voor de overige opbrengsten dankzij extra inkomsten van diverse fondsen en de provincie.

Resultaat

In 2017 is het positieve resultaat van Ogterop € 65.144. Vanaf 2016 wordt het resultaat gereserveerd voor theater gerelateerde investeringen. Met het resultaat over 2017 is nu het maximum afgesproken bedrag voor de reserve van € 150.000 bereikt.

Recapitulatie Uitgaven	Begroot 2016	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Werkelijk 2017
Kosten Vastgoed inclusief kapitaallasten en overhead	122.216	122.216	117.021	118.514
Kapitaallasten theatergerelateerd	153.890	151.920	145.680	147.183
Personeelskosten inclusief doorbelasting en overhead	619.554	562.304	491.583	455...051
Algemene Kosten	115.200	92.338	89.813	92.298
Kosten Activiteiten	589.000	621.511	610.000	674.450
Toevoeging aan reserve	0	130.035	0	19.964
Totaal bedrag uitgaven	1.599.860	1.550.289	1.454.097	1.507.460

Recapitulatie Inkomsten	Begroot 2016	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Werkelijk 2017
Opbrengst Huur	-65.000	-65.223	-65.000	-58.441
Opbrengst Pacht	-55.000	-52.425	-55.000	-47.927
Opbrengst Voorstellingen	-380.000	-414.667	-380.000	-456.983
Overige Opbrengsten	-110.000	-158.149	-110.000	-165.156
Totaal bedrag inkomsten	-610.000	-690.465	-610.000	-728.507
Bijdrage gemeente	989.860	859.824	844.097	778.953

Jaarrekening

6. Balans

Balans

(x € 1.000 euro's)

BALANS

ACTIVA	31- 12- 2017	31- 12- 2016
VASTE ACTIVA		
IMMATERIELE VASTE ACTIVA	411	116
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	58	116
Bijdragen aan activa eigendom van derden	353	-
MATERIELE VASTE ACTIVA	99.551	98.586
Investerings met een economisch nut		
<i>* gronden uitgegeven in erfpacht</i>	-	-
<i>* overige investeringen</i>	63.847	64.944
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.	24.781	23.296
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	10.923	10.327
Investerings nog uit te splitsen	0-	19
FINANCIELE VASTE ACTIVA	14.371	15.385
Kapitaalverstrekkingen		
<i>* Deelnemingen</i>	408	408
Leningen		
<i>* Woningbouwcorporaties</i>	6.279	6.648
<i>* Deelnemingen</i>	1.126	1.326
Overige langlopende leningen	6.558	6.800
Bijdragen aan activa in eigendom van derden		202
Uitzettingen in 's Rijks schatkist		
TOTAAL VASTE ACTIVA	114.333	114.086
VLOTTENDE ACTIVA		
VOORRADEN	34.095	33.932
Grond- en hulpstoffen		
<i>* Niet in exploitatie genomen bouwgronden</i>	-	-
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	33.755	33.566
Gereed product en handelsgoederen	340	366
UITZETTINGEN MET RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN 1 JAAR	7.434	5.655
Vorderingen op openbare lichamen	6.044	3.913
Rekening- courantverhouding met het Rijk		
Overige vorderingen	1.390	1.742
LIQUIDE MIDDELEN	43	58
Kas- en banksaldi	43	58
OVERLOPENDE ACTIVA	1.410	904
Nog te ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	75	90
Overige	1.335	814
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	42.981	40.549
TOTAAL ACTIVA	157.315	154.635

PASSIVA	31-12-2017	31-12-2016
VASTE PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN	12.558	9.626
ALGEMENE RESERVE	7.027	4.324
BESTEMMINGSRESERVE		
Diverse bestemmingsreserves	2.397	2.915
GEREALISEERD RESULTAAT	3.135	2.388
VOORZIENINGEN	7.493	8.134
Voorzieningen	7.493	8.134
Voorziening voor vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven.		
VASTE SCHULDEN MET RENTYPISCHE LOOPTIJD LANGER DAN 1 JAAR	108.347	116.922
* Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	108.347	116.922
TOTAAL VASTE PASSIVA	128.398	134.682
VLOTTENDE PASSIVA		
NETTO VLOTTENDE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN 1 JAAR	18.088	10.400
Kasgeldleningen	13.000	5.000
Banksaldi	704	658
Overige schulden	4.384	4.742
OVERLOPENDE PASSIVA	10.828	9.524
Nog te betalen bedragen	3.660	3.890
Ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	2.024	642
Overige	5.144	4.993
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	28.917	19.924
TOTAAL PASSIVA	157.315	154.606
Gewaarborgde geldleningen (geen achtervang)	50.545	51.509

6.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

6.1.1 Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten en verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

6.1.2 Balans

Vaste activa

Artikel 59 stelt dat alle investeringen worden geactiveerd met uitzondering van kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde.

Immateriële vaste activa:

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de vervaardigings- c.q. verkrijgingprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Materiële vaste activa met een economisch nut:

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Door het wijzigingsbesluit vernieuwing BBV van 5 maart 2016 is de categorie niet in exploitatie genomen gronden komen te vervallen. Deze gronden zijn per 1-1-2016 zonder afwaardering van de boekwaarde ondergebracht bij de materiële vaste activa. In het wijzigingsbesluit is voorgeschreven dat uiterlijk 31 december 2019 deze gronden moeten worden gewaardeerd tegen taxatiewaarde.

De activa worden vanaf het jaar volgend op het tijdstip waarop dit gereed kwam of verworven werd lineair (of annuïtair bij uitzondering) afgeschreven in de verwachte gebruiksduur. Op grond met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggedraaid als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het verzamelen van huishoudelijk afval of waarvoor begraafrechten kunnen worden geheven, worden deze investeringen voortaan op de balans opgenomen onder de investeringen met economisch nut in een aparte categorie.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut:

Met ingang van 2017 worden alle investeringen geactiveerd.

Afschrijvingsmethode:

Voor de afschrijving op activa wordt de lineaire methode gehanteerd. Uitzondering daarop zijn de afschrijvingen op die rioleringswerken, waarvoor tevens een verfijninguitkering uit het Gemeentefonds wordt ontvangen. Investerings in activa met een maatschappelijk nut, geactiveerd vóór 2017 worden afgeschreven in de destijds vastgestelde afschrijvingstermijn. Investerings in activa met een maatschappelijk nut geactiveerd vanaf 2017 worden afgeschreven in het aantal jaren zoals dat bij de kredietverlening door de Gemeenteraad is vastgesteld. In 2017 is door de gemeenteraad de "Financiële verordening gemeente Meppel" en de daarbij behorende artikelsgewijze toelichting vastgesteld. Met het afschrijven van een nieuw activum wordt begonnen op 1 januari van

het jaar volgend op het tijdstip waarop dit gereed kwam of verworven werd. Investerings, geactiveerd vóór de vaststelling van de Financiële verordening gemeente Meppel in 2017 worden nog afgeschreven conform de Nota Financieel Beleid van 2007.

Uitbreidingsinvesteringen in riolering (economisch nut) worden met ingang van 1 januari 2012 geactiveerd en lineair afgeschreven in de daarvoor geldende afschrijvingstermijn (zie tabel hierna). Uitbreidingsinvesteringen in riolering van vóór deze stelselwijziging worden niet geactiveerd, maar maken onderdeel uit van de 'onderhanden werken' (vlottende activa; zie hierna).

Investerings met economisch nut met een verkrijgingprijs boven de € 10.000 worden lineair afgeschreven conform de volgende tabel in:

Immateriële vaste activa	Termijn in jaren
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling en planvorming	maximaal 5
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	variabel
Materiële vaste activa	Termijn in jaren
Gronden en terreinen	geen
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
Riolering: eerste aanleg niet-mechanisch deel	60
Riolering: niet-mechanisch deel	35
Riolering: mechanisch deel	15
Aanleg sportvelden	30
Renovatie sportvelden	15
Aanleg en herinrichting begraafplaatsen	25
Aanleg / renovatie kunstgrasvelden	10
Civieltechnische kunstwerken	40
Waterwegen, waterbouwkundige werken	20
Aanleg en herinrichting parken, plantsoenen, vijvers en overig openbaar groen	15
Permanente terreinwerken, wegen, straten, fietspaden, voetpaden	15
Houten bruggen	15
Buiteninventaris (speeltoestellen, sportparkattributen, straat-meubilair en verkeersborden c.a.)	10
Openbare verlichting	10
Verkeersregelinstallaties	10
Gebouwen / bouwwerken	
Gebouwen met permanente bouwaard: school- en bedrijfsgebouwen, sportaccommodaties, woningen c.a.	40
Gebouwen met een semi-permanente bouwaard: school- en bedrijfsgebouwen, sportaccommodaties, woningen c.a.	20
Renovatie, restauratie en aankoop school- en bedrijfsgebouwen, sportaccommodaties en woningen c.a.	25
Bouwkundige aanpassingen, die niet vallen onder renovatie en restauratie (bijvoorbeeld vervanging sportvloer)	15
Vervanging daken en dakbedekkingen	20
Transport- en Vervoermiddelen	
Vracht- en vuilnisauto's, bestel- en personenauto's, aanhangers e.d.	7
Tractoren en shovels	10
Motorvoertuigen	10
Schuiten	10
Machines, apparaten en installaties	
Technische installaties: aard en nagelvast (leidingen, kanalen, radiatoren)	40
Technische installaties: werktuigbouw (CV-ketels, liften, luchtbehandelingskasten, armaturen)	20
Technische installaties: elektrotechniek (telefooncentrales, toegangs- en veiligheidsinstallaties, stemcomputers)	10
Automatisering: hardware en software	5
Apparatuur kantoren, keukens, foto, film, reproductie etc.	5
Zoutstrooiers, sneeuwpluigen en -schuivers, andere aan voertuigen te koppelen apparaten/machines en overig materieel voor reiniging, openbare ruimte.	10
Veegmachines	6
Maaimachines	5
Afzetcontainers	15
Ondergrondse afvalcontainers: buitenbak en binnenbak	15
Zonnepanelen	20
Overige materiële vaste activa	
Meubels en inventaris (incl. meubilair kantoren, scholen, sporthallen en gymzalen)	10
Afvalcontainers	10
Kaartmateriaal, luchtfoto's	5
Financiële vaste activa	Termijn in jaren
Het betreft activa die een financiële waarde of een financieel bezit vertegenwoordigen	variabel

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs. Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdrage wordt afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Vlottende activa

Vorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede rentekosten en administratie- en beheerskosten minus de verkregen verkoopopbrengsten. Winsten uit grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Bij de winst- en verliesneming wordt de volgende uitgangspunten aangehouden:

- voorziene verliezen worden al in de jaarrekening genomen zodra zij bekend zijn (voorzichtigheidsbeginsel);
- winsten worden in de jaarrekening verwerkt op basis van de 'Percentage of Completion-methode' conform de vernieuwde BBV regelgeving;
- winst en verlies wordt genomen op basis van contante waarde;
- winst en verlies komen via de exploitatie ten laste van en ten goede aan het jaarrekeningresultaat.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening is bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze worden tegen nominale waarden opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Onder de voorzieningen zijn opgenomen de voorziening afvalstoffen en de voorziening riolering omdat dit door derden verkregen middelen zijn.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, wordt buiten de balanstelling opgenomen de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie vermeld.

6.2 Toelichting op de balans

(in euro's)

ACTIVA

6.2.1 Vaste activa

Immateriële vaste activa

	31-12-2017	31-12-2016
Immateriële vaste activa	86.808	-

Door een stelselwijziging is het deel van de onder de financiële activa opgenomen bijdragen aan activa in eigendom van derden per 31 december 2016, zijnde € 202.468 naar immateriële vaste activa overgebracht. Onder immateriële vaste activa worden tevens begrepen de kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en de kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief. Kosten van onderzoek en ontwikkeling welke niet aan bepaald actief kunnen worden toegerekend worden niet meer geactiveerd.

Het verloop van de boekwaarde was in 2017 als volgt:

	Herrubricering			
	31-12-2016	31-12-2016	1-1-2017	31-12-2017
Kosten van onderzoek en ontwikkeling				
Boekwaarde per aanvang jaar	115.747			86.808
Bij: investeringen				
Af: afschrijvingen	28.939			28.939
Boekwaarde per einde jaar	86.808			57.868
Bijdragen aan activa in eigendom van derden		202.468		
Boekwaarde per aanvang jaar			202.468	
Bij: investeringen				158.437
Af: afschrijvingen				8.092
Boekwaarde per einde jaar	0			352.814
Boekwaarde per einde jaar	86.808			410.682

	Herrubricering			
	31-12-2016	31-12-2016	1-1-2017	31-12-2017
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	86.808			57.868
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	202.468	202.468	352.814
Totaal	86.808	202.468	202.468	410.682

Materiële vaste activa

De materiële activa worden ingedeeld in activa met een economisch nut en in activa met een maatschappelijk nut. Onder investeringen met een economisch nut worden begrepen die investeringen waarvoor een "markt" is of welke onderdeel vormen voor een aan derden in rekening te brengen tarief.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

	31-12-2016	Inves- teringen	Desin- veste- ring	Afschrij- vingen	Bijdra- gen van derden	Afwaar- derin- gen	31-12-2017
Gronden en terreinen	10.511.768	917374		9.281			11.419.861
Woonruimten	-						-
Bedrijfsgebouwen	45.323.865	255.756		2.264.269			43.315.352
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	24.355.595	3.585.994		1.234.837	518.995		26.187.757
Vervoermiddelen	1.314.630	557.108		313.798			1.557.940
Machines	4.444.063	386.984		595.245			4.235.803
Overig	2.290.219	208.517		586.807			1.911.930
Totaal	88.240.139	5.911.733	-	5.004.235	518.995	-	88.628.642

De totale boekwaarde van € 88.628.642 is inclusief een boekwaarde van € 24.781.172 voor investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut vóór 2017 geactiveerd had het volgende verloop:

	31-12-2016	Inves- teringen	Desin- veste- ring	Afschrij- vingen	Bijdra- gen van derden	Afwaar- derin- gen	31-12-2017
Gronden en terreinen	-						-
Bedrijfsgebouwen	-						-
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10.240.256	1.464.415		764.564	90.650		10.849.457
Machines	63.969			12.953			51.016
Overig	22.282						22.282
Totaal	10.326.507	1.464.415	-	777.517	90.650	-	10.922.756

Uit te splitsen investeringen

	31-12-2017	31-12-2016
Nog uit te splitsen investeringen	0	19.000

In verband met het tijdig afsluiten van de administratie is medio januari gestopt met het boeken van de facturen op de activa. Er zijn geen binnenkomende facturen tijdelijk op een tussenrekening geparkeerd.

Financiële vaste activa

Dit betreffen de verstrekte langlopende geldleningen, aandelen in gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en de in het bezit van de gemeente zijnde effecten.

Per 31 december 2016 respectievelijk 31 december 2017 als volgt gespecificeerd:

	Herrubricering			Verstrekt	Afgelost	31-12-2017
	31-12-2016	31-12-2016	1-1-2017			
Deelnemingen	407.911					407.911
Totaal kapitaalverstrekking aan deelnemingen	407.911			-	-	407.911
Woningbouw	6.648.201				369.033	6.279.169
Totaal leningen verstrekt aan woningbouw	6.648.201			-	369.033	6.279.169
Essent	0					-
Vitens	822.060				164.414	657.646
Enexis	99.660					99.660
Meppel Energie	404.340				35.417	368.924
Totaal leningen verstrekt aan deelnemingen	1.326.060			-	199.831	1.126.229
Hypothecaire geldleningen	3.466.117				565.909	2.900.208
Uitzettingen met looptijd > 1 jaar	567.154			240.118	90.188	717.084
Overige verstrekte leningen	2.766.793			441.032	267.156	2.940.668
Totaal overige verstrekte leningen	6.800.064			681.150	923.253	6.557.960
Bijdragen aan activa in eigendom	202.468	-202.468				-
Totaal bijdragen aan activa in eigendom van derden	202.468	-202.468		-		-
Totaal	15.384.703	-202.468		- 681.150	1.492.117	14.371.269

De bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn door een stelselwijziging overgebracht naar de immateriële vaste activa, onderdeel bijdragen aan activa in eigendom van derden. In het bedrag van de overige verstrekte leningen is een bedrag van ruim € 2,3 miljoen opgenomen voor vooruitbetaalde huur aan WOG B.V.

6.2.2 Vlottende activa

	31-12-2017	31-12-2016
Gronden in exploitatie	33.754.928	33.566.224
Gereed product/handelsgoederen	339.935	365.916
Totaal	34.094.863	33.932.140

Per 31 december 2016 respectievelijk 31 december 2017 als volgt gespecificeerd:

	Boek waarde 31-12-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Inkom- sten	Mutatie voorzie- ning	Winst- en verlies- neming	Boek waarde 31-12-2017
Gronden in exploitatie							-
Blankenstein B	4.696.064	69.979					4.766.043
Noord 2	1.874.940	249.112		4.974.738		4.044.000	1.193.315
Danninge Erve Zuid fase 2	5.877.090	246.452		353.562		77.000	5.846.980
Oevers E	2.161.726	334.119				300.000	2.795.845
Het Vledder BC	9.820.479	283.997		333.372			9.771.105
Terrein kwekerij M Ottenlaan	-101.734	1.894		283.830		383.670	-
Nieuwveense Landen fase 1	20.163.595	2.387.446	1.871.845	1.463.237		287.000	19.502.960
Koeberg Zuid	-794.590	19.489		360.000			1.135.101-
NIT/ Oevers D	-443.242	44.994				1.704.000	1.305.752
Winkelcentrum Oosterboer	-151.704	3.072					148.632-
Kinkhorststraat	-222.820	80.310				142.510	-
Koeberg Noord II		93.242					93.242
Voorziening grondexploitatie	-9.313.581				-923.000		10.236.581-
Totaal gronden in exploitatie	33.566.224	3.814.108	1.871.845	7.768.738	923.000-	6.938.180	33.754.928
Totaal gronden	33.566.224	3.814.108	1.871.845	7.768.738	923.000-	6.938.180	33.754.928

Voorzieningen

In de Nota Grondbeleid 2015-2018 is bepaald dat voorziene verliezen in de jaarrekening worden opgenomen zodra zij bekend zijn. Een voorziening moet direct worden getroffen ter grootte van het berekende tekort van een grondexploitatie. In onderstaande tabel zijn de benodigde voorzieningen voor verliesgevend grondexploitaties per 1-1-2018 weergegeven.

Voorzieningen in de jaarrekening 2017 per 1-1-2018	
Bouwgrond in exploitatie	
<i>Blankenstein B</i> De voorziening voor Blankenstein is met € 115.000 verhoogd i.v.m. langere looptijd van het plan, m.n. extra rente -en beheerkosten.	€ 3.360.000
<i>Koeberg Zuid</i> De voorziening is met € 97.000 verlaagd doordat de aanleg van de openbare ruimte binnen budget is uitgevoerd.	€ 166.000
<i>Vledder BC</i> De voorziening is met € 904.000 verhoogd omdat programma niet haalbaar wordt geacht en extra rentekosten i.v.m. planvertraging.	€ 6.650.000
<i>Winkelcentrum Oosterboer</i> Het bedrag van de voorziening is verhoogd met € 1.000 doordat het plan een jaar later wordt afgesloten.	€ 62.000
Totaal voorzieningen	€ 10.238.000

Waardering grondexploitaties

Uitgangspunten

Wijzigingen in de economische situatie, maar ook toekomstige planwijzigingen op projectniveau, hebben invloed op de uiteindelijke resultaten van de verschillende grondexploitaties binnen onze gemeente. Ook beleidsmatige keuzes over programma, ontwikkeltempo, ontwikkelvolgorde en kwaliteitscriteria etc. zijn bepalend voor het verwachte resultaat op de grondexploitaties en de waardering daarvan. De waardering van de grondexploitaties in deze

jaarrekening is gebaseerd op de actuele inzichten ten aanzien van de marktsituatie en de te hanteren parameters (zoals de indexering, rente- en grondprijzontwikkeling).

Tussentijdse winstneming

De vernieuwde BBV regels schrijven voor dat de winstneming moet worden bepaald aan de hand van de zogenaamde 'Percentage of Completion-methode'. Dit houdt in dat voor grondexploitaties met een winstprognose de winst tussentijds moet worden genomen wanneer deze daadwerkelijk gerealiseerd wordt (naar rato van de gemaakte kosten en opbrengsten). Dit leidt ertoe dat per 31-12-2017 voor de volgende complexen een tussentijdse winst wordt genomen.

Winstneming bedragen x € 1.000	Winstprognose (1-1-2018)	Kosten (% realisatie)	Opbrengsten (% realisatie)	tussentijdse winstneming
Bouwgronden in exploitatie				
Danninge Erve Zuid fase 2	€ 1.118	68%	10%	€ 77
Nieuwveense Landen fase 1	€ 6.122	41%	11%	€ 287
Noord II	€ 5.583	92%	79%	€ 4.044
Oevers D	€ 2.975	88%	65%	€ 1.704
Oevers E	€ 768	87%	45%	€ 300
Totaal tussentijdse winstneming (per 1-1-2018)				€ 6.412

Het is mogelijk om voor project-specifieke risico's een afslag te hanteren op de te nemen winsten. Half maart 2018 heeft de cie. BBV hierover een aanvullende notitie uitgebracht die naar verwachting dit najaar wordt verwerkt in nadere regelgeving. De notitie laat onduidelijk welke risico's zijn aan te merken als project-specifiek. Lopende deze discussie wordt gekozen om de tussentijdse winst volledig te nemen, en wordt voorgesteld een risicoafslag van € 683.000 in een tijdelijke bestemmingsreserve aan te houden.

Programmering en fasering

Woningbouw

De provinciale bevolkingsprognoses zijn leidend voor de woningprogrammering. Door adviesbureau Companen zijn deze prognoses geanalyseerd en vertaald in een woningtoename per jaar. Voor Meppel bedraagt de woningtoename voor de perioden 2015-2019 en 2020-2025 respectievelijk circa 200 en 160 woningen per jaar. Voor de periode 2025 tot en met 2040 is de woningbehoefte geëxtrapoleerd. De gewijzigde bevolkingsprognose van eind 2015 heeft voor de grondexploitatie van Nieuwveense Landen geleid tot een verlaging van het woningbouwprogramma naar 1.960 woningen. Dit aantal woningen is ook verwerkt in het geactualiseerde stedenbouwkundig plan dat op 30 november 2017 is vastgesteld door de gemeenteraad.

Bedrijventerreinen

Na jaren van beperkte gronduitgifte op de bedrijventerreinen is in het afgelopen boekjaar meer dan 7 ha. bedrijfsgrond uitgegeven. Het betreft de verkoop van 2 bouw kavels op bedrijventerrein Noord II. Ook zijn in 2017 gesprekken gevoerd met bedrijven voor uitbreiding en nieuwvestiging op onze andere bedrijventerreinen. De verwachting is dat de uitgifteprognose van circa 3-4 hectare voor komend jaar ook gerealiseerd gaat worden. Dit zal leiden tot een verdere afname van de boekwaarde, (tussentijdse) winstneming en verlaging van de risico's.

Parameters en grondprijzen

Rekenrente

Het rentepercentage dat wordt gehanteerd voor de grondexploitaties is evenals vorig jaar bepaald op 3,5%. Dit percentage is afgeleid van de werkelijk te betalen rente over het aandeel vreemd vermogen. Sinds de vernieuwing van de BBV richtlijnen in 2016 is dit rentepercentage niet meer gelijk aan de interne omslagrente.

Kosten- en opbrengstenstijging

In lijn met voorgaande jaren is extern advies ingewonnen voor de toetsing/bepaling van de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging. Ten opzichte van de gehanteerde parameters van vorig jaar is in de eerste jaren uitgegaan van een iets hogere prijsindexatie als gevolg van de verbeterde marktsituatie, zowel aan de opbrengsten als de kostenkant.

Grondprijzen

Ten opzichte van de grondprijzennota 2017 zijn de grondprijzen voor woningbouw over de gehele linie licht verhoogd. Op de bedrijventerreinenmarkt zien wij beperkte prijsontwikkeling wat betreft verkoop- en huurprijzen.

De grondprijzen zijn gehandhaafd op het niveau van vorig jaar met uitzondering van Noord II. Alleen de bovenkant van de bandbreedte is verhoogd naar € 90 per m² zodat deze beter aansluit bij de prijsstelling van de andere bedrijventerreinen.

Risico's en onzekerheden

Op grond van de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2013 is een uitgebreide risicoanalyse voor de grondexploitaties uitgevoerd. De risico's zijn door adviesbureau Metafoor voor alle projecten afzonderlijk in beeld gebracht, waarbij het meeste aandacht is uitgegaan naar de financiële risico's en de beheersing daarvan voor Nieuwveense Landen (NVL) dat met afstand de grootste grondexploitatie is van Meppel.

De individuele risico's in de projecten liggen in lijn met de risico's uit 2017 met het verschil dat de economie verder is aangetrokken. Toch blijft de uitgifte van bouwgrond het belangrijkste risico voor alle grondexploitaties. Vertraging in (de uitgifte van) een project kan leiden tot een toename van rente-, planontwikkeling- en beheerskosten. Ook het niet realiseren van de beoogde grondprijs vormt steeds weer een aanzienlijk risico. Daarnaast bestaan er risico's met betrekking tot de ontwikkeling van de parameters binnen de projecten, zoals kosten- en opbrengstenstijging en de renteontwikkeling.

Een nadere toelichting op de beheersmaatregelen en berekening van de benodigde bufferreserve is opgenomen in de paragraaf "weerstandvermogen en risicobeheersing".

	Boek waarde 31-12-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Inkom- sten	Mutatie voorzie- ning	Winst- en verlies- neming	Boek waarde 31-12-2017
Gereed product/handelsgoederen							
Volkstuinen	127.467						127.467
Woningen	69.012						69.012
J. vd Boschkade	250.627						250.627
Oevers A/B/C	1.170						1.170
Bremenberglas (zandwinning)	-82.360	-2.111		23.870			-108.341
Totaal overig	365.916	2.111-	-	23.870	-	-	339.935
Totaal voorraden	33.932.140	3.811.997	1.871.845	7.792.608	923.000-	6.938.180	34.094.863

Deze balanscategorie betreft in hoofdzaak verhandelbaar onroerend goed.

Uitzettingen met rente typische looptijd korter dan 1 jaar

Vorderingen

Per 31 december 2017 respectievelijk 31 december 2016 als volgt gespecificeerd:

Vorderingen totaal	31-12-2017	31-12-2016
Vorderingen op openbare lichamen	6.044.128	3.913.398
Overige vorderingen	1.389.766	1.741.717
Totaal	7.433.894	5.655.115

Vorderingen op openbare lichamen	31-12-2017	31-12-2016
Vordering inzake BTW-compensatiefonds	4.097.979	3.106.302
Schatkistbankieren		465.535
Overige vorderingen op overheden	1.946.149	341.561
Totaal	6.044.128	3.913.398

Door een wijziging van de Wet Financiering decentrale overheden is in december 2013 het schatkistbankieren verplicht geworden voor de decentrale overheden. In het kader van het verplicht schatkistbankieren is het drempelbedrag waarover verantwoording moet worden afgelegd € 750.000. Het totaal aan middelen dat uitsluitend in het kader van het drempelbedrag buiten 's Rijks schatkist is gehouden is elk kwartaal in 2017 € 0.

Overige vorderingen	31-12-2017	31-12-2016
PC Privé / fietsregeling	4.563	3.993
Belastingdebiteuren	565.314	392.290
Vorderingen NIT		
Overige vorderingen	1.200.678	1.597.826
Af: Voorziening dubieuze debiteuren	380.790	252.393
Totaal	1.389.766	1.741.717

In het bedrag van € 1.200.678 per 31 december 2017 onder de overige vorderingen staat met betrekking debiteuren sociale zaken een nettobedrag van € 457.859 open.

Voor het niet kunnen innen van vorderingen is een voorziening gevormd. De opbouw van deze voorziening geschiedt op grond van artikel 9 van de Financiële beheersverordening (art. 212 Gemeentewet). De onttrekkingen vinden plaats op basis van de feitelijke boekingen. Het bedrag van de voorziening voor de belastingvorderingen en overige vorderingen bedraagt € 380.790. Over 2017 is aan de voorziening een bedrag € 123.934 toegevoegd ten laste van de exploitatie.

Liquide middelen

Per 31 december 2017 respectievelijk 31 december 2016 als volgt gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
BNG		-
Kas	3.552	4.412
ING	28.241	38.771
Kruisposten	10.770	14.385
Totaal	42.564	57.568

Overlopende activa

Per 31 december 2017 respectievelijk 31 december 2016 als volgt gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
Nog te ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	75.000	90.060
Overig	1.335.119	814.268
Totaal	1.410.119	904.328

	Stand 31-12-2016	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Stand 31-12-2017
Nog te ontvangen voorschotbedragen doeluitkeringen				-
Verkeersveilige inrichting Jan Tooroplaan		50.000		50.000
Verkeersveilige inrichting Slingenberg		25.000		25.000
Vergunninghouders	90.060		90.060	-
Totaal vooruitontvangen bedragen	90.060	75.000	90.060	75.000

PASSIVA

6.2.3 Eigen vermogen

Reserves zijn vermogensbestanddelen die bedrijfseconomisch gezien vrij aanwendbaar zijn. In de toelichting op de balans worden reserves onderscheiden naar:

- de algemene reserve;
- bestemmingsreserves.

waarbij de laatste categorie gesplitst wordt in:

- A. overige bestemmingsreserves.
- B. reserves met een egaliserend karakter
- C. bedrijfsreserve
- D. projectgebonden reserves

Het verloop van het saldo van de reserves in 2017 is als volgt:

	Stand 31-12-2016	Verwerking resultaat	Overboekingen	Vermeerderingen	Verminderingen	Vrijval reserves	Stand 31-12-2017
Algemene reserve							
Algemene bufferreserve	4.323.705	892.964	538.236				5.754.905
Vrij besteedbare reserve	-	1.000.000			272.000		1.272.000
Totaal algemene reserve	4.323.705	1.892.964	538.236	-	272.000	-	7.026.905
Bestemmingsreserves							
<i>A. Overige reserves</i>							
Frictiekosten	40.000						40.000
<i>B. Reserves met een egaliserend karakter</i>							
Budgetoverheveling	-	95.000			95.000-		-
<i>C. Bedrijfsreserves</i>							
Nat Industrierrein (PPS-bedrijfsreserve)	11.519						11.519
<i>D. Projectgebonden</i>							
Wegenonderhoud	835.159		435.159-		400.000-		-
Afgesloten grondcomplexen	103.077		103.077-				-
Ondernemersfonds	19.000			213.502	213.502-		19.000
Sociaal domein	1.776.000	400.000					2.176.000
Ogterop	130.036			19.964			150.000
Totaal bestemmingreserves	2.914.791	495.000	538.236-	233.466	708.502-	-	2.396.519
Resultaat na bestemming	-						-
Totaal reserves	7.238.496	2.387.964	-	233.466	436.502-	-	9.423.424

Aard en reden van de reserves

Reserve	Reden van de reserve	Criteria toevoeging	Criteria onttrekking
<i>Algemene reserve</i>	<i>(Inkomensfunctie)</i>		
Algemene bufferreserve	Weerstandsvermogen om risico's op te kunnen vangen	Uitkomst berekening risicobuffer	Uitkomst berekening risicobuffer Separaat raadsbesluiten
Vrij besteedbare reserve		Resultaatbestemming Op basis van integrale afwegingen Saldo begroting en rekening	Resultaatbestemming Op basis van integrale afweging.
<i>Overige reserves</i>	<i>(Bestedingsfunctie)</i>		
Frictiekosten bezuinigingen	Benodigde middelen voor frictiekosten	Is gevormd met een dotatie uit resultaatbestemming 2010	Frictiekosten in het kader van de bezuinigingen
Budgetoverheveling	Het rechtmatig aanwenden van incidentele uitgaven waarvan de werkzaamheden niet (volledig) in het betreffende boekjaar zijn afgerond en die in het volgende jaar zullen worden gerealiseerd	Wordt gevormd door separaat raadsbesluit Resultaatbestemming	Realiseren werkzaamheden
Nat Industrierrein (PPS bedrijfsreserve)	Promotie en acquisitie van het Nat industrierrein	Bij oprichting van de PPS gevoed	Voor kosten promotie en acquisitie bouwkevels
<i>Projectgebonden reserves</i>	<i>(Bestedingsfunctie)</i>		
Wegenonderhoud	Benodigde investeringsmiddelen voor het achterstallig onderhoud van wegen	Is in 2007 gevormd door een eenmalige dotatie van € 10 miljoen uit de vrij besteedbare reserve	Voorgesteld wordt om de reserve bij de jaarrekening 2017 op te heffen
Afgesloten grondexploitaties	Beschikbaar hebben van middelen om de werkzaamheden van een aantal voormalige grondexploitaties af te ronden	Wordt gevormd met een dotatie uit de resultaatbestemming in het jaar van afsluiten van de betreffende grondexploitaties	Kosten realisatie van de werkzaamheden. De reserve is bij de jaarrekening 2016 opgeheven
Ondernemersfonds	Beschikbaar hebben van middelen voor versterking van het georganiseerde bedrijfsleven	Jaarlijkse extra opbrengst uit het OZB-tarief voor niet-woningen	Verlenen van subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Meppel
Sociaal domein	Beschikbaar hebben van middelen om eventuele overschrijdingen binnen het sociaal domein op te vangen	Reserve is gevormd met een dotatie uit het aanvangsbudget en onbenutte deelbudgetten van de integratie-uitkering sociaal domein	Benodigdheid van budget in een nieuw begrotingsjaar
Ogterop	Beschikbaar hebben van middelen ter dekking van de toekomstige theatergerelateerde uitgaven	Wordt jaarlijks gevoed vanuit de extra meer inkomsten van schouwburg Ogterop	Kosten van de toekomstige theatergerelateerde uitgaven

De verdere specificatie van alle reserves (toevoegingen en onttrekkingen) is opgenomen in het hoofdstuk "Bijlagen" van deze jaarstukken.

Toelichting op de reserves 2017

- De gewenste omvang van de bufferreserve wordt ieder jaar bij het opmaken van de jaarrekening bepaald. Eventuele mutaties worden verwerkt bij vaststelling van de jaarrekening.
- In het saldo ontwikkeling van de vrije reserve is onder meer het saldo van de jaarrekening 2016 opgenomen.

Resultaat voor bestemming

	31-12-2017	31-12-2016
Totaal saldo van baten en lasten	3.134.865	2.387.964

Voor het voorstel met betrekking tot het resultaat 2017 wordt verwezen naar het betreffende raadsvoorstel.

6.2.4 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verliezen, verplichtingen en risico's waarvan de omvang op balansdatum onzeker, doch redelijkerwijs is in te schatten.

	Stand 31-12-2016	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Stand 31-12-2017
Algemene voorzieningen				
Voorziening pensioen- en wachtgelden bestuur en personeel	3.655.569	309.378	-376.151	3.588.796
Totaal algemene voorzieningen	3.655.569	309.378	376.151-	3.588.796
Van derden verkegen middelen				
Afvalstoffen	1.492.840		-136.819	1.356.021
Riolering	2.985.508		-437.613	2.547.895
Totaal van derden verkregen middelen	4.478.348	-	574.432-	3.903.916
Totaal voorzieningen	8.133.918	309.378	950.583-	7.492.713

Aard en reden van de voorzieningen

Voorziening	Aard van de voorziening	Reden van de voorziening	Criteria toevoeging	Criteria onttrekking
Algemene voorzieningen				
Voorziening pensioen- en wachtgeld en personeel	Opvang verplichtingen per balansdatum met een in te schatten omvang	Het afdekken van de uitkeringsverplichtingen aan het voormalige personeel (wachtgeld en de opgebouwde uitkeringsverplichtingen van gewezen en huidige wethouders)	Verskil tussen stand voorziening en de uitkomst (actuariële) berekening en de op de vergoedingen aan de huidige wethouders ingehouden pensioenpremie	Uitkeringen wachtgeld en ouderdoms- of nabestaandenpensioen en waardeoverdracht van opgebouwde pensioenrechten
Van derden verkregen middelen				
Afvalstoffen	Van derden verkregen middelen specifiek in te zetten voor afvalstoffenheffing	Van derden verkregen middelen specifiek in te zetten voor afvalstoffenheffing (art. 44; lid 2 bbv)	Overschotten op de heffing van afvalstoffen	Opvangen van tekorten op de heffing van afvalstoffen of het dempen van de tarieven
Riolering	Van derden verkregen middelen specifiek in te zetten voor rioolheffing	Van derden verkregen middelen specifiek in te zetten voor rioolheffing (art. 44; lid 2 bbv)	Overschotten op de heffing van riolering	Opvangen van tekorten op de heffing van riolering of het dempen van de tarieven

De voorziening dubieuze debiteuren is in mindering gebracht op de balanspost 'overige vorderingen' en de voorzieningen grondexploitaties zijn in mindering gebracht op de balanspost 'voorraden'. Dit is conform de wettelijke voorschriften.

6.2.5 Vaste schulden met rente typische looptijd langer dan 1 jaar

Onderhandse leningen

Onderhandse leningen	31-12-2017	31-12-2016
Binnenlandse banken	108.347.035	116.921.595
Binnenlandse bedrijven	-	-
Totaal	108.347.035	116.921.595

Vaste schulden zijn schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer. Het verloop van de opgenomen onderhandse geldleningen was in 2017 als volgt:

Binnenlandse banken	31-12-2017	31-12-2016
Boekwaarde per aanvang jaar	116.921.595	125.484.291
Bij: opgenomen geldleningen		
Af: betaalde aflossingen	8.574.560	8.562.696
Boekwaarde per einde jaar	108.347.035	116.921.595

Over de onderhandse leningen was een rentevergoeding van € 4.564.635 verschuldigd.

6.2.6 Vlottende passiva

Kortlopende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

Per 31 december 2017 respectievelijk 31 december 2016 als volgt gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
RC Schouwburg	327.007	241.206
RC Sociale Zaken	681.725	473.708
Personeelsfonds	6.685	8.647
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	6.091	6.091
Crediteuren	3.362.492	4.003.648
Crediteuren Nat industrieterrein		-
Overig		9.109
Totaal	4.384.000	4.742.408

Opgenomen kasgeldlening

	31-12-2017	31-12-2016
Kasgeldlening o/g	13.000.000	5.000.000
Totaal	13.000.000	5.000.000

Banksaldi

Per 31 december 2017 respectievelijk 31 december 2016 als volgt gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
BNG	704.407	657.570
Totaal	704.407	657.570

Overlopende passiva

Per 31 december 2017 respectievelijk 31 december 2016 als volgt gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
Nog te betalen bedragen	3.659.747	3.889.690
Vooruitgefactureerde bedragen	4.011.759	4.312.058
Ontvangen voorschotbedragen doeluitkeringen	2.024.116	641.768
Overig	1.132.722	680.842
Totaal	10.828.344	9.524.358

Vooruit gefactureerd betreft een bedrag gefactureerd aan Ontwikkelingscombinatie Het Vledder VOF. Deze gronden zijn nog niet feitelijk geleverd en mogen daarom niet als opbrengst in de jaarrekening worden verantwoord.

In de vooruitontvangen bedragen zit een bedrag van € 39.363 voor een claim die in de volgende jaren afgewikkeld wordt. In de overlopende passiva zijn ook opgenomen de ontvangen voorschotbedragen doeluitkeringen.

Onderstaand zijn deze voorschotbedragen gespecificeerd:

	Stand 31-12-2016	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terug- betalingen	Stand 31-12-2017
Ontvangen voorschotbedragen doeluitkeringen				
Bijdrage verkeers- en vervoersberaad bushaltes	18.600		18.600	-
Basiseducatie	293			293
Onderwijs achterstanden beleid (OAB)	460.706		49.473	411.233
Uitkoopregeling woningen onder hoogspanningsverbin	-	12.589		12.589
Uitvoeringsregeling Binnenstadfonds		1.600.000		1.600.000
Maatschappelijke begeleiding	162.169		162.169	-
Totaal ontvangen voorschotbedragen doeluitkeringen	641.768	1.612.589	230.242	2.024.116

6.2.7 Toelichting op de niet uit de balans blijvende verplichtingen.

Artikel 50 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) stelt dat aan de passiefzijde van de balans het bedrag wordt opgenomen waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen en garantstellingen zijn verstrekt. Vervolgens regelt artikel 53 van de BBV dat in de toelichting op de balans de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen worden vermeld waaraan de gemeente voor de toekomstige jaren is verbonden.

Op balansdatum bestaan de volgende borgstellingen en garantstellingen:

Verstrekte borgstellingen en garanties Bedragen x € 1 miljoen	Restant per 31-12-2016	Restant per 31-12-2017
Stichtingen en verenigingen	1,0	1,1
WOG BV	48,5	48,0
Eigen woningbezit	1,9	1,5
Achternvang sociale woningbouw (WSW)	155,8	137,5
	<u>207,2</u>	<u>188,0</u>

Tot en met 1994 bestond de mogelijkheid voor burgers om voor de aankoop/verbouw van een eigen woning de gemeente te vragen een borgstelling/garantie te verlenen op de door hen aan te gaan hypothecaire geldlening. In geval van beroep op de borgstelling/garantie had de gemeente de mogelijkheid 50% van het verlies te verhalen op het Rijk. Van deze regeling is op grote schaal gebruik gemaakt. Met ingang van 1995 is deze regeling vervallen en vervangen door de borgstelling/garantieverlening door de Nationale Hypotheek Garantie. Voor de oorspronkelijk verstrekte borgstellingen/garanties blijft de gemeente aansprakelijk tot het moment dat de hypotheek wordt afgelost. Het feitelijke risico dat de gemeente nog loopt voor deze vervallen regeling is nihil gezien de sinds 1995 opgetreden prijsstijgingen van woningen. Op dit moment wordt nog garant gestaan voor 86 "oude" garantiegevallen tot een bedrag van ruim 1.5 miljoen (gemiddeld per woning € 17.359).

Achternvang sociale woningbouw

Een soortgelijke regeling zoals deze geldt voor het eigen woningbezit, bestaat er ook voor borgstelling/garantieverlening voor (sociale) huurwoningen in eigendom van woningcorporaties. Deze borgstellingen/garanties zijn ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) waaraan ook door onze gemeente wordt deelgenomen. Deze regeling houdt in dat de garantieverplichting berust bij het waarborgfonds met een achternvang van de deelnemende gemeente als het waarborgfonds in financiële problemen komt. Volgens opgave van het Waarborgfonds bedraagt het achternvangrisico op 31 december 2017 ruim 137 miljoen.

Borgstelling bouw scholencampus

In juni 2010 bent u akkoord gegaan met de Projectovereenkomst Onderwijspark Ezinge.

Per 1 juli 2013 wordt borg gestaan voor een geldlening van € 50 miljoen voor het onderwijspark Ezinge. Hiertegenover staat een 1^e hypotheekrecht.

Langdurende huurverplichting

In maart 2013 zijn de huurovereenkomsten met de WOG m.b.t. de onderwijsruimten en de sportaccommodatie van onderwijspark Ezinge ondertekend. Per 1 juli 2014 is de huur ingegaan voor een periode van 40 jaar, waarna de overeenkomst wordt voortgezet voor een periode van 5 jaar.

Aangegane huurverplichting x € 1.000	Totale verplichting per 31-12-2017	Verplichting 2017
WOG onderwijsruimten Ezinge	96.166	1.830
WOG sportaccommodatie onderwijspark Ezinge	22.893	440

Overige toekomstige financiële verplichtingen:

– Binnen de gemeente is een regeling vastgesteld over het aantal uren die een individuele medewerker maximaal mag meenemen naar het volgende kalenderjaar. Deze "overlopende" vakantiedagen vertegenwoordigen een niet nader bepaald bedrag.

Voor deze regeling is geen voorziening gevormd en is op grond daarvan niet in de balans opgenomen.

– In de CAO is opgenomen dat aan ambtenaren met een diensttijd van 25 jaar, 40 jaar en 50 jaar een gratificatie wordt toegekend.

Voor deze verplichting is geen voorziening gevormd en is, op grond daarvan, niet in de balans opgenomen

In 2017 zijn geen betalingen verricht naar aanleiding van verleende borg- en garantstellingen.

7. Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting.

7.1 Het overzicht van baten en lasten per programma (x € 1.000)

Programma	Product	Raming 2017 vóór wijziging			Raming 2017 ná wijziging			Realisatie 2017			Realisatie 2016		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur		1.792	8	1.784	1.757	8	1.749	1.629	6	1.623	1.917	1	1.917
Bestuur	51	1.792	8	1.784	1.757	8	1.749	1.629	6	1.623	1.917	1	1.917
Openbare orde en veiligheid		2.126	66	2.059	2.256	196	2.059	2.254	80	2.174	2.407	69	2.339
Integrale openbare orde en veiligheid	33	521	-	521	651	130	521	649	0	648	231	-	231
Brandweerzorg	34	1.541	-	1.541	1.541	-	1.541	1.542	30	1.512	1.533	3	1.530
Overige Bijzondere Wettten	35	64	66	3-	64	66	3-	64	50	14	644	66	577
Sociale zekerheid en werkgelegenheid		32.859	10.885	21.974	33.280	11.145	22.135	35.673	11.797	23.876	34.037	12.216	21.821
Minimabeleid	36	1.845	30	1.815	1.893	30	1.863	2.241	30	2.211	2.197	33	2.164
Periodieke Bijstand	37	10.605	10.253	352	10.901	10.513	388	11.330	10.710	620	10.950	10.391	559
Arbeidsmarkt	39	8.832	-	8.832	8.917	-	8.917	9.323	82	9.241	9.963	57	9.906
Jeugd	80	5.981	-	5.981	6.991	-	6.991	8.637	57	8.581	6.579	25	6.555
Nieuwe WMO	81	2.714	602	2.112	2.616	602	2.014	3.153	972	2.181	2.112	1.171	940
Wmo en Jeugd (gem. schappelijk)	82	2.883	-	2.883	1.963	-	1.963	989	53	1.042	2.236	538	1.688
Onderwijs		5.247	732	4.515	6.125	927	5.198	6.009	1.018	4.992	6.360	1.136	5.224
Onderwijs Algemeen (Lokale Overheid)	41	5.247	732	4.515	6.125	927	5.198	6.009	1.018	4.992	6.360	1.136	5.224
Maatschappelijke ondersteuning		7.976	760	7.216	8.134	810	7.324	9.116	516	8.601	8.254	426	7.828
Volksgesondheid	70	324	-	324	324	-	324	326	-	326	288	-	288
Sociale samenhang	71	1.490	60	1.431	1.540	110	1.431	1.674	149	1.525	879	131	749
Preventief ondersteunend jeugdigen	72	1.240	90	1.149	1.240	90	1.149	1.271	82	1.189	1.606	62	1.544
Info, advies en cliënt ondersteuning	73	542	-	542	616	-	616	517	-	517	532	1	531
Markt en zorg vrijwilligerswerk	74	196	-	196	196	-	196	210	-	210	297	-	297
Bevord. deelname maatschappelijk verkeer	75	697	-	697	697	-	697	696	-	696	862	-	862
Verlenen individuele voorzieningen	76	3.418	610	2.808	3.418	610	2.808	4.317	284	4.033	3.673	233	3.440
Maatschappelijk opvang	77	28	-	28	28	-	28	57	-	57	81	-	81
Openb. geestelijke gezondheidszorg	78	31	-	31	65	-	65	41	-	41	21	-	21
Verslavingsbeleid	79	11	-	11	11	-	11	6	-	6	16	-	16
Kunst, Cultuur, Recreatie en Toerisme		3.324	715	2.609	3.269	704	2.565	3.254	831	2.424	3.639	745	2.894
Kunst/Cultuur excl													
Schouwburg/Monument	44	1.588	92	1.506	1.538	92	1.446	1.488	102	1.386	1.721	53	1.668
Recreatie en Toerisme	45	288	13	276	277	1	276	279	0	278	367	1	366
Schouwburg	48	1.438	610	828	1.454	610	844	1.487	729	759	1.550	690	860
Sport en Beweging		3.272	1.044	2.228	3.369	1.067	2.302	3.499	1.113	2.386	3.918	1.078	2.840
Sportaccommodaties	46	2.828	1.044	1.784	2.925	1.067	1.858	3.042	1.113	1.929	3.433	1.078	2.355
Sport en Deelname	47	444	-	444	444	-	444	457	-	457	485	-	485
Ontwikkeling Openbare Ruimte		1.794	697	1.097	1.889	697	1.192	1.929	1.158	770	2.049	563	1.486
Ontwerp/ Ontwikkeling/ Ordening van ruimte	49	1.085	14	1.071	1.180	14	1.166	1.222	368	854	1.062	21	1.041
Zorg Kwaliteit niet openbare ruimte	50	709	683	26	709	683	26	706	790	84	987	542	445
Beheer Bestaande Openbare Ruimte		11.625	5.587	6.038	11.758	5.471	6.287	11.810	5.453	6.357	14.043	6.675	7.368
Wegen	60	4.135	30	4.105	4.135	30	4.105	4.184	202	3.981	4.824	1.125	3.699
Stadsverzorging	61	492	39	453	492	39	453	506	54	452	942	203	739
Water	62	456	366	90	456	310	146	432	312	120	367	322	45
Groen en Spelen	63	3.030	35	2.995	3.108	74	3.035	3.257	163	3.093	3.474	241	3.233
Riolering	64	2.586	3.322	735-	2.630	3.306	675-	2.502	3.144	642-	2.736	3.141	405-
Parkeren	65	925	1.796	871	936	1.713	777-	930	1.576	647-	1.700	1.643	57

Programma	Predict	Raming 2017 voorwijziging			Raming 2017 náwijziging			Realisatie 2017			Realisatie 2016		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Economisch Zaken en Grondzaken		13.106	11.224	1.882	12.596	11.299	1.297	18.388	22.156	3.768-	10.154	8.725	1.430
Economisch-engrondzaken	52	13.106	11.224	1.882	12.596	11.299	1.297	18.388	22.156	3.768-	10.154	8.725	1.430
Duurzaamheid		3.721	3.872	151-	3.563	3.698	135-	3.507	3.597	90-	4.490	4.147	343
Afvalinzameling	55	2.988	3.872	904-	2.794	3.698	904-	2.698	3.593	895-	3.647	4.142	495-
Milieuzorg	56	753	-	753	769	-	769	808	4	804	843	5	838
Burgerzaken		1.952	911	1.041	2.171	1.041	1.130	2.269	1.411	858	3.239	999	2.240
Begraafplaatsen	30	273	253	21	273	253	21	272	279	7-	303	244	59
Interne externe dienstverlening	31	1.624	618	1.006	1.609	618	991	1.792	676	1.117	2.760	627	2.133
Inburgering van Nieuwkomers	57	55	40	15	289	170	119	204	456	252-	176	128	48
Totaal Programmabudgetten		88.794	36.503	52.292	90.167	37.064	53.103	99.336	49.135	50.201	94.507	36.778	57.729
Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien		11.321	72.818	61.497-	442-	62.002	###	497-	61.748	62.245-	9.180	68.981	59.801-
Overhead	#	9.154	164	8.991	9.429	480	8.950	9.495	382	9.113	-	-	-
Algemene ondersteuning	59	11.231	12.392	1.161-	741-	619	1.360-	511-	486	997-	9.125	6.434	2.691
Onvoorzien uitgaven	59	50	-	50	50	-	50	-	-	-	-	-	-
Beleggingen	59	14	1.098	1.083-	14	1.097	1.082-	14	1.098	1.084-	16	1.863	1.847-
Belastingen en Invordering	59	-	7.483	7.483-	-	7.483	7.483-	-	7.343	7.343-	39	7.248	7.208-
Algemene uitkeringen	59	-	51.658	51.658-	-	52.776	52.776-	-	52.820	52.820-	-	53.436	53.436-
Stelposten	59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo op de financieringsfunctie	59	25	188	162-	234	28	207	-	-	-	-	-	-
Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten		109.269	109.484	215-	99.155	99.546	392-	108.334	111.265	2.931-	103.687	105.759	2.072-
Totaal reserve mutaties		795	630	165	1.067	725	342	505	709	203-	933	1.249	316-
Bestuur	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Openbare orde en veiligheid	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Soc Zorg, Werkgelegenheid & Maatschappelijk Werk	3	565	-	565	565	-	565	-	-	-	565	-	565
Onderwijs	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Maatschappelijke ondersteuning	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kunst, Cultuur, Recreatie en Toerisme	6	-	-	-	-	-	-	20	-	20	130	-	130
Sport	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ontwikkeling Openbare Ruimte	8	-	-	-	-	95	95-	-	95	95-	-	143	143-
Beheer Bestaande Openbare Ruimte	9	-	400	400-	-	400	400-	-	400	400-	-	841	841-
Economische Zaken en Grondzaken	10	-	230	230-	-	230	230-	-	214	214-	-	264	264-
Duurzaamheid	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Burgerzaken	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		230	-	230	502	-	502	486	-	486	238	-	238
Gerealiseerde resultaat		110.064	110.113	51-	100.222	100.271	50-	108.839	111.973	3.134-	104.620	107.007	2.388-

7.2 Verschillen rekening en begroting op hoofdlijnen

In onderstaande tabel zijn afwijkingen groter dan € 50.000 weergegeven. De verschillen onder de € 50.000 zijn gesaldeerd opgenomen onder "Overige kleine verschillen".

Verschillen rekening en begroting op hoofdlijnen 2017			
Bedragen x € 1.000			
Progr.	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
1	Bestuur	58	
2	Asbestverwijdering		130
3	Armoedeproject	56	
3	Bijzondere bijstand		283
3	Schuldhelpverlening		128
3	Periodieke bijstand		189
3	Sociale werkvoorziening		568
3	Re-integratie	213	
3	Jeugdhulp		1124
3	Dagbesteding		523
3	Eigen bijdrage p3		238
3	Maatschappelijke opvang - beschermd wonen	597	
3	Toegankelijkheid voorzieningen	142	
3	Pgb's WMO	680	
4	Kosten onderwijs(gebouwen)	200	
5	Woonvoorzieningen	72	
5	Vervoersvoorzieningen		339
5	Huishoudelijke verzorging		439
5	Eigen bijdrage p5		354
7	Beheer en exploitatie sportaccommodaties		61
8	Oevers S	50	
8	Omgevingsbeleid	66	
8	Voordeel leges	80	
9	Onderhoud wegen en straatverlichting		94
9	Riolering - kosten	195	
9	Riolering - voorziening		195
9	Parkeren		170
10	Administratieve correctie grondzaken		77
10	Huur bedrijfspanden	107	
10	Winst op afsluiten grondexploitaties	527	
10	Ophogen voorzieningen grondexploitaties		924
10	Afboeken / overboeken NVL		954
10	Tussentijdse winstnemingen grondexploitaties	6.412	
11	Voorziening afval		82
11	Opbrengst oud papier	71	
11	Overig PMD afval		81
11	ABS Havelte	99	
12	Vergoeding COA vestiging AZC	133	
12	Huisvesting vergunninghouders	168	
12	Voordeel op inburgering	80	
ALG	Voorziening voor pensioen en wachtgeld		195
ALG	Overhead	136	
div	Overige verschillen	141	
Gerealiseerd voordelig resultaat			3.135

Samengevat kan de volgende verschillenanalyse worden gegeven waarbij de volgorde van de programma's wordt aangehouden. Alleen afwijkingen boven € 100.000 uit de voorgaande tabel worden toegelicht.

Programma 2

- De voorziening dubieuze debiteuren is verhoogd in verband met het (mogelijk niet kunnen) verhalen van de kosten voor het verwijderen van asbest na een woningbrand op de Steenwijkerstraatweg.

Programma 3

- Op minimabeleid is een nadeel op bijzondere bijstand door o.m. hogere bewindvoeringskosten en lagere uitgaven door start halverwege 2017 van het plan aanpak kindarmoede.
- De bijdrage aan het GKB is hoger dan begroot, mede door een ingesteld voorziening voor frictiekosten.
- Op periodieke bijstand zijn de uitkeringen en loonkostensubsidie hoger dan begroot, de rijksinkomsten zijn ook hoger, maar er resteert per saldo een nadeel.
- De inkomsten voor de sociale werkvoorziening zijn gestegen (op programma ALG), op dit programma zijn alleen de hogere uitgaven als nadeel te zien. Per saldo is het nadeel 80 duizend.
- Op re-integratie zijn de voordelen op zowel de inkomsten (ESF subsidie) als de uitgaven.
- Op jeugdhulp is een stijging in de verleende zorg in natura, en een daling van de zorg die met pgb's zijn gefinancierd. De totale kosten zijn gestegen als gevolg van een stijging in de gefactureerde zorg, die niet meer begrensd wordt door een budgetplafond.
- De kosten voor dagbesteding zijn gestegen als gevolg van het grotere cliëntenbestand en de toename in het totaal aantal geïndiceerde uren.
- De eigen bijdragen voor WMO zijn lager dan begroot.
- Op maatschappelijke opvang (beschermd wonen) krijgen we het teveel ontvangen bedrag dat is uitgekeerd aan centrumgemeente Assen terug.
- Op toegankelijkheid voorzieningen is minder uitgegeven.
- Op verstrekte pgb's WMO is een voordeel door inzet van ondersteuning middels Zorg in Natura.

Programma 4

- Onderwijs. Hierbij is een voordeel behaald op onderhoud voor de schoolgebouwen Mackay en Kompas, lagere kapitaallasten, lagere vervoerskosten en lagere verzekeringspremies.

Programma 5

- Op vervoersvoorzieningen zijn hogere uitgaven als gevolg van het grotere aantallen verstrekte nieuwe scootmobielen. Een voordeel is gerealiseerd op woningaanpassingen.
- Op huishoudelijke verzorging is een nadeel als gevolg van hoger aantal indicaties.
- Inkomsten op eigen bijdragen zijn lager dan begroot.

Programma 7

- De vloeren in de sportaccommodaties worden vaker gereinigd om het risico op te gladde vloeren te verminderen.

Programma 8

- Legesopbrengsten zijn hoger door een grote vergunningaanvraag op Noord II.

Programma 9

- Op wegen lagere kapitaallasten door uitstel investeringen (in openbare verlichting) en hogere onderhoudskosten door onder meer spoedreparaties (slompweg).
- Voordelen op riolering door lagere kosten (elektra, onderhoud pompen en gemalen, uitstel onderhoud). Tegenover dit voordeel staat een lagere onttrekking uit de voorziening.
- De parkeeropbrengsten zijn lager door leegstand Keyserstroom, hoger aandeel belparkeren en lager aantal boetes.

Programma 10

- Huuropbrengsten: betreft tijdelijk verhuur van gemeentelijk vastgoed
- Grondexploitaties: de verschillen met betrekking tot de grondexploitaties hebben betrekking op mutaties verliesvoorzieningen, afsluiten van twee grondexploitaties, overboeken van gronden uit de grex NVL naar de balans waar een deel van de waarde is afgeboekt, en de (verplichte) tussentijdse winstnemingen. Verdere toelichting in de paragraaf grondbeleid.

Programma 12

- Betreft vergoeding van het COA voor de vestiging van een AZC en voor de huisvesting van vergunninghouders.

Algemene dekkingsmiddelen en overhead

- Voorziening pensioen en wachtgeld is verhoogd, door de actualisatie van de huidige en toekomstige pensioenen van de oud-bestuurders en huidige bestuurders.

- Op overhead verklaren diverse verschillen op huisvesting, automatisering en personeel per saldo een beperkt voordeel.

Overige verschillen

- Onder deze categorie zijn alle kleine verschillen samengevoegd. Hieronder begrepen de verschuivingen die bij de programma's onder de noemer doorbelasting personeel naar taakveld zijn opgenomen.

7.3 Bezuinigingsopgave 2017

In deze Jaarstukken is in navolging op de Bestuursrapportage een overzicht van de voortgang opgenomen gericht op de jaarschijf 2017.
Tabel bezuinigingen.

Prog nr.	vrstel	Omschrijving bezuiniging	Begroting 2017	Rekening 2017	Voortgang	Opmerkingen
6	6,10	Cultuur	-125	-125		Gerealiseerd
9	9,04	Verkeerstellingen	-25	-25		Gerealiseerd
10	10,11	Rentevrijval verkoop gronden en panden NvL	-62	-62		Gerealiseerd
12	12,10	Verkiezingen	-8	-4		Deels (3,5K) gerealiseerd.
13	13,12	Sturing op projecten (oa. Kapitaallasten)	-100	-100		Deze bezuiniging wordt stapsgewijs gerealiseerd waarbij in 2019 deze opgave volledig is gerealiseerd.
B	B.01	Bezuinigingen bedrijfsvoering	-450	-450		Gerealiseerd
Totaal bedrag bezuinigingen			-770	-766		

Bovenstaande tabel geeft de voortgang weer van de bezuinigingen voor 2017 waarbij de tabel in de Bestuursrapportage 2017 het uitgangspunt vormt. 2017 is het derde jaar van de bezuinigingsopgave 2015-2018. Ook voor dit jaar zijn de bezuinigingen zijn voor het grootste deel gerealiseerd. Hieronder een korte toelichting op de afwijkingen.

1. Verkiezingen

De beoogde bezuiniging van € 8.000 in 2017 kan voor € 3.500 worden doorgevoerd. De werkelijke kosten laten zien dat de gehele bezuiniging niet realistisch is. In de Bestuursrapportage 2017 is dit reeds aangegeven.

2. Sturing op projecten

In 2017 is met een voordeel op de kapitaallasten deze opgave gerealiseerd. In 2018 en 2019 loopt deze bezuiniging door, met een stapsgewijs lager bedrag.

7.4 Onvoorziene uitgaven

Raming	€ 50.000
Beschikkingen:	
Stand onvoorzien 31-12-2017	€ 50.000

7.5 Incidentele baten en lasten

Opname van dit overzicht is op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording voorgeschreven. Bij het samenstellen worden de baten en lasten aangemerkt die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Als ondergrens voor deze tabel hanteren we bedragen groter dan € 100.000.

Progr.nr.	Omschrijving	Lasten (x € 1.000)	Baten (x € 1.000)
1	Aanjaagbudget	138	
2	Asbestsanering steenwijkerstraatweg	113	
9	Ottrekking reserve wegenonderhoud		400
10	Grondzaken: herijking Nieuwveense Landen	954	
10	Grondzaken: winstnemingen		6.412
10	Grondzaken: mutaties op voorzieningen	923	
10	Grondzaken: afsluiten 2 grondexploitaties		526
10	Ottrekking reserve ondernemersfonds		214
12	Vergoeding COA (inzake AZC)		133
ALG	Toevoeging reserve ondernemingsfonds	214	
ALG	Voorziening pensioen- en wachtgelden	195	
Totaal		2.536	7.685

7.6 Wet Normering Topinkomens

Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen

Met ingang van 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT) van kracht. De WNT houdt onder meer in dat de gemeenten in de jaarrekening rapporteren in hoeverre zij voldoet aan deze wet. De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging gelijk aan het salaris van een minister. Voor 2017 bedraagt deze norm € 181.000. De gemeentesecretaris en de griffier worden in dit kader aangemerkt als topfunctionaris. Op basis daarvan is in onderstaande tabel de voorgeschreven informatie van beide functionarissen opgenomen. De gemeente Meppel voldoet hier ruimschoots aan.

Bedragen x € 1	I.A. Schulting	G.J. Fokkema
Functiegegevens	GS/AD	Griffier
Aanvang ³ en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris? ⁴	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belaste onkostenvergoeding	102.842	83.201
Beloningen betaalbaar op termijn	15.652	11.480
<i>Subtotaal</i>	118.494	94.681
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁵	181.000	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag ⁶	-	-
Totaal bezoldiging	118.494	94.681
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 (in fte)	1,0	1,0
Beloning plus belaste onkostenvergoeding	97.864,00	75.365,00
Beloningen betaalbaar op termijn	12.299,00	9.723,00
Totaal bezoldiging 2016	110.163,00	85.088,00

8. Sisa bijlage verantwoordingsinformatie

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstreking sisa - d.d. 10 januari 2018

OCW	D9	D9	D9	D9 / 01	D9 / 02	D9 / 03	D9 / 04	D9 / 05	D9 / 06	D9 / 07	D9 / 08	D9 / 09	D9 / 10
	Onderwijsachterstandenb eileid 2011-2018 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)					
	Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenb eileid 2011-2017	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke verantwoordingsinformatie voor onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	€ 97.397	€ 442.439	€ 46.983	€ 460.705	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie					
	Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 09	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 10						
EZK	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Totale besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Projectnaam / nummer	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: F1 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: F1 / 02	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 03	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 04	Indien woning verplaatst: conform de ingediende perceelsschets Ja/Nee	Eindverantwoording Ja/Nee				
	1	€ 291.142	UWHST70049	UWHST70049	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot en met (Jaar T)	€ 291.142	Nee	Nee	Nee				
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: F1 / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: F1 / 08	€ 291.142									
SZW	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2017	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Gemeente	Gemeente	Rijk	Rijk	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)				
	Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Onderbaar lichaam	1.1 Participatiewet (PW)	1.1 Participatiewet (PW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklou- wemakers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklou- wemakers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklou- wemakers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklou- wemakers (IOAW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklou- wemakers (IOAZ)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklou- wemakers (IOAZ)				
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	€ 9.613.863	€ 103.950	€ 601.756	€ 712	€ 108.269	€ 0				

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018									
		opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Gemeente	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 100 Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 100 Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Gemeente	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)		
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12	
			€ 147.522	€ 58.929	€ 0	€ 106.449	€ 0	Ja	
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentebel 2017	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 137.607	€ 18.000	€ 64.000	€ 59.505	€ 30.078	€ 0	
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja				
DRE	DRE2C	Verkeer en vervoer	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting	
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen	Aard controle n.v.t.
			Indicatornummer: DRE2C / 01	Indicatornummer: DRE2C / 02	Indicatornummer: DRE2C / 03	Indicatornummer: DRE2C / 04	Indicatornummer: DRE2C / 05		Indicatornummer: DRE2C / 06
		1	201502846-00607644	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 319.732	€ 0	€ 760.891	verkeersveilige inrichting Singenberg	
		2	201502847-00607645	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 473.897	€ 0	€ 551.981	verkeersveilige inrichting Jan Toorplaan	
		3	201602612-00668990	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0	€ 0	€ 0	verkeersveilige inrichting Handelsweg Setheweg-Edison	
		4	201502139-00726032	2.5 Openbaar vervoer	€ 298.877	€ 0	€ 298.877	Pilot Publiek vervoer in Meppel	
			Kopie beschikingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording Ja/Nee		
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	Aard controle n.v.t.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 10 januari 2018					
	Indicatornummer: DRE2C / 07	Indicatornummer: DRE2C / 08	Indicatornummer: DRE2C / 09	Indicatornummer: DRE2C / 10	Indicatornummer: DRE2C / 11
1	201502846-00607644	€ 25.000	€ 0	€ 25.000	Ja
2	201502847-00607645	€ 50.000	€ 0	€ 50.000	Ja
3	201602612-00668990	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
4	201502139-00726032	€ 50.000	€ 0	€ 50.000	Ja
	Kopie beschikingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording Ja/Nee
	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 07	Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden
	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: DRE8C / 08	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
1	201702509-44/3.3/2017003063	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

9. Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Meppel

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de gemeente Meppel te Meppel gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
De jaarrekening bestaande uit: 1. het overzicht van baten en lasten over 2017 en de toelichting (pagina 169 tot en met pagina 176); en 2. de balans per 31 december 2017 en de toelichting (pagina 149 tot en met pagina 151 en pagina 156 tot en met pagina 168); 3. een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving (pagina 152 tot en met pagina 155); 4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (pagina 179 tot en met pagina 184). 5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (pagina 204 tot en met pagina 205).	<p>Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken op pagina 149 tot en met pagina 176 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de gemeente Naam op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).</p> <p>Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het d.d. 28 september 2017 door de raad vastgestelde normenkader.</p>

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen, alsmede het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 28 september 2017 en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2017.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Meppel zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.022.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 51.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- ▶ de bijlagen zoals opgenomen in hoofdstuk 10 van de jaarstukken.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten zoals opgenomen in artikel 213 lid 3 sub d van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader d.d. 28 september 2017.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouderstevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De gemeenteraad is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 28 september 2017, de Regeling Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ **het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.** Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 25 mei 2018

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. R.H. Bouman RA

10. Bijlagen

10.1 Af te sluiten investeringen

Activa	Omschrijving Grootboeknummer	Beschikbaar gesteld uitgaven	Beschikbaar besteld inkomsten	Begroot Uitgaven	Begroot Inkomsten	Werkelijk Uitgaven	Werkelijk Inkomsten	Restant krediet Uitgaven	Restant krediet Inkomsten	Toelichting / voortgang
71120	afkoppelen jan tooroplaan	519.000,00	-	444.698,00	0,00	365.717,41	0,00	78.980,59	0,00	Gerealiseerd, conform planning in 2017.
71160	herinrichting wegen slingenberg	900.000,00	25.000,00	435.158,00	25.000,00	319.732,94	40.649,82	115.425,06	-15.649,82	Gerealiseerd. Oplevering heeft plaatsgevonden in het 4e kwartaal 2017. het Voordeel ten opzichte van de begroting is ontstaan door lagere VAT en onvoorziene kosten. Tevens is een niet geraamde bijdrage van de gemeente Staphorst voor de werkzaamheden opgenomen als nog te ontvangen, omdat de werkzaamheden deels op staphorster grondgebied hebben plaatsgevonden.
71163	vervanging riolering slingenberg	940.000,00	-	423.934,00	0,00	313.362,91	31.494,79	110.571,09	-31.494,79	Zie toelichting bij 71160 herinrichting wegen Slingenberg.
71192	koedijkslanden fase 3 wegen Breitnerhof	154.000,00	-	135.032,00	0,00	128.637,96	0,00	6.394,04	0,00	Gerealiseerd, conform planning in 2017.
71202	riolering koedijkslanden fase 3 Breitnerhof	123.000,00	-	88.365,00	0,00	69.149,24	0,00	19.215,76	0,00	Gerealiseerd, conform planning in 2017.
71275	verplaatsing lichtmasten 2015	150.000,00	-	57.533,00	0,00	54.436,63	0,00	3.096,37	0,00	Gerealiseerd. In 2017 is conform planning Slingenberg uitgevoerd, evenals Jan Tooroplaan, Koedijkslanden fase 3 en 4.
71316	2017 vw crafter v-055-kf	31.000,00	-	31.000,00	0,00	56.950,00	0,00	-25.950,00	0,00	Gerealiseerd, dekking voor de overschrijding wordt gevonden in het niet vervangen van de dienstauto voor sportaccommodaties (71318)
71317	2017 vw caddy v-734-jp	26.000,00	-	26.000,00	0,00	27.005,65	0,00	-1.005,65	0,00	Gerealiseerd.
71318	vervanging dienstauto sportaccommodaties 70875	25.000,00	-	25.000,00	0,00	0,00	0,00	25.000,00	0,00	Deze investering vervalt, de desbetreffende werkzaamheden zijn overgenomen door Promes. De hierdoor ontstane vrijval is ingezet voor de overschrijding op vervanging auto groen/grijs (71316)
71321	koedijkslanden fase 4	308.000,00	-	277.228,00	0,00	267.866,19	0,00	9.361,81	0,00	Gerealiseerd, conform planning in 2017.
71325	vervangen mmb	75.000,00	-	34.877,00	0,00	6.749,45	0,00	28.127,55	0,00	Gerealiseerd. In 2017 heeft oplevering plaatsgevonden en is de service level agreement getekend.
71328	riolering koedijkslanden fase 4	192.000,00	-	142.659,00	0,00	108.020,26	0,00	34.638,74	0,00	Gerealiseerd, conform planning in 2017.
71333	vervangen 27 energiezuilen en vuilrooidepot	46.000,00	-	46.000,00	0,00	38.657,13	0,00	7.342,87	0,00	Gerealiseerd.
71334	vernieuwen besturing en aandrijving kaapbruggen	1.011.000,00	487.000,00	1.011.000,00	487.000,00	1.031.393,61	487.500,00	-20.393,61	-500,00	Gerealiseerd. Met ingang van 2018 is bediening op afstand in werking getreden.

Activa	Omschrijving Grootboeknummer	Beschikbaar gesteld uitgaven	Beschikbaar besteld inkomsten	Begroot Uitgaven	Begroot Inkomsten	Werkelijk Uitgaven	Werkelijk Inkomsten	Restant krediet Uitgaven	Restant krediet Inkomsten	Toelichting / voortgang
71341	2017 zonnepanelen Ogterop	50.000,00	-	50.000,00	0,00	47.889,22	0,00	2.110,78	0,00	Gerealiseerd.
71359	ondergrondse containers 2017	120.000,00	-	120.000,00	0,00	120.137,94	0,00	-137,94	0,00	Gerealiseerd.
71361	2017 inzamelvoertuig les-e-maxx zijlader 57-bjr-6	307.000,00	-	307.000,00	0,00	293.845,99	0,00	13.154,01	0,00	Gerealiseerd.
71363	2017 zoutstrooier epoke sirlius ast 5m3 medium	38.000,00	-	38.000,00	0,00	32.500,00	0,00	5.500,00	0,00	Gerealiseerd.
71365	2017 tractor claas anion 440	54.000,00	-	54.000,00	0,00	54.750,00	0,00	-750,00	0,00	Gerealiseerd.
71366	2017 jcb 409 shovel	100.000,00	-	100.000,00	0,00	58.540,00	0,00	41.460,00	0,00	Gerealiseerd met aanbestedingsvoordeel.
71378	aanschaf software 2017	50.000,00	-	50.000,00	0,00	52.214,59	0,00	-2.214,59	0,00	Gerealiseerd.
71392	herinrichting rembrandtlaan fase 3	200.000,00	-	73.935,00	0,00	38.773,98	0,00	35.161,02	0,00	Gerealiseerd.
71396	so uitbreiding toneelverlichting zaal 2017	10.000,00	-	10.000,00	0,00	2.015,00	0,00	7.985,00	0,00	Gerealiseerd, de onderschrijding is het gevolg van een scherpe inkoopprijs.
71404	so verv brandmeldinstallatie en ontruimingsinstall	35.000,00	-	35.000,00	0,00	39.656,00	0,00	-4.656,00	0,00	Gerealiseerd, de overschrijding is een gevolg van hogere inschrijving bij aanbesteding dan voorzien.
71418	2017 vervanging schaftketen	20.000,00	-	20.000,00	0,00	11.200,00	0,00	8.800,00	0,00	Gerealiseerd. Bij nader inzien 1 keet vervangen in plaats van 2.
71444	2017 uitbreiding capaciteit greijdanus college	1.082.305,00	-	31.632,00	0,00	31.028,80	0,00	603,20	0,00	Gerealiseerd.
71446	2017 cbs het kompas 1e inr olp en meubilair gr 26	14.000,00	-	14.000,00	0,00	14.058,95	0,00	-58,95	0,00	Gerealiseerd.
71447	2017 aarp. het palet extra ruimte tbv onderwijs	40.000,00	-	40.000,00	0,00	43.491,24	0,00	-3.491,24	0,00	Gerealiseerd.
71448	cbs stadskwartier 1e inr olp en meubilair gr 12-16	42.500,00	-	42.500,00	0,00	42.176,85	0,00	323,15	0,00	Gerealiseerd.
71449	2017 Catharinastraat 9 uitbr stadskwartier	125.000,00	-	125.000,00	0,00	125.000,00	0,00	0,00	0,00	Gerealiseerd.
71468	2017 vervanging 3 afzetcontainers Transliff	35.000,00	-	35.000,00	0,00	34.999,99	0,00	0,01	0,00	Gerealiseerd.
71474	2016 Wijkservicepunt Koedijkslanden Berggijsslande	150.000,00	-	150.000,00	0,00	150.000,00	0,00	0,00	0,00	Opgeleverd 1-2-2017; financieel afgewikkeld in 3e kwartaal 2017
71475	afkoppelen riolering Oevers A en B	736.000,00	-	704.291,00	0,00	419.256,26	0,00	285.034,74	0,00	Gerealiseerd. Gezien het voortraject is in de raming rekening gehouden met afkoppelen op aangrenzende particuliere terreinen. Dit bleek achteraf minimaal noodzakelijk te zijn. Het meest maximale resultaat om af te koppelen is gerealiseerd op de meest voordelige wijze.
71502	2017 piaggio porter maxxii v-971-jx	20.000,00	-	20.000,00	0,00	22.316,00	0,00	-2.316,00	0,00	Gerealiseerd.
Totaal	af te sluiten investeringen	7.728.805,00	512.000,00	5.198.842,00	512.000,00	4.421.530,19	559.644,61	777.311,81	47.644,61-	

10.2 Lopende investeringen

Activa	Omschrijving Grootboeknummer	Beschikbaar gesteld uitgaven	Beschikbaar besteld inkomsten	Begroot Uitgaven	Begroot Inkomsten	Werkelijk Uitgaven	Werkelijk Inkomsten	Restant krediet Uitgaven	Restant krediet Inkomsten	Toelichting / voortgang
71105	herinrichting jan tooroplaan	601.000,00	50.000,00	522.898,00	50.000,00	473.878,60	50.000,00	49.019,40	0,00	De werkzaamheden zijn nagenoeg afgerond; nazorg loopt door in 2018 evenals financiële afwikkeling
71182	gevelverbetering in het kernwinkelgebied	95.000,00	-	65.000,00	0,00	8.436,85	0,00	56.563,15	0,00	In 2017 zijn 2 aanvragen gevelsubsidie afgerekend. In het kader van het Binnenstadplan worden voor de komende jaren meer aanvragen verwacht en zal communicatie over deze regeling actief worden opgepakt.
71280	rioolwv nijeveen uitg stedelijke wateropgave	2.616.000,00	-	2.616.000,00	0,00	2.250,00	0,00	2.613.750,00	0,00	De monitoring heeft een looptijd tm 1e kw 2018; aansluitend volgt de analyse van de gegevens en wordt een plan van aanpak opgesteld planning 2e halfjaar 2018. De uitvoering is voorzien in de periode 2019-2020.
71305	dingstede aanpassing gebouw kompas	300.000,00	-	300.000,00	0,00	0,00	0,00	300.000,00	0,00	Gesprekken met schoolbestuur zijn gaande. Separaat raadsvoorstel volgt.
71306	1e inrichting olp en meubilair tbv csg dingstede	220.000,00	-	220.000,00	0,00	0,00	0,00	220.000,00	0,00	Zie toelichting bij 71305 Dingstede aanpassing gebouw Kompas.
71320	plaatsing lichtmasten 2016	150.000,00	-	150.000,00	0,00	0,00	0,00	150.000,00	0,00	In 2017 is de opdracht verstrekt voor vervanging conventionele verlichting door LED verlichting, echter de levertijd duurt langer dan voorzien, met als gevolg dat de feitelijke uitvoering pas in 2018 zal plaatsvinden.
71327	verv gemalen, persleidingen, drukriolerling & randvoorz	63.000,00	-	63.000,00	0,00	0,00	0,00	63.000,00	0,00	In 2017 is de sanering van het gemaal Binnenweg 52 gerealiseerd. De financiële afwikkeling hiervan volgt. Conform planning zal in 2018 het gemaal Rijksweg 2 worden vervangen en het gemaal Oude Meppelerweg 4 wordt verplaatst/vervangen.
71353	riolerling noord 2 bouwrijpmaken fase 3	272.862,00	-	225.163,00	0,00	6.848,00	0,00	218.315,00	0,00	Aanbesteding heeft plaatsgevonden in 2017, de uitvoering is gestart met een doorlooptijd t/m medio 2018.
71367	vervanging lichtmasten 2017	150.000,00	-	150.000,00	0,00	0,00	0,00	150.000,00	0,00	In 2017 is de opdracht verstrekt voor vervanging conventionele verlichting door LED verlichting, echter de levertijd duurt langer dan voorzien, met als gevolg dat de feitelijke uitvoering pas in 2018 zal plaatsvinden.
71371	herinrichting marktstraat(in aansl op ontw vliedder	385.000,00	190.000,00	366.727,00	187.232,00	220.724,16	149.232,42	146.002,84	37.999,58	De werkzaamheden zijn in 2017 in uitvoering genomen en hebben een verwachte doorlooptijd t/m medio 2018. Het subsidievoorschot van 80% is volledig benut. Afwikkeling van het project volgt in 2018, evenals de subsidieafwikkeling.
71373	grondverbetering koedijklanden tbv groen	150.000,00	-	146.500,00	0,00	70.343,92	0,00	76.156,08	0,00	Conform planning: gefaseerde uitvoering tm 2020
71375	aanleg riolerling: nvl broeklanden 4 bouwrijpmaken	878.000,00	-	875.316,00	0,00	515.796,54	0,00	359.519,46	0,00	In 2017 is circa 2/3 deel bouwrijp gemaakt, met het resterende 1/3 deel vrije kavels is in december 2017 een start gemaakt. Afwikkeling is voorzien in 2018.

Activa	Omschrijving Grootboeknummer	Beschikbaar gesteld uitgaven	Beschikbaar besteld inkomsten	Begroot Uitgaven	Begroot Inkomsten	Werkelijk Uitgaven	Werkelijk Inkomsten	Restant krediet Uitgaven	Restant krediet Inkomsten	Toelichting / voortgang
71376	aanleg riolering: nvl centrumwonen 1 woonrijpmaken	112.000,00	-	94.805,00	0,00	11.767,50	0,00	83.037,50	0,00	Conform planning: gefaseerde uitvoering t/m 2019.
71377	aanschaf hardware 2017	100.000,00	-	100.000,00	0,00	80.702,00	0,00	19.298,00	0,00	De aanbesteding van werkstations in 2017 is vertraagd als gevolg van aanvullende vragen en eisen van de organisatie.
71379	projecten automatisering & informatisering 2017	306.000,00	-	306.000,00	0,00	159.037,18	2.735,00	146.962,82	-2.735,00	De uitvoering is vertraagd, heeft een relatie met activa 71377.
71390	bijdrage aan waterschap gemeaal leenders nieuwwland	408.000,00	-	408.000,00	0,00	0,00	0,00	408.000,00	0,00	Vertraagd als gevolg van bezwaarprocedure. Daarnaast is er ook sprake van vertraging als gevolg van herziening van het waterhuishoudkundigplan Nvl. Het waterschap is bouwheer en voornamelijk wordt niet verwacht dat de bouw in 2018 gerealiseerd zal zijn.
71391	rooiverv nijeveenseweg (buurt) en sanering overst	891.000,00	-	835.643,00	0,00	704.414,36	0,00	131.228,64	0,00	De werkzaamheden zijn in december 2017 stilgelegd in verband met particuliere bouwwerkzaamheden. De verwachting is dat de werkzaamheden medio 2018 zullen worden afgerond.
71398	SO audio visuele installatie zaal 2017	35.000,00	-	35.000,00	0,00	22.927,09	0,00	12.072,91	0,00	Uitvoering met doorlooptijd t/m 2018.
71415	uitvoering gvvp	420.000,00	-	420.000,00	0,00	0,00	0,00	420.000,00	0,00	Bij de begrotingsbehandeling in 2017 is een amendement aangenomen om voor de definitieve invulling van dit krediet te wachten op de vaststelling van het uitvoeringsprogramma GVVP.
71428	revitalisering koedijklanden fase 7 wegen	578.000,00	-	578.000,00	0,00	29.108,50	0,00	548.891,50	0,00	De werkzaamheden zijn in 2017 in voorbereiding genomen. Voorbereiding heeft als gevolg van burgerparticipatie meer tijd gekost. Daarnaast heeft aanvullend ecologisch onderzoek plaatsgevonden. De resultaten van dit onderzoek zijn bepalend voor het moment van aanbesteding en start uitvoering.
71430	rioolvervangings/afkoppelen koedijklanden fase 7	248.000,00	-	248.000,00	0,00	2.160,00	0,00	245.840,00	0,00	Zie toelichting 71428 Revitalisering Koedijklanden fase 7 wegen.
71443	ontwikkeling spijkers erve	90.000,00	-	88.005,00	0,00	0,00	0,00	88.005,00	0,00	Deze ontwikkeling is gaande, aansluitend volgt woonrijpmaken en de financiële afwikkeling.
71458	vervangings damwand Meursingeweg	1.300.000,00	-	1.300.000,00	0,00	39.253,29	0,00	1.260.746,71	0,00	Aanbesteding heeft plaatsgevonden. De voorbereiding en de aanbesteding hebben meer tijd gekost dan voorzien. Ook de levering van materialen blijkt meer tijd te kosten. De feitelijke uitvoering vindt plaats in 2018.
71467	2017 vervanging grote aanhanger	15.000,00	-	15.000,00	0,00	0,00	0,00	15.000,00	0,00	In 2017 is de bestelling geplaatst, levering is voorzien in het 1e kwartaal 2018.
71503	vervangings beschoeiing buns kamp	448.500,00	-	448.500,00	0,00	0,00	0,00	448.500,00	0,00	Aanbesteding heeft plaatsgevonden in 2017, feitelijke uitvoering is gepland voor 2018.
Totaal	lopende investeringen	10.832.362,00	240.000,00	10.577.557,00	237.232,00	2.347.647,99	201.967,42	8.229.909,01	35.264,58	
	Af te sluiten investeringen	7.728.805,00	512.000,00	5.198.842,00	512.000,00	4.421.530,19	559.644,61	8.229.909,01	777.311,81	
	Lopende investeringen	10.832.362,00	240.000,00	10.577.557,00	237.232,00	2.347.647,99	201.967,42	8.229.909,01	35.264,58	
		18.561.167,00	752.000,00	15.776.399,00	749.232,00	6.769.178,18	761.612,03	8.229.909,01	812.576,39	

10.3 Reserves

Omschrijving	Grootboek	Saldo einde boekjaar 2016	Resultaatbestemming voorgaand boekjaar 2016	Stand 01/01/2017 (incl. resultaatbestemming)	Vermeerdering door bijboeking rente 2017	Overige vermeerderingen	Verminderingen ivm afschrijvingen 2017	Overige Verminderingen	Saldo einde boekjaar 2017
1. Algemene reserves									
Algemene bufferreserve	78000	€ 4.323.704	€ 1.431.200	€ 5.754.904					€ 5.754.904
Vrij besteedbare reserve	78005	€ -	€ 1.000.000	€ 1.000.000		€ 272.000			€ 1.272.000
Totaal algemene reserves		€ 4.323.704	€ 2.431.200	€ 6.754.904	€ -	€ 272.000	€ -	€ -	€ 7.026.904
2. Bestemmingsreserves									
Overige reserves									
Friciekosten bezuiniging	78635	€ 40.000		€ 40.000					€ 40.000
Sociaal domein	78650	€ 1.776.000	€ 400.000	€ 2.176.000					€ 2.176.000
subtotaal overige reserves		€ 1.816.000	€ 400.000	€ 2.216.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 2.216.000
Reserves met een egaliserend karakter									
Tijdelijke reserve budgetoverheveling	78300	€ -	€ 95.000	€ 95.000				€ 95.000	€ -
subtotaal egalisatie reserves		€ -	€ 95.000	€ 95.000	€ -	€ -	€ -	€ 95.000	€ -
Bedrijfsreserves									
Nat Industrierrein (PPS)	78100	€ 11.519		€ 11.519					€ 11.519
subtotaal bedrijfsreserves		€ 11.519	€ -	€ 11.519	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 11.519
Projectgebonden reserves									
Wegenonderhoud	78525	€ 835.159	€ 435.159-	€ 400.000				€ 400.000	€ 0
KE - voorbereiding Parkeergarage (Kromme Elleboog)	78560	€ -		€ -					€ -
	78913	€ -		€ -					€ -
Afgesloten grondcomplexen	78620	€ 103.077	€ 103.077-	€ -					€ -
Ondernemersfonds	78630	€ 19.000		€ 19.000		€ 213.502		€ 213.502	€ 19.000
Actualiseren bestemmingsplannen	78640								
Schouwborg Ogterop	78645	€ 130.036		€ 130.036		€ 19.964			€ 150.000
subtotaal projectgebonden reserves		€ 1.087.272	€ 538.236-	€ 549.036	€ -	€ 233.466	€ -	€ 613.502	€ 169.001
Totaal bestemmingsreserves		€ 2.914.791	€ 43.236-	€ 2.871.555	€ -	€ 233.466	€ -	€ 708.502	€ 2.396.520
Totaal Reserves		€ 7.238.496	€ 2.387.964	€ 9.626.460	€ -	€ 505.466	€ -	€ 708.502	€ 9.423.424

10.4 Voorzieningen

Omschrijving	Groot- boek	Saldo einde boekjaar 2016	Vermeerdering 2017	Verminderingen/ beschikkingen 2017	Vrijgevallen t.g.v. rekening 2017	Saldo einde boekjaar 2017
a. algemeen						
Pensioen- en wachtgelden	79001	€ 3.655.569	€ 309.378	€ 376.151		€ 3.588.796
b. egalisatie voorziening						
Afvalstoffenheffing	79101	€ 1.492.840		€ 136.819		€ 1.356.021
Riolering	79100	€ 2.985.508		€ 437.613		€ 2.547.895
TOTAAL VOORZIENINGEN		€ 8.133.917	€ 309.378	€ 950.583	€ -	€ 7.492.712

10.5 Begrotingsrechtmatigheid

Algemeen

Volgens het BBV dienen de afwijkingen ten opzichte van de begroting goed herkenbaar in de jaarrekening te worden opgenomen en toegelicht. Er is sprake van begrotingsonrechtmatigheid als op programmaniveau de lasten worden overschreden. Het college neemt in de jaarrekening een analyse op bij begrotingsoverschrijdingen waarbij de oorzaken en achtergronden worden toegelicht. De accountant toetst deze toelichting en stelt daarmee vast of deze afwijkingen voor het accountantsoordeel rechtmatig of onrechtmatig zijn. Begrotingsafwijkingen die passen binnen het beleid van de raad betreft de accountant niet bij de beslissing of er al dan niet een goedkeurende verklaring kan worden gegeven. Via het vaststellen van de jaarstukken worden de uitgaven alsnog geautoriseerd.

Er is gebruik gemaakt van indeling van het Platform Rechtmatigheid provincies en gemeenten (PRPG). Naast deze indeling is in de volgende tabel opgenomen met de consequenties van overschrijding voor het accountantsoordeel.

	Soorten begrotingsafwijking	Rechtmatig	Onrechtmatig
A	Kostenoverschrijdingen door activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing is ingediend		X
B	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd.		X
C	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten	X	
D	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar niet tijdig konden worden gesignaleerd. Vaak blijken zaken pas in het kader van het opmaken van de jaarrekening.	X	
E	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
F	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt. In de praktijk gaat het hier om interpretatieverschillen wet- en regelgeving. <ul style="list-style-type: none"> • Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar • Geconstateerd na verantwoordingsjaar. 	X	X
G	Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen ofwel totaal geautoriseerd krediet) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. <ul style="list-style-type: none"> • Jaar van investeren. • Afschrijving- en financieringslasten in latere jaren. 	X	X

Begrotingsonrechtmatigheid heeft dus uitsluitend betrekking op de lastenoverschrijdingen en niet op overschrijdingen aan de batenkant. De analyse van de begrotingsoverschrijdingen is opgesplitst in:

- Begrotingsoverschrijdingen lasten per programma
- Begrotingsoverschrijdingen uitgaven investeringen

De overschrijdingen worden hierna per bovenstaande categorie toegelicht.

a) Begrotingsoverschrijdingen lasten per programma

In onderstaand overzicht komen alleen de programma's met lastenoverschrijdingen aan de orde/ Het zegt dus niets over het tekort op het programma als geheel omdat eventueel extra inkomsten niet worden toegelicht.

lasten inclusief reservemutaties (x € 1.000)

Programma (bedragen x € 1.000)	lasten begroting na wijziging	lasten jaarrekening	Overschrijding
3 Sociale zekerheid en werkgelegenheid	33.845	35.673	1.827
5 Maatschappelijke ondersteuning	8.134	9.116	982
6 Kunst, cultuur, recreatie en toerisme	3.269	3.274	5
7 sport en bewegen	3.369	3.499	130
8 Ontwikkeling openbare ruimte	1.889	1.929	39
9 Beheer bestaande openbare ruimte	11.758	11.810	52
10 Economische zaken en grondzaken	12.596	18.388	5.792
12 Burgerzaken	2.171	2.269	98

Hierna worden begrotingsoverschrijdingen met een ondergrens van € 50.000 toegelicht. Tevens wordt aangegeven hoe deze overschrijding moet worden aangemerkt in het kader van begrotingsrechtmatigheid op basis van vorenstaande tabel.

Programma 3 Sociale zaken en werkgelegenheid

product / omschrijving (bedragen x € 1.000)	lasten begroting na wijziging	lasten jaar- rekening	over- schrijding	categorie begrotings- afwijking	toelichting oorzaak en achtergrond
36 Minimabeleid	1.893	2.241	347	C/D	Overschrijding wordt met name veroorzaakt door toename aan bijzondere bijstand en een tekort bij de GKB. Het tekort bij de bijzondere bijstand is gemeld bij de Bestuursrapportage.
37 Periodieke bijstand	10.901	11.330	429	C/D	Dit tekort wordt voornamelijk veroorzaakt door een overschrijding op de periodieke bijstand en de loonkostensubsidie.
39 Arbeidsmarkt	8.917	9.323	406	C	De bijdrage aan de werkvoorzieningschap is 500k hogere dan begroot. Deze overschrijding wordt gecompenseerd door hogere rijksinkomsten op programma algemene dekkingsmiddelen.
80 Jeugd	7.556	8.637	1.081	D	Met ingang van 2017 is het contracteringssysteem gewijzigd. Vanaf augustus zijn er nog veel verplichtingen aangegaan met een fors aandeel met terugwerkende kracht. Hiertegenover staat dat minder pgb's worden ingezet.
81 WMO	2.616	3.153	537	D	Naast het groeien van het aantal cliënten is ook het aantal geïndiceerde uren toegenomen.

Programma 5 Maatschappelijke ondersteuning

product / omschrijving (bedragen x € 1.000)	lasten begroting na wijziging	lasten jaar- rekening	over- schrijding	categorie begrotings- afwijking	toelichting oorzaak en achtergrond
71 Sociale samenhang	1.540	1.674	134	D	De doorbelasting van personeel, agv vernieuwing bbv, veroorzaakt hier een overschrijding. Dit owrdt gecompenseerd door voordelen elders.
76 Verlenen individuele voorzieningen	3.418	4.317	899	D	Deze overschrijding wordt veroorzaakt door een hogere vraag naar scootmobielen enerzijds en een toename van de indicaties samen met een stijging van het aantal uren per indicatie anderzijds.

Programma 7 Sport en bewegen

product / omschrijving (bedragen x € 1.000)	lasten begroting na wijziging	lasten jaar- rekening	over- schrijding	categorie begrotings- afwijking	toelichting oorzaak en achtergrond
46 Sportaccommodaties	2.925	3.042	117	D	Bij het opmaken van de jaarrekening is deze overschrijding geconstateerd. Dit wordt met name veroorzaakt aanpassen schoonmaakfrequentie. Het betreft bestaand beleid,

Programma 9 Beheer openbare ruimte

product / omschrijving (bedragen x € 1.000)	lasten begroting na wijziging	lasten jaar- rekening	over- schrijding	categorie begrotings- afwijking	toelichting oorzaak en achtergrond
63 Goen en spelen	3.108	3.257	148	C	De overschrijding wordt enerzijds veroorzaakt door hogere cultuurtechnische uitgaven grotendeels door de reconstructie van Burgemeester Slompweg. Dit is aan de raad gemeld via een memo op 9 november 2017. Daarnaast is sprake van hogere kosten van uitbesteed werk doordat het huidige contract niet kon worden nagekomen agv ziekte. Hier staan ook directe inkomsten tegenover.

Programma 10 Economische en grondzaken

product / omschrijving (bedragen x € 1.000)	lasten begroting na wijziging	lasten jaar- rekening	over- schrijding	categorie begrotings- afwijking	toelichting oorzaak en achtergrond
52 Economische en grondzaken	12.596	18.388	5.792	D	De grondexploitaites worden jaarlijks bij het opmaken van de jaarrekening geactualiseerd. De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door het ophogen van de voorzieningen en de gevolgen van de actualisatie van de grondexploitatie Nieuwveense Landen (zijnde de uitwerking van het raadsbesluit hierover in december 2017).

Programma 12 Burgerzaken

product / omschrijving (bedragen x € 1.000)	lasten begroting na wijziging	lasten jaar- rekening	over- schrijding	categorie begrotings- afwijking	toelichting oorzaak en achtergrond
31 Publiekszaken	1.609	1.792	183	D	Doorbelasting inhuur personeel voor interne - en externe diensteverlening en uitvoering wet WOZ zorgen voor overschrijding. Dit wordt gecompenseerd door voordelen elders.

b) Begrotingsoverschrijdingen uitgaven investeringen

Voor 2017 zijn er geen overschrijdingen groter dan € 50.000 op investeringskredieten geconstateerd.

10.6 Definities verplichte indicatoren

Programma 2: Openbare orde en veiligheid				
Naam indicator	Eenheid	JR 2016	JR 2017	
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	1,8	1,7	
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	5,3	4	
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2,8	1,7	
Vernielingen en beschadigingen	Aantal per 1.000 inwoners	7,9	6,1	
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	165,2	109	
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	0,8	0,8	
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1,92	1,4	
Programma 3: Sociale zekerheid en werkgelegenheid				
Naam indicator	Eenheid	JR 2016	JR 2017	
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	889,2	882,9	
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	66,2	66,7	
Bijstandsuitkeringen	Aantal per 1.000 inwoners	332	36,2	
Lopende re-integratie-voorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	582,6	29,1	
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	4,67	4,58	
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	1,72	2,05	
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	11,5	9,3	
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,4	0,3	
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1,2	1,3	
Programma 4: Onderwijs				
Naam indicator	Eenheid	JR 2016	JR 2017	
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2,7	1,6	
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	6	1,1	
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	44	11,78	
Programma 5: Maatschappelijke ondersteuning				
Indicator	eenheid	JR 2016	JR 2017	
Wmo- cliënten met een maatwerkarrangement	per 1.000 inw	69	67	
Programma 7: Sport en bewegen				
Indicator	eenheid	JR 2016	JR 2017	
Niet-sporters	%	54	50	
Programma 8: Ontwikkeling openbare ruimte				
Naam indicator	Eenheid	JR 2016	JR 2017	
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	1	1	
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	7	6	
Programma 10: Ontwikkeling openbare ruimte				
Naam indicator	Eenheid	JR 2016	JR 2017	
Vestiging	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	128	128	
Functiemenging	%	55	55	
Programma 11: Ontwikkeling openbare ruimte				
Naam indicator	Eenheid	JR 2016	JR 2017	
Fijn huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	173	153	
Hernieuwbare elektriciteit	%	1,6	3	
Programma Algemene dekkingsmiddelen en Overhead				
Naam indicator	Eenheid	JR 2016	JR 2017	
Gemeentelijke woonlasten	In Euro's	595	597	
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	In Euro's	595	597	
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	182	186	
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2,3	9,8	
Demografische druk	%	37,7	73,9	

10.7 Taakvelden (conform art. 66 BBV)

X €1.000		Raming 2017 voor wijziging			Raming 2017 na wijziging			Realisatie 2017			Realisatie 2016			
Taak-veld	Prog	Programma omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1	1	Bestuur	1.517	8	1.509	1.532	8	1.524	1.421	6	1.415	1.655	1	1.655
0.1 - Bestuur			1.517	8	1.509	1.532	8	1.524	1.421	6	1.415	1.655	1	1.655
0.10	3	Sociale zekerheid en werkgelegenheid	565	-	565	565	-	565	-	-	-	565	-	565
	6	Kunst, cultuur, recreatie en toerisme	-	-	-	-	-	-	20	-	20	130	-	130
	8	Ontwikkeling openbare ruimte	-	-	-	-	95	95-	-	95	95-	-	143	143-
	9	Beheer bestaande openbare ruimte	-	400	400-	-	400	400-	-	400	400-	-	841	841-
	10	Economische zaken en grondzaken	-	230	230-	-	230	230-	-	214	214-	-	264	264-
	99	Algemene Dekkingsmiddelen	230	-	230	502	-	502	486	-	486	238	-	238
0.10 - Mutaties reserves			795	630	165	1.067	725	342	505	709	203-	933	1.249	316-
0.11	99	Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.388	-	2.388
0.11 - Resultaat van de rekening van baten en lasten												2.388		2.388
0.2	12	Burgerzaken	1.228	618	609	1.213	618	594	1.313	676	638	1.910	627	1.283
0.2 - Burgerzaken			1.228	618	609	1.213	618	594	1.313	676	638	1.910	627	1.283
0.3	4	Onderwijs	285	24	261	285	24	261	240	44	196	295	333	38-
	5	Maatschappelijke ondersteuning	-	30	30-	-	30	30-	-	-	-	-	-	-
0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden			285	54	231	285	54	231	240	44	196	295	333	38-
0.4	99	Algemene Dekkingsmiddelen	9.154	164	8.991	9.429	480	8.950	9.495	382	9.113	-	-	-
0.4 - Overhead			9.154	164	8.991	9.429	480	8.950	9.495	382	9.113			
0.5	99	Algemene Dekkingsmiddelen	11.210	13.383	2.173-	761-	1.610	2.371-	725-	1.504	2.229-	531	2.361	1.830-
0.5 - Treasury			11.210	13.383	2.173-	761-	1.610	2.371-	725-	1.504	2.229-	531	2.361	1.830-
0.61	12	Burgerzaken	220	-	220	220	-	220	320	-	320	850	-	850
	99	Algemene Dekkingsmiddelen	-	3.637	3.637-	-	3.637	3.637-	-	3.631	3.631-	-	3.532	3.532-
0.61 - OZB woningen			220	3.637	3.417-	220	3.637	3.417-	320	3.631	3.311-	850	3.532	2.682-
0.62	12	Burgerzaken	177	-	177	177	-	177	159	-	159	-	-	-
	99	Algemene Dekkingsmiddelen	-	3.846	3.846-	-	3.846	3.846-	-	3.712	3.712-	-	3.715	3.715-
0.62 - OZB niet-woningen			177	3.846	3.669-	177	3.846	3.669-	159	3.712	3.554-		3.715	3.715-
0.63	9	Beheer bestaande openbare ruimte	-	1.795	1.795-	-	1.712	1.712-	-	1.570	1.570-	-	1.637	1.637-
0.63 - Parkeerbelasting				1.795	1.795-		1.712	1.712-		1.570	1.570-		1.637	1.637-
0.64	99	Algemene Dekkingsmiddelen	33	106	73-	33	106	73-	5	81	75-	16	103	87-
0.64 - Belastingen Overig			33	106	73-	33	106	73-	5	81	75-	16	103	87-
0.7	99	Algemene Dekkingsmiddelen	-	51.658	51.658-	-	52.776	52.776-	-	52.820	52.820-	-	53.436	53.436-
0.7 - Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds				51.658	51.658-		52.776	52.776-		52.820	52.820-		53.436	53.436-
0.8	10	Economische zaken en grondzaken	-	-	-	15	-	15	15	-	15	-	-	-
	99	Algemene Dekkingsmiddelen	127	188	60-	336	28	309	223	-	222	385	-	385
0.8 - Overige baten en lasten			127	188	60-	351	28	324	238		237	385		385
0.9	99	Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.9 - Vennootschapsbelasting (VpB)														
1.1	2	Openbare orde en veiligheid	1.543	-	1.543	1.543	-	1.543	1.543	30	1.513	1.534	3	1.531
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer			1.543		1.543	1.543		1.543	1.543	30	1.513	1.534	3	1.531
1.2	2	Openbare orde en veiligheid	566	26	539	696	156	539	693	14	679	857	26	830
	9	Beheer bestaande openbare ruimte	38	-	38	38	-	38	47	10	38	300	1	299
1.2 - Openbare orde en veiligheid			604	26	578	734	156	578	740	23	717	1.156	27	1.129
2.1	9	Beheer bestaande openbare ruimte	4.560	69	4.491	4.560	69	4.491	4.622	247	4.375	5.679	1.328	4.351
2.1 - Verkeer en vervoer			4.560	69	4.491	4.560	69	4.491	4.622	247	4.375	5.679	1.328	4.351
2.2	9	Beheer bestaande openbare ruimte	910	-	910	921	-	921	923	6	917	1.440	5	1.436
2.2 - Parkeren			910		910	921		921	923	6	917	1.440	5	1.436
2.3	9	Beheer bestaande openbare ruimte	69	107	39-	69	107	39-	74	109	35-	-	-	-
2.3 - Recreatieve havens			69	107	39-	69	107	39-	74	109	35-			
2.4	9	Beheer bestaande openbare ruimte	659	259	400	673	203	470	670	203	467	641	387	253
2.4 - Economische havens en waterwegen			659	259	400	673	203	470	670	203	467	641	387	253
2.5	3	Sociale zekerheid en werkgelegenheid	270	160	110	270	160	110	299	160	139	324	160	164
2.5 - Openbaar vervoer			270	160	110	270	160	110	299	160	139	324	160	164
3.1	1	Bestuur	75	-	75	75	-	75	70	-	70	75	-	75
	10	Economische zaken en grondzaken	640	27	613	715	102	613	666	104	562	821	107	714
3.1 - Economische ontwikkeling			715	27	688	790	102	688	735	104	632	895	107	789
3.2	10	Economische zaken en grondzaken	1.543	956	587	943	956	13-	1.163	3.075	1.912-	902	910	8-
3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur			1.543	956	587	943	956	13-	1.163	3.075	1.912-	902	910	8-
3.3	2	Openbare orde en veiligheid	17	40	23-	17	40	23-	19	36	17-	17	40	23-
	10	Economische zaken en grondzaken	230	-	230	230	-	230	214	-	214	238	-	238
3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen			247	40	207	247	40	207	233	36	196	255	40	215
3.4	1	Bestuur	200	-	200	150	-	150	138	-	138	187	-	187
	6	Kunst, cultuur, recreatie en toerisme	285	13	273	274	1	273	270	-	270	359	1	358
	10	Economische zaken en grondzaken	305	50	255	305	50	255	359	-	359	112	116	5-
	99	Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.4 - Economische promotie			791	63	728	729	51	678	767		766	658	117	541

X €1.000		Raming 2017 voor wijziging			Raming 2017 na wijziging			Realisatie 2017			Realisatie 2016			
Taak- veld	Prog	Programma omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
4.2	4	Onderwijs	1.832	20	1.812	2.508	-	2.508	2.508	17	2.491	2.622	54	2.568
4.2 - Onderwijshuisvesting			1.832	20	1.812	2.508	-	2.508	2.508	17	2.491	2.622	54	2.568
4.3	4	Onderwijs	3.130	688	2.441	3.332	903	2.429	3.260	956	2.304	3.443	749	2.694
	5	Maatschappelijke ondersteuning	70	-	70	70	-	70	87	-	87	95	-	95
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken			3.200	688	2.511	3.402	903	2.499	3.348	956	2.392	3.538	749	2.789
5.1	7	Sport en bewegen	259	-	259	259	-	259	272	-	272	300	-	300
5.1 - Sportbeleid en activering			259	-	259	259	-	259	272	-	272	300	-	300
5.2	7	Sport en bewegen	3.013	1.044	1.969	3.110	1.067	2.043	3.227	1.113	2.114	3.618	1.078	2.540
5.2 - Sportaccommodaties			3.013	1.044	1.969	3.110	1.067	2.043	3.227	1.113	2.114	3.618	1.078	2.540
5.3	6	Kunst, cultuur, recreatie en toerisme	2.208	610	1.598	2.224	610	1.614	2.262	729	1.533	2.499	690	1.808
5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie			2.208	610	1.598	2.224	610	1.614	2.262	729	1.533	2.499	690	1.808
5.4	6	Kunst, cultuur, recreatie en toerisme	54	17	37	54	-	54	54	-	54	146	13	132
	8	Ontwikkeling openbare ruimte	17	-	17	17	-	17	10	-	10	9	-	9
5.4 - Musea			72	17	54	72	-	72	64	-	64	155	13	142
5.5	6	Kunst, cultuur, recreatie en toerisme	187	75	112	187	92	95	134	102	32	-	-	-
5.5 - Cultureel erfgoed			187	75	112	187	92	95	134	102	32	-	-	-
5.6	6	Kunst, cultuur, recreatie en toerisme	587	-	587	527	-	527	526	-	526	627	40	587
5.6 - Media			587	-	587	527	-	527	526	-	526	627	40	587
5.7	5	Maatschappelijke ondersteuning	115	-	115	115	-	115	120	-	120	126	-	126
	6	Kunst, cultuur, recreatie en toerisme	3	-	3	3	-	3	9	-	9	8	-	8
	9	Beheer bestaande openbare ruimte	2.794	35	2.759	2.858	74	2.784	2.963	163	2.799	3.200	176	3.025
	10	Economische zaken en grondzaken	27	9	17	27	9	17	20	10	10	16	10	6
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie			2.939	44	2.895	3.003	83	2.920	3.112	173	2.939	3.350	185	3.165
6.1	3	Sociale zekerheid en werkgelegenheid	242	-	242	242	-	242	75	-	75	99	-	99
	5	Maatschappelijke ondersteuning	3.461	120	3.341	3.585	170	3.415	3.734	209	3.525	3.740	193	3.547
	10	Economische zaken en grondzaken	22	15	7	22	15	7	37	15	22	-	-	-
	12	Burgerzaken	55	40	15	289	170	119	204	456	252	176	128	48
	99	Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie			3.780	175	3.606	4.138	355	3.784	4.049	680	3.369	4.015	321	3.694
6.2	3	Sociale zekerheid en werkgelegenheid	460	-	460	460	-	460	400	-	400	852	-	852
	5	Maatschappelijke ondersteuning	191	-	191	191	-	191	136	-	136	-	-	-
6.2 - Wijkteams			651	-	651	651	-	651	536	-	536	852	-	852
6.3	3	Sociale zekerheid en werkgelegenheid	12.621	10.283	2.338	12.965	10.543	2.422	13.585	10.737	2.849	13.555	10.424	3.130
6.3 - Inkomensregelingen			12.621	10.283	2.338	12.965	10.543	2.422	13.585	10.737	2.849	13.555	10.424	3.130
6.4	3	Sociale zekerheid en werkgelegenheid	7.013	-	7.013	7.013	-	7.013	7.581	-	7.581	8.100	18	8.081
6.4 - Begeleide participatie			7.013	-	7.013	7.013	-	7.013	7.581	-	7.581	8.100	18	8.081
6.5	3	Sociale zekerheid en werkgelegenheid	1.165	-	1.165	1.250	-	1.250	1.123	85	1.038	982	39	943
	12	Burgerzaken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.5 - Arbeidsparticipatie			1.165	-	1.165	1.250	-	1.250	1.123	85	1.038	982	39	944
6.6	3	Sociale zekerheid en werkgelegenheid	132	-	132	142	-	142	110	12	98	10	-	10
	5	Maatschappelijke ondersteuning	685	10	675	685	10	675	871	34	837	1.463	12	1.451
6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)			817	10	807	827	10	817	981	45	935	1.473	12	1.461
6.71	3	Sociale zekerheid en werkgelegenheid	4.921	442	4.479	4.257	442	3.815	3.862	151	3.711	3.477	758	2.719
	5	Maatschappelijke ondersteuning	2.275	600	1.675	2.275	600	1.675	2.969	250	2.719	1.691	221	1.471
6.71 - Maatwerkdienstverlening 18+			7.196	1.042	6.154	6.531	1.042	5.489	6.831	401	6.430	5.168	979	4.190
6.72	3	Sociale zekerheid en werkgelegenheid	4.376	-	4.376	4.731	-	4.731	7.120	57	7.063	5.427	25	5.403
	5	Maatschappelijke ondersteuning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-			4.376	-	4.376	4.731	-	4.731	7.120	57	7.063	5.427	25	5.403
6.81	3	Sociale zekerheid en werkgelegenheid	52	-	52	355	-	355	108	597	489	58	791	733
	5	Maatschappelijke ondersteuning	28	-	28	28	-	28	57	-	57	81	-	81
6.81 - Geëscaleerde zorg 18+			80	-	80	383	-	383	165	597	432	139	791	652
6.82	3	Sociale zekerheid en werkgelegenheid	1.605	-	1.605	1.593	-	1.593	1.411	-	1.411	1.152	-	1.152
6.82 - Geëscaleerde zorg 18-			1.605	-	1.605	1.593	-	1.593	1.411	-	1.411	1.152	-	1.152
7.1	5	Maatschappelijke ondersteuning	1.151	-	1.151	1.185	-	1.185	1.142	22	1.120	1.057	-	1.057
	9	Beheer bestaande openbare ruimte	5	-	5	5	-	5	6	-	5	10	-	10
7.1 - Volksgezondheid			1.156	-	1.156	1.190	-	1.190	1.147	22	1.125	1.067	-	1.067
7.2	9	Beheer bestaande openbare ruimte	2.586	3.322	735	2.630	3.306	675	2.502	3.144	642	2.736	3.141	405
7.2 - Riolering			2.586	3.322	735	2.630	3.306	675	2.502	3.144	642	2.736	3.141	405
7.3	11	Milieu	2.968	3.872	904	2.794	3.698	904	2.698	3.593	895	3.647	4.142	495
7.3 - Afval			2.968	3.872	904	2.794	3.698	904	2.698	3.593	895	3.647	4.142	495
7.4	9	Beheer bestaande openbare ruimte	4	-	4	4	-	4	3	-	3	36	-	36
	11	Milieu	753	-	753	769	-	769	808	4	804	843	5	838
7.4 - Milieubeheer			757	-	757	773	-	773	811	4	807	879	5	874
7.5	12	Burgerzaken	273	253	21	273	253	21	272	279	7	303	244	59
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria			273	253	21	273	253	21	272	279	7	303	244	59
8.1	8	Ontwikkeling openbare ruimte	1.064	8	1.056	1.159	8	1.151	921	70	851	1.052	12	1.040
8.1 - Ruimtelijke ordening			1.064	8	1.056	1.159	8	1.151	921	70	851	1.052	12	1.040
8.2	10	Economische zaken en grondzaken	10.327	10.154	173	10.327	10.154	173	15.907	18.948	3.041	8.056	7.571	485
8.2 - Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			10.327	10.154	173	10.327	10.154	173	15.907	18.948	3.041	8.056	7.571	485
8.3	8	Ontwikkeling openbare ruimte	713	689	24	713	689	24	997	1.088	91	987	551	437
	10	Economische zaken en grondzaken	11	12	1	11	12	1	8	5	3	10	11	1
8.3 - Wonen en bouwen			724	701	22	724	701	22	1.006	1.093	88	997	561	436
Totaal			110.114	110.114	-	100.271	100.271	-	108.839	111.974	3.135	98.759	101.174	2.415

